

C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

[44] 1. Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 343 000	3 614 755
1953/54 (statsliggaren s. 314)	4 064 000	
1954/55 (förslag)	4 173 000	

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{27/7} och ^{28/8} 1953) hemställt, att anslaget höjes med — avrundat — 489 300 kronor.

Omorganisation.	Ökning	Minskning
1. Kameralbyråns intendentursektion uppdelas på två sektioner:		
1 förråds- och verkstadsintendent Ca 33	25 176	
1 förste byråsekreterartjänst Ce 27 indrages		20 148
2. Inrättande av en tryckerianläggning:		
1 föreståndare Ce 16	11 340	
Biträdespersonal (Cg-anställd)	23 000	

Löneregleringar.

3. Arbetsförmedlingsbyrån:
 - 1 förste byråsekreterare Ce 27 i st. f. amanuens eller byråsekreterare
4. Yrkesvägledningsbyrån:
 - Höjning av arvudet åt läkaren från 4 700 till 8 000 kronor
5. Försäkringsbyrån:
 - 1 byrådirektör Ce 31—Ce 33
6. Lokaliserings- och utredningsbyrån:
 - 1 förste aktuarie Ce 27—Ce 29
7. Kameralbyrån:
 - 1 revisor Ca 25 i st. f. bokhållare Ca 21

Personalförstärkningar.

8. Försäkringsbyrån:
 - 1 förste byråinspektör Ce 27
 - 1 amanuens eller byråsekreterare
9. Lokaliserings- och utredningsbyrån:
 - 1 kansliskrivare Ce 15
 - 1 kontorist Ce 13
 - 1 kanslibiträde Ce 11

	Ökning	Minskning
10. Arbetsvårdsbyrån:		
1 förste assistent Ce 22	15 612	
11. Tekniska byrån:		
1 biträdande arbetschef Ce 31	23 640	
1 byrådirektör Ce 31	23 640	
1 förste byråingenjör Ce 29	21 984	
2 byråingenjörer Ce 27	40 296	
1 byråingenjör Ce 25	18 276	
1 ingenjör Ce 23	16 464	
1 kontorist Ce 13	10 092	
12. Kameralbyråns intendentursektion:		
1 maskiningenjör Ce 29	21 984	
1 verkstadsingenjör Ce 27	20 148	
2 byråinspektörer Ce 25	36 552	
1 ingenjör Ce 25	18 276	
1 förste assistent Ce 22	15 612	
1 ingenjör Ce 21	14 772	
1 assistent Ce 19	13 164	

Omräkningar.

13. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång	54 944	
14. Omräkning på grund av beslutade löneregleringar	32 318	28 507
	<u>538 010</u>	<u>48 655</u>
		+ 489 355

15. 55 extra ordinarie tjänster föreslås ombildade till ordinarie.

Motivering.

1. Enligt beslut av 1952 års riksdag skall arbetsmarknadsstyrelsens materielberedskap ökas till att avse behovet för sysselsättning av 3 000 man. Intendentursektionens arbetsuppgifter kommer i anledning härav att bli av sådan storlek, att en särskild byrå kunde vara motiverad. Tills vidare bör för styrelsens förråds- och verkstadsrörelse inrättas en särskild sektion, benämnd förråds- och verkstadssektionen. Chefen för denna bör placeras i 33 lönegraden och beredas ordinarie anställning. Den nu befintliga byråintendenttjänsten i Ca 29 skulle därvid bli chefsbefattning för den övriga delen av intendentursektionen. Samtidigt skulle en för denna sektion disponerad förste byråsekreterartjänst i Ca 27 kunna överföras till annan byrå, varigenom en tjänst i Ce 27 kan indragas.

2. Kungl. Maj:t har den 5 juni 1953 bemyndigat arbetsmarknadsstyrelsen att anskaffa en tryckerianläggning. Den i samband härmed nödvändiga förstärkningen av avlöningsanslaget har förutsatts bli kompenserad

av besparingar å omkostnadsanslaget. För budgetåret 1954/55 bör ifrågasvarande lönekostnad uppföras å avlöningsanslaget.

3. Tjänsten är avsedd för lärarförmedling och bör ha en löneställning motsvarande lägsta adjunktslönegraden eller Ce 27.

4. Styrelsen har för avsikt att i särskild framställning taga upp frågan om den hos styrelsen anställda läkarens arbetsuppgifter och i samband därmed föreslå viss utvidgning av dennes tjänstgöringsskyldighet. I avvaktan på avgörandet av denna fråga har årsarvodet uppförts med ett från 4 700 till 8 000 kronor höjt belopp.

5. Vid den översyn av arbetsmarknadsstyrelsens personalorganisation, som genomfördes 1952, togs försäkringsbyråns organisationsfråga icke upp till mera ingående behandling med hänsyn till den pågående utredningen om den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen. Denna utredning har numera resulterat i vissa av 1953 års riksdag beslutade och den 1 juli 1953 ikraftträdde höjningar av ersättningsbeloppen. En ökad arbetsbelastning på försäkringsbyrån är i följd därav att vänta. För att bereda byråchefen tid att främst ägna sig åt de större principiellt viktiga frågorna har beslutanderätten i vissa grupper av ärenden (arbetsvägrans- och dispensfall m. m.) delegerats till byrådirektören på administrativa sektionen. Denne bör därför uppflyttas till lönegrad 33.

6. Vid översynen 1952 liksom vid tjänsteförteckningsrevisionen upptogs frågan om statistiksektionens personaluppsättning icke till prövning i avvaktan på arbetsmarknadsstatistikkommitténs då pågående arbete. Detta har nu slutförts och i kommitténs den 5 september 1952 avgivna betänkande (SOU 1952: 34) har bl. a. föreslagits, att frågan om sektionschefens lönegradsplacering upptages till omprövning. Styrelsen finner detta synnerligen befogat och hemställer, att ifrågasvarande tjänst uppflyttas från Ce 27 till Ce 29.

7. För den granskning, som föranleddes av styrelsens tidigare krisuppgifter, inrättades år 1948 en revisorstjänst i numera lönegrad Cg 25. Tjänsten bör hänföras till normalorganisationen och placeras på ordinarie stat, vilket möjliggör indragning av en vakant bokhållartjänst i Ca 21.

8. Inrättande av nya tjänster å försäkringsbyrån är en ofrånkomlig följd av den ökade arbetsbelastning, som berörts under 5. Byråns administrativa sektion, som inte har någon befattning i lägre lönegrad än Ce 27, bör förstärkas med en amanuens tjänst. På inspektionssektionen finnes utom sektionschefstjänsten, som är placerad i Ce 29, en tjänst i Ca 25, en i Cg 25 och en amanuensbefattning. För att biträda sektionschefen med mer krävande inspektionsgöromål bör inrättas en förste byråinspektörs-tjänst i Ce 27.

9. För lokaliserings- och utredningsbyråns allmänna sektion erfordras en kansliskrivare och en kontorist för mera kvalificerade lokaliserings-utredningar. På byråns tekniska sektion finns nu endast en högre biträ-

destjänst (kansliskrivare). Den ökade arbetsbelastningen påkallar en förstärkning av biträdespersonalen med ett kanslibitråde.

10. För handläggning av ärenden rörande statens arbetsklirik har måst utnyttjas en förste assistent, som tidigare handhaft omskolningsärenden. Sistnämnda ärenden har ökat efter styrelsens övertagande av huvudparten av pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet. För att denna viktiga gren av arbetsvården ej skall bli åsidosatt är det nödvändigt, att ytterligare en förste assistenttjänst inrättas.

11. Under förra vintern har inom tekniska byrån handlagts nära 1 000 ärenden rörande anläggningsarbeten för sysselsättning av arbetslösa för en sammanlagd beräknad kostnad av över 150 milj. kronor. I arbeten utom styrelsens regi sysselsattes under vintern maximalt något över 5 000 man. Samtidigt sysselsattes i arbeten i styrelsens egen regi maximalt 1 200 man, fördelade på 35 arbetsplatser. Erfarenheterna från förra vintern visar, att personalen på tekniska byrån varit synnerligen otillräcklig.

Av de föreslagna befattningarna, vilka utgör den erforderliga personalförstärkningen vid en sysselsättning av samma antal man som under den gångna vintern, har vissa jämlikt Kungl. Maj:ts beslut redan inrättats som extra tjänster inom styrelsens krisorganisation. Vid tillsättningen av de redan inrättade tjänsterna har det visat sig mycket svårt att få kvalificerade sökande med hänsyn till den osäkra anställningsformen och det är därför nödvändigt, att tjänsterna ombildas till extra ordinarie och uppföres på normalorganisationen.

12. Den föreslagna personalförstärkningen avser de tjänster, som erfordras för den planerade förråds- och verkstadssektionen. Tre av dessa tjänster har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut redan inrättats inom krisorganisationen. Då det ökade personalbehovet sammanhänger med en på lång sikt planerad organisation av förrådsverksamheten, bör tjänsterna inrättas såsom extra ordinarie inom normalorganisationen.

15. Löneställningen för samtliga styrelsens personalgrupper har numera varit föremål för prövning, varför frågan om en bättre proportion mellan ordinarie och icke ordinarie tjänster icke längre bör uppskjutas. I främsta rummet bör byråchefstjänsterna (Ce 37) på yrkesvägledningsbyrån samt lokaliserings- och utredningsbyrån ordinariesättas. I övrigt bör 51 tjänster i lönegraderna Ce 11—Ce 31 samt 2 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 ombildas till ordinarie tjänster.

Yttranden.

Statskontoret anser sig ej utan en närmare utredning rörande personalbehovet kunna tillstyrka ökade personalresurser för kameralbyråns intendentursektion och tekniska byrån. Ej heller anses de extra tjänster som nyligen inrättats inom krisorganisationen nu böra förenas med pensionsrätt. Detsamma bör även gälla befattningen som föreståndare för den nu inrätta-

de tryckerianläggningen. De påkallade löne regleringarna kan statskontoret icke tillstyrka. Med anledning av förslaget att på ordinarie stat överföra en betydande del av styrelsens befattningshavare framhåller statskontoret angelägenheten av att personalbeståndet smidigt kan anpassas efter de växlingar i arbetsuppgifterna, som betingas av läget på arbetsmarknaden. Statskontoret vill dock icke motsätta sig en skälig ökning av antalet ordinarie tjänster inom de lönegrader, där förhållandet mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie tjänster är särskilt ogynnsamt, i den mån så ur angivna synpunkter synes lämpligt.

Statens lönenämnd kan icke tillstyrka, att den föreslagna tjänsten såsom förråds- och verkstadsintendent placeras högre än i 31 lönegraden. Tjänsten som verkstadsingenjör bör hänföras till 25 lönegraden. Beträffande den föreslagna förstärkningen av försäkringsbyrån med en förste byråinspektör i Ce 27 vill lönenämnden icke motsätta sig den angivna lönegradsplaceringen. Däremot finner lönenämnden de arbetsuppgifter, som avses för den föreslagna kontoristtjänsten på lokaliserings- och utredningsbyrån, närmast vara sådana, som ankommer på kanslibiträde. Beträffande tekniska byrån anser lönenämnden en placering i 29 lönegraden vara tillfyllest för de föreslagna tjänsterna som arbetschef och byrådirektör. För den föreslagna tjänsten såsom förste byråingenjör kan lönenämnden icke förorda en högre inplacering än i 27 lönegraden. Vidare finner lönenämnden, att de för byråingenjörstjänsten i Ce 25 avsedda arbetsuppgifterna icke utgör skäl för en placering i högre lönegrad än 23. I övrigt har lönenämnden intet att erinra mot de föreslagna lönegradsplaceringarna.

Departementschefen.

Vad till en början angår arbetsmarknadsstyrelsens förslag till omorganisation får jag anmäla, att Kungl. Maj:t efter förslag av statens organisationsnämnd bemyndigat styrelsen att under innevarande budgetår anskaffa en tryckerianläggning för framställning av bl. a. den inom arbetsförmedlingsverksamheten använda riksvakanslistan. Kostnaderna för såväl anskaffningen som den för anläggningen erforderliga personalen har därvid förutsatts bli kompenserade genom besparingar huvudsakligen under styrelsens omkostnadsanslag. Besparingarna har möjliggjorts genom att en tidigare beslutad plan för vakansrapportering genom telexsändningar övergivits. Innan närmare erfarenheter vunnits, bör personalbehovet för tryckerianläggningen helt tillgodoses genom anställande av extra personal. Styrelsens förslag till personaluppsättning kan jag icke tillstyrka i vidare mån än att medel tills vidare beräknas för en tryckeriförman i Cg 14 samt för extraanställd biträdespersonal inom ramen för det av styrelsen angivna beloppet av 23 000 kronor. Styrelsens förslag till omorganisation av kameralbyråns intendentursektion kan jag icke biträda.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anför vid behand-

lingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor kan arbetsmarknadsstyrelsens lönerogleringsförslag beträffande lönegradsplacerade tjänster inte tillstyrkas. Medel bör ej heller beräknas för höjning av arvodet åt styrelsens läkare.

Vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår (V ht s. 107) anförde jag bl. a., att det förändrade läget på arbetsmarknaden och därav betingade planerings- och verkställighetsåtgärder till bekämpande av arbetslöshet kunde medföra behov av tillfällig förstärkning av styrelsens organisation. Jag framhöll vidare, att i avbidan på erfarenheter angående utvecklingen på arbetsmarknaden borde eventuellt erforderliga förstärkningar efter Kungl. Maj:ts prövning ske inom styrelsens krisorganisation. Vad jag sålunda anförde lämnade riksdagen utan erinran. Med anledning av det ändrade arbetsmarknadsläget har Kungl. Maj:t under år 1953 medgivit styrelsen att inom krisorganisationen anställa två befattningshavare i Cg 31, tre i Cg 27, tre i Cg 25 och en i Cg 13. Av dessa befattningar har en i Cg 27 avsetts för uppgifter rörande styrelsens maskinberedskap och övriga för arbetslöshetsärenden.

Styrelsen har föreslagit, att ifrågavarande tjänster skall inrättas som extra ordinarie och redovisas inom normalorganisationen för tekniska byrån resp. kameralbyråns intendentursektion. Jag är inte beredd att nu ta ställning till frågan huruvida det ändrade arbetsmarknadsläget nödvändiggör en permanent förstärkning av nämnda delar av styrelsens organisation. De redan inrättade befattningarna ävensom de ytterligare tjänster som möjligen kan bli nödvändiga bör därför tills vidare upptagas som extra tjänster inom krisorganisationen.

Beträffande de personalförstärkningar, som styrelsen föreslagit för övriga byråer, kan jag endast tillstyrka, att försäkringsbyrån med hänsyn till byråns ökade uppgifter i samband med arbetslöshetsförsäkringen förstärkes med en amanuens tjänst.

Styrelsens beräkning av kostnaderna under omräkningsposterna kan jag godta. Såsom styrelsen föreslagit bör antalet ordinarie kontorsbiträden ökas med 2 till 90. Däremot torde frågan om ordinariesättning av ytterligare tjänster få anstå.

De av mig i det föregående förordade förslagen medför en kostnadsökning av sammanlagt 109 000 kronor. Anslaget bör alltså upptagas med (4 064 000 + 109 000) 4 173 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

- avlöningar till ordinarie tjänstemän 929 700 (+ 2 600) kronor;
- arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 66 000 kronor;
- avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 744 500 (+ 70 000) kronor;
- ersättningar till experter och sakkunniga 17 000 kronor;
- rörligt tillägg 1 415 800 (+ 36 400) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation antalet kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8 skall ökas med två;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	929 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	66 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 744 500
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	17 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 415 800
	Summa kronor 4 173 000;

c) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 173 000 kronor.

[45] 2. **Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	761 000	822 221
1953/54 (statsliggaren s. 316)	754 000	
1954/55 (förslag)	736 000	

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 28/8 1953) hemställt, att anslaget höjes med 9 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	39 000	
2. Expenser:		
a) Övriga expenser för eget behov		42 000
b) Expenser för annat än eget behov		15 000
3. Publikationstryck	12 000	
4. Särskilda kurser m. m. för arbetsförmedlings-tjänstemän	18 000	
5. Ökade inkomster vid försäljning av publikationer ...		3 000
	69 000	60 000
	+ 9 000	

Motivering.

1. *Reseersättningar.* Utgift 1951/52 112 581; 1952/53 155 991; anslag 1953/54 116 000. Utgifterna under budgetåret 1952/53 ökade med ca 22 000 kronor i anledning av planerings- och verkställighetsåtgärder till bekämpande av arbetslöshet. Såvitt nu kan bedömas, torde denna kostnadsstegring komma att bestå under nästa budgetår. Under anslagsposten har medel icke beräknats för rese- och traktamentsersättningar till de tjänstemän hos styrelsen, som ställts till statens organisationsnämnds förfogande för organisationsundersökningar inom arbetsmarknadsverket. Kostnaderna uppgick under 1952/53 till ca 16 000 kronor och beräknas under 1953/54 av organisationsnämnden till 15 000 kronor. Styrelsens nya uppgift att vara centralt lokaliseringsorgan medför ökade resekostnader för bl. a. experter och sakkunniga, som måste anlitas för utredningar. Kostnadsökningen beräknas till 2 000 kronor.

2. Den inom arbetsförmedlingsverksamheten förekommande tryckta riksvakanslistan förutsattes vid medelsberäkningen för innevarande budgetår komma att ersättas av rapportering genom telexsändningar. Sedermera övergavs denna plan och systemet med en tryckt riksvakanslista kommer att behållas. Listan kommer emellertid i fortsättningen att framställas på den tryckerianläggning, som styrelsen har bemyndigats att anskaffa. Anläggningen kommer vidare att utnyttjas för framställning av blanketter, cirkulär m. m. Detta föranleder en omräkning av vissa anslagsposter under avlönings- och omkostnadsanslagen för styrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen. Genom omdispositionerna beräknas uppkomma å ena sidan kostnadsökningar med 64 400 kronor och å andra sidan kostnadsminskningar med 114 000 kronor, eller en nettominskning med 49 600 kronor. Av ökningarna belöper 34 400 kronor på styrelsens avlöningsanslag (punkt 44) och 30 000 på omkostnadsanslaget till den offentliga arbetsförmedlingen (punkt 48). Av minskningarna faller 9 000 kronor på anslaget till styrelsens krisorganisation (punkt 46), 2 000 kronor på anslaget till omkostnader för den offentliga arbetsförmedlingen (punkt 48) och 103 000 kronor på nu ifrågakvarande anslag, varav 45 000 kronor under posten till övriga expenser för eget behov, 25 000 kronor under posten till expenser för annat än eget behov och 33 000 kronor under anslagsposten till publikationstryck.

a) *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1951/52 287 588, 1952/53 326 935; anslag 1953/54 392 000. — Genom den nya tryckerianläggningen beräknas, såsom framgår av det föregående, posten kunna minskas med 45 000 kronor. Å andra sidan beräknas en ökning av medelsbehovet med 2 500 kronor i anledning av planerad flyttning av försäkringsbyrån till nya lokaler samt med 500 kronor för inköp av litteratur för lokaliseringsverksamheten.

b) *Expenser för annat än eget behov.* Utgift 1951/52 48 613, 1952/53

96 043; anslag 1953/54 60 000. — Från posten avföres kostnaderna för tryckning av den offentliga arbetsförmedlingens blanketter. Den normala årskostnaden beräknas vid hittills tillämpat tryckningsförfarande till ca 70 000 kronor, vilket innebär en ökning av anslagsbehovet med 10 000 kronor. Genom övergång till tryckning av vissa blanketter på styrelsens egen anläggning minskas å andra sidan medelsbehovet med förut redovisade 25 000 kronor.

3. *Publikationstryck*. Utgift 1951/52 118 877, 1952/53 152 722; anslag 1953/54 94 500. — Enligt den förut lämnade redovisningen beräknas den egna tryckerianläggningen minska medelsbehovet med 33 000 kronor. Å andra sidan beräknas ett ökat utgiftsbehov med 40 000 kronor för broschyren »Att välja yrke», som av besparingsskäl tryckes endast vartannat år och som utkom senast under budgetåret 1952/53. Tryckningskostnaden för publikationen »Skolor för yrkesutbildning», vilken är fördelad på sju smärre broschyrer, har under budgetåret 1952/53 hållits inom det för ändamålet beräknade beloppet av 15 000 kronor. Emellertid har upplagan visat sig otillräcklig, bl. a. till följd av att elevantalet i skolorna stigit. Den nödvändiga ökningen av upplagan beräknas medföra en utgiftsökning med 5 000 kronor.

4. *Särskilda kurser m. m.* Utgift 1951/52 51 516, 1952/53 48 925; anslag 1953/54 53 500. — Under nästa budgetår bör anordnas en kurs i arbetsmarknadsfrågor för yrkesvals lärare inom enhetsskolan. Kostnaden beräknas till 18 000 kronor.

5. *Särskilda uppbördsmedel*. Inkomsterna vid försäljning av publikationer uppgick under 1952/53 till ca 23 700 kronor. För innevarande budgetår har inkomstbeloppet beräknats till 7 000 kronor. Posten bör för nästa budgetår upptagas till 10 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har framhållit, att den begärda höjningen av anslagsposten till reseersättningar förefaller alltför högt tilltagen. Någon höjning av det för kursverksamheten anvisade beloppet kan statskontoret icke tillstyrka. I den mån nya kurser anses böra tillkomma, bör kostnaderna bestridas inom ramen för nuvarande anslagsbelopp.

Departementschefen.

Med anledning främst av de ökade kostnaderna för planerings- och verkställighetsåtgärder till bekämpande av arbetslöshet bör anslagsposten till reseersättningar höjas med 25 000 kronor. Då tidpunkten för slutförande av organisationsundersökningarna inom arbetsmarknadsverket synes oviss, bör någon uppräknings med anledning av dessa undersökningar ej göras. Den av styrelsen föreslagna minskningen under delposten till övriga expenser för eget behov föranleder ingen annan erinran

från min sida än att särskilda medel icke torde böra beräknas för inköp av litteratur för lokaliseringsverksamheten och för den planerade flyttningen av försäkringsbyrån. Om flyttningen kommer till stånd under nästa budgetår, torde kostnaderna vid behov få täckas genom av Kungl. Maj:t medgivet anslagsöverskridande. Med anledning av det sagda synes minskningen av medelsbehovet till övriga expenser för eget behov kunna bestämmas till 45 000 kronor. Delposten till expenser för annat än eget behov bör såsom styrelsen föreslagit nedsättas med 15 000 kronor. Till publikationstryck bör beräknas en med 10 000 kronor ökad medelsanvisning. Den av styrelsen föreslagna utbildningskursen för yrkesvalslärare inom enhetsskolan avser att bibringa lärarna kunskaper i arbetsmarknadsfrågor av betydelse för deras yrkesvägledande verksamhet. Jag tillstyrker, att kursen kommer till stånd. För ändamålet bör den för styrelsens utbildningsverksamhet avsedda anslagsposten uppräknas. Jag kan dock icke tillstyrka större höjning än med 10 000 kronor. Mot styrelsens beräkning av inkomsterna under anslaget har jag intet att erinra. Anslaget bör alltså å ena sidan ökas med (25 000 + 10 000 + 10 000) 45 000 kronor och å andra sidan minskas med (45 000 + 15 000 + 3 000) 63 000 kronor samt upptagas med (754 000 — 18 000) 736 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 736 000 kronor.

[46] 3. **Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	875 000	992 099
1953/54 (statsliggaren s. 317)	875 000	
1954/55 (förslag)	1 000 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har till avlöningar beräknats 775 000 kronor och till omkostnader 100 000 kronor.

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{28/8} 1953) hemställt, att anslaget höjes med 165 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Avlöningar	175 000	
2. Omkostnader		10 000
	<u>175 000</u>	<u>10 000</u>
	+ 165 000	

Motivering.

1. Under 1952/53 belastades avlöningsposten med ca 902 000 kronor. Därav utgjorde 870 000 kronor kostnader för personal för byggnadstillstånds- och utlänningsärenden samt 32 000 kronor kostnader för de extra tjänster, som med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 13 februari 1953 inrättats för genomförande av åtgärder mot arbetslöshet. Sistnämnda tjänster har i det föregående upptagits under normalorganisationen (punkt 44). Vid bifall till styrelsens i sistnämnda sammanhang förordade uppflyttning av en tjänst i Ca 21 till Ca 25 kan en revisorstjänst i Cg 25 inom krisorganisationen indragas. I vad mån ytterligare indragningar är möjliga, kan f. n. icke bedömas. Med utgångspunkt från den nuvarande personalorganisationen synes anslagsbehovet — med angiven ändring — kunna beräknas till (870 000 — 17 328) avrundat 850 000 kronor. Med hänsyn till att behovet av extra personal för krisuppgifter kan komma att öka på grund av ändrat arbetsmarknadsläge, bör beräknas ett belopp av 100 000 kronor, vilket förutsättes få tagas i anspråk endast med Kungl. Maj:ts medgivande. Anslagsposten beräknas sålunda till inalles 950 000 kronor.

2. De sammanlagda utgifterna under omkostnadsposten för budgetåret 1952/53 beräknas till i runt tal 99 600 kronor. Den under styrelsens omkostnadsanslag (punkt 45) redovisade ändringen i tryckningsförfarandet beräknas medföra ett med 9 000 kronor minskat medelsbehov. Med hänsyn till svårigheterna att nu bedöma krisuppgifternas omfattning under nästa budgetår synes ytterligare besparingar icke böra beräknas. Anslagsposten bör därför upptagas med (100 000 — 9 000) avrundat 90 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret anser det icke vara möjligt att nu bedöma vilka krav, som kommer att ställas på styrelsens verksamhet under nästa budgetår. Anslaget bör därför upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Under de senaste åren har antalet befattningar för byggnadstillståndsärenden kunnat minskas efterhand som lättnader i byggnadsregleringen genomförts. Såvitt nu kan förutses torde den senast beslutade utformningen av regleringen icke nämnvärt komma att påverka personalbehovet för de uppgifter av utredande natur, varmed den nuvarande personalen i huvudsak är sysselsatt. I den mån möjligheter till indragningar befinnes föreligga bör de emellertid självfallet tillvaratagas.

Å andra sidan ökas medelsbehovet vid ett bifall till mitt förslag att de personalförstärkningar för planerings- och verkställighetsåtgärder till bekämpande av arbetslöshet vilka jag redovisat vid anmälan av styrelsens avlöningsanslag, även under nästa budgetår skall belasta anslaget till sty-

relsens krisorganisation. Kostnaderna för ifrågavarande tjänster kan för helt budgetår beräknas till ca 180 000 kronor. Behovet framdeles av de redan inrättade tjänsterna liksom av eventuell ytterligare förstärkning kan icke nu bedömas med hänsyn till ovissheten om utvecklingen på arbetsmarknaden.

Säkra hållpunkter för beräkningen av medelsbehovet under nästa budgetår finnes sålunda inte. Jag förordar, att anslaget höjes med 125 000 kronor till 1 000 000 kronor, varav jag för avlöningar beräknar 910 000 kronor och för omkostnader 90 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[47] 4. Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	14 960 000	17 288 401
1953/54 (statsliggaren s. 318)	17 733 000	
1954/55 (förslag)	18 113 000	

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{22/7} och ^{28/8} 1953) hemställt, att anslaget höjes med (avrundat) 674 000 kronor.

Omorganisation.

	Ökning	Minskning
1. Ortsombuden i Mönsterås och Töre ersättes med kontor i klass 6	9 858	
2. Tillfälligt kontor i Ramsele ersättes med kontor i klass 5	6 720	
3. Tillfälligt kontor i Nora ersättes med kontor i klass 4	—	
4. Uppflyttning av kontoren i Laxå och Slite från klass 6 till 5 samt av kontoren i Sunne, Jörn och Byske från klass 5 till 4	13 078	
5. 1 assistent i Sollefteå Cg 16—Ce 16	10 080	
6. 1 biträdestjänst Ce 14 (deltid) i Storvik ombildas till skrivbiträdestjänst i reglerad befordringsgång i Sandviken	1 680	
7. 1 expeditionsvakt i Göteborg Cg 8—Ce 10	696	
5 extra skrivbiträdestjänster i Göteborg indrages		38 304
8. Tillfällig personal		17 000

Löneregleringar.	Ökning	Minskning
9. Arvoden till läkare	14 000	
10. 1 assistent vid ungdoms- och tjänstemannaförmedlingen i Karlskoga Ce 16—Ce 19	1 284	
11. Ändrad lönegradsplacering m. m. för tjänster inom ungdomsförmedlingen	76 000	

Personalförstärkningar.

12. 5 assistenter Ce 19 för ungdomsförmedlingen ...	58 404	
13. 3 assistenter Ce 19 och 3 Ce 16 för arbetsvården	63 144	
14. 1 assistent Ce 16 i Vällingby	10 488	
15. 1 assistent Ce 16 för tjänstemannaförmedlingen i Eskilstuna	9 648	
16. 1 assistent Ce 16 i Haparanda	10 488	
17. 1 skrivbiträde i Borlänge	6 204	
18. Arvoden till yrkesvalslärare	53 600	
19. Arbetsförmedlingsombud	55 000	
20. Arvoden till experter	—	

Omräkningar.

21. Löneklassuppflyttningar	300 184	
22. Omräkningar av anslaget för budgetåret 1953/54	28 866	
	729 422	55 304
	+ 674 118	

23. 46 extra ordinarie tjänster, därav 2 i Ce 25, 6 i Ce 22, 20 i Ce 19 och 18 i Ce 16, föreslås ombildade till ordinarie tjänster. 18 nya kontorsbiträdestjänster i Ca 8 erfordras på grund av befordringsgången för biträdespersonal.

Motivering.

1. Behovet av arbetsförmedling i *Mönsterås* och *Töre* har under de senaste åren ökat betydligt.

2. I *Ramsele* har sedan 1952 varit inrättat ett tillfälligt deltidskontor med hänsyn till de omfattande kraftverksbyggen, som pågår i området. Dessa beräknas pågå ytterligare 10 år, varunder ett kontor i *Ramsele* måste finnas. Under sådana förhållanden bör föreståndaren där erhålla extra ordinarie anställning. Då i det följande (under 8) föreslås, att anslaget för tillfällig personal vid bifall till förevarande yrkande minskas, uppkommer inte någon kostnadsökning.

3. 1951 års riksdag beslöt, att arbetsförmedlingskontoret i klass 4 i *Nora* skulle indragas fr. o. m. den 1 januari 1952. I stället inrättades en assistenttjänst i lönegrad 16 i *Lindesberg*, vilket kontor skulle övertaga

verksamheten inom Nora-kontorets område. Sedermera har emellertid Kungl. Maj:t medgivit styrelsen att inom ramen för gällande personalorganisation uppehålla ett tillfälligt kontor i Nora t. o. m. den 30 juni 1954. Enligt styrelsens uppfattning bör kontoret i Nora bibehållas. Kostnaderna därför inskränker sig till avlöning av tillfälligt anställd personal i Lindesberg. Någon uppräknig av anslaget erfordras icke.

4. På grund av de lokala arbetsmarknadsförhållandena bör arbetstiden ökas vid kontoren i *Laxå* och *Slite* (från 21 till 28 timmar per vecka) samt vid kontoren i *Sunne*, *Jörn* och *Byske* (från 28 till 42 timmar per vecka).

5. Vid kontoret i *Sollefteå* har på grund av de omfattande kraftverksbyggen som pågår i området en tjänst i Cg 16 inrättats med medel ur delposten för tillfällig personal. Behovet av tjänsten kommer att vara omkring tio år, varför den bör ombildas till extra ordinarie. Förslaget innebär inte någon kostnadsökning (jfr p. 8).

6. Vid kontoret i Storvik finnes, förutom föreståndartjänsten, en halvtidstjänst i Ce 14. Det är angelägnare att tillföra kontoret i Sandviken skrivhjälp än att bibehålla biträdestjänsten i Storvik.

7. I Göteborg finns en extra expeditionsvaktstjänst och fem extra skrivbiträdestjänster, vilkas inrättande motiverats av arbetsförmedlingens förläggning till flera olika lokaler i staden. Sedan lokalfrågan numera blivit löst och länsarbetsnämnden under innevarande budgetår får förmedlingsexpeditionerna — med undantag av sjömans- och stuveriförmedlingen — samlade i en enda lokal, kan de fem skrivbiträdestjänsterna indragas. Expeditionsvaktstjänsten måste däremot behållas och bör ombildas till tjänst i Ce 10.

8. Vid bifall till förslagen under 2. och 5. kan anslaget till tillfällig personal minskas med 17 000 kronor.

9. Läkarna hos länsarbetsnämnderna uppbär f. n. ett fast månadsarvode av 200 kronor samt därutöver ersättning för varje enskild undersökning och behandling jämlikt de grunder, vilka angives i taxa (SFS 830/1945) för beräkning av ersättning för läkarvård enligt sjukkasseförordningen. Med hänsyn till de löne- och arvodesregleringar, som ägt rum sedan månadsarvodet fastställdes 1949, bör detta höjas med 20 % till 240 kronor. Arbetsnämnden i Stockholm och länsarbetsnämnden i Stockholms län har hittills haft gemensam läkare med ett månadsarvode av 400 kronor. Sedan länsarbetsnämndens huvudkontor förlagts till Solna, bör en särskild läkare förordnas för länet. Då arbetsbelastningen hos arbetsnämnden i Stockholm är betydligt större än i något län, bör emellertid läkaren hos nämnden fortfarande få uppbära ett månadsarvode av 400 kronor. Vidare bör semesterbestämmelserna jämkas. Kostnaderna med anledning av förslagen beräknas till sammanlagt 14 000 kronor.

10. Vid förhandlingar mellan 1949 års tjänsteförteckningskommitté och vederbörande personalorganisation överenskomms, att de i Ce 16 placerade

tjänsterna för ungdoms- och tjänstemannaförmedling vid avdelningskontoren skulle uppflyttas till Ce 19. Detta blev också riksdagens beslut. En tjänst i Ce 16 vid kontoret i Karlskoga är avsedd för samma arbetsuppgifter. Det torde bero på ett förbiseende att denna tjänst ej blivit uppflyttad.

11. Arbetsmarknadsstyrelsen — som tidigare gjort framställning om omorganisation av ungdomsförmedlingens tjänster, vilken framställning Kungl. Maj:t den 6 mars 1953 lämnat utan åtgärd — har ansett sig böra ånyo föreslå en viss omorganisation, innebärande införande av bestämmelser om vissa förkunskaper vid rekrytering av tjänstemän till ungdomsförmedlingen, differentierad aspirantutbildning och en justering av lönenivån. I sistnämnda del innebär förslaget att antalet tjänster i lönegrad 16 minskas med 21, i lönegrad 19 ökas med 6, i lönegrad 22 minskas med 7 och i lönegrad 25 ökas med 19. Härjämte tillkommer 3 befattningar i lönegrad 27.

12. 1950 års arbetsförmedlingsutredning beräknade, att antalet i *Stockholm* hemmahörande ungdomar i åldern 15—20 år under tiden 1951—58 ökar från ca 30 900 till ca 58 000. Antalet elever i mellanskolornas, flickskolornas och gymnasiernas avgångsklasser i Stockholm, vilka yrkesvägledningen har att arbeta med, beräknades under läsåret 1950/51 till ca 2 500, under 1954/55 till ca 3 200 och under 1958/59 till ca 4 600. Utredningen föreslog en omedelbar förstärkning med två assistenttjänster. Förslaget föranledde dock endast att en tjänst inrättades. Med hänsyn till den stora tillväxten av ungdomskullarna är en personalförstärkning nödvändig vid ungdomsförmedlingen i Stockholm. Förstärkningen motiveras vidare av enhetsskolans utbyggande. Där ungdomsförmedling finns skall denna nämligen handha utplaceringen av eleverna i nionde klassen i praktisk tjänstgöring. I Stockholm uppgår antalet försöksdistrikt från hösten 1953 till 8.

En personalförstärkning i *Solna*, där det f. n. finns tre befattningshavare för ungdomsförmedling och yrkesvägledning, är motiverad av i stort sett samma skäl, som anförts beträffande ungdomsförmedlingen i Stockholm.

Vid ungdomsförmedlingen i *Kalmar*, som är en icke obetydlig skolstad, finns två befattningar, medan övriga huvudkontor av jämförlig storleksordning disponerar tre tjänster.

I Norrbottens län finns för ungdomsförmedling och yrkesvägledning fem tjänster, placerade i Kiruna, Haparanda och Luleå. Skolväsendet i länet utökas i snabb takt. Den lämpligaste placeringen av en ny befattning är i *Boden*, som är länets näst största tätort och har länets näst största läroverk.

13. De personalförstärkningar för arbetsvården, som icke utan men för verksamheten kan anstå, är 3 assistenttjänster i Ce 19 (i Malmö, Karlstad

marknaden åtstramats och för budgetåret 1952/53 erhöll styrelsen ett något högre anslag. Detta har emellertid visat sig otillräckligt för att åstadkomma den återuppbyggnad av ombudsorganisationen, som numera är nödvändig. Det starkaste skälet för en effektivisering av ombudsorganisationen är den betydande höjning, som beslutats i fråga om daghjälpn för arbetslösa och som nödvändiggör en ingående prövning av de arbetssökandes möjligheter att erhålla arbete. Det är icke blott antalet ombud, som måste ökas. På grund av den stegrade arbetsbelastning, som särskilt de s. k. ortsbuden fått vidkännas, måste flera ombud uppflyttas till högre arvodesklass om icke svårigheter skall uppstå att finna eller behålla dugliga ombud. Styrelsen beräknar, att ytterligare 61 000 kronor erfordras. Vid bifall till styrelsens förslag i fråga om inrättande av kontor i Mönsterås och Töre (jfr under 1) kan beloppet reduceras till 55 000 kronor.

20. Jämlikt sin instruktion må länsarbetsnämnderna enligt föreskrifter, som meddelas av arbetsmarknadsstyrelsen, vid behandling av visst ärende eller visst slag av ärenden anlita särskilda sakkunniga eller representanter för speciella intressegrupper. Då några särskilda medel icke disponeras härför, hemställer styrelsen att för detta ändamål få anlita anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Någon uppräknig av anslagsposten erfordras f. n. icke.

23. Antalet extra ordinarie kontorsbiträden, som vid ingången av nästa budgetår beräknas fylla villkoren för befordran till ordinarie kontorsbiträde, uppgår till 18. Övriga föreslagna ordinariesättningar syftar bl. a. till att återställa den före tjänsteförteckningsrevisionen rådande proportionen mellan ordinarie och extra ordinarie tjänster.

Yttranden.

Statskontoret finner det uteslutet, att enbart på de allmänna uttalanden som styrelsen lämnat bedöma behovet av de föreslagna åtgärderna till omorganisation och personalförstärkning. Dessa bör närmare prövas i samband med den pågående organisationsundersökningen. Under hänvisning till att förslag om uppflyttning i högre lönegrad av tjänster inom ungdomsförmedlingen så nyligen som den 6 mars 1953 prövats av Kungl. Maj:t utan att föranleda någon åtgärd ifrågasätter statskontoret lämpligheten av att nu vidta en omorganisation på detta område. Den begärda uppflyttningen av en tjänst i Ce 16 vid kontoret i Karlskoga till Ce 19 liksom den föreslagna höjningen av arvodena till läkarna vill statskontoret icke motsätta sig. Däremot kan statskontoret icke finna tillräckliga skäl föreligga för att förtroendeläkaren hos arbetsnämnden i Stockholm skall få ett månadsarvode av 400 kronor även sedan särskild läkare förordnats för Stockholm län. I avvaktan på närmare erfarenheter av pågående försöksverksamhet beträffande enhetsskolan bör medel till arvoden åt yrkesvalslärare anvisas endast i den utsträckning, som erfordras för fullföljande

av verksamheten inom de områden, där den redan igångsatts. Med anledning av förslaget om utökning av orubudsorganisationen framhåller statskontoret angelägenheten av att icke större antal befattningshavare anställas än som erfordras för att utföra föreliggande arbetsuppgifter.

Statens lönenämnd har intet att erinra mot lönegradsplaceringarna för de föreslagna nya tjänsterna.

Departementschefen.

Vad först angår arbetsmarknadsstyrelsens förslag i fråga om kontorsorganisationen kan jag endast tillstyrka, att kontoret i Slite uppflyttas till kontor i klass 5 samt att det tillfälliga kontoret i Nora ersättes med kontor i klass 4. Med anledning härav bör den av styrelsen föreslagna minskningen av anslagsposten till tillfällig personal begränsas till 6 900 kronor.

Beträffande övriga organisationsfrågor har jag intet att erinra mot att i Sandviken inrättas en skrivbiträdestjänst i reglerad befordringsgång i enlighet med styrelsens förslag. Vidare tillstyrker jag den föreslagna indragningen av 5 extra skrivbiträdestjänster i Göteborg.

I övrigt kan jag inte tillstyrka de under rubriken omorganisation upptagna förslagen.

Såsom styrelsen föreslagit synes månadsarvodet till läkarna hos länsarbetsnämnderna böra höjas med 20 % från 200 till 240 kronor. Däremot kan jag inte tillstyrka, att medel beräknas till flera läkare.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet denna dag anför vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en assistenttjänst vid ungdoms- och tjänstemannaförmedlingen i Karlskoga i enlighet med styrelsens förslag uppflyttas från Ce 16 till Ce 19. Styrelsens framställning angående införande av skärpta kompetenskrav för vissa tjänster inom ungdomsförmedlingen m. m. bör f. n. icke föranleda någon åtgärd.

Beträffande de föreslagna nya tjänsterna kan jag endast tillstyrka, att ungdomsförmedlingarna i Stockholm och Solna förstärkes med vardera en assistenttjänst i Ce 19.

Med hänsyn till den fortgående utvidgningen av försöksverksamheten med nioårig enhetsskola bör ytterligare medel beräknas till arvoden åt yrkesvalslärare. Med tillämpning av de grunder, som Kungl. Maj:t tidigare följt vid bestämmandet av arvodesbeloppens storlek, synes anslagshöjningen kunna begränsas till 25 000 kronor. I detta sammanhang får jag efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet anmäla, att av arbetsmarknadsstyrelsen och skolöverstyrelsen ifrågasatt utvidgning av försöksverksamheten med yrkesvalslärare till distrikt utom enhetsskolans försöksdistrikt ansetts böra anstå. Någon medelsanvisning till arvoden för sådan verksamhet erfordras sålunda inte.

Av skäl som arbetsmarknadsstyrelsen anfört förordar jag, att till avlöningar åt arbetsförmedlingsombud beräknas ytterligare 10 000 kronor.

Styrelsens förslag beträffande ordningen för bestridande av kostnader för sakkunniga m. fl. samt beräkningen av medelsbehovet under omräkningsposterna föranleder ingen erinran från min sida.

I enlighet med grunderna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal bör antalet ordinarie kontorsbiträden ökas med 18. Någon ytterligare ordinariesättning av tjänster kan jag f. n. inte förorda.

De förslag, som jag tillstyrkt i det föregående, medför en anslagshöjning med sammanlagt 359 000 kronor, vartill bör läggas ett belopp av 21 000 kronor i anledning av den ändrade lönegrupperingen. Anslaget bör sålunda upptagas med (17 733 000 + 359 000 + 21 000) 18 113 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 5 789 200 (+ 228 700) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 241 000 (+ 12 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 5 984 400 (+ 1 400) kronor;

särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän 1 500 kronor;

rörligt tillägg 6 096 900 (+ 137 900) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med aderton;

b) godkänna följande avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 789 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	241 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	5 984 400
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 096 900

Summa kronor 18 113 000 ;

c) till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 18 113 000 kronor.

[48] 5. Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 978 000	4 067 191
1953/54 (statsliggaren s. 320)	4 328 000	
1954/55 (förslag)	4 568 000	

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{28/3} 1953) hemställt, att anslaget höjes med 299 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	36 500	
2. Underhåll och drift av tjänstebilar		20 000
3. Lokalkostnader	232 000	
4. Expenser	52 500	
5. Publikationstryck		2 000
	321 000	22 000
	+ 299 000	

Motivering.

1. *Reseersättningar.* Utgift 1951/52 281 458, 1952/53 338 787; anslag 1953/54 305 000. — Till kostnadsstegringen har de höjda biljettpriserna och traktamentsersättningarna bidragit. Vidare har förhållandena på arbetsmarknaden i större utsträckning än tidigare krävt nämndernas medverkan vid överläggningar inför varslade driftsinskränkningar samt beträffande de kommunala planeringsåtgärderna. Någon minskning av dessa kostnader kan icke väntas under budgetåret 1954/55. Anslaget bör med anledning därav uppräknas med 35 000 kronor. Yrkesvalslärarna inom enhetsskolans försöksdistrikt bör enligt arbetsmarknadsstyrelsens och skolöverstyrelsens samstämmiga mening erhålla ersättning för de av verksamheten betingade rese- och telefonkostnaderna. För budgetåret 1954/55 beräknas arbetsmarknadsstyrelsens del av resekostnaderna till 1 500 kronor.

2. *Underhåll och drift av tjänstebilar.* Utgift 1951/52 82 528, 1952/53 80 611; anslag 1953/54 105 000.

3. *Lokalkostnader.* Utgift 1951/52 1 278 196, 1952/53 1 352 879; anslag 1953/54 1 468 000. — Utgifterna för hyror, bränsle, lyse och vatten för 1953/54 har beräknats till 1 375 000 kronor, varvid hänsyn dock icke tagits till att länsarbetsnämnden och huvudkontoret i Göteborg inflyttar i nya lokaler under budgetåret. I avsaknad av kännedom om dels de hyror, som kommer att fastställas för nya lokaler, dels de generella hyreshöjningar, som kan komma att medgivas, dels ock bränsleprisernas utveckling beräknas kostnaderna för nästa budgetår till 1 600 000 kronor. Lokalersättningarna till arbetsförmedlingsombud beräknas för budgetåret 1954/55 en-

ligt oförändrade grunder till 63 000 kronor mot 68 000 kronor för innevarande budgetår. Ersättningarna har varit oförändrade sedan den 1 januari 1949. Med hänsyn till de därefter ökade kostnaderna i form av höjda bränslepriser, hyror, städning och elektricitet bör lokalersättningarna höjas med ca 20 %, vilket medför en kostnadsökning av 12 000 kronor.

4. *Expenser.* Utgift 1951/52 1 986 255, 1952/53 2 146 589; anslag 1953/54 2 260 000. — En förnyelse av möbel- och maskinbeståndet är i viss utsträckning nödvändig. Vidare behövs armatur och gardiner i samband med inflyttning i nya lokaler. Anslagsposten bör därför uppräknas med 20 000 kronor. Vid behandlingen av styrelsens omkostnadsanslag har förutsatts att de tidigare planerade telexsändningarna slopas. I anledning härav beräknas ett ökat medelsbehov för telefonavgifter med 30 000 kronor. Under anslagsposten bör vidare inräknas ett belopp av 1 500 kronor för yrkesvalslärarnas telefonutgifter (jfr p. 1). Ett tjugotal kontaktmän för yrkesvägledning är f. n. hänvisade till att använda privattelefoner för ifrågasvarande verksamhet. Dessa bör erhålla ett årligt bidrag av 50 kronor till telefonkostnader. För ändamålet beräknas för nästa budgetår 1 000 kronor.

5. *Publikationstryck.* Utgift 1951/52 1 094, 1952/53 4 942; anslag 1953/54 5 000. — Genom den i det föregående under styrelsens omkostnadsanslag redovisade övergången till tryckning på styrelsens tryckerianläggning kan anslagsposten minskas med 2 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har ansett, att den föreslagna höjningen av anslagsposten till reseersättningar kan begränsas till högst 15 000 kronor. Vidare kan statskontoret icke finna, att tillräckliga skäl anförts för medgivande av särskild ersättning för telefonkostnader till kontaktmännen för yrkesvägledning. Ej heller anser sig statskontoret kunna tillstyrka den föreslagna höjningen av lokalersättningarna till arbetsförmedlingsombuden.

Departementschefen.

Anslagsposten till reseersättningar bör i anslutning till medelsåtgången under budgetåret 1952/53 räknas upp med 30 000 kronor. Enligt vad jag inhämtat beräknas de nya lokalerna för arbetsförmedlingen i Göteborg öka utgifterna under anslagsposten till lokalkostnader med ca 140 000 kronor. Ökade kostnader är vidare att emotse på grund av nya lokaler på andra håll samt genom de generella hyreshöjningarna m. m. Då vidare lokalersättningarna till arbetsförmedlingsombuden torde böra höjas med 20 %, tillstyrker jag den av styrelsen föreslagna uppräknningen av anslagsposten med 232 000 kronor. Någon ytterligare medelsanvisning till expenser synes icke erforderlig. Mot styrelsens förslag till minskning under anslaget har jag intet att erinra. Anslaget bör alltså å ena sidan ökas med (30 000 + 232 000) 262 000 kronor och å andra sidan minskas med (20 000 +

2 000) 22 000 kronor samt upptagas med (4 328 000 + 240 000) 4 568 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 568 000 kronor.

[49] 6. **Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 500 000	2 539 482
1953/54 (statsliggaren s. 320)	2 500 000	
1954/55 (förslag)	2 400 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har till avlöningar anvisats 1 950 000 kronor och till omkostnader 550 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{28/8} 1953) anført, att belastningen å avlöningsposten under budgetåret 1952/53 uppgick till 2 047 823 kronor. Genom beslut den 13 februari 1953 bemyndigade Kungl. Maj:t arbetsmarknadsstyrelsen att under budgetåret 1952/53 inom en kostnadsram av högst 30 000 kronor anställa extra personal inom arbetsförmedlingens krisorganisation för planerings- och verkställighetsåtgärder till bekämpande av arbetslöshet. Medel för ifrågavarande ändamål bör få disponeras även under innevarande budgetår. Med utgångspunkt från personalen den 1 juli 1953 och med beaktande av visst utrymme för fortsatta personalindragningar torde det för innevarande budgetår anvisade anslagsbeloppet till avlöningar bli i stort sett tillräckligt. Om under budgetåret 1954/55 ytterligare reduktioner av den med byggnads- och utlänningsärenden sysselsatta personalen kan eller bör företagas är f. n. omöjligt att bedöma. Medelsbehovet för avlöande av ifrågavarande befattningshavare inom krisorganisationen uppskattar styrelsen till 1 900 000 kronor. Även för nästa budgetår bör medel beräknas för extra personal, som kan behöva anställas för åtgärder till bekämpande av arbetslöshet. För sådant ändamål bör beräknas ett belopp av 100 000 kronor, att disponeras endast efter Kungl. Maj:ts särskilda medgivande. Anslagsposten upptages sålunda till (1 900 000 + 100 000) 2 000 000 kronor. Då till omkostnader beräknas oförändrat belopp, 550 000 kronor, föreslår styrelsen, att anslaget uppföres med 2 550 000 kronor.

Statskontoret hänvisar beträffande den begärda anslagshöjningen till vad ämbetsverket anført beträffande arbetsmarknadsstyrelsens motsvarande anslag.

Departementschefen.

Med anledning av de successivt genomförda lättnaderna i byggnadsregleringen har under budgetåret 1952/53 och innevarande budgetår mellan 40 och 45 tjänster inom krisorganisationen indragits. Den kvarvarande personalen för byggnadstillståndsärenden sysselsättes huvudsakligen med utredningsarbete och endast till mindre del med övervakningsuppgifter. Såvitt nu kan bedömas, torde upphävandet fr. o. m. den 1 januari 1954 av byggnadstillståndsgivningen för bostadsbyggandet icke komma att i större utsträckning påverka personalbehovet. Emellertid förutsätter jag, att styrelsen liksom hittills tillvaratager de möjligheter till indragningar som erbjuder sig.

Som styrelsen erinrat har Kungl. Maj:t med hänsyn till det försämrade arbetsmarknadsläget medgivit styrelsen att under budgetåret 1952/53 inom ramen för ett visst belopp anställa extra personal inom arbetsförmedlingens krisorganisation för planerings- och verkställighetsåtgärder till bekämpande av arbetslöshet. Det är icke möjligt att nu bedöma behovet i fortsättningen av dylik personal. Även med beaktande av visst utrymme härför torde dock anslaget kunna upptagas med något lägre belopp än för innevarande budgetår. Jag föreslår, att anslaget uppföres med 2 400 000 kronor, varav jag beräknar 1 900 000 kronor till avlöningar och 500 000 kronor till omkostnader.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

[50] 7. **Bidrag till erkända arbetslöshetskassor.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	14 000 000	13 236 425
1953/54 (statsliggaren s. 320)	20 000 000	
1954/55 (förslag)	40 000 000	

Genom beslut vid 1953 års riksdag har fr. o. m. den 1 juli 1953 genomförts en förbättring av försäkringsersättningarna inom den statsunderstödda frivilliga arbetslöshetsförsäkringen och en höjning av statsbidragen till de erkända arbetslöshetskassorna. Statsbidrag utgår liksom tidigare såsom grundstatsbidrag, daghjälpbidrag, familjetilläggsbidrag och förvaltningsbidrag. Grundstatsbidraget utgår för varje dag, för vilken daghjälp utgivits, med dels ett grundbelopp av 2 kronor 25 öre vid en daghjälp av 5 kronor 50 öre, dels ett tilläggsbelopp av 25 öre för varje hel krona, varmed daghjälp överstiger 5 kronor 50 öre. Det sammanlagda grundstatsbidraget får ej i något fall uppgå till högre belopp än 5 kronor för varje understödsdag, vilket belopp uppnås vid en daghjälp av 16 kronor 50 öre.

Har daghjälp fastställt till lägre belopp än 5 kronor 50 öre, skall grundstatsbidraget utgå med 40 % av det fastställda beloppet. Daghjälpsbidraget utgår för kalenderår med viss procent av skillnaden mellan den av kassan i vederbörande klass utgivna daghjälp och det på denna daghjälp belöpande grundstatsbidraget. Familjetilläggsbidraget utgår med 75 % av vad kassan under ett kalenderår utbetalat i familjetillägg. Dessa tillägg består dels av ett barntillägg av 1 krona 50 öre om dagen för varje barn, dels av ett make- eller husföreståndarinnetillägg av 2 kronor om dagen. Förvaltningsbidraget utgår för kalenderår dels med ett i förhållande till antalet årsmedlemmar i kassan under året beräknat belopp (medlemsbidrag), dels med belopp motsvarande vad som under året utgivits i arvode till styrelseledamot, som utsetts av tillsynsmyndigheten.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ²⁶/8 1953) anfört, att för en beräkning av statsbidragsbeloppen vissa uppskattningar måste göras rörande understödsverksamhetens omfattning, antal medlemmar, daghjälps belopp, familjetilläggets storlek per understödd dag samt medlemsbidragets storlek per medlem.

Beträffande understödsverksamhetens omfattning har på styrelsens försäkringsbyrå utarbetats en sifferserie över antalet understödsdagar per medlem under tolv månadersperioder. Man kan med tillfredsställande säkerhet beräkna, att antalet understödda dagar per medlem för de tolv månadersperioder, som slutar med maj, juni eller juli månader 1953, håller sig vid ungefär 3,55. Den fortgående stegring, som kännetecknar denna kvantitet sedan november 1951, har avstannat och en viss stabilisering synes ha uppnåtts. I avsaknad av påtagliga omständigheter, som kan leda till en stadigvarande sänkning av understödsfrekvensen genom en allmän ökning av sysselsättningen under budgetåret 1954/55, utgår styrelsen från ett antal understödda dagar per medlem under budgetåret i fråga av 3,5.

Antalet medlemmar i de erkända kassorna utgjorde vid slutet av år 1952 1 143 000. Den ökning i medlemsantalet, som är automatisk, d. v. s. oberoende av nybildandet av kassor, antages för tiden fram till mitten av 1954 kunna uppgå till 0,8 %. Härtill torde komma ca 20 000 medlemmar i nya redan beslutade kassor. Med dessa utgångspunkter skulle vid mitten av år 1954 finnas 1 175 000 medlemmar i kassorna, vilket antal lagts till grund för beräkningarna.

Beträffande statsbidraget till daghjälp har styrelsen anfört följande.

Daghjälps genomsnittliga belopp, som under senare år varit i stadig stigande, kommer att helt bestämmas av de nya daghjälpsbelopp och de inplaceringar i daghjälpsklasser, som kassorna beslutat eller kommer att besluta i anledning av de vid 1953 års riksdag genomförda ändringarna i statsbidragsförordningen m. m. Det är f. n. ogörligt att med någon större grad av säkerhet bestämma vilket genomsnittligt belopp de nya daghjälpsbeloppen kommer att ge. Ett rimligt antagande är, att egendelen kommer

att uppgå till i genomsnitt 9 kronor och grundstatsbidraget till i genomsnitt 4 kronor 10 öre. Detta ger ett genomsnittligt daghjälsbelopp av 13 kronor 10 öre.

Daghjälsbidrag beräknas med viss procentsats av egendelsbeloppen. Vederbörande procenttal fastställes enligt en glidande skala på grundval av understödsfrekvensen inom varje av vederbörande kassa upprättad daghjälsklass. Det är = 0, då understödsrörelsen i klassen motsvarar högst 3 understödda dagar per medlem och år och stiger därefter till 75 %, vilket tal nås vid 26 understödda dagar per medlem och år. Ett genomsnitt inom hela försäkringsrörelsen av 3,5 understödda dagar grundas självfallet på relativt höga procenttal för daghjälsbidraget inom vissa kassor och klasser, medan motsvarande tal kan vara förhållandevis lågt inom andra grupper. Den genomsnittliga daghjälsbidragsprocenten för hela verksamheten står följaktligen icke i någon fast relation till det genomsnittliga antalet understödsdagar utan förskjutningar kan inträffa, beroende på vilken typ av kassor, som träffas av förändringarna i understödsfrekvensen. På grundval av tidigare erfarenheter kan emellertid den genomsnittliga daghjälsprocenten beräknas uppgå till ungefär 33 %.

Familjetilläggets storlek per understödsdag kan enligt styrelsen lättare bestämmas med ledning av äldre erfarenhet. Med de nya beloppen kan storleken vid måttlig arbetslöshet beräknas till 2 kronor 25 öre. Därav betalar staten 75 % eller 1 krona 69 öre per understödsdag.

Medlemsbidraget per årsmedlem uppgick för år 1952 till 2 kronor 63 öre. Styrelsen anför, att de nya statsbidragsbestämmelserna innebär en ökning av detta belopp med exakt en krona. Under förutsättning att medlemmarnas fördelning på kassor av olika storleksordning blir i stort sett oförändrad beräknas medlemsbidraget till 3 kronor 63 öre för år 1954.

Från de angivna förutsättningarna beräknas de olika statsbidragen på följande sätt:

Grundstatsbidrag: antalet årsmedlemmar \times antalet understödsdagar per medlem \times grundstatsbidragets genomsnittsbelopp ($1\,175\,000 \times 3,5 \times 4,10$) 16 900 000 kronor.

Daghjälsbidrag: antalet årsmedlemmar \times antalet understödsdagar per medlem \times egendelens genomsnittliga belopp \times daghjälsbidragsprocenten ($1\,175\,000 \times 3,5 \times 9,00 \times 0,33$) 12 200 000 kronor.

Familjetilläggsbidrag: antalet årsmedlemmar \times antalet understödsdagar per medlem \times statsandelen av familjetillägget per understödsdag ($1\,175\,000 \times 3,5 \times 1,69$) 7 000 000 kronor.

Förvaltningsbidrag: antalet årsmedlemmar \times genomsnittliga förvaltningsbidraget per medlem och år ($1\,175\,000 \times 3,63$) 4 300 000 kronor.

Det totala medelsbehovet beräknas sålunda av arbetsmarknadsstyrelsen till ($16\,900\,000 + 12\,200\,000 + 7\,000\,000 + 4\,300\,000$) 40 400 000 kronor.

Statskontoret har med hänsyn till den höjning av försäkringsersättningarna, som beslutats av 1953 års riksdag, icke något att erinra mot den föreslagna uppräknigen av anslaget.

Departementschefen.

Med anledning av förslag av 1951 års utredning om arbetslöshetsförsäkringen beslöt 1953 års riksdag en väsentlig förbättring av ersättningarna från de erkända arbetslöshetskassorna samt höjning av statsbidragen till kassorna. Nämnda utredning fortsätter arbetet med översyn av de beträffande försäkringen gällande bestämmelserna. Jag räknar icke med att förslag i ämnet skall föreläggas 1954 års riksdag.

Vad angår medelsbehovet under detta anslag kan det i förväg beräknas endast uppskattningsvis, då det är beroende av flera osäkra faktorer, främst arbetslöshetens storlek och fördelning på yrkesgrenar under vinterhalvåret. Vid beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår tillkommer den osäkerhet som betingas av att bestämmelserna rörande ersättningsbelopp och statsbidrag ändrats avsevärt fr. o. m. den 1 juli 1953. Med hänsyn främst till dessa ändringar samt den något ökade arbetslösheten är en väsentlig höjning av anslaget nödvändig. Jag har icke annat att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens förslag än att anslagsbeloppet bör avrundas till 40 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 000 kronor.

[51] 8. **Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	18 800 000	22 275 116
1953/54 (statsliggaren s. 321)	21 000 000	
1954/55 (förslag)	25 000 000	

Förslag till ändring av arbetslöshetskungörelsen.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 26/3 1953) föreslagit viss utvidgning av möjligheterna att hänvisa arbetslösa till beredskapsarbete. Styrelsen har bl. a. anført, att den konjunkturavmattning, som inträtt under det senaste året, medfört att arbetsmarknaden icke längre så snabbt som tidigare kan absorbera friställd arbetskraft. För att motverka den arbetslöshet som uppkommit har därför i ökad utsträckning allmänna arbeten i kommunal eller statlig regi måst anordnas. Vid beredandet av sysselsättning åt arbetslösa, som icke kunnat erhålla lämpligt arbete i öppna marknaden, har såväl beredskapsarbeten som arbeten med anlitande av medel från anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten, allmän beredskapsstat eller från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ordinarie anslag anordnats. Erfarenheterna har därvid visat, att beredskapsarbetena varit den smidigaste hjälpformen, enär sådana arbeten lättast kunnat anpassas efter växling-

arna på arbetsmarknaden. Möjligheterna att hänvisa arbetslösa till beredskapsarbeten har emellertid på grund av arbetslöshetskungörelsens (1949:278) bestämmelser om personlig hjälpsökan och behovsprövning varit mycket begränsade, då de arbetslösa endast i ringa utsträckning anmält sig som hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna. Till följd härav har arbetslöshetskassorna i åtskilliga fall belastats med kostnader, som hade kunnat undvikas om de angivna hindren för anvisning av beredskapsarbete icke funnits.

En revision av bestämmelserna i 10 och 12 §§ arbetslöshetskungörelsen är därför angelägen i syfte att bereda arbetsmarknadsverket möjlighet att, när sysselsättningsförhållandena så motiverar, anvisa hos arbetsförmedlingen anmälda arbetslösa beredskapsarbete, oavsett om de har anmält sig hos arbetslöshetsnämnden eller ej. — Styrelsen erinrar, att förfarandet vid hänvisning av arbetslösa till beredskapsarbeten behandlades av 1952 års riksdag i anledning av en då väckt motion (II:267). Riksdagen biträdde statsutskottets utlåtande nr 137, som innebar att hithörande frågor borde närmare övervägas inom arbetsmarknadsstyrelsen.

Yttranden.

Statskontoret, svenska landskommunernas förbund, svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen, tjänstemännens centralorganisation och de erkända arbetslöshetskassornas samorganisation har samtliga tillstyrkt arbetsmarknadsstyrelsens förslag. *Svenska stadsförbundet* har anfört, att förbundet icke vill motsätta sig att förslaget genomföres som ett provisorium.

Förslag beträffande arkivarbeten och musikerhjälp.

Arkivarbete som en form av arbetslöshetshjälp har funnits sedan 1934. Musikerhjälp inrättades 1942. Den 15 februari 1946 uppdrog Kungl. Maj:t åt dåvarande statens arbetsmarknadskommission att verkställa en översyn av organisationen och utformningen av arkivarbetena jämte därmed sammanhängande spörsmål. Enligt samtidigt lämnat bemyndigande tillkallades särskilda sakkunniga att inom kommissionen biträda vid utredningen. De sakkunniga avlämnade år 1947 en utredning med vissa förslag avseende anpassning till då rådande förhållanden. Förslagen behandlades i propositionen 1947:286. På därom av de sakkunniga gjorda framställningar entledigades de år 1950 från ifrågavarande uppdrag. Utredningsarbetet övertogs därefter av arbetsmarknadsstyrelsen.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ¹⁷/₄ 1953) avlämnat utredning och förslag rörande arkivarbeten och musikerhjälp.

I sin utredning redovisar arbetsmarknadsstyrelsen en statistisk undersökning angående de personer, som den 31 maj 1951 sysselsattes i arkivarbete och musikerhjälp. Av undersökningen framgår bl. a. 8—1901 53 *Bihang till riksdagens protokoll 1954. 1 saml. Nr 1. Bil. 7.*

följande. Antalet arkivarbetare var 764. 402 (52 %) var svenska medborgare, varav 338 män och 64 kvinnor, samt 362 (48 %) utländska medborgare, varav 272 män och 90 kvinnor. Medelåldern var för svenska män 62 år, för svenska kvinnor 59 år 11 månader, för utländska män 58 år och för utländska kvinnor 55 år 1 månad. Antalet arkivarbetare, som uppnått 67 års ålder, var 137 (18 %), fördelade på 93 svenskar och 44 utlänningar. Försörjningsplikt mot barn under 16 år förelåg för 6 % av de svenska och 13 % av de utländska arkivarbetarna. Medelarbetstiden i arkivarbete utgjorde 4 år 4 månader. 96 hade varit i arkivarbete över 7½ år, 297 över 5 år. Anteckningar om sjukdomar och arbetshinder förekom för 476 arkivarbetare (ca $\frac{2}{3}$ av alla). En undersökning i vilken utsträckning arkivarbetarna borde kunna beredas arbete i öppna marknaden gav till resultat att 218 arkivarbetare (28 %) bedömdes kunna placeras på öppna marknaden, varav 46 efter vissa arbetsvårdande åtgärder, medan 385 (50 %) ansågs kunna ha endast skyddad sysselsättning och 161 (22 %) betraktades som observationsfall, om vilka ytterligare utredningar om arbetsförhet och placeringsmöjligheter erfordrades. — Antalet i *musikerhjälp* sysselsatta var 94. Av dessa var 80 svenska medborgare, varav 66 män och 14 kvinnor. Medelåldern var för svenska män 58 år 10 månader, svenska kvinnor 56 år 9 månader, utländska män 58 år och utländska kvinnor 50 år 3 månader. Över 67 år var 9 svenskar och 2 utlänningar. Försörjningsplikt mot barn under 16 år förelåg för 7 svenskar och 2 utlänningar. Medelarbetstiden utgjorde 3 år 5 månader. Anteckningar om sjukdomar och arbetshinder förelåg för 57 musikerhjälppta. 57 musikerhjälppta ansågs kunna placeras på öppna marknaden, 37 ansågs vara i behov av skyddad sysselsättning.

De av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna allmänna riktlinjerna innebär följande. Arkivarbete är en lämplig hjälpform för arbetslösa intellektuella och bör för den skull bibehållas som arbetslöshetsmotverkande åtgärd. Detta är så mycket mera angeläget som tjänstemannakåren under senare år starkt ökat till sin numerär. Ehuru arbetslösa tjänstemän bör kunna erhålla hjälp genom övriga hjälpformer (beredskapsarbeten, omskolningsåtgärder etc.), erfordras dock en differentierad hjälpform för sådana arbetslösa, som saknar fysiska förutsättningar för beredskapsarbetet. I beredskapssyfte föreslås en allmän inventering av tillgången på arkivarbetsplatser. Även musikerhjälpen bör bibehållas. Arkivarbete och musikerhjälp föreslås också bli inordnade bland arbetsvårdsåtgärderna för andra partiellt arbetsföra än hjälpsökande arbetslösa. Sålunda föreslås en differentiering av arkivarbetet och musikerhjälpen på en arbetslöshetslinje och en arbetsvårdslinje.

Vad gäller arbetslöshetslinjen föreslås, att karaktären av reservarbete undanröjes och att liknande principer som gäller för beredskapsarbeten införes. Detta innebär bl. a., att också löpande arbetsuppgifter

skall få utföras samt att beträffande lönesättningen en anpassning efter öppna marknadens löner eftersträvas. I stället för nuvarande lika lön varierande mellan 480 och 530 kronor per månad beroende på ortsgrupp föreslås en löneskala innehållande 6 lönegrupper anslutande sig till löneklasserna 1, 4, 6, 8, 11 och 15 i löneplan nr 1 i statens löneplansförordning.

I princip bör enligt förslaget företrädesvis statskommunala arbeten anordnas. F. n. är huvudparten statliga arkivarbeten. Staten föreslås bidra med 20 % av lönekostnaderna för de statskommunala arbetena. Vid övriga arbeten (hos statliga myndigheter och enskilda allmännyttiga institutioner) skall kommunerna i princip erlægga dagavgift för sina arkivarbetare motsvarande dagunderstödet grundbelopp för ensamstående. Vid arkivarbete hos statliga verk eller enskilda allmännyttiga institutioner skall dessa i princip erlægga »intressentbidrag» motsvarande värdet av den utförda arbetsprestationen. För utländska arkivarbetare skall staten liksom hittills bära den del av kostnaderna, som eljest skulle falla på kommunerna. Den särskilda ersättning, som nu kan utgå för arbetslednings- och materialkostnader vid statliga arkivarbeten, föreslås avskaffad.

För att biträda vid handläggningen av frågor rörande lönesättningen för arkivarbetare m. m. skall enligt förslaget en särskild delegation knytas till arbetsmarknadsstyrelsen.

Den lägre åldersgränsen — 40 år — för behörighet till arkivarbete och musikerhjälp föreslås slopad, medan en övre åldersgräns sammanfallande med folkpensionsåldern föreslås införd.

I fråga om arbetsvårdslinjen föreslår styrelsen, att platser i arkivarbete och musikerhjälp också skall kunna tagas i anspråk för arbetsutbildning och skyddad sysselsättning av partiellt arbetsföra. Samma regler föreslås gälla som vid övrig arbetsutbildning och skyddad sysselsättning. Beträffande kostnadsfördelningen mellan stat, kommun och arbetsplatser bör dock de regler gälla, som föreslagits för arkivarbete och musikerhjälp enligt arbetslöshetslinjen. Arkivarbetet som arbetsvårdsform föreslås stå öppet för partiellt arbetsföra, oavsett om dessa är hjälpsökande vid arbetslöshetsnämnderna eller ej. Ärenden rörande arkivarbete som arbetsvårdsform skall sålunda handläggas av arbetsförmedlingarna och länsarbetsnämnderna, ej av arbetslöshetsnämnderna. I fråga om lönesättningen föreslås i stort sett samma system som för arkivarbetare enligt arbetslöshetslinjen, dock något modifierat med hänsyn till prestationsförmågan. Arkivarbetet som skyddad sysselsättning skall även kunna utnyttjas för statliga befattningshavare med minskad tjänstbarhet.

Yttranden.

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag har remitterats till ett 30-tal myndigheter och organisationer. Beträffande den allmänna inställningen till förslagen må nämnas, att dessa inte i något yttrande tillstyrkts reservera-

tionslöst. Kraftiga erinringar mot förslaget har anförts av bl. a. *statskontoret*, *föreningen arkivmän* samt *flera av de vetenskapliga institutionerna*. Mot arbetsmarknadsstyrelsens förslag om en allmän inventering av arkivarbetsplatser riktas ingen erinran. Förslaget om uppdelning av arkivarbetar- och musikerhjälpn på en arbetslöshetslinje och en arbetsvårdslinje har avstyrkts i flera yttranden. Förslaget att även löpande arbetsuppgifter skall få utföras av arkivarbetarna hälsas med tillfredsställelse av alla institutioner, som har arkivarbetare anställda. Väsentliga erinringar riktas mot förslaget till lönedifferentiering, som anses gå för långt i detaljering. Vidare riktas allvarliga erinringar mot förslaget till kostnadsfördelning av kommuner samt institutioner, som regelmässigt har arkivarbetare anställda. Förslaget om sloandet av den lägre åldersgränsen tillstyrkes i alla yttranden där frågan berörs. Den föreslagna högre åldersgränsen — lika med pensionsåldern — tillstyrkes i allmänhet, men från flera håll uttalar man sig för möjlighet till dispens i särskilda fall. Sålunda uttalar sig *landsorganisationen* för undantag från regeln för utläningar, som ej är tillförsäkrade ålderspension, samt personer som efter uppnådd pensionsålder har försörjningsplikt mot minderåriga barn.

Förslag rörande understödsverksamheten bland arbetslösa svenska sjömän i utländska hamnar.

1950 års riksdag medgav med anledning av propositionen nr 145, att fr. o. m. den 1 juli 1950 finge bedrivas understödsverksamhet bland arbetslösa svenska sjömän i vissa utländska hamnar (statsutsk. utl. nr 122; rd. skr. nr 204). Verksamheten skulle ha försökskaraktär. Bestämmelser om densamma har meddelats i kungörelsen 1950:473.

Verksamheten administreras centralt av utrikesdepartementets understödsnämnd. Verksamheten innebär att i vissa utländska hamnar, kallade centralhamnar, ordnas arbetsförmedling och utbetalning av understöd för arbetslösa svenska sjömän. Antalet centralhamnar är f. n. tre (Antwerpen, New York och San Francisco). Understöd utbetalas högst med en för varje centralhamn fastställd dagsumma. I denna inräknas för medlemmar av erkänd arbetslöshetskassa daghjälpens belopp, vilket förskottas. Viss del av dagsumman är förenad med återbetalningsskyldighet. Arbetslöshetsförsäkrade sjömän blir återbetalningsskyldiga för ett mindre belopp än andra sjömän. Härjämte kan utgå reseförskott m. m.

Utrikesdepartementets understödsnämnd har (skr. 5/11 1952) hemställt om slutligt ställningstagande till försöksverksamheten.

Vad angår hjälpverksamhetens omfattning anför understödsnämnden, att behov föreligger av hjälpverksamhet i åtskilligt flera hamnar än nuvarande tre centralhamnar. En utvidgning av möjligheterna att i utländska hamnar anordna hjälpverksamhet är därjämte enligt nämndens mening en nöd-

vändig beredskapsåtgärd med hänsyn till de svårigheter, som kan uppkomma för utrikessjöfartens sjömän vid en nedgång i sysselsättningen. För en tillfredsställande lösning av frågan om sjöfolkets ställning vid arbetslöshet i utländsk hamn torde erfordras, att varje hamn, där arbetslöshetsfall med viss regelmässighet kan beräknas uppkomma, skall — efter Kungl. Maj:ts prövning från fall till fall — förklaras vara centralhamn.

I fråga om hjälpverksamhetens utformning anför understödsnämnden, att statsutskottet i sitt utlåtande nr 122 i anledning av förenämnda proposition 1950: 145 uttalat att vissa fördelar kunde vara förenade med att ordna understödsverksamheten på ett av statskontoret föreslaget sätt, varigenom de kontanta förmånerna vid arbetslöshet skulle utgå med högre belopp till arbetslöshetsförsäkrade än till andra. Nämnden har utrett denna fråga men funnit, att det komplicerade problemet om de rättvisa och lämpliga grunderna för arbetslöshetshjälp till sjöfolk utomlands icke torde kunna ändamålsenligt lösas på annat sätt än genom nuvarande system. Detta bör därför bibehållas.

Understödsnämnden har vidare föreslagit, att möjlighet till utlämnande av understöd in natura skall införas.

Yttranden.

Understödsnämndens förslag om slutligt ställningstagande till hjälpverksamheten för sjömän vid arbetslöshet i utländsk hamn enligt de riktlinjer, vilka gällt för försöksverksamheten, har tillstyrkts av *kommerskollegium* — efter hörande av arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer inom området — *arbetsmarknadsstyrelsen*, *socialstyrelsen* och *handelsflottans välfärdsråd*. Någon erinran har ej heller gjorts mot understödsnämndens förslag till utökning av antalet centralhamnar. *Statskontoret* har ansett tiden knappast vara inne för ett ställningstagande till frågan om verksamhetens slutliga utformning utan föreslår, att verksamheten bedrivs försöksvis ytterligare någon tid.

Vad angår understödsnämndens förslag till hjälpverksamhetens utformning har detta tillstyrkts av *arbetsmarknadsstyrelsen* och *handelsflottans välfärdsråd*. *Statskontoret* har vidhållit sin tidigare uttalade mening i frågan. *Socialstyrelsen* har förut deklarerat sin uppfattning, att hjälpen ej bör ges fattigvårdskaraktär och har föreslagit att bestämmelsen om återbetalningsskyldighet skall slopas, varigenom bl. a. väsentliga administrativa lättnader skulle vinnas.

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag till anslagsberäkning.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{28/3} 1953) framlagt följande beräkning av medelsbehovet under detta anslag för innevarande och nästa budgetår.

A. Utgifter:	Utgift	Arbetsmarknadsstyrelsens	
	1952/53 kronor	beräkning för budgetåret 1953/54 kronor	1954/55 kronor
Beredskapsarbeten m. m.			
statliga	¹ 12 624 036	18 000 000	18 000 000
statskommunala	1 742 065	3 375 000	3 375 000
eftersläpande bidrag	—	100 000	100 000
Färdigställningsarbeten m. m.	353 797	1 000 000	1 000 000
Bidrag till detaljplanering	—	275 000	200 000
Arkivarbeten och musikerhjälp m. m.	4 509 207	5 300 000	5 300 000
Kontantunderstödsverksamhet ...	123 072	400 000	400 000
Resebidrag till arbetare vid statliga beredskapsarbeten	2 980	10 000	10 000
Understöd till arbetslösa svenska sjömän i utländsk hamn	—	6 000	30 000
Statliga steninköp	3 122 270	1 500 000	1 000 000
Diverse	446 058	—	—
	Summa utgifter	22 923 485	29 966 000
		29 966 000	29 415 000
B. Inkomster:	Inkomst	Arbetsmarknadsstyrelsens	
	1952/53 kronor	beräkning för budgetåret 1953/54 kronor	1954/55 kronor
Reservation från föregående bud- getår	9 400 048	5 900 460	—
Intressentbidrag	866 051	800 000	800 000
Anslag	18 800 000	21 000 000	28 615 000
	Summa inkomster	29 066 099	29 415 000

Arbetsmarknadsstyrelsen har anfört, att medelsåtgången under budgetåret 1953/54 f. n. icke kan beräknas med någon större grad av tillförlitlighet. De totala kostnaderna under ett budgetår är i väsentlig grad beroende av hjälpbehovets omfattning under senvintern och vårmånaderna, då antalet hjälpsökande brukar vara avsevärt större än under sommaren och hösten. I januari och februari 1952 var antalet hjälpsökande arbetslösa 1 669 resp. 1 663 men sjönk sedan successivt till 1 298 i maj och 1 181 i juli. 1953 var motsvarande siffror för januari och februari 5 325 och 5 761, medan den hittills lägsta siffran under året avser utgången av juli med en arbetslöshet av 1 990. Antalet hjälpsökande arbetslösa har sålunda under den gångna delen av 1953 varit betydligt högre än under 1952.

¹ Härav utgör 970 090 kronor 41 öre en med stöd av Kungl. brev den 22 maj 1953 verkställd utbetalning till järnvägsstyrelsen från det å tilläggsstat II anvisade anslaget å 5 000 000 kronor.

Om kostnaderna för *beredskaps- och färdigställningsarbeten m. m.* anför styrelsen i huvudsak följande.

Vid anslagsberäkningen för budgetåret 1952/53 uppskattade styrelsen antalet dagsverken vid beredskapsarbeten under budgetåret till 220 000. Det verkliga dagsverksantalet under nämnda år har uppgått till ca 215 000. Anmärkas må emellertid, att vissa andra arbeten för motverkande av arbetslöshet, de s. k. V- och A-arbetena (med medel från anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten och från allmänna beredskapsstaten) samtidigt bedrivits för sysselsättning av friställd arbetskraft. Som jämförelse må nämnas, att antalet dagsverken för sistnämnda arbeten uppgick till omkring 330 000 resp. 160 000.

Vid slutet av mars 1953, vilken månad haft största antalet sysselsatta under budgetåret, utgjorde arbetsstyrkorna vid V- resp. A-arbetena 2 767 och 1 701 arbetare. Samtidigt var vid beredskapsarbetena sysselsatta 1 760. Totala antalet arbetare i arbeten som igångsatts av sysselsättningsskäl var alltså 6 228. I slutet av juli 1953 hade antalet sysselsatta arbetslösa vid speciellt anordnade arbeten kunnat nedbringas till 437, 226 och 643 i resp. V-, A- och beredskapsarbeten eller sammanlagt 1 306 man, vilket betyder en minskning med något över 4 900 man på fyra månader.

Kostnaderna per dagsverke beräknas komma att öka under det nu löpande budgetåret, vilket bl. a. sammanhänger med den fortgående ökningen av arbetenas mekanisering. Den inträdda skärpningen på arbetsmarknaden synes vidare peka på, att man bör räkna med en utökning av beredskapsarbetenas omfattning. Styrelsen har bedömt läget så, att man bör vara beredd att utöka beredskapsarbetena till totalt 300 000 dagsverken. För budgetåret 1952/53 utgjorde dagsverksantalet vid statskommunala arbeten ca 25 % av det totala antalet dagsverken vid beredskapsarbetena. För innevarande budgetår räknar styrelsen med samma relationstal. Vid statliga beredskapsarbeten beräknas sålunda komma att utföras 225 000 och vid statskommunala 75 000 dagsverken.

Tidigare har statsbidraget till de statskommunala beredskapsarbetena beräknats i medeltal utgå med 55 %. För de arbeten som hittills beviljats under år 1953 har emellertid konstaterats en minskning av de genomsnittligt utgående statsbidragen. Styrelsen har därför ansett sig för budgetåret 1953/54 böra räkna med att ifrågakommande statsbidrag kommer att i genomsnitt utgå med omkring 50 %.

Med utgångspunkt från det sagda bör medelsförbrukningen beträffande beredskapsarbetena under budgetåret 1953/54 numera beräknas till 18 000 000 kronor för statliga och till 3 375 000 kronor för statskommunala arbeten, vilket innebär en ökning i förhållande till de i 1952 års *petita* beräknade beloppen med 3 920 000 kronor resp. 1 439 000 kronor. För eftersläpande statsbidrag vid statskommunala beredskapsarbeten synes böra räknas med oförändrat 100 000 kronor. Medelsbehovet för färdigställningsarbeten m. m. uppskattas till 1 000 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till det tidigare för ändamålet beräknade beloppet med 400 000 kronor. Utgifterna för detaljplanering av allmänna arbeten beräknas till 275 000 kronor.

Rörande medelsåtgången för *arkivarbeten, musikerhjälp* och *forskarstipendier* har styrelsen anført följande.

I 1953 års statsverksproposition har kostnaderna för arkivarbeten och musikerhjälp under budgetåret 1953/54 beräknats till 5 000 000 kronor. — Under slutet av budgetåret 1951/52 konstaterades en viss ehuru relativt ringa ökning av arkivarbetarnas antal. Efter en nedgång av arkivarbetsverksamheten under sommaren 1952 inträdde till följd av det alltmer åtstramade arbetsmarknadsläget en fortgående måttlig stegring av antalet hänvisade. Under sistförflutna vinter- och vårmånader blev svårigheterna allt på öppna marknaden placera den äldre arbetskraft, varav arkivarbetsklientelet huvudsakligen består, allt tydligare. — Medeltalet arkivarbetare, som under budgetåret 1951/52 utgjorde 715 (382 svenskar, 333 utlänningar), steg under sistförflutna budgetår till 720 (414 svenska, 306 utlänningar). Att ökningen blev så obetydlig beror på nyssnämnda nedgång i antalet arkivarbetare under sommaren 1952. Den 30 juni 1953 utgjorde totalantalet arkivarbetare 745. — Vid sina beräkningar av medelsbehovet under budgetåret 1953/54 har styrelsen med hänsyn till tendensen mot en viss åtstramning på arbetsmarknaden utgått från sannolikheten av en fortsatt om ock måttlig uppgång av antalet arkivarbetare. Årsmedeltalet har beräknats till 775. — Musikerhjälp har under budgetåret 1952/53 utgått i ungefär samma utsträckning som under nästföregående period. De i denna hjälpform sysselsatta utgjorde 68 (62 svenskar, 6 utlänningar) under ca 8½ mån. och 19 under återstoden av nämnda budgetår. För budgetåret 1953/54 torde antalet böra uppskattas till 70, av vilka 50 kommer att sysselsättas under ca 8½ mån. och återstoden hela året. — Vid utgången av budgetåret 1952/53 hade antalet forskarstipendier nedgått till 40. Enligt beslut av 1951 års riksdag skall denna verksamhet successivt avvecklas genom att nya stipendier icke utses. För budgetåret 1953/54 beräknas antalet forskarstipendier till 38. — Medelsbehovet för budgetåret 1953/54 beräknas numera på grund av det anförda till 4 400 000 kronor för arkivarbetslöner, till 350 000 kronor för musikerhjäplöner, till 330 000 kronor för forskarstipendier och till 220 000 kronor för arbetsledning, materiel, läkarvård m. m. eller tillhoppa 5 300 000 kronor.

Beträffande *kontantunderstödsverksamheten* har Kungl. Maj:t medgivit viss höjning av understödets maximibelopp. Med hänsyn härtill har arbetsmarknadsstyrelsen beräknat utgifterna för kontantunderstöd under budgetåret 1953/54 till 400 000 kronor mot 250 000 kronor under budgetåret 1952/53.

För *resebidrag* till arbetare vid statliga beredskapsarbeten har styrelsen beräknat oförändrat 10 000 kronor.

För *understöd till arbetslösa svenska sjömän i utländsk hamn* har styrelsen efter samråd med utrikesdepartementets understödsnämnd beräknat ett belopp av 6 000 kronor.

Vad slutligen angår medel för *statliga steninköp* har styrelsen under åberopande av riksdagens beslut i denna fråga samt de försämrade utsikterna till avsättning av sten i den fria marknaden beräknat medelsbehovet för detta ändamål under budgetåret till minst 1 500 000 kronor.

De sammanlagda utgifterna under anslaget innevarande budgetår uppskattas numera till 29 966 000 kronor. Styrelsen räknar icke med att vid ingången av nästa budgetår erhålla någon reservation.

I fråga om medelsbehovet för budgetåret 1954/55 har styrelsen på grund av svårigheterna att kunna förutsäga arbetsmarknadens utveckling inskränkt sig till att räkna med nära nog samma behov som under innevarande år. Styrelsen har utgått från att behovet av åtgärder för att bereda arbetslösa sysselsättning kommer att bli minst lika stort under det kommande budgetåret som under det innevarande liksom att en del av kostnaderna för arbeten i sysselsättningsbefrämjande syfte skall komma att bestridas i annan ordning än genom anlitande av förevarande anslag. För bidrag till detaljplanering beräknas 200 000 kronor mot 275 000 för 1953/54 och för understöd till arbetslösa sjömän i utländska hamnar 30 000 kronor mot 6 000 kronor 1953/54.

Vad angår frågan om statliga steninköp anför styrelsen, att man under budgetåret 1954/55 bör kunna räkna med större avsättningsmöjligheter på den inhemska marknaden än under innevarande budgetår. Stenindustrin är emellertid även mycket beroende av avsättning för export. De förhållanden av vilka exporten är beroende är osäkra. Vid sitt övervägande av medelsbehovet för ändamålet har styrelsen ansett försiktigheten bjuda att icke räkna med mindre belopp än 1 000 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har ifrågasatt, huruvida kostnaderna för arkivarbeten och musikerhjälp behöver beräknas till ett så högt belopp som 5 300 000 kronor. Vidare har statskontoret under hänvisning till behandlingen vid 1953 års riksdag av frågan om statliga steninköp ifrågasatt, huruvida för dylika inköp beräknat belopp kan vara av behovet påkallat.

Departementschefen.

Det allmänna arbetsmarknadsläget har under år 1953 utvecklats sig i relativt gynnsam riktning. I början av året var dock säsongarbetslösheten avsevärt högre än de närmast föregående åren. Inom industrien varslades också permitteringar i större utsträckning än tidigare. Sommarhalvåret medförde bättre sysselsättning. Arbetslösheten har dock under 1953 legat på en högre nivå än under 1952. Sålunda var den genomsnittliga arbetslösheten i fackförbunden under årets 6 första månader 2,9 % år 1953 mot 2,3 % året förut. Antalet hos arbetslöshetsnämnderna hjälpsökande arbetslösa översteg under första kvartalet 1953 motsvarande siffror året förut med ca 4 000 per månad. Även under sommarmånaderna 1953 har antalet hjälpsökande varit högre än under samma tid 1952. Uppgifterna från arbetsförmedlingarna om arbetslösa arbetssökande visar också att deras antal månad för månad 1953 med några tusental överstigit 1952 års siffror. Flertalet av de arbetslösa var medlemmar i erkända arbetslöshetskassor. Vid mitten av månaderna februari, maj, augusti och november 1953 utgjorde antalet helt arbetslösa kassamedlemmar resp.

32 469, 12 864, 6 076 och 12 517 mot 14 819, 7 433, 4 889 och 10 859 motsvarande månader 1952. Korttidsarbetet synes dock ha varit av mindre omfattning än under 1952. Det högre antalet arbetslösa har gjort det nödvändigt att hålla i gång ett större antal beredskaps- eller andra i sysselsättningsfrämjande syfte igångsatta arbeten än under 1952.

Enligt en av arbetsmarknadsstyrelsen i september 1953 avlämnad prognos över arbetsmarknadens utveckling torde i stort sett relativt god sysselsättning kunna emotes för det närmaste halvåret. Av olika anledningar kan dock driftsinskränkningar befaras inom vissa industrier. Även om dessa inskränkningar blir av mindre omfattning måste man räkna med svårigheter att överföra de arbetslösa till andra arbetsområden. Detta beror bl. a. på att antalet företag med underskott på icke yrkesutbildad arbetskraft nu är obetydligt mot tidigare år. Sålunda har exempelvis järnbruken, som tidigare utgjort ett bristområde till vilket kunnat överföras även icke yrkesutbildade arbetare, nu i stort sett tillräckligt med personal. Man torde få räkna med att den säsongsmässiga minskningen av sysselsättningen under nuvarande arbetsmarknadsläge icke blir nämnvärt mindre än året förut. På vissa orter och inom vissa yrkesområden kan detta nödvändiggöra, att allmänna arbeten igångsättes i arbetslöshetsbekämpande syfte. Även om läget på arbetsmarknaden sålunda f. n. inte ger anledning till oro kan utvecklingen på något längre sikt icke med säkerhet bedömas. Jag anser det nödvändigt, att arbetet med en förstärkning av beredskapen mot arbetslöshet pågår i oförminskad takt. För vintersäsongen 1952—1953 hade en beredskap ordnats som beräknades kunna sysselsätta 10 000 man. Denna beredskap har sedermera ökats. Centrala överläggningar har hållits mellan olika departement och verk, varvid de centrala verken fått sig ålagt att planera för en viss reserv av arbetsobjekt. Genom arbetsmarknadsstyrelsen har kontakt tagits med kommunerna för att stimulera dem att i beredskapssyfte lägga upp en reserv av arbeten. De projekt som planerats är huvudsakligen väg- och broarbeten, järnvägsarbeten, försvarsarbeten, skyddsrum, branddammar, flygfältsarbeten, skogsbilvägar, olika slag av skogsvårdande åtgärder, flottleder, hamn- och kajarbeten, större anläggningsarbeten inom jordbrukets område samt vatten- och avloppsarbeten. Den sammanlagda reserven av arbetsprojekt, som nu färdigplanerats, beräknas vintertid kunna sysselsätta 18 000 man, varav 8 000 i statliga och 10 000 i kommunala arbeten. Jag anser det nödvändigt, att denna investeringsreserv icke blott uppehålls utan även ökas ytterligare.

Härutöver må nämnas att åtgärder vidtagits för att vid behov väsentligt kunna öka yrkesutbildningsverksamheten för arbetslösa. En reserv av extra yrkesutbildningsmöjligheter för ca 4 000 man beräknas med kort varsel kunna tagas i anspråk. Vidare har planer uppgjorts av de statliga verken för tidigareläggning av industribeställningar, om en sådan åtgärd skulle bli aktuell i arbetslöshetsbekämpande syfte. Totalt anser sig verken kunna tidigarelägga beställningar för ca 1 600 milj. kronor.

Liksom under budgetåret 1952/53 har Kungl. Maj:t innevarande budgetår delvis utnyttjat det av riksdagen lämnade bemyndigandet att intill ett belopp av 300 milj. kronor meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag är uppförda å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51 (prop. 1953: 60; statsutsk. utl. 1953: 100; rd. skr. 1953: 225). Kungl. Maj:t har nämligen den 30 oktober och 18 december 1953 ställt sammanlagt 28,2 milj. kronor till arbetsmarknadsstyrelsens förfogande, att disponeras i enlighet med de närmare beslut Kungl. Maj:t meddelar. Intill utgången av 1953 hade dispositionsbeslut meddelats till ett sammanlagt belopp av 26 milj. kronor. Härjämte har lån till anordnande av allmänna samlingslokaler beviljats med ca 800 000 kronor. I vilken utsträckning medel härutöver behöver tagas i anspråk kan f. n. ej bedömas med någon säkerhet.

Det av finansfullmaktens utnyttjande föranledda behovet av anslag å tilläggsstat för innevarande budgetår torde senare under vårsessionen få anmälas för riksdagen.

Jag övergår härefter till de särskilda framställningar, för vilka tidigare redogjorts.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit, att till beredskapsarbeten skall få hänvisas inte blott arbetslösa, som är anmälda hos arbetslöshetsnämnd såsom hjälpsökande, utan även arbetslösa, som endast är anmälda hos arbetsförmedlingen. Beredskapsarbetena är formellt sett en hjälpform enligt arbetslöshetskungörelsen och står därför öppna endast för förstnämnda grupp av arbetslösa. Motsvarande inskränkning gäller inte för hänvisning till arbeten som i sysselsättningsfrämjande syfte anordnas med anlitande av andra anslag å riksstaten än det nu ifrågavarande eller av anslag å beredskapsstat. Det synes inte rationellt att hänvisningen till beredskapsarbeten skall vara bunden av snävare regler än hänvisningen till andra arbeten. Beredskapsarbetena, som delvis drives i arbetsmarknadsstyrelsens egen regi och lättare än andra arbeten kan anpassas efter arbetsmarknadens utveckling, bör i enlighet med styrelsens förslag kunna komma ifråga för arbetslösa av alla kategorier. Härigenom kan bl. a. belastningen å arbetslöshetskassorna minskas. Den omfattning, vari beredskapsarbeten får anordnas, skall givetvis även i framtiden regleras av de anvisade anslagens belopp. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser rörande ifrågavarande uppmjukning av hänvisningsreglerna.

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag rörande arkivarbeten och musikerhjälp har mött vägande erinringar i remissyttrandena. Jag kan för min del inte förorda en omläggning av dessa hjälpformer i enlighet med förslaget. Av de av styrelsen lämnade uppgifterna framgår, att det beträffande en stor del av de i arkivarbete och musikerhjälp sysselsatta är mycket osannolikt att de kan beredas arbete i öppna marknaden. Det oaktat bör det fasthållas, att arkivarbete och musikerhjälp i princip är

att anse som arbetslöshetshjälp och att de hjälpta så snart som möjligt bör hänvisas till vanligt arbete. Något inordnande av dessa hjälpformer i arbetsvården kan jag därför inte tillstyrka. Det föreslagna differentierade lönesystemet synes av praktiska skäl inte lämpligt. Ej heller beträffande kostnadsfördelningen synes någon ändring av nu gällande regler böra vidtagas. Dagavgifter för kommunerna bör sålunda inte införas. Om arbetslöshet av större omfattning skulle uppstå bland arbetstagare, som inte lämpligen kan hänvisas till beredskapsarbete, bör däremot förutsättas, att ett ökat behov av arbetsmöjligheter för dessa grupper inte skall tillgodoses enbart av staten utan att vederbörande kommuner skall göra sin insats genom att ordna kommunala arbeten. Det är angeläget att möjligheterna härtill inventeras främst inom de större städerna.

Beträffande den övre åldersgränsen för erhållande av arbetslöshetshjälp gäller f. n. följande. Kontantunderstöd utgår som regel ej till personer som fyllt 67 år. Vid beredskapsarbete medgives sysselsättning av personer över 67 år endast under förutsättning av en periodisk undersökning av vederbörandes arbetsförmåga och en noggrann behovsprövning, som vanligen resulterar i att hänvisningstidens längd begränsas. Arkivarbetare och musikerhjäpta, som fyllt 67 år, kan efter prövning i varje särskilt fall och med viss begränsning i fråga om hänvisningstidens längd medgivas kvarbli i ifrågavarande arbeten under vissa förutsättningar. Tiden synes nu mogen att fastställa en övre åldersgräns för alla dessa former av arbetslöshetshjälp. Som arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit bör den övre åldersgränsen för arbetslöshetshjälp sammanfalla med folkpensionsåldern. Dock bör undantag från denna regel kunna göras bl. a. för personer, som efter uppnådd pensionsålder ännu har försörjningsplikt mot minderåriga barn, samt utlänningar, som icke åtnjuter folkpension. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare bestämmelser.

Jag anser, i likhet med utrikesdepartementets understödsnämnd, att sådan erfarenhet vunnits beträffande understödsverksamheten för svenska sjömän i utländsk hamn, att denna verksamhet nu bör ges en mera stadigvarande karaktär. Verksamheten bör i allt väsentligt drivas enligt de riklinjer, som tillämpats under försöksperioden. Vid en ökad arbetslöshet bland sjöfolket bör möjlighet finnas för hjälpverksamhetens bedrivande i ett större antal hamnar än f. n. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att efter prövning från fall till fall förklara vilka hamnar som skall betraktas som centralhamnar. Jag har ingen erinran mot en sådan ändring i bestämmelserna angående understödsverksamheten att understöd kan utges in natura.

Slutligen torde arbetsmarknadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. få behandlas.

Styrelsen har för beredskapsarbeten under innevarande och nästa

budgetår beräknat belopp, som avsevärt överstiger kostnaden under budgetåret 1952/53. Med hänsyn till den högre arbetslösheten, vilken enligt vad jag nyss anfört gjort det nödvändigt att sysselsätta flera arbetslösa i beredskapsarbete innevarande budgetår än tidigare, samt ovissheten om arbetsmarknadens utveckling på något längre sikt, synes ingen erinran kunna riktas mot en viss uppräknig av beloppen.

Jag har intet att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens beräkningar av kostnaderna för arkivarbete, musikerhjälp och forskarstipendier. Beträffande forskarstipendierna får jag anmäla, att deras antal vid utgången av november 1953 var 38. Några nya forskarstipendier beviljas icke. Då flera av de utländska forskarstipendierna nu vistats i landet så länge att de beträffande tiden kvalificerat sig för erhållande av svenskt medborgarskap, har Kungl. Maj:t genom beslut den 4 september 1953 föreskrivit, att stipendium må innehavas utan hinder av att stipendiat förvärvar svenskt medborgarskap.

Beträffande kontantunderstöden bör anmälas, att genom beslut av Kungl. Maj:t den 30 januari och 30 oktober 1953 — sedan viss erfarenhet vunnits i fråga om de understödsbelopp, som de erkända arbetslöshetskassorna fastställt med anledning av de av 1953 års riksdag beslutade ändringarna i bestämmelserna om erkända arbetslöshetskassor — kontantunderstöden blivit föremål för viss mindre höjning.

Vid behandlingen i det följande (punkten 55) av anslaget till Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet föreslår jag enhetliga utbildningsbestämmelser för den verksamhet, som bedrivs för yrkesutbildning, omskolning och fortbildning av partiellt arbetsföra, arbetslösa och s. k. friställd arbetskraft. Vissa utbildningsbidrag till arbetslösa bestrides från anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. Med tillämpning av de i nämnda sammanhang föreslagna reglerna bör kostnaderna för utbildningsbidrag — bortsett från timpenning — till andra arbetslösa än partiellt arbetsföra som regel bestridas från sistnämnda anslag.

Beträffande statliga steninköp vill jag erinra, att enligt förslag i 1953 års statsverksproposition (V ht s. 128), vilket bifölls av riksdagen, de sedan många år pågående statliga stenbeställningarna i princip skulle avvecklas. Om svårigheter skulle uppkomma att sysselsätta den äldre arbetskraften skulle dock frågan om steninköp med anlåtande av arbetslöshetsanslaget tagas under förnyad prövning. Sedan beslutet om stenbeställningarnas avveckling fattades, har marknaden för sten undergått en väsentlig försämring. Under tiden januari—oktober 1953 har exporten av gatsten endast varit hälften så stor som exporten motsvarande tid 1952. Även på den inhemska marknaden har konsumtionen av gatsten minskats. För att sysselsätta den äldre arbetskraften har för innevarande budgetår 3,2 milj. kronor anvisats till statliga stenbeställningar. Därvid har bl. a. föreskrivits, att beställningarna i större utsträckning än förut skall inriktas på kantsten i stället för gatsten. Ett ökat framtida behov av kant-

sten anses kunna påräknas. Ett flertal äldre stenarbetare har omskolats till kantstenshuggare. Då försäljningsläget för gatsten f. n. är synnerligen mörkt, torde ytterligare medel för statsbeställningar bli erforderliga innevarande budgetår. Det torde vara omöjligt att med någon säkerhet bedöma behovet av statsbeställningar under nästa budgetår. Tillstånd till sysselsättning vid statliga stenbeställningar med anlitan av förevarande anslag bör, i konsekvens med vad jag tidigare föreslagit i fråga om fastställande av en övre åldersgräns för andra former av arbetslöshetshjälp, icke meddelas stenarbetare som uppnått folkpensionsåldern.

Slutligen torde få anmälas, att Kungl. Maj:t den 20 november 1953 från förevarande anslag anvisat 200 000 kronor för upprätthållande av driften vid Törefors A.-B:s sågverk i Töre under tiden januari—maj 1954. Törefors A.-B. meddelade i mars 1953, att driften vid bolagets sågverk och wallboardfabrik skulle komma att upphöra omkring årsskiftet 1953/54. Kungl. Maj:t tillsatte härefter en kommitté, Töreutredningen, med uppgift att utreda och framlägga förslag om en lösning av ortens arbetsmarknadsproblem på längre sikt. Töre kommun är redan förut hårt drabbad av arbetslöshet — 280 man beräknas bli arbetslösa i januari 1954. Om driftstopp inträdde, skulle de arbetslösas antal stiga med ytterligare 150 man. Efter förhandlingar med Töreutredningen har Lesjöfors A.-B. åtagit sig att mot ett bidrag av statsmedel på 200 000 kronor utföra sågning vid Törefors under tiden januari—maj 1954 av en timmerfångst motsvarande ca 1 600 standards sågad vara. I maj 1954 beräknas driften vid sågverket definitivt upphöra. Ett av Töreutredningen framlagt förslag om åtgärder för att tillföra Töre kommun ny permanent industriell verksamhet prövas f. n.

Med hänsyn till ovissheten om arbetsmarknadens utveckling är det svårt att exakt beräkna medelsbehovet under förevarande anslag såväl för innevarande som för nästa budgetår. Det är möjligt, att anslag å tilläggsstat måste begäras för innevarande budgetår. För budgetåret 1954/55 har arbetsmarknadsstyrelsen beräknat ett medelsbehov av 28 600 000 kronor. Jag anser mig böra räkna med ett anslag av 25 000 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

[52] 9. **Kostnader för överflyttning av arbetskraft.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 000 000	505 481
1953/54 (statsliggaren s. 323)	100	
1954/55 (förslag)	100	

Vid utgången av budgetåret 1952/53 fanns å anslaget en reservation av 1 587 659 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{21/8} 1953) framlagt beräkningar av medelsbehovet under innevarande och nästa budgetår, vilka framgår av följande sammanställning.

	Utgift 1952/53 kronor	Arbetsmarknadsstyrelsens beräkning för budgetåret	
		1953/54 kronor	1954/55 kronor
Jordbrukets förseende med arbetskraft	128 646	30 000	30 000
Omskolning av viss friställd arbetskraft	15 084	50 000	50 000
Resebidrag	104 923	150 000	150 000
Kurser för hemassistenter och hem- samariter	35 244	50 000	100 000
Psykotekniska undersökningar	22 347	25 000	25 000
Byggnadsberedningen	49 836	45 000	45 000
Övriga ändamål	149 401	60 000	60 000
	505 481	410 000	460 000
Till Kungl. Maj:ts förfogande		300 000	300 000
		710 000	760 000

Arbetsmarknadsstyrelsen uppskattar medelsförbrukningen under innevarande budgetår till 410 000 kronor. Då under anslaget tillgängliga medel uppgår till 1 587 759 kronor, skulle vid ingången av budgetåret 1954/55 — under förutsättning att det till Kungl. Maj:ts förfogande beräknade beloppet tages i anspråk — finnas en reservation av ca 875 000 kronor.

Beträffande medelsbehovet för budgetåret 1954/55 har styrelsen anfört, att en beräkning är synnerligen vansklig. Vid förändringar i arbetsmarknadsläget kan vissa kostnader stiga till betydligt större belopp än vad som f. n. kan förutses. I sakens natur ligger vidare, att även andra kostnadskrävande åtgärder för arbetsmarknadens reglering än de nu aktuella framdeles kan behöva vidtagas.

Vad angår åtgärder för *jordbrukets förseende med arbetskraft* har styrelsen anfört i huvudsak följande.

I en till Kungl. Maj:t den 3 mars 1953 avlåten skrivelse har styrelsen under återopande av en därvid fogad lönsamhetsutredning uttalat som sin åsikt, att kostnaderna för resebidrag till lägerdeltagare vid såväl jordgubbs- som andra jordbruksläger i fortsättningen bör överföras på arbetsgivare och lägerdeltagare. Däremot torde, enligt vad styrelsen uttalade, staten tills vidare böra täcka kostnaderna dels för arvode till ledare för de läger, som styrelsen prövade oundgängligen nödvändiga för att tillgodose jordbrukets ökade krav på arbetskraft under sommarmånaderna, dels för kortare instruktionskurser för ledarna, dels ock för sjukvård för lägerdeltagare i enlighet med ett av styrelsen i skrivelse den 16 februari 1953 framlagt förslag. I samband härmed meddelade styrelsen, att kostnaderna för

överflyttning av arbetskraft till betodlingen helt överförts på sockernäringsringen ävensom att utbetalning av arvoden och övriga kostnader för arbetstagares resor m. m. vid överflyttning av arbetskraft till jordbruket i fortsättningen komme att åvila arbetsgivare och arbetstagare.

Med anledning av arbetsmarknadsstyrelsens berörda framställningar har Kungl. Maj:t den 20 mars 1953 bemyndigat styrelsen att under år 1953 disponera högst 30 000 kronor till bestridande av de i styrelsens framställningar berörda slagen av kostnader i samband med anordnandet av jordbruksläger.

Under nästkommande år räknar styrelsen med att anordna jordbruksläger i samma omfattning som under innevarande år och beräknar 30 000 kronor för ändamålet.

Omskolningsverksamheten för viss friställd arbetskraft antages bli av minst samma omfattning som under innevarande budgetår. De med verksamheten förenade kostnaderna upptages till 50 000 kronor.

Utgifterna för *arbetstagares resor*, som tidigare uppskattats till 700 000 kronor, beräknas numera — sedan bl. a. kostnaderna för reseersättningar till jordbruks- och skogsläger överförts på arbetsgivare och arbetstagare — till 150 000 kronor för såväl innevarande som nästa budgetår.

I fråga om *kursverksamheten för hemsassistenter och hemsamariter* har styrelsen i skrivelse den 5 februari 1953 till Kungl. Maj:t hemställt om ändrade ersättningsbestämmelser innebärande, att nu utgående timpenning höjes och att kursdeltagarna skall kunna erhålla hyreshjälp efter behovsprövning. De ändrade förhållandena på arbetsmarknaden jämte behovet av en vidgad verksamhet för att tillgodose den ökade efterfrågan på bl. a. hemsamariter har gjort det önskvärt, att kurser av hithörande slag öppnas för arbetslösa kvinnor och att samtliga deltagare i kursverksamheten ersättes efter normer, som kan anses skäliga vid en kursverksamhet för arbetslösa. Det har därför ansetts angeläget att utgående ersättningar och förmåner ändras och bringas i närmare överensstämmelse med vad som gäller vid de kurser för arbetslösa, som anordnas av överstyrelsen för yrkesutbildning. Vid bifall till förslaget beräknar styrelsen ett från 50 000 till 100 000 kronor ökat medelsbehov.

För *psykotekniska undersökningar* av arbetssökande hos ungdomsförmedlingen liksom till arvoden m. m. åt vissa ledamöter och kanslipersonal hos *byggnadsberedningen* beräknas oförändrat 25 000 resp. 45 000 kronor. För *övriga ändamål* beräknas 60 000 kronor.

Medelsbehovet för nu angivna ändamål uppskattas alltså av styrelsen till 460 000 kronor för nästa budgetår. Härjämte föreslår styrelsen, att ett belopp av 300 000 kronor skall stå till Kungl. Maj:ts disposition. Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså utgöra (460 000 + 300 000) 760 000 kronor. Då styrelsen räknar med att en reservation av omkring 875 000 kronor kommer att föreligga vid utgången av budgetåret 1953/54, erfordras endast formell medelsanvisning.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förslag.

Departementschefen.

Från detta anslag bestrides bl. a. kostnaderna för vissa bidrag vid omskolning av s. k. friställd arbetskraft. Denna bidragsform tillkom år 1949 i samband med att ett större antal byggnadsarbetare beräknades behöva omskolas till verkstads- och annat arbete. Jag har för avsikt att i det följande vid behandlingen av anslaget till Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet föreslå enhetliga utbildningsbidrag för arbetslösa m. fl. Vid bifall härtill torde behovet av förstnämnda form av omskolningsbidrag falla bort. Kostnaderna för utbildningsbidrag åt samtliga grupper arbetslösa, bortsett från partiellt arbetslösa, bör som regel bestridas från anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. Medelsbehovet för omskolningsbidrag bortfaller därvid i stort sett under anslaget till Kostnader för överflyttning av arbetskraft. Vid införande av omskolningsverksamheten för friställd arbetskraft förutsattes emellertid, att den skulle få utnyttjas även för änkor, frånskilda m. fl. som ansågs behöva viss omskolning för att kunna återinpassas på arbetsmarknaden. Denna möjlighet till omskolning torde ej ha utnyttjats i större utsträckning. Då behov av omskolningsmöjligheter i angivna fall torde föreligga, bör emellertid anslaget fortfarande få tagas i anspråk härför. De av mig föreslagna enhetliga utbildningsbidragen bör härvid tillämpas.

I fråga om kursverksamheten för hemassistenter och hemsamariter har jag i det föregående under punkt 15 framhållit, att tillräcklig anledning torde saknas att genom arbetsmarknadsorganen anordna kurser för utbildning av hemassistenter. Däremot har jag ansett, att kursverksamheten för hemsamariter tills vidare bör få fortgå i oförändrade former. Medel för sistnämnda utbildning torde därför liksom hittills böra beräknas under förevarande anslag. Jag är dock icke beredd att såsom arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit tillstyrka någon höjning av nu utgående ersättningar under utbildningstiden. Vid angivna förhållanden torde det av styrelsen beräknade medelsbehovet i denna del komma att väsentligt reduceras.

I övrigt har jag inte funnit anledning till erinran mot styrelsens beräkning av medelsbehovet. Såsom styrelsen anfört erfordras med hänsyn till den förefintliga reservationen å anslaget endast formell medelsanvisning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[53] 10. Arbetskliniken i Stockholm.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	138 500	172 887
1953/54 (statsliggaren s. 324)	164 100	
1954/55 (förslag)	164 100	

Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1952/53 en reservation av 36 033 kronor.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 25 000 kronor avsetts för personal- och materielkostnader i samband med forskning, 5 000 kronor som förlagskapital för de vid arbetskliniken verksamhet förekommande beställningsarbetena samt för avlöningar och driftkostnader i övrigt 98 300 resp. 35 800 kronor.

Yrkanden.

Styrelsen för statens arbetsklirik har (skr. ²⁵/₆ 1953) hemställt, att anslaget höjes med 31 800 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Semester- och vikariatsersättningar	3 000	
2. Personal- och materielkostnader i samband med forskning	22 800	
3. Nyanskaffning av maskiner och verktyg	2 000	
4. Driftkostnader i övrigt	4 000	
5. Utbildnings- och informationsverksamhet	5 000	
6. Förlagskapital		5 000
	<u>36 800</u>	<u>5 000</u>
	+ 31 800	

7. Vissa arvodestjänster föreslås ombildade till extra ordinarie befattningar.

Motivering.

1. För bestridande av kostnader i samband med semester- och vikariatsersättningar samt sjukvård står under innevarande budgetår 3 000 kronor till förfogande. Enbart semesterlönerna vid kliniken uppgår emellertid till ca 5 800 kronor. För nästa budgetår räknar styrelsen med ett till 6 000 kronor ökat medelsbehov.

2. För bestridande av personal- och materielkostnader i samband med forskning äger styrelsen under innevarande budgetår disponera 25 000 kronor, varigenom kliniken beretts möjlighet att i begränsad utsträckning påbörja den forskning, som förutsatts skola bedrivas vid kliniken jämsides med den arbetsprövande verksamheten. För att forskningsprogrammet skall kunna inom rimlig tid genomföras krävs att medel i ökad om-

fattning ställs till förfogande. Styrelsen beräknar medelsbehovet i förevarande del till 47 800 kronor.

3. Kostnaderna för de maskiner och verktyg, som i första hand behöver anskaffas för att klinikens verkstadsmässiga utrustning skall kunna medge en tillräckligt differentierad arbetsprövning, uppgår till 27 800 kronor. Då styrelsen under innevarande budgetår disponerar endast 8 000 kronor för komplettering av maskiner och verktyg, uppgår anslagsbehovet för nästa budgetår till minst 19 800 kronor. Vissa möjligheter synes emellertid föreligga för kliniken att upplåna utrustning, varför det för ändamålet erforderliga fyllnadsbeloppet kan begränsas till 2 000 kronor.

4. Under budgetåret 1953/54 disponerar styrelsen för driftkostnader utom löneutgifter och utgifter för maskiner och verktyg 27 800 kronor. I betraktande av att ifrågakvarande utgifter under tiden januari—juni 1953 uppgick till 12 755 kronor och till det förhållandet, att klinikens verksamhet successivt ökas, kan angivna belopp förutses bli otillräckligt. Styrelsen föreslår, att posten i fråga uppräknas med 4 000 kronor.

5. Kliniken bedriver sin verksamhet i intimt samarbete med olika sjukhus och sociala institutioner. Från skilda håll — särskilt från remissläkare och personal vid träningsverkstäder och arbetscentraler — har framförts önskemål om anordnande vid kliniken av kurser rörande eftervård, arbetsprövning samt arbetsträning.

7. Vid kliniken finns f. n. bl. a. två heltidsanställda yrkeslärare med arvode svarande mot 20 lönegraden. Då behovet av dessa befattningar är av permanent karaktär, synes det skäligt, att de ombildas till extra ordinarie tjänster.

Yttrande.

Statskontoret har anfört, att då arbetsklinikens verksamhet väsentligen är av försökskaraktär, särskilt sträng återhållsamhet bör iakttagas vid prövning av framställningar om anslag till utvidgning av klinikens verksamhetsområde och ökning av utrustningen. Styrelsens hemställan om ökad medelsanvisning för forskningsändamål, för nyanskaffningar samt för anordnande av kurser rörande eftervård, arbetsprövning och arbetsträning anser statskontoret icke böra vinna beaktande. Ej heller är ämbetsverket berett f. n. tillstyrka den föreslagna ombildningen av yrkeslärarbefattningarna till extra ordinarie tjänster. Med hänsyn till belastningen å posten till semester- och vikariatsersättningar vill statskontoret däremot icke motsätta sig den härför begärda medelsförstärkningen.

Departementschefen.

Arbetsklinikens verksamhet har, sedan de första klienterna inskrevs i februari 1952, till en början varit begränsad till att pröva arbetshindrade personers förutsättningar för olika arbeten. Sedan 1953 års riksdag anvisat

medel därtill har kliniken emellertid även kunnat börja den forskning, som förutsatts skola bedrivas jämsides med den arbetsprövande verksamheten. Det är önskvärt att kliniken erhåller tillräckliga resurser för att kunna utveckla verksamhetens omfattning. Jag kan dock inte f. n. tillstyrka någon höjning av anslagsbeloppet. De av klinikstyrelsen angivna medelsbehoven kan därför tillgodoses endast i den mån den å anslaget befintliga reservationen förslår därtill. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut om reservationsmedlens användning.

I likhet med statskontoret kan jag icke f. n. tillstyrka inrättandet av några extra ordinarie tjänster vid kliniken.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetskliniken i Stockholm* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 164 100 kronor.

[54] 11. **Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	257 500	150 941
1953/54 (statsliggaren s. 324)	380 000	
1954/55 (förslag)	420 000	

Vid utgången av budgetåret 1952/53 fanns å anslaget en reservation av 259 058 kronor. Härav var emellertid 246 213 kronor bundna till utgifter avseende nämnda budgetår. För innevarande budgetår har av tillgängliga medel under anslaget 35 500 kronor avsetts för bidrag till Göteborgs stads arbetsklirik, 30 000 kronor för bidrag till särskilda avdelningar för halvsyddad sysselsättning av partiellt arbetsföra samt 325 000 kronor för bidrag till driften av träningsverkstäder och arbetscentraler för partiellt arbetsföra.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1953) hemställt, att anslaget höjes med 75 500 kronor.

För bidrag till *Göteborgs stads arbetsklirik* beräknar styrelsen under förutsättning av oförändrad löneställning för klinikens personal 35 500 kronor.

Beträffande bidrag till *halvsyddad verksamhet* har styrelsen anført i huvudsak följande.

Till företag, som i anslutning till den ordinarie verksamheten organiserar särskilda avdelningar för sysselsättning av svårt arbetshindrade och som ställer platserna till arbetsförmedlingens förfogande, utgår statsbidrag med högst 50 % av kostnaderna för arbetsledares löner samt med hela kostnaden för desinfektionsanordningar vid verkstäder för smittoförande tuberkulösa. Dylika avdelningar har anordnats av AB Elektrolux i Stockholm, AB Cykelfabriken Monark i Varberg och Nymanbolagen AB i Uppsala. Under år 1952 presterade de partiellt arbetsföra vid dessa verkstäder 99 410 arbetstimmar och erhöi i ersättning för utfört arbete 302 426 kronor. I preliminär skatt inbetalades ca 55 000 kronor.

I statsbidrag till verksamheten har för budgetåret 1952/53 utbetalats 25 000 kronor. Med hänsyn till pågående förhandlingar om nyetablering bör för nästa budgetår beräknas 40 000 kronor.

I fråga om *träningsverkstäder och arbetscentraler* har styrelsen bl. a. anfört:

Statsbidrag utgår med högst 50 % av föreståndares och arbetsledares löner. Under 1952 har 22 huvudmän (landsting, städer och enskilda föreningar) drivit träningsverkstäder och arbetscentraler för arbetsträning och skyddad sysselsättning av partiellt arbetsföra. Verkstäderna har sammanlagt 908 arbetsplatser. Under år 1952 inskrevs 1 108 partiellt arbetsföra och utskrevs 999; av de sistnämnda kunde övervägande antalet placeras i arbete i öppna marknaden eller beredas yrkesutbildning. Under samma tid fullgjorde klientelet vid verkstäderna sammanlagt 930 628 arbetstimmar och erhöll i ersättning för utfört arbete 1 727 316 kronor. I statsbidrag till denna verksamhet har för budgetåret 1952/53 utbetalats 200 000 kronor.

Vid befintliga statsbidragsberättigade institutioner uppgår utgående årslöner till föreståndare och arbetsledare till 666 754 kronor, vilket under förutsättning av oförändrade löner innebär ett medelsbehov för utgivande av statsbidrag av ca 333 000 kronor. Inom den närmaste tiden kommer förutom utvidgning av redan befintlig verksamhet nyetableringar att företagas, vilket ökar medelsbehovet med ca 50 000 kronor. Till statsbidrag för träningsverkstäder och arbetscentraler för budgetåret 1954/55 beräknar styrelsen därför ett medelsbehov av ca 380 000 kronor.

Styrelsen beräknar sålunda det sammanlagda medelsbehovet till (35 500 + 40 000 + 380 000) 455 500 kronor. Då någon reservation icke beräknas uppkomma under budgetåret 1953/54, föreslår styrelsen, att anslaget upptages till sistnämnda belopp.

Statskontoret vill med hänsyn till vad styrelsen anfört i fråga om hitillsvarande gynnsamma utveckling icke motsätta sig den begärda anslagshöjningen, därest det vid en avvägning av framkomna anslagskrav befinnes möjligt att disponera ytterligare medelsbelopp för ifrågavarande ändamål.

Departementschefen.

Utgifterna under anslaget har för innevarande budgetår beräknats till 390 500 kronor. På grund av förefintlig reservation anvisades anslaget emellertid med endast 380 000 kronor. Då någon reservation icke beräknas föreligga vid ingången av nästa budgetår, bör anslaget i första hand höjas med 10 500 kronor. I övrigt bör anslaget höjas med hänsyn till den fortgående utbyggnaden av verksamheten för arbetsträning samt sysselsättning av partiellt arbetsföra. Jag kan dock endast tillstyrka en uppräknings av anslaget med 5 000 kronor för bidrag till halvskyddad verksamhet och med 24 500 kronor för bidrag till träningsverkstäder och arbetscentraler. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (380 000 + 40 000) 420 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 420 000 kronor.

[55] 12. **Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	960 000	948 553
1953/54 (statsliggaren s. 324)	1 950 000	
1954/55 (förslag)	2 100 000	

Vid utgången av budgetåret 1952/53 fanns å anslaget en reservation av 32 333 kronor. Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 1 850 000 kronor beräknats till omskolningsbidrag, 50 000 kronor till läkarundersökningar, 45 000 kronor till psykotekniska prov och 5 000 kronor till upplysningsverksamhet.

Förslag om enhetliga utbildningsbidrag.

Arbetsmarknadsstyrelsen och *överstyrelsen för yrkesutbildning* har (skr. ^{26/6} och ^{9/10} 1953) överlämnat utredning med förslag till enhetliga utbildningsvillkor för partiellt arbetsföra, arbetslösa och s. k. friställd arbetskraft.

Av de olika utbildningsbidrag, som berörs av de föreliggande förslagen, bestrides endast kostnader för bidrag till partiellt arbetsföra från förevarande anslag. På grund av att de föreslagna bidragssystemen i stort sett ansluter sig till varandra har det emellertid ansetts lämpligt att behandla dem i ett sammanhang.

Nuvarande bestämmelser.

Arbetsmarknadsstyrelsens utbildningsverksamhet beträffande partiellt arbetsföra omfattar dels s. k. civilskadade och dels i militärtjänst skadade. Utbildningen äger rum vid ordinarie skolor och utbildningsanstalter, vid under överstyrelsens för yrkesutbildning tillsyn stående yrkesutbildningskurser för arbetslösa samt vid av överstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen i samråd särskilt anordnade kurser. Det bidragssystem, som f. n. tillämpas för båda kategorierna utbildningssökande, grundar sig på bestämmelser i militärsättningsförordningen och om familjebidrag vid militärtjänstgöring.

I första hand utgår ett särskilt utbildningsbidrag med ett belopp för månad räknat av högst 335 kronor, om utbildningsorten tillhör lägsta dyrortsgrupp, och högst 385 kronor, om utbildningsorten tillhör högsta dyrortsgrupp. I dessa belopp ingår timpenning med 156 resp. 180 kronor, beräknade efter 75 resp. 90 öre per timme under 200 arbetstimmar.

Familjeförsörjare, som genomgår utbildning, kan härutöver i mån av behov erhålla vissa bidrag till familjens uppehälle, nämligen hustrutillägg med 3:75 kronor per dag, barn tillägg med 1:50 kronor per dag samt bostads- och bränslebidrag med högst den faktiska hyressumman.

Utöver nu angivna förmåner kan beviljas ersättning för resor till och från utbildningsorten, startbidrag efter avslutad utbildning samt ersättning för läkarundersökning och psykoteknisk prövning. Startbidraget är förenat med återbetalningsskyldighet för civilskadade men ej för militärskadade. Till militärskadade kan härjämte utgå bidrag till anskaffande av arbetskläder och gottgörelse för förlorad arbetsförtjänst i samband med arbetsvårdsutredning.

Staten svarar för samtliga kostnader beträffande militärskadade. Kostnaderna bestrides från ett under fjärde huvudtiteln upptaget anslag till Omskolning av i militärtjänst skadade. I fråga om civilskadade delas kostnaderna för utbildning och familjens försörjning så, att staten bidrar med 75 % och vederbörande kommun med 25 %. Statens kostnader belastar anslaget till Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet. I den mån utbildning sker vid yrkesutbildningskurser som står under överstyrelsens för yrkesutbildning tillsyn, bestrides dock kostnaden för timpenning helt av statsmedel från det under åttonde huvudtiteln anvisade anslaget till Bidrag till vissa omskolningskurser m. m. Från detta anslag bestrides vidare kostnaderna för själva undervisningen vid dylika utbildningskurser. Om civilskadad är utlänning eller därmed likställd ersättes samtliga kostnader av statsmedel.

Bestämmelser om yrkesutbildningskurser för arbetslösa återfinns i kungörelsen 1945:445. Kurserna står under tillsyn av överstyrelsen för yrkesutbildning och kan anordnas av denna, av kommun eller huvudman för central verkstadsskola. Utbildningsformerna är nybörjarkurs, fortbildningskurs och omskolningskurs. För tillträde till utbildningskurs fordras bl. a. att vederbörande är anmäld dels som arbetssökande hos arbetsförmedling och dels hos arbetslöshetsnämnd. Vissa åldersgränser gäller för intagning i de olika kurserna. Kursverksamheten har haft obetydlig omfattning under senare år. Under budgetåret 1952/53, då arbetslösheten tidvis haft en relativt stor omfattning, har endast 40 hjälpsökande arbetslösa beretts yrkesutbildning. Dessa var samtliga från Stockholm och Göteborg, i vilka städer permanenta kommunala arbetslöshetskurser organiserats.

Under utbildningstiden utgående förmåner vid fortbildnings- och omskolningskurser bygger på kontantunderstöden och bestämmas med hänsyn till bl. a. gängse arbetsinkomst i kommande yrke. Förmånerna består av timpenning, som utgår med högst samma belopp som för partiellt arbetsföra eller sålunda med 180 kronor för månad räknat i högsta dyrortsgrupp. Vid utbildning i hemorten erhåller ensamstående därjämte dag-

understöd med högst 5:50 kronor samt hyreshjälp med högst 100 kronor för månad. Sistnämnda förmåner ersättes vid utbildning utom hemorten med ett särskilt inackorderingsbidrag om högst 166 kronor för månad. Om vederbörande är familjeförsörjare utgår vid utbildning i hemorten förutom timpenning och dagunderstöd som nyss sagts maketillägg med 1:75 kronor per dag, barntillägg med 1:25 kronor per dag samt hyreshjälp med högst 175 kronor för månad. Vid familjeförsörjares utbildning utom hemorten utgår ej det nämnda maketillägget men i stället tillkommer det särskilda inackorderingsbidraget med högst 166 kronor för månad.

Kostnaderna för timpenning och för själva undervisningen bestrides helt av statsmedel från det under åttonde huvudtiteln anvisade anslaget till Bidrag till vissa omskolningskurser m. m. Staten lämnar vidare bidrag från anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. med 75 % av kostnaderna för det särskilda inackorderingsbidraget, dock högst med samma belopp som maximum för statliga stipendier vid yrkesutbildningsanstalter. Återstående 25 % av inackorderingsbidraget liksom kostnaderna för dagunderstöd och hyreshjälp till kursdeltagare eller hemmavarande familjemedlemmar samt för resor i samband med utbildningen m. m. bestrides av vederbörande kommun. Efter särskilt medgivande kan dock kommunens kostnader få inräknas i kostnadsunderlaget för bestämmandet av årskostnadsbidraget till kommunens utgifter för arbetslöshetsbekämpande åtgärder.

Bestämmelserna om särskilda omskolningskurser för friställd arbetskraft meddelades i februari 1949 i samband med att ca 10 000 arbetare inom byggnadsbranschen väntades bli friställda till följd av den då vidtagna begränsningen i investeringarna. Bestämmelserna godkändes av riksdagen (prop. 1949:116; statsutsk. utl. 1949:137; rd. skr. 1949:261). Omskolningskurserna anordnas av överstyrelsen för yrkesutbildning i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen. Berättigade att delta i kurserna är dels friställda byggnadsarbetare och dels annan friställd arbetskraft, som lämpar sig för anställning inom verkstads- och därmed jämförlig industri. Lägsta inträdesålder är 20 år, medan någon övre åldersgräns icke fastställts. Av olika orsaker fick kursverksamheten från början icke beräknad omfattning. Antalet utbildningsfall uppgick budgetåret 1949/50 till 395. Antalet minskade under budgetåret 1951/52 till 98 för att därefter stiga till 322 under budgetåret 1952/53.

Under utbildningstiden utgår timpenning motsvarande minimilön, ackordskompensation och dyrtidstillägg enligt kollektivavtalet för verkstadsindustrien med 498 kronor för månad i högsta dyrortsgrupp. Kursdeltagare, som är familjeförsörjare, kan dessutom erhålla hyresbidrag med högst 150 kronor i månaden.

Samtliga kostnader bestrides av statsmedel, varvid timpenning och under-

visningskostnader utgår från det förutnämnda anslaget till Bidrag till vissa omskolningskurser m. m. och hyresbidrag från anslaget till Kostnader för överflyttning av arbetskraft.

Föreslagna bestämmelser.

Ämbetsverken har anfört, att man beträffande förenämnda ekonomiska förmåner under utbildningen kan skilja mellan två olika principer. Beträffande friställda bygger man på öppna marknadens löner inom ett yrkesområde. Härtill kommer i vissa fall ett fixerat bostadsbidrag till familjeförsörjare. Den andra principen, som tillämpas för arbetslösa och även för partiellt arbetsföra, bygger icke på öppna marknadens löner. I dessa fall tillämpas en behovsprövning. Förmånerna för friställda har utformats utan särskild hänsyn till familjens sociala förhållanden, vilket däremot beaktats i bidragssystemen för arbetslösa och partiellt arbetsföra. Å andra sidan är bidragsbeloppen mer generösa för ensamstående friställda än för ensamstående inom övriga kategorier.

I anslutning till det anförda redovisas vissa siffror utvisande nuvarande maximala förmåner per månad för partiellt arbetsföra, arbetslösa och friställda vid utbildning i resp. utom hemorten. Härav framgår att de olika bidragssystemen kan medföra betydande skillnader i fråga om utgående förmåner. Vid ensamståendes utbildning i hemort, som tillhör ortsgroup 5, kan sålunda en partiellt arbetsföra erhålla högst 385 kronor per månad, arbetslös högst 423 och friställd högst 498 kronor per månad. För familjeförsörjare utan barn uppgår motsvarande belopp till resp. 547, 537 och 573 kronor. Samma skillnader kan noteras vid utbildning utom hemorten. Där både hemort och kursort tillhör högsta dyrort, erhåller ensamstående resp. högst 385, 346 och 498 kronor per månad. För familjeförsörjare blir motsvarande belopp resp. 647, 664 och 648 kronor per månad.

Ämbetsverken anför, att divergensen i fråga om utgående förmåner skapar irritation på utbildningsplatser, som mottager olika kategorier utbildningssökande, och att det därför är angeläget att eftersträva så stor enhetlighet som möjligt beträffande de ekonomiska förmånerna. Enligt förslagsställarna bör ett likformigt bidragssystem *dels* stimulera till deltagande i utbildning, varför bidragen om möjligt bör vara högre än gängse understöd, *dels* ge tillräcklig försörjning för såväl den enskilde som hans familj under utbildningstiden, *dels* ge skälig kompensation för merkostnaden för familjeförsörjare vid utbildning utom hemorten, *dels* ock uppmuntra närvarofrekvensen vid kurserna, därigenom att varje icke legitim bortovaro bör medföra avdrag i utgående förmåner.

Under åberopande av dessa synpunkter föreslås, att i huvudsak samma förmåner skall kunna utgå till samtliga ifrågavarande kategorier utbildningssökande.

Bidragssystemet föreslås anpassat i stort sett efter kontantunderstöden till arbetslösa. Man har därvid utgått från arbetsmarknadsstyrelsens förslag i februari 1953, enligt vilket dagunderstödet skulle uppgå till 6 kronor för dag, maketillägget till 2 kronor för dag, barntillägget till 1 krona 50 öre för dag samt hyreshjälpen med det faktiska hyresbeloppet.

Det egentliga utbildningsbidraget föreslås maximerat till 356 kronor för månad, lika för alla ortsgrupper. Utbildningsbidragets maximibelopp utgör summan av det föreslagna dagunderstödet för en månad, 156 kronor, och under en månad utgående timpenning, beräknad till en krona för timme under 200 arbetstimmar vid av överstyrelsen för yrkesutbildning anordnad yrkesutbildningskurs.

Utöver nämnda utbildningsbidrag föreslås vissa tilläggsbidrag, nämligen till icke försörjningspliktig bidrag till hyreskostnad med högst 50 kronor i lägsta och högst 75 kronor i högsta ortsgrupp enligt den i statens löneplansförfordning använda ortsgrupperingen, till gift försörjningspliktig maketilllägg med 2 kronor för dag vid utbildning i hemorten och med 6 kronor för dag vid utbildning utom hemorten, till försörjningspliktig med barn under 16 år barntilllägg med en krona 50 öre för dag och barn, till försörjningspliktig, som sammanbor med familjemedlem, hyresersättning motsvarande högst den faktiska hyrans belopp, däri inräknad kostnaden för uppvärmning, samt till sådan försörjningspliktig, som på grund av utbildning ej sammanbor med familjemedlem, förutom hyresersättning jämväl bidrag till hyreskostnad med belopp som förut angivits för icke försörjningspliktig.

Vid bestämmandet av bidragen förutsattes, att hänsyn liksom hittills skall tagas till utgående pension, försäkringsersättning, arbetslön i kommande yrke m. m.

I syfte att åstadkomma enhetliga utbildningsvillkor föreslås, att civilskadade i fråga om gottgörelse för förlorad arbetsförtjänst i samband med utredning om arbetsvård samt i fråga om bidrag till inköp av arbetskläder jämställas med i militärtjänst skadade. Någon maximering av sistnämnda bidrag anses icke erforderlig utan en noggrann behovsprövning i det enskilda fallet bör kunna vara tillfyllest. Då det föreslås att utbildningsbidrag i mån av behov skall kunna beviljas längst t. o. m. en månad efter utbildningstiden och att beviljat bidrag skall kunna utbetalas i förskott för högst en månad, kan vederbörande härigenom få hjälp till att dels påbörja beviljad utbildning och dels efter utbildningen antaga ett arbete. Vid bifall till detta förslag bör den nu utgående starthjälpen slopas som särskild bidragsform. Partiellt arbetsför kan f. n. vid sjukdom medgivnas rätt att under högst 15 dagar för kalenderår uppbära utbildningsbidrag och bidrag till familjens försörjning med oförändrade belopp ävensom gottgörelse för förlorad timpenning eller annan med utbildningen förenad inkomst. Dessa bestämmelser bör alltså gälla. Under framhållande av att partiellt ar-

betsföra ofta har mindre uthållighet och prestationsförmåga anses det skäligt, att dessa skall kunna erhålla mot semester svarande arbetsledighet med bibehållna bidrag under en och en halv dag för varje kalendermånad, varunder vederbörande deltagit i utbildning under minst 16 dagar.

Samma förmåner som för partiellt arbetsföra skall enligt förslaget utgå även för övriga kategorier utbildningssökande utom i vad gäller den föreslagna arbetsledigheten.

I fråga om kursverksamheten för arbetslösa föreslås att varje arbetslös, vilken är anmäld som arbetssökande hos arbetsförmedlingen, bör kunna komma i fråga för yrkesutbildning. Det anses sålunda icke nödvändigt att såsom nu kräva, att den arbetslöse är anmäld som hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnd. Utbildning förutsättes kunna beviljas då fortsatta försörjningsmöjligheter bedömes icke vara förhanden inom rimlig tid, men då arbetsmarknadsförhållandena beräknas möjliggöra placering inom annat yrkesområde, då arbetslös med viss yrkeserfarenhet genom utbildning kan förbättra sina yrkeskunskaper, då yrkestillhörighet och yrkeskunskap saknas eller då det med hänsyn till arbetsmarknadsläget eller eljest är av väsentlig betydelse att omedelbara åtgärder vidtages för att snabbt öka tillgången på yrkesutbildad arbetskraft. Ämbetsverken föreslår vidare, att de nuvarande åldersgränserna revideras. Sålunda anses någon generell maximialder icke böra fastställas. Däremot föreslås att minimiåldern liksom hittills fastställas till 16 år eller vid nybörjarkurs till 15 år.

Initiativet till och förslag om yrkesutbildning anses i första hand böra ankomma på arbetsförmedlingen. Det kommunala ansvaret vid inträffad arbetslöshet förutsättes dock kvarstå, och erforderliga åtgärder bör därför ske i samråd med det kommunala arbetslöshetsorganet. Detta skall även kunna hos arbetsförmedlingen föreslå arbetslösa till yrkesutbildning. Planering av nya kurser samt övriga organisatoriska åtgärder i samband med kursverksamheten skall liksom hittills ankomma på överstyrelsen för yrkesutbildning och arbetsmarknadsstyrelsen.

Beträffande fördelningen av kostnaderna mellan stat och kommun har ämbetsverken i fråga om partiellt arbetsföra utgått från att kommunerna bör bidra med 25 % av kostnaderna för civilskadade och i förekommande fall familjens försörjning under tiden för beviljad arbetsvård. Då det av praktiska och redovisningstekniska skäl är synnerligen svårt att beräkna kommunandelen av övriga med utbildningen förenade kostnader, bör staten helt svara för dessa. Vidare förutsättes att staten liksom hittills skall bestrida samtliga kostnader för militärskadades utbildning liksom även, då särskilda skäl därtill föreligger, motsvarande kostnader avseende utlänningar och likställda.

I fråga om kostnaderna för utbildningsbidrag till arbetslösa framhålles bl. a., att kommunens bidrag till arbetslös under utbildning f. n. varierar mellan 9,6 och 57,3 % av utbildningskostnaderna med utgångspunkt från

redovisade maximala förinånsbelopp. Den lägsta kommunandelen förekommer vid utbildning av ensamstående utom hemorten och stiger med familjens storlek. Procentsatsen grundar sig på ett statligt årskostnadsbidrag till kommunala arbetslöshetskostnader med 20 %. Statens andel i kostnaderna ökas proportionellt med stigande kommunal utdebitering för arbetslöshetskostnaderna.

En kommunal andel av 25 % vid utbildning av arbetslösa skulle betyda en ekonomisk avlastning för kommunerna, medan å andra sidan ansvaret skulle utökas att omfatta även arbetslösa tillhörande kategorien friställd arbetskraft. Ämbetsverken uttalar, att det synes önskvärt, att staten vid mera omfattande arbetslöshet övertager en större del av kommunernas kostnader för yrkesutbildning av arbetslösa. Med anledning härav föreslås, att kommunandelen vid yrkesutbildning fastställs till 25 %. Det förutsättes dock, att för särskilt arbetslöshetstyngd kommun denna andel skall kunna inräknas i underlaget för årskostnadsbidrag.

Övriga utgifter i samband med utbildningen, såsom resekostnadsersättning och traktamente för resor mellan hemorten och utbildningsorten, bidrag till dagliga resor mellan resp. orter, bidrag till kursavgifter och undervisningsmateriel och i särskilda fall arbetskläder, föreslås skola täckas helt av statsmedel.

I vissa fall anses staten böra bestrida samtliga kostnader för utbildningen, nämligen i fråga om arbetslös utlänning samt i övrigt när särskilda skäl föranleder därtill. Som exempel härpå framhålls en situation, då genom statligt ingripande vissa yrkesutövare — såsom tidigare friställda byggnadsarbetare — ställts utan arbete inom eget fack. Vidare anföres att det kan vara ett samhällsintresse, att en överflyttning av arbetslösa inom ett näringsområde till ett annat sker med hänsyn till oförutsedda speciella omständigheter. I sådana och liknande fall bör möjligheter till ett snabbt ingripande från statens sida med enbart statliga medel förefinnas.

Yttranden.

Över nu angivna förslag har yttranden avgivits av statskontoret, försvarets civilförvaltning, försvarets socialbyrå, Svenska arbetsgivareföreningen, Tjänstemännens centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Svenska stadsförbundet och Svenska landskommunernas förbund.

Endast *statskontoret* har avstyrkt att förslagen läggas till grund för beslut i ämnet. Ämbetsverket finner det i och för sig önskvärt, att utbildningsbidragen i största möjliga mån samordnas och i huvudsak göres oberoende av kategoritillhörighet. Då nuvarande förmåner till partiellt arbetsföra så gott som undantagslöst torde uppfylla detta villkor anses någon allmän standardförbättring ej påkallad i samband med en omläggning av bidragsformerna. Statskontoret håller vidare före, att bidragsförmånerna

i alltför hög grad differentierats. I stället bör eftersträvas ett system, som i sig förenar enklare bestämmelser med färre bidragsheter. Åt arbetsmarknadsstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning bör därför uppdragas att med beaktande av det anförda inkomma med förnyad utredning.

I fråga om den föreslagna samordningen av de olika utbildningsbidragen har *försvarets socialbyrå*, som begränsat sitt yttrande till frågan om partiellt arbetsföra, uttalat att enhetliga och för alla kategorier partiellt arbetsföra gemensamma bestämmelser bör kunna utfärdas. Att kostnaderna för arbetsvården i vissa fall belastar såväl stat som kommun och i andra fall enbart statsverket anses icke behöva lägga hinder i vägen härför. *Svenska arbetsgivareföreningen* finner det vara av stor vikt för främjande av en rationell yrkesutbildning att de olika kategorierna utbildningssökande tillförsäkras i möjligaste mån enhetliga ekonomiska förmåner. Särskilt angeläget bör det enligt föreningen vara, att arbetslösa och friställd arbetskraft erhåller lika villkor, då det torde vara ogörligt att åstadkomma en förnuftsmässig differentiering mellan dessa grupper. Liknande synpunkter anföres av *TCO*, *landsorganisationen*, *stadsförbundet* och *landskommunernas förbund*.

De föreslagna ekonomiska förmånerna tillstyrkes av *TCO*, *landskommunernas förbund* och *försvarets socialbyrå*. *Arbetsgivareföreningen* anmärker, att de föreslagna hyresbidragen synes kunna uppgå till väl stora summor och att de maximala hyresbeloppen till familjeförsörjare vid utbildning utom hemorten borde kunna sättas lägre. De föreslagna maximiförmånerna synes *landsorganisationen* i stort sett rimligt avvägda med hänsyn till dels dagunderstöden vid hjälpverksamheten för arbetslösa, dels de ekonomiska förmånerna i de erkända arbetslöshetskassorna och dels den ökade arbetsinkomsten i kommande yrken. Organisationen anser det emellertid skäligt att förmånerna för ensamstående ökas något över förslaget, emedan man får utgå ifrån att utbildningsverksamheten i icke så få fall kommer att gälla medelålders personer, vilka med de föreslagna beloppen skulle få en väsentligt nedpressad standard i förhållande till vad som tidigare varit fallet. Enligt *stadsförbundet* synes i och för sig intet vara att erinra mot de föreslagna beloppen för utbildningsbidrag och övriga förmåner. Förbundet framhåller emellertid, att det i yttrande över arbetsmarknadsstyrelsens förslag i februari 1953 om kontantunderstöden starkt ifrågasatt en ytterligare ökning av kontantunderstöden. Då frågan om en sådan ökning alltjämt synes lika aktuell, bör det slutliga ställningstagandet i denna fråga bli utslagsgivande även för bestämmandet av utbildningsbidragens storlek. *Statskontoret* kan inte finna det välbetänkt att nu slopa dyrortsgraderingen ävensom den för de arbetslösa gällande maximeringen av hyreshjälpen.

I fråga om övriga föreslagna förmåner framhåller *statskontoret* att, enär staten får anses ha större ansvar för de militärskadade än övriga

partiellt arbetsföra, skäl talar för att man även i fortsättningen bibehåller en viss skillnad mellan till angivna kategorier utgående förmåner. Det synes därför kunna ifrågasättas, om ej exempelvis gottgörelse för förlorad arbetsförtjänst i samband med undersökning rörande eventuella arbetsvårdande åtgärder endast bör utgå till militärskadad. Ämbetsverket kan ej heller biträda förslaget beträffande semesterledighet med bibehållna bidrag för partiellt arbetsföra, då detta enligt den föreliggande utredningen i realiteten ej innebär annat än att partiellt arbetsföra skall äga uppbära ersättning med eljest utgående belopp för tid, varunder kurs eller utbildning ej pågår. Även *arbetsgivareföreningen* avstyrker införandet av generell semesterrätt för partiellt arbetsföra med bibehållna bidrag. Enligt föreningen bör föreliggande verksamhet jämföras med vanlig skolutbildning, vid vilken rätt till semester ej förekommer. TCO ifrågasätter, huruvida icke enhetliga semesterförmåner bör utgå till samtliga grupper som erhåller utbildningsbidrag.

Vad angår kostnadsfördelningen mellan stat och kommun finner *statskontoret* övervägande skäl tala för att i fråga om kategorien arbetslösa bibehålla nuvarande system med statsbidrag utformat efter det kommunala skattetrycket. I sammanhanget understrykes kommunernas primära ansvar och initiativskyldighet vid inträffad arbetslöshet. *Landskommunernas förbund* har under förhandenvarande omständigheter intet att erinra mot den föreslagna kostnadsfördelningen men anser att frågan bör upptagas till behandling i samband med en sådan utredning om en rationell arbetsfördelning mellan stat och kommun, som förbundet i annat sammanhang förordat.

Stadsförbundet erinrar i denna fråga att förbundet tidigare i annan ordning hemställt, att den av 1953 års riksdag godkända ökningen av kommunernas andel i kostnaderna för de s. k. civilskadade måtte tagas under omprövning. I anslutning härtill har förbundet anfört i huvudsak följande.

Förbundet finner alltjämt att inga övertygande skäl har anförts för den i nyssnämnda sammanhang beslutade ändrade kostnadsfördelningen, vilken delvis betyder en mycket anmärkningsvärd kostnadsövertäring på kommunerna. Den föreslagna kostnadsfördelningen i vad angår utbildningen av s. k. civilskadade anser sig förbundet icke kunna tillstyrka. Däremot vill förbundet icke motsätta sig att det framlagda förslaget genomföres med bibehållande av den förut praktiserade anordningen med kommunala bidrag motsvarande 25 % av kostnaderna för familjeförsörjningen. Motsvarande fråga i vad gäller utbildningen åt arbetslösa ligger enligt förbundet såtillvida annorlunda till, som kommunerna ålagts ett primärt ansvar för de arbetslöshetsbekämpande åtgärderna. Förbundet finner det emellertid befogat att staten — såsom framhållits i utredningen — vid mera omfattande arbetslöshet övertager en större del av kommunernas kostnader för utbildning av arbetslösa. Emellertid synes utredningen icke ha klarlagt, att de föreslagna normerna för kostnadsfördelningen verkligen skulle innebära någon allmän lättnad för kommunerna vid en mera om-

fattande arbetslöshet. Särskilt i betraktande av att staten under senaste tid faktiskt påtagit sig huvudparten av dylika utbildningskostnader genom att ensam bekosta utbildningskurser för friställd arbetskraft, synes det framlagda förslaget tvärtom få ekonomiska konsekvenser för kommunerna, som dessa ej numera haft anledning att räkna med. Även med tanke på utbildningen av arbetslösa kan förbundet därför icke tillstyrka, att kommunerna vid en enhetlig reglering av kostnadsfördelningen beträffande hela det ifrågavarande utbildningsområdet skall bidra med mer än 25 % av kostnaderna för familjeförsörjningen.

Arbetsmarknadsstyrelsens anslagsframställning.

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1953) hemställt, att anslaget till Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet höjes med 335 000 kronor.

	Ökning
1. Yrkesutbildning m. m.	230 000
2. Upplysningsverksamhet	5 000
3. Näringshjälp	100 000
	+ 335 000

Motivering.

1. *Yrkesutbildning m. m.* Överflyttningen till arbetsmarknadsstyrelsen av huvuddelen av pensionsstyrelsens yrkesutbildningsverksamhet har medfört ett ökat medelsbehov. För budgetåret 1952/53 hade medel ej beräknats för överflyttningen och ej heller för det ökade utbildningsbehov, som det skärpta arbetsmarknadsläget föranledde under hösten 1952. I anledning härav bemyndigades styrelsen den 30 januari 1953 att av anslaget till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. under budgetåret 1952/53 disponera högst 500 000 kronor för utbildning av partiellt arbetsföra. Under nämnda budgetår beviljade styrelsen utbildning i 718 fall mot 424 under föregående budgetår.

Fr. o. m. den 1 juli 1953 kan utbildningsbidrag utgå med ett belopp för månad av högst 335 kronor, om utbildningsorten tillhör lägsta dyrörtsgrupp, och högst 385 kronor, om utbildningsorten tillhör högsta dyrörtsgrupp. Kostnaderna för bidragen — jämte i förekommande fall bidrag till uppehälle, bostad m. m. till den utbildades familj — ersättes fr. o. m. nämnda dag till 25 % av vederbörande kommuner. Vid tillämpning av dessa grunder räknas med en på styrelsen fallande genomsnittskostnad per utbildningsfall av ca 2 500 kronor. Då styrelsen för innevarande budgetår disponerar ett belopp av 1 850 000 kronor (med tillgänglig reservation ca 1 882 000 kronor) är det möjligt att under löpande budgetår bevilja ca 750 personer utbildning.

För budgetåret 1954/55 väntas en ökning av antalet utbildningsfall

främst med hänsyn till det stramare arbetsmarknadsläget. Antalet synes böra uppskattas till minst 800. Med hänsyn härtill och under förutsättning av bifall till styrelsens förslag till ändrade utbildningsvillkor för partiellt arbetsföra, vilket till sina ekonomiska konsekvenser innebär en höjning av styrelsens förenämnda genomsnittskostnad med ca 100 kronor, erfordras en uppräkningspost av förevarande post med 230 000 kronor till (1 850 000 + 230 000) 2 080 000 kronor.

2. *Upplyningsverksamhet.* För innevarande budgetår har anvisats 5 000 kronor. Genom att även utnyttja reserverade medel från tidigare budgetår har en broschyr i arbetsvårdsfrågor kunnat utgivas, som rönt stor efterfrågan. Då det är angeläget med fortsatta publikationsinsatser på området, föreslår styrelsen, att medelsanvisningen ökas till 10 000 kronor.

3. *Näringshjälp.* För innevarande budgetår hemställde styrelsen om ett anslag av 100 000 kronor för beredande av näringshjälp (bidrag till anskaffande av rörelse, maskin- eller verktygsutrustning för hemarbete m. m.) åt partiellt arbetsföra. Vid anmälan av frågan i 1953 års statsverksproposition (V ht s. 140) uttalade emellertid departementschefen, att sådan hjälp av praktiska skäl tills vidare endast borde lämnas av pensionsstyrelsen. Arbetsmarknadsstyrelsen har vunnit ytterligare erfarenhet av att behov föreligger av anslagsmedel för berörda ändamål.

Yttrande.

Statskontoret avstyrker såväl ökad medelsanvisning till upplysningsverksamhet som förslaget om anvisande av medel till näringshjälp. Sistnämnda verksamhet anses alltjämt böra uteslutande handhas av pensionsstyrelsen. I övrigt vill statskontoret icke motsätta sig den begärda anslagshöjningen, om det vid en avvägning av framkomna anslagskrav befinnes möjligt att avsätta ytterligare medelsbelopp för avsedda ändamål.

Departementschefen.

De i föreliggande utredning redovisade utbildningsvillkoren för partiellt arbetsföra, arbetslösa och s. k. friställd arbetskraft har utformats under olika förutsättningar och vid skilda tidpunkter samt företer sinsemellan betydande skillnader. Yrkesutbildning av arbetslösa och friställd arbetskraft försiggår uteslutande vid av överstyrelsen för yrkesutbildning anordnade kurser. Även för partiellt arbetsföra, som f. n. är den ojämförligt största av ifrågavarande tre grupper kursdeltagare, utnyttjas sådana kurser i stor utsträckning. På de utbildningsplatser, som mottager olika kategorier utbildningssökande, kan det förekomma, att kursdeltagarna erhåller olika förmåner utan att skiljaktigheterna är sakligt motiverade. Av lättförklarliga skäl kan detta skapa en viss irritation. Även ur mera allmän synpunkt är det av intresse att utbildningsbidrag i likartade fall utgår efter samma grunder. Det är därför önskvärt, att ett i det väsentliga enhetligt

system för utbildningsbidrag till ifrågavarande grupper införes. Åtgärder i detta syfte utgör också ett naturligt led i det pågående arbetet för att stärka beredskapen mot arbetslöshet.

De nuvarande bidragssystemen bygger på två olika principer. Beträffande partiellt arbetsföra och arbetslösa tillämpas helt behovsprincipen, vilket bl. a. innebär att stor hänsyn tages till bidragstagarens försörjningsplikt. I fråga om friställda har förmånerna anknutits till den öppna marknadens avtalslöner inom ett bestämt yrkesområde, dock med begränsad möjlighet för familjeförsörjare att erhålla tillägg. Det föreliggande förslaget anknuter till de för de båda förstnämnda grupperna tillämpade systemen. Förslaget innebär, att kontantunderstöden för arbetslösa skall läggas till grund vid beräkningen av de maximala förmånerna. Härjämte skall timpenning utgå. Såsom högsta gräns för bidragen har satts arbetsinkomsten inom det blivande yrket. Jämfört med nuvarande olika maximala förmåner medför förslaget en jämkning i både höjande och sänkande riktning.

Jag finner för min del förslaget i det hela väl avvägt och kan med vissa jämkningar ansluta mig till detsamma. Mina erinringar föranledes främst av att de av Kungl. Maj:t beslutade höjningarna av kontantunderstödens maximibelopp inte går så långt som arbetsmarknadsstyrelsen i förevarande sammanhang föreslagit. I anslutning till de av Kungl. Maj:t fastställda maximibeloppen för kontantunderstöd bör sålunda det föreslagna högsta utbildningsbidraget per månad, med inräknande av ett belopp för timpenning om högst 200 kronor, minskas till 343 kronor. Vidare bör maketillägget upptas till en krona 75 öre per dag vid utbildning i hemorten samt barn tillägget till en krona 25 öre per barn och dag. Emellertid förutsätter jag, att nämnda belopp skall kunna jämkas i anslutning till eventuella ändringar av kontantunderstödens motsvarande belopp. I överensstämmelse med förslaget tillstyrker jag, att hyresbidraget till ensamstående och till försörjningspliktig, som icke sammanbor med familjemedlem, maximeras till 75 kronor för månad samt att hyresbidraget till försörjningspliktigs familjebostad får utgå med de faktiska hyreskostnaderna.

Enligt förslaget skall vid utbildning utom hemorten till gift kursdeltagare utgå maketillägg med samma belopp som maximibeloppet för dagunderstödet till ogift person d. v. s. med nu gällande regler 5 kronor 50 öre. Detta maketillägg bör kunna sättas till något lägre belopp eller f. n. 4 kronor 50 öre.

De av mig förordade beloppen innebär, att utbildningsbidragets maximibelopp vid utbildning i hemort, som tillhör ortsgrupp 5, blir per månad 418 kronor för ensamstående och 538 kronor för makar utan barn. Vid utbildning utom hemorten, då både denna och utbildningsorten tillhör ortsgrupp 5, blir motsvarande maximibelopp 418 och 685 kronor.

I annat sammanhang denna dag anmäler jag frågan om förbättrade folk-

10—1901 53 *Bihang till riksdagens protokoll 1954. 1 saml. Nr 1. Bil. 7.*

pensionsförmåner till svårt invalidiserade, varvid jag föreslår en höjning av blindtillägget och ett särskilt tillägg i vissa andra fall av hjälplöshet. I samband därmed har aktualiserats spörsmålet, att dessa förmåner, vilka enligt förslaget icke skall räknas såsom inkomst vid fastställandet av folkpensionens storlek, ej heller bör betraktas som inkomst vid bestämmandet av förevarande utbildningsbidrag. Arbetsmarknadsstyrelsen har sålunda i yttrande i detta ärende hemställt, att hänsyn ej skall tagas till ifrågakvarande pensionsförmåner vid utbildningsbidragens bestämmande, och jag finner mig böra biträda denna mening. I övrigt bör emellertid liksom hittills vid bestämmandet av bidragen hänsyn tagas till utgående pension, försäkringsersättning, arbetslönen i kommande yrke m. m.

Vad angår övriga föreslagna förmåner bör enligt min mening starthjälp efter slutad utbildning lämnas mot återbetalningsskyldighet, varvid tidpunkten för återbetalningen torde böra bestämmas efter omständigheterna i det enskilda fallet. I fråga om militärskadade bör återbetalningsskyldighet dock ej föreligga. Inte heller är jag beredd att tillstyrka förslaget att för partiellt arbetsföra skall införas en särbestämmelse om arbetsledighet motsvarande semester i vidare mån än att det torde få ankomma på vederbörande kursledning att besluta om kortare ledighet i den mån sådan anses erforderlig på grund av svag hälsa hos kursdeltagare e. d.

Beträffande kostnadsfördelningen mellan stat och kommun utgår förslaget från att kommunerna skall bidra med 25 % av kostnaderna för utbildningsbidrag till såväl partiellt arbetsföra som arbetslösa. Denna fördelning har i remissyttrandena mött erinran endast från svenska stadsförbundet, som förordat en begränsning av kommunernas bidragsskyldighet till kostnaderna för familjeförsörjningen. I jämförelse med gällande regler innebär det av arbetsmarknadsstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning framlagda förslaget en överflyttning av kostnader såväl från staten till kommunerna som från kommunerna till staten. Beträffande partiellt arbetsföra tillämpas f. n. angivna kostnadsfördelning med det undantaget att kommunerna inte betalar någon del av timpenning, som bestrides från det under åttonde huvudtiteln uppförda anslaget till Bidrag till vissa omskolningskurser m. m. Kostnaderna för arbetslösa med undantag av friställda ankommer i princip på kommunerna med rätt till statsbidrag med 20--80 % av kostnaderna. Vid kurser för friställda betalar staten hela kostnaden. Såvitt angår de partiellt arbetsföra må framhållas, att yrkesutbildning och omskolning av sådana tidigare meddelades endast av pensionsstyrelsen och sedermera av både pensionsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen samt att huvuddelen av pensionsstyrelsens verksamhet på detta område numera överförts till arbetsmarknadsstyrelsen. Pensionsstyrelsen tillämpade i sin verksamhet den principen att vederbörande kommun eller enskild skulle svara för minst 25 % av utbildningskostnaderna, medan kommunerna vid utbildning genom arbetsmarknadsstyrelsen endast

behövde betala 25 % av kostnaderna för familjens försörjning. I denna del innebär förslaget sålunda endast en återgång till en tidigare tillämpad regel. Den som kurser för friställd arbetskraft betecknade utbildningsformen tillkom under extraordinära förhållanden, som numera ej längre råder. Dess fortsatta användning i nuvarande arbetsmarknadsläge synes knappast motiverad. Under sådana förhållanden skulle kostnaderna för utbildningsbidrag åt arbetslösa i princip ankomma på kommunerna. Det synes emellertid rimligt, att kommunernas ansvar i detta hänseende begränsas till 25 % med möjlighet att, om arbetsmarknadsstyrelsen så bestämmer, inräkna denna andel i underlaget för årskostnadsbidrag till kommunens arbetslöshetskostnader.

Med hänsyn till det anförda och till behovet av enhetliga regler tillstyrker jag det föreliggande förslaget i vad det gäller kostnadsfördelningen. I enlighet med detta bör staten kunna om särskilda skäl föreligger helt bestrida kostnaderna för utbildningsbidrag. Detta bör bl. a. tillämpas beträffande personer som skadats i militärtjänst samt vissa utländska medborgare.

I övrigt kan jag i allt väsentligt ansluta mig till enskildheterna i det föreliggande förslaget.

Ur anslagssynpunkt torde den nuvarande ordningen för bestridande av de på staten fallande kostnaderna för ifrågavarande utbildning tills vidare böra behållas. Såsom jag förut anförts vid behandlingen av anslaget till Kostnader för överflyttning av arbetskraft torde dock något behov av särskilda medel under nämnda anslag för utbildning av friställd arbetskraft i nuvarande arbetsmarknadsläge knappast uppkomma.

Jag övergår härefter till beräkningen av anslaget till arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet.

Med anledning av det ökade behovet av omskolning och yrkesutbildning för partiellt arbetsföra, vartill främst det ändrade arbetsmarknadsläget bidragit, höjdes medelsanvisningen till styrelsens utbildningsverksamhet för innevarande budgetår med 1 000 000 kronor till 1 850 000 kronor. Efter en av styrelsen angiven på styrelsen fallande genomsnittskostnad per utbildningsfall av ca 2 500 kronor beräknas de anvisade medlen jämte den förefintliga reservationen å anslaget ge möjlighet till utbildning av ca 750 personer. Denna relativt låga siffra förklaras dels av att utbildningsbidragen höjts fr. o. m. den 1 juli 1953 i anslutning till levnadskostnadsstegringarna och dels av att den genomsnittliga utbildningstiden ökat. För nästa budgetår räknar styrelsen med ett till 800 ökat antal utbildningsfall, vilket efter de antagna beräkningsgrunderna ger ett medelsbehov av ca 2 000 000 kronor. Vid bifall till styrelsens förut redovisade förslag till ändrade bidragsgrunder beräknas genomsnittskostnaden per fall öka med ca 100 kronor samt medelsbehovet följaktligen till 2 080 000 kronor.

Såsom framgår av det föregående har jag förordat en viss minskning av de förmåner, som styrelsen föreslagit. Med hänsyn härtill synes ökningen av medelsanvisningen för utbildning kunna begränsas. Jag förordar, att det för ändamålet avsedda beloppet höjes med 150 000 till 2 000 000 kronor.

Av skäl som jag anfört vid behandlingen av innevarande års anslag är jag icke beredd att tillstyrka styrelsens förslag att medel anvisas för näringshjälp. Ej heller kan jag tillstyrka någon höjning av det för upplysningssverksamhet avsedda beloppet. Anslaget bör därför uppföras med (1 950 000 + 150 000) 2 100 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna de utbildningsvillkor för partiellt arbetsföra och arbetslösa, som av mig i det föregående förordats;

b) till *Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 100 000 kronor.

[56] 13. **Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 000 100	1 178 467
1953/54 (statsliggaren s. 325)	100	
1954/55 (förslag)	100	

Av anslaget för budgetåret 1952/53 har 3 000 000 kronor anvisats å tilläggsstat II till riksstaten för samma budgetår. Vid utgången av budgetåret fanns å anslaget en reservation av 6 733 318 kronor.

Kungl. Maj:t har medgivit, att från anslaget må under budgetåret 1953/54 bestridas utgifter intill följande belopp i den mån medel för täckande av utgifterna finns disponibla å anslaget.

Kostnader för förrådets drift	400 000
Anskaffning av maskiner, redskap och förläggingsmateriel	1 000 000
Anskaffning av reservdelar	200 000
Förräntning av förråd av rör och rördelar samt anskaffning av diverse materiel	50 000
	<hr/>
	Summa kronor 1 650 000

Kungl. Maj:t har vidare medgivit, att arbetsmarknadsstyrelsen, under angivna förutsättning, må under budgetåret 1953/54 disponera vid utgången av budgetåret 1952/53 outnyttjade medel, vilka genom Kungl. Maj:ts tidigare beslut anvisats dels till anskaffning av maskiner, redskap och förläggingsmateriel, dels till kostnader för förbättringsarbeten vid förrådet i Gnesta dels ock till anskaffning av baracker för förläggingsändamål.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1953) beträffande medelsbehovet

för innevarande budgetår anført, att maskinparken utökats snabbare än beräknat och att inkomsterna för maskinernas utnyttjande på grund härav kommer att öka. Uppbördsmedlen för hyror och försäljningar beräknas sålunda till 2 500 000 kronor och tillgängliga medel under anslaget till (6 733 318 + 2 500 000) ca 9 233 000 kronor.

Vad angår utgifterna under anslaget har styrelsen anført i huvudsak följande.

För anskaffning av maskiner, redskap och förläggingsmateriel disponerade styrelsen under budgetåret 1952/53 8 400 000 kronor (5 400 000 kronor av tillgängliga medel samt 3 000 000 kronor å tilläggsstat). På grund av personalbrist har upphandling av maskiner under detta budgetår icke kunnat genomföras i beräknad omfattning. Av de tillgängliga medlen kommer sålunda ett belopp av 6 400 000 kronor att tas i anspråk först under innevarande budgetår. För maskinparkens utbyggnad till den av 1952 års riksdag beslutade omfattningen — motsvarande behovet för sysselsättning av 3 000 man — erfordras ytterligare 1 000 000 kronor. Utgifterna för budgetåret 1953/54 beräknas sålunda till (6 400 000 + 1 000 000) 7 400 000 kronor. För anskaffning av reservdelar beräknas 250 000 kronor. Driftkostnaderna vid förråden, inklusive kostnaderna för reparationer av maskiner på andra än egna verkstäder, uppskattas till 500 000 kronor. Kostnaderna för förråd av rör och rördelar samt diverse materiel beräknas till 50 000 kronor. Av det belopp å högst 800 000 kronor, som styrelsen den 28 november 1952 bemyndigats disponera för inköp av baracker, återstod vid utgången av förra budgetåret odisponerat 355 000 kronor. Dessa beräknas tagas i anspråk innevarande budgetår. De totala utgifterna uppskattas sålunda till (7 400 000 + 250 000 + 500 000 + 50 000 + 355 000) 8 555 000 kronor. Då tillgängliga medel å anslaget beräknats till 9 233 000 kronor, skulle vid utgången av budgetåret 1953/54 finnas en reservation av 678 000 kronor.

För budgetåret 1954/55 beräknar styrelsen uppbördsmedlen i anledning av försäljningar och uthyrningar till 2 500 000 kronor, varför de under anslaget tillgängliga medlen skulle komma att uppgå till 3 178 000 kronor.

Vad utgifterna beträffar har styrelsen anført i huvudsak följande.

Driftkostnaderna vid förråden kommer att stiga avsevärt med hänsyn till den utökade förrådsverksamheten. Behovet av verkstadstimmar beräknas uppgå till ca 100 000. Efter avslutandet av den nu pågående utbyggnaden av verkstaden vid centralförrådet i Gnesta kan en tredjedel av verkstadstimmarna uttagas där. För resterande timmar måste andra verkstäder anlitas. Kostnaderna i sistnämnda del beräknas till ca 500 000 kronor. För den egna förråds- och verkstadsdriften kan avlöningskostnaderna liksom förråds-, frakt- och transportkostnaderna förutses öka till 500 000 kronor. Kostnaderna för förrådets drift upptages sålunda till 1 000 000 kronor.

Maskinparken kommer under budgetåret 1953/54 att ha utökats för att tillgodose behovet av sysselsättning för 3 000 man. För maskinparkens upprätthållande vid oförändrad omfattning beräknas den årliga avskrivningen till 10 % av nyanskaffningsvärdet. I anslagsberäkningarna bör år-

ligen ett mot avskrivningen svarande belopp upptas såsom ersättningsanskaffning och i den mån detsamma icke förbrukas ingå i reservationen för att disponeras vid lämplig tidpunkt. Efter det beslutade upprustningsprogrammets genomförande under budgetåret 1953/54 kommer maskinbeståndet att representera ett nyvärde av ca 15 000 000 kronor. För ersättningsanskaffning av maskiner bör därför upptas ett belopp av 1 500 000 kronor.

Anskaffning av reservdelar beräknas, sedan maskinparken i sin helhet levererats, komma att öka ytterligare. För ändamålet räknar styrelsen med ett belopp av 300 000 kronor. Kostnaderna för uppläggning av förråd av rör och rördelar samt arbetsmateriel upptas till oförändrat 50 000 kronor.

De sammanlagda utgifterna under budgetåret 1954/55 beräknas sålunda av styrelsen till följande belopp.

Kostnader för förrådens drift	1 000 000
Ersättningsanskaffning av maskiner, redskap och förläggningsmateriel	1 500 000
Anskaffning av reservdelar	300 000
Kostnader för förråd av rör och rördelar samt arbetsmateriel ...	50 000
	<u>Summa kronor 2 850 000</u>

Då å anslaget tillgängliga medel för budgetåret 1954/55 i det föregående beräknats till 3 178 000 kronor, föreslår styrelsen, att anslaget endast anvisas med ett formellt belopp.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förslag.

Departementschefen.

Den av 1952 års riksdag godkända upprustningen av arbetsmarknadsstyrelsens maskinpark till att avse behovet för sysselsättning av 3 000 man förutsattes ursprungligen skola genomföras under en treårsperiod. Med hänsyn till den skärpning av arbetsmarknadsläget, som sedermera inträtt, har det emellertid ansetts nödvändigt att påskynda upprustningen i sådan takt, att materielberedskapen redan inför innevarande vinter kan anses tillräcklig för 3 000 man. För täckande av kostnaderna för upprustningen, vilka beräknats till ca 9 000 000 kronor, har sammanlagt 6 000 000 kronor ställts till arbetsmarknadsstyrelsens förfogande av tillgängliga medel under förevarande anslag. Vidare har 1953 års riksdag (prop. nr 131; statsutsk. utl. nr 101; rd. skr. nr 226) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 för ändamålet anvisat ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

Enligt arbetsmarknadsstyrelsen kommer det beslutade upprustningsprogrammet att ha genomförts under loppet av innevarande budgetår,

varvid maskinparken kommer att representera ett nyvärde av ca 15 000 000 kronor. Den årliga avskrivningen beräknas till 10 % av detta värde. För nästa budgetår räknar styrelsen med ett belopp för ersättningsanskaffning motsvarande den årliga avskrivningen eller sålunda 1 500 000 kronor. Då det i nuvarande arbetsmarknadsläge är angeläget, att maskinparken upprätthålles vid oförändrad omfattning, har jag intet att erinra mot att detta belopp ställes till styrelsens förfogande för ersättningsanskaffning av maskiner och redskap under nästa budgetår. Styrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt kan jag även godta. Under anslaget befintlig reservation jämte beräknade inkomster synes förslå till utgifterna jämväl under nästa budgetår. Med hänsyn härtill erfordras endast formell medelsanvisning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

[57] 1. Bostadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 939 000	3 448 491
1953/54 (statsliggaren s. 325)	3 595 000	
1954/55 (förslag)	3 602 500	

Bostadsstyrelsen har (skr. ^{28/8} 1953) hemställt, att anslaget höjes med (avrundat) 193 000 kronor.

Yrkanden.

Personalförstärkningar.	Ökning	Minskning
1. Kanslibyrån:		
1 kontorist Ce 13	9 348	
1 kanslibitråde Ce 11	8 652	
2 biträden i reglerad befordringsgång	15 096	
2. Planeringsbyrån:		
1 förste aktuarie Ce 29	20 148	
1 assistent Cg 19	11 868	
1 kanslibitråde Ce 11	8 652	
2 biträden i reglerad befordringsgång	15 096	
3. Tekniska byrån:		
1 ingenjör högst Ce 21	13 164	
4. Lånebyrån:		
1 byrådirektör Ce 31	21 984	
1 förste byråingenjör Ce 27	18 276	
1 tekniker Ce 15	10 092	
5. Byrån för teknisk-ekonomiska utredningar:		
1 byråingenjör Cg 25	16 464	
6. Sociala sektionen:		
1 kanslibitråde Ce 11		8 652
6 biträden i reglerad befordringsgång		45 288
7. Medel för tillfälliga förstärkningar	—	—

Löneregleringar.

8. Kanslibyrån:	
1 byrådirektör Ce 31—Ca 33	768
9. Tekniska byrån:	
1 arkitekt Ce 29—Ce 31	1 656
1 arkitekt Ce 31 i st. f. arkitekt högst Cg 31	—

	Ökning	Minskning
10. Lånebyrån:		
1 byråchef Cp 15 i st. f. byråchef Ca 37 med personligt lönetillägg	2 184	
1 lantmätare Ca 31 i st. f. arvodesbefattning	—	
1 byrådirektör Ca 31 i st. f. förste byråsekreterare Ce 29	900	
1 förste byråsekreterare Ce 27 i st. f. amanuens ...	948	
11. Byrån för teknisk-ekonomiska utredningar:		
1 förste byråingenjör Cg 27—Ce 27	—	
1 kansliskrivare Ce 15 i st. f. kontorist Ce 13	399	

Omräkningar.

12. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång	71 358	
	<u>247 053</u>	<u>53 940</u>
		+ 193 113

13. Antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 beräknas enligt grunderna för reglerad befordringsgång behöva ökas med 18 till 86.

Motivering.

1. För kanslibyråns kamerala sektion erfordras en förstärkning med fyra biträden, varav två för arbetet med de räntebärande tilläggslånen och två i anledning av lånestockens successiva tillväxt. Av de nya tjänsterna bör en inrättas i 13, en i 11 och två i högst 8 lönegraden.

2. För att kunna motsvara de krav, som ställes på planeringsbyrån i fråga om utredningsverksamhet m. m., behöver byrån förstärkas med en förste aktuarie i Ce 29, ett kanslibitråde i Ce 11 samt 2 biträdestjänster i reglerad befordringsgång.

T. o. m. de tre första månaderna av budgetåret 1949/50 beräknades medel för en assistentbefattning på planeringssektionen. På grund av det trängande behovet av kvalificerad personal uppehålls befattningen fortfarande.

3. Efterfrågan på typitningar ökar för varje år; under budgetåret 1952/53 såldes typsatser för ca 60 000 kronor. Den serie av 10 hustyper, som f. n. tillhandahålles, möter endast en del av behovet. För att behovet av nya typer skall kunna täckas måste den nuvarande arbetsgruppen — en arkitekt och ett ritbiträde — förstärkas med en ingenjör i högst Ce 21.

4. Uppgifterna för lånebyråns värderingssektion bör bl. a. vara att utarbeta värderingsmetoder och revidera låneärenden. De nuvarande värderingsmetoderna fyller inte längre kraven på tillförlitlighet. Styrelsen har under senare år arbetat på metoder för framräkning av belåningsvärdet för egna hem och radhus. Erfarenheterna härav har visat, att en ny motsva-

rande metod för flerfamiljshus bör vara möjlig att utarbeta men också att den kräver mycket tid. Statens byggnadslånebyrå hade på sin tid en särskild revisionsavdelning med uppgift att specialgranska projekt med höga kostnader. Den erfarenhet av verkliga kostnader, som därigenom erhöles, var av grundläggande betydelse. Denna avdelning bör återupprättas men med uppgift att revidera både billiga, normala och dyra projekt. För att värderingssektionen skall kunna utföra ifrågavarande och övriga arbetsuppgifter behöver den förstärkas med en byrådirektör i Ce 31, en förste byråingenjör i Ce 27 och en tekniker i Ce 15.

5. Styrelsen räknar med att en tidigare planerad utredning rörande kostnadsbesparingar vid byggnadsföretag numera skall kunna påbörjas. För ändamålet behövs en förstärkning av byrån för teknisk-ekonomiska utredningar med en byråingenjör i Cg 25.

6. På grund av utflyttningen till städer och köpingar av beslutanderätten med avseende på familjebostadsbidragen kommer sociala sektionen att i fortsättningen behandla 2 000—2 500 bidragsansökningar om året mot tidigare närmare 12 000. På grund av decentraliseringen överföres vidare den löpande prövningen av ca 12 500 äldre familjebidrag och ca 8 000 familjebostadsbidrag till länsbostadsnämnderna samt till förmedlingsorganen i städer och köpingar. Arbetet på sektionen kommer vidare att minska i anledning av att trekronorsbidragen slopas den 1 oktober 1953. Härtill kommer att granskningen av förmedlingsorganens redovisningar till styrelsen ersättes, i vad gäller städer och köpingar, av stickprovsgranskning. Möjligheterna till personalminskning begränsas dock genom att granskningen och kontrollen av bidragsärenden blir mera arbetskrävande eftersom såväl reducerade som förhöjda bidrag, för vilka gäller olika inkomstgränser, har tillkommit och tvåårsprövning har införts. Den kontroll, som skall utövas vid besök hos förmedlingsorganen, kommer dessutom att påverka personalbehovet. Styrelsen räknar emellertid med att sektionens biträdespersonal, som f. n. omfattar 28 tjänster, kan minskas med ett kansli- biträde i Ce 11 och 6 biträden i reglerad befordringsgång.

7. I avlöningsanslaget för innevarande budgetår har för tillfälliga förstärkningar inräknats ett belopp av 180 000 kronor. Därav har sedan budgetåret 1952/53 25 000 kronor beräknats för tillfällig förstärkning av byrån för teknisk-ekonomiska utredningar. Det återstående beloppet, 155 000 kronor, som först anvisades av höstriksdagen 1951 i vad det avsåg behovet för ett halvt budgetår, har beräknats för en förstärkning av lånebyrå i anledning av dels övergångssvårigheter i samband med den då beslutade provisoriska höjningen av de statliga subventionerna och dels en emotsedd ökning av ärendenas antal. För nästa budgetår räknar styrelsen med att av ifrågavarande tillfälliga medel disponera 36 552 kronor för 2 förste byråingenjörer i Cg 27 på byrån för teknisk-ekonomiska utredningar och 143 448 kronor för en amanuens, 3 byråingenjörer i Cg 25, 6 ingenjörer i högst Cg 21 samt 2 biträden i reglerad befordringsgång på lånebyrån.

Rörande arbetsbelastningen på lånebyrån har styrelsen bl. a. anfört följande.

Såväl antalet preliminära ansökningar om lån för flerfamiljshus som antalet lägenheter per ansökan har ökat under de senaste budgetåren. Antalet preliminära ansökningar om lån för flerfamiljshus utgjorde budgetåren 1950/51 och 1951/52 927 resp. 964 avseende 28 806 resp. 35 033 lägenheter. Budgetåret 1952/53 ökade antalet ansökningar till 1 285 avseende 44 478 lägenheter. Av dessa ärenden behandlades vissa av länsbostadsnämnderna. Under tiden september 1952—april 1953 utflyttades sålunda till länsbostadsnämnderna samtliga låneärenden avseende flerfamiljshus i 22 städer, 45 köpingar och de flesta landskommuner. Antalet ärenden, som efter utflyttningen kommer att handläggas av länsbostadsnämnd, kan för helt budgetår antagas uppgå till 400 avseende 5 000 lägenheter. Vissa av dessa ärenden granskas emellertid också av tjänstemän hos styrelsen.

Ökningen av antalet lägenheter per ansökan och i främsta rummet förskjutningen mot de stora projekten har medfört att ärendena i genomsnitt kräver mer arbete än tidigare. Även antalet fall som föranleder speciella utredningar, exempelvis därför att bostadsstyrelsens generella värderingsnormer ej kan tillämpas, har under senare tid ökat. För nästa budgetår utgår styrelsen från att antalet lägenheter för vilka lån sökes blir oförändrat men att utvecklingen mot mer komplicerade projekt fortsätter.

Den 1 juli 1953 hävdades dittills gällande inskränkningar i rätten att överklaga bostadsstyrelsens beslut. Ett ökat antal besvärärenden och ett därmed sammanhängande ökat utredningsarbete i styrelsen är på grund härav att emotse. Här till kommer den ökning av antalet besvär över länsbostadsnämndernas beslut, som sammanhänger med en total ökning av antalet ansökningar om egnahemslån och förbättringslån.

För handläggningen av samtliga låneärenden behöver lånebyrån med hänsyn till det anförda behålla sin nuvarande personal under nästa budgetår.

8. I jämförelse med övriga ombudsmän inom statsförvaltningen torde byrådirektören på styrelsens ombudsmannasektion intaga en särställning. Tjänsten bör uppflyttas till 33 lönegraden samt ordinariesättas.

9. Kungl. Maj:t har den 13 februari 1953 förordnat en biträdande länsarkitekt i Ce 31 att tills vidare vara arkitekt i Cg 31 hos styrelsen. I samband härmed föreskrevs, att en befattning i Ce 29, vars innehavare bl. a. skall upprätthålla kontakten med byggnadsstyrelsen i arkitektfrågor, skulle under tiden för förordnandet hållas vakant. För att det skall vara möjligt att för arbetsuppgifterna kunna behålla en biträdande länsarkitekt bör befattningen i Ce 29 uppflyttas till Ce 31.

För arkitektsektionens ritningsgranskning har enbart anlåtats deltidsanställda arkitekter. För att arbetet skall kunna bedrivas på ett tillfredsställande sätt erfordras en till bostadsstyrelsen fast knuten, heltidsanställd arkitekt. En befattning för arkitekt i högst Cg 31 bör därför ersättas med en tjänst i Ce 31.

10. Då bostadsstyrelsen inrättades, hänfördes befattningen som chef för lånebyrån till lönegrad Ca 33 och förenades med ett personligt lönetillägg

om 4 500 kronor. Vid löneregleringen för byråchefer m. fl. den 1 juli 1951 minskades det personliga lönetillägget med 3 000 kronor. Med det återstående tillägget av 1 500 kronor kan enligt styrelsens mening befattningen icke anses slutreglerad utan den bör ändras till en befattning i Cp 15.

En till marksektionen knuten lantmätare är sedan sex år tjänstledig från sin befattning i lantmäteristaten, där han tillhör lönegrad Ca 31. Hos styrelsen uppbär han arvode. Tjänsten hos styrelsen bör inrättas i 31 lönegraden och ordinariesättas.

Det är angeläget att inom lånebyrån juridiska sektionens ställning stärkes i förhållande till de tekniska sektionerna. I främsta rummet bör chefen för juridiska sektionen erhålla uppflyttning från 29 till 31 lönegraden. Befattningen bör vidare ordinariesättas. På grund av sektionens arbetsbörda har en omfattande delegation av sektionschefens beslutanderätt måst genomföras. En amanuens tjänst föreslås därför utbytt mot en befattning som förste byråsekreterare i Ce 27.

11. Med medel för tillfälliga förstärkningar avlönas på byrån för teknisk-ekonomiska utredningar en förste byråingenjör i Cg 27, som handhar utredningar rörande virkesbesparande konstruktioner för monteringsfärdiga trähus. Tjänsten bör inrättas som extra ordinarie. En kontorist i Ce 13 biträder med ärenden rörande långivning till maskinanskaffning. Med hänsyn till arbetsuppgifternas kvalificerade art bör denna tjänst utbytas mot en kansliskrivarebefattning i Cc 15.

Yttranden.

Statskontoret har framhållit, att vid bedömandet av bostadsstyrelsens anslagsbehov särskild uppmärksamhet bör ägnas de decentraliseringsåtgärder, som under senare tid vidtagits. Ämbetsverket finner det vara befogat att för nästa budgetår räkna med en rätt avsevärd minskning av styrelsens personalbehov på de avdelningar, som röner inverkan av decentraliseringen. Förefintliga besparingsmöjligheter torde kunna närmare bedömas vid den översyn som departementschefen förordade förra året (V ht 1953 s. 149). Enligt statskontorets mening är det angeläget, att denna översyn igångsättes så snart som möjligt. I samband därmed torde även de personalförstärkningar, som styrelsen påkallat, böra tagas under övervägande. Det för den sociala sektionen beräknade personalbehovet förefaller statskontoret alltför högt tilltaget i betraktande av den avsevärda minskningen av arbetsmängden. Även denna personalfråga anses böra omprövas vid den nämnda översynen av styrelsens organisation. Beträffande de medel, som ställts till förfogande för tillfälliga förstärkningar, erinrar statskontoret, att desamma motiverats av bl. a. övergångssvårigheter i samband med den vid 1951 års riksdag beslutade höjningen av de statliga subventionerna. Statskontoret ifrågasätter, om dessa svårigheter alltför föreligger i sådan utsträckning att icke någon nedsättning av be-

loppet kan vara möjlig. De föreslagna löne regleringarna och tjänsteförändringarna anser sig statskontoret med hänsyn till den nyligen företagna tjänsteförteckningsrevisionen och den blivande organisationsundersökningen icke kunna tillstyrka. Däremot vill statskontoret icke motsätta sig att den förste byråsekreterartjänst i Ce 29 på lånebyråns juridiska sektion, som föreslagits till uppflyttning till Ca 31, omändras till ordinarie tjänst i Ca 29.

Statens lönenämnd kan icke tillstyrka, att en kontoristtjänst och en kanslibiträdesbefattning inrättas på kanslibyråns kamerala sektion. Lönenämnden anser vidare att, därest ytterligare en förste aktuarietjänst på planeringsbyrån skulle komma att inrättas, en inplacering i högst Ce 27 är tillfyllest. De arbetsuppgifter, som avses för den föreslagna kanslibiträdestjänsten på samma byrå, finner nämnden närmast vara sådana som ankommer på biträdestjänst i reglerad befordringsgång. Beträffande den föreslagna förstärkningen av lånebyråns värderingssektion med en byrådirektör i Ce 31 och en förste byråingenjör i Ce 27 förordar lönenämnden, att tjänsterna placeras i 27 resp. 25 lönegraderna.

Departementschefen.

Under budgetåret 1952/53 genomfördes förändringar beträffande ärendefördelningen mellan bostadsstyrelsen, länsbostadsnämnderna och de kommunala förmedlingsorganen. Sålunda överfördes successivt från bostadsstyrelsen till länsbostadsnämnderna beslutanderätten i låneärenden avseende flerfamiljshus i sådana kommuner, där övervägande antalet flerfamiljshus inrymmer högst 16 lägenheter. Fr. o. m. den 1 januari 1953 överfördes vidare beslutanderätten i vad det gäller familjebostadsbidrag till familjer i städer och köpingar från bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna till förmedlingsorganet i vederbörande stad resp. köping.

Vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår förutsatte jag (V ht 1953 s. 149), att nämnda förändringar i arbetsuppgifternas fördelning på olika organ skulle medföra att bostadsstyrelsens personalbehov så småningom komme att minska och att å andra sidan en viss förstärkning av länsbostadsnämndernas personalorganisation skulle bli nödvändig. Jag fann det emellertid då icke möjligt att närmare ange de olika decentraliseringsåtgärdernas inverkan på styrelsens organisation under budgetåret 1953/54 men uttalade, att jag hade för avsikt att så fort förutsättningar härför uppkomme låta verkställa en översyn av de delar av bostadsstyrelsens personalorganisation, vilka berördes av decentraliseringen.

Genom beslut av Kungl. Maj:t den 16 januari 1953 har frågan om införandet på bostadsområdet av ett system med statliga kreditgarantier i stället för lån hänskjutits till förnyad utredning. Ifrågavarande utredning, som ännu icke är slutförd, kan komma att aktualisera olika organisatoriska

spörsmål. Jag anser det därför ändamålsenligt, att den av mig förra året förutskickade översynen av olika delar av bostadsstyrelsens organisation får anstå.

De verkställda decentraliseringsåtgärderna medgiver enligt min mening att bostadsstyrelsens personalorganisation under nästa budgetår inskränkes. I första hand bör sociala sektionens organisation minska. Av flera skäl synes lånebyråns organisation i huvudsak böra tills vidare bibehållas oförändrad. I denna fråga får jag anföra följande.

Under budgetåret 1952/53 utgjorde, såsom förut har nämnts, antalet preliminära ansökningar om lån för flerfamiljshus 1 285 jämfört med 964 under det närmast föregående budgetåret. Ökningen sammanhänger med en uppgång i bostadsbyggandet från ca 40 000 lägenheter 1951 till — enligt vad som nu kan beräknas — närmare 50 000 lägenheter 1953 samt med att byggnadsföretagarna i större utsträckning än tidigare efterfrågar statslån. Det må emellertid påpekas, att antalet ansökningar om lån under budgetåret 1952/53 betydligt översteg vad som motsvarar en årsproduktion av 50 000 lägenheter. Ifrågavarande ansökningar avsåg företag med tillhoppa ca 44 500 lägenheter. Om det antages att ca 10 % av flerfamiljshusproduktionen kommer till stånd utan hjälp av statslån, befinner sig sagda ansökningsfrekvens svarar mot en årsproduktion av 49 000 flerfamiljshuslägenheter. Eftersom tillskottet av lägenheter i en- och tvåfamiljshus f. n. kan beräknas utgöra ca 13 000 per år, skulle ansökningarna om lån till flerfamiljshus under budgetåret 1952/53 svara mot en årlig bostadsproduktion av totalt omkring 62 000 lägenheter.

Det relativt stora antalet ansökningar om lån under sagda budgetår kan emellertid tillfredsställande förklaras av att under samma tid antalet påbörjade företag var stort. Förutsattes att årstillskottet av bostadslägenheter för den närmaste tiden icke kommer att nämnvärt överstiga 50 000, kan med fog antagas att antalet påbörjade företag kommer att minska. Det synes därför rimligt att utgå från att antalet ansökningar om lån till flerfamiljshus under budgetåret 1954/55 kommer att understiga antalet ansökningar om lån under budgetåret 1952/53. Däremot finnes skäl antaga att antalet slutliga ansökningar om lån kommer att öka något.

Under beaktande tillika av att länsbostadsnämnderna i fortsättningen kommer att handlägga omkring en tredjedel av antalet låneärenden avseende flerfamiljshus finns fog att utgå från att lånebyråns arbetsuppgifter kommer att minska under nästa budgetår. En ytterligare omständighet bör emellertid i detta sammanhang tagas under övervägande.

Genom beslut av Kungl. Maj:t den 27 november 1953 har en reduktion av tilläggslånen med ett belopp motsvarande ett bidrag av en krona per kvm lägenhetsyta företagits i vad det gäller byggnadsföretag, som färdigställas efter utgången av år 1954. Beslutet grundar sig på kostnadsutvecklingen samt överväganden beträffande de nedskärningar i byggnadskost-

naderna, som kan förväntas om förefintliga möjligheter att rationellt bedriva bostadsbyggande tillvaratages. En bestämd förutsättning för beslutet har varit att reduktionen av tillägglånen icke får medföra att hyrorna i härefter byggda hus kommer att bli högre än vad som skulle ha kunnat påräknas vid oförändrade tillägglån och byggnadskostnader.

Det är fördenskull av vikt att bostadsstyrelsen tillförsäkras personal för fortlöpande undersökningar rörande byggnadskostnaderna och deras utveckling. I samband härmed är det angeläget att de av styrelsen tillämpade metoderna för värdering av nya bostadshus förbättras. En skärpt granskning av de av de lånesökande för varje enskilt projekt uppgivna byggnadskostnaderna förutsätter emellertid jämväl en viss förstärkning av den personal, som handlägger låneärenden. I första hand bör för utveckling av styrelsens metoder vid värdering av bostadshus lånebyråns värderingssektion utökas. Vidare bör flerfamiljshussektionen, på vilken granskningen av de enskilda byggnadsprojekten ankommer, tillförsäkras personal i sådan utsträckning att granskningen av byggnadskostnaderna blir effektiv.

I det för budgetåret 1953/54 anvisade anslaget ingår ett belopp av 180 000 kronor för tillfälliga förstärkningar av lånebyrån och byrån för teknisk-ekonomiska utredningar. Av sagda belopp har omkring 155 000 kronor beräknats bli tagna i anspråk för förstärkning av lånebyrån och återstående 25 000 kronor för utökning av byrån för teknisk-ekonomiska utredningar. Med ledning av långivningens beräknade omfattning under nästa budgetår och under beaktande av behovet av en skärpt kostnadsgranskning tillstyrker jag, att för nästa budgetår till förstärkning av lånebyrån upptages ett belopp av 125 000 kronor. I anslutning till vad jag förut anfört beträffande behovet av att utveckla bostadsstyrelsens värderingsmetoder förordar jag vidare en utbyggnad av lånebyråns värderingssektion. Jag kan dock icke tillstyrka styrelsens förslag om inrättande av extra ordinarie tjänster å sektionen. Innan erfarenheter vunnits i fråga om sektionens nya arbetsuppgifter, torde en tillfällig förstärkning vara att föredraga. För ändamålet beräknar jag ett belopp av 50 000 kronor för nästa budgetår.

Inrättandet fr. o. m. den 1 juli 1953 av statens nämnd för byggnadsforskning kommer att i viss utsträckning påverka arbetsuppgifterna på byrån för teknisk-ekonomiska utredningar. En inskränkning av byråns informationsverksamhet kan göras. Medel för tillfällig förstärkning av byrån torde därför icke böra beräknas för nästa budgetår.

Jag tillstyrker sålunda, att för tillfälliga förstärkningar av lånebyråns organisation för nästa budgetår beräknas ett belopp av (125 000 + 50 000) 175 000 kronor. Dessa medel bör stå till Kungl. Maj:ts förfogande och ställas till styrelsens disposition endast i mån av behov.

Vad härefter angår de organisatoriska verkningarna av den genomförda decentraliseringen av ärenden angående familjebostadsbidrag anser jag, att bostadsstyrelsens kontroll av förmedlingsorganens handläggning av

dylika ärenden bör ske endast stickprovvis och att kontrollen kan givas mindre omfattning än styrelsen har räknat med. Styrelsen har föreslagit att sociala sektionens organisation skall minskas med sju biträdestjänster. Med hänsyn till att en begränsad kontroll av förmedlingsorganens bidragsgivning bör vara tillräcklig anser jag, att en ytterligare reduktion med fyra biträden bör göras. Jag föreslår alltså, att sektionen minskas med ett kanslibitråde och 10 biträden i reglerad befordringsgång.

Bostadsstyrelsens förslag att kamerala sektionen skall utökas med fyra biträdestjänster kan jag endast delvis tillstyrka. Jag förordar inrättandet av en kanslibiträdestjänst i Cg 11 och två biträdestjänster i reglerad befordringsgång.

Bostadsstyrelsen har förordat förstärkning av planeringsbyrån på olika punkter. Även om det är viktigt att utvecklingen på bostadsmarknaden följes med uppmärksamhet anser jag icke, att byrån i nuvarande läge skall förstärkas. Jag kan alltså icke tillstyrka styrelsens förevarande förslag.

Med anledning av förslaget att för utarbetandet av typritningar tekniska byrån skall förstärkas med en ingenjörstjänst förordar jag, att medel beräknas för en ingenjörstjänst i högst Cg 21. Typritningar för en- och tvåfamiljshus utgör ett viktigt led i strävandena att nedbringa byggnadskostnaderna för småhus. Behov föreligger av ett ökat antal typritningar för att förhindra att bebyggelsen får en alltför ensartad karaktär. Det må erinras om att styrelsens typritningar tillhandahålles allmänheten till ett relativt lågt pris. Försäljningen av typritningar har dock en sådan omfattning att inkomsterna av försäljningen är betydande.

I anledning av vad jag förut anfört beträffande arbetsuppgifterna på byrån för teknisk-ekonomiska utredningar beräknar jag, att antalet biträden i reglerad befordringsgång skall minskas med två.

Såsom framgår av vad chefen för civildepartementet anfört vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en förste byråingenjörstjänst i Ce 29, avsedd för lånebyråns värderingssektion, utbytas mot en byrådirektörstjänst i Ce 31. Däremot kan de av styrelsen framlagda förslagen om ändrad lönegradsplacering av vissa tjänster samt om extraordinariesättning inte tillstyrkas.

De av styrelsen i detta sammanhang föreslagna ordinariesättningarna kan jag icke biträda i annan mån än att en för kanslibyråns ombudsmannasektion avsedd byrådirektörstjänst i Ce 31 bör ombildas till ordinarie tjänst. I enlighet med styrelsens förslag föreslår jag därjämte, att 18 extra ordinarie kontorsbiträdestjänster överföres på ordinarie stat.

Styrelsens förslag under omräkningsposten föranleder ingen erinran från min sida.

Med anledning av de av mig förordade förslagen bör anslaget å ena sidan ökas med 111 730 kronor och å andra sidan minskas med 104 230 kronor samt upptagas med (3 595 000 + 7 500) 3 602 500 kronor.

Anslagsposterna beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 481 700 (+ 58 300) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 73 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 844 100 (— 49 400) kronor;

ersättningar till experter och sakkunniga 15 000 kronor;

rörligt tillägg 1 188 700 (— 1 400) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för bostadsstyrelsen, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för bostadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	481 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	73 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 844 100
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	15 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 188 700
	Summa kronor 3 602 500;

c) till *Bostadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 602 500 kronor.

[58] 2. Bostadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	452 000	547 865
1953/54 (statsliggaren s. 326)	545 000	
1954/55 (förslag)	555 000	

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁸/₈ 1953) hemställt, att anslaget höjes med 53 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	16 000	
2. <i>Expenser för eget behov</i>		
a) Bränsle, lyse och vatten	5 000	
b) Övriga <i>expenser för eget behov</i>	12 000	

	Ökning	Minskning
3. Expenser för annat än eget behov	20 000	
4. Publikationstryck	20 000	
5. Särskilda uppbördsmedel		20 000
	73 000	20 000
	+ 53 000	

Motivering.

1. *Resersättningar.* Utgift 1951/52 53 416, 1952/53 56 948; anslag 1953/54 61 000. — Utflyttningen av ärenden rörande lån till mindre flerfamiljshus till länsbostadsnämnderna medför ett ökat behov av resor för granskning och kontroll av ärendehantering hos nämnderna. Omfattningen av förmedlingsorganens redovisning till styrelsen rörande familjebostadsbidrag kan, utan att kontrollen eftersättes, begränsas om tjänstemän från styrelsen årligen besöker ett visst antal förmedlingsorgan och reviderar deras räkenskaper.

2. a) *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1951/52 25 703, 1952/53 30 059; anslag 1953/54 20 000.

2. b) *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1951/52 408 889, 1952/53 379 738; anslag 1953/54 374 000. — Vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår uppskattade styrelsen medelsåtgången till 382 000 kronor. För nästa budgetår beräknas utgifterna till 386 000 kronor.

3. *Expenser för annat än eget behov.* Utgift 1951/52 53 572, 1952/53 74 354; anslag 1953/54 40 000.

4. *Publikationstryck.* Utgift 1951/52 2 318, 1952/53 7 932; anslag 1953/54 10 000. — I samarbete med bl. a. Svenska institutet utgavs år 1949 en upplysningsskrift på engelska, Swedish Housing, angående svenska bostadsförhållanden och svensk bostadspolitik. Till täckande av kostnaden för denna skrift bidrog styrelsen enligt Kungl. Maj:ts medgivande med 4 000 kronor. En ny upplaga av skriften torde komma att utgivas under nästa budgetår. Vidare torde en fransk upplaga komma att färdigställas vid samma tidpunkt. Av kostnaderna härför beräknas ca 7 500 kronor belöpa på styrelsen. Inom styrelsen pågår undersökningar för tillskapande av en tidskrift för bostadsfrågor. Kostnaderna för tidskriften beräknas till 13 500 kronor.

5. *Särskilda uppbördsmedel.* Inkomst 1951/52 54 588, 1952/53 75 864; beräknat 1953/54 40 000. — Försäljningen av typritningar och blanketter i låne- och bidragsärenden beräknas under nästa budgetår inbringa 60 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har anfört, att anslagsposten till sjukvård m. m. i betraktande av belastningen (utgift 1952/53 30 431; anslag 1953/54 25 000)

bör höjas med 5 000 kronor. Däremot kan ämbetsverket icke tillstyrka, att anslagsposten till reseersättningar höjes med mer än 4 000 kronor. Anslagsposten till expenser för eget behov bör uppföras med oförändrat belopp. Statskontoret avstyrker även den föreslagna tidskriften för bostadsfrågor och föreslår, att till publikationstryck anvisas oförändrat anslag. Med hänsyn till de senaste årens belastningssiffror (utgift 1951/52 47 063; 1952/53 44 356; anslag 1953/54 55 000) anses anslagsposten till bearbetning av statistiskt material kunna nedsättas.

Departementschefen.

Med hänsyn till den minskning av styrelsens personalorganisation, som jag förordat i det föregående, bör en omräkning av anslagsposten till sjukvård m. m. anstå. Däremot bör anslagsposten till reseersättningar i enlighet med statskontorets förslag höjas med 4 000 kronor. Beträffande anslagsposten till expenser för eget behov kan jag endast tillstyrka en uppräkning av det för bränsle, lyse och vatten avsedda beloppet med 5 000 kronor. Till expenser för annat än eget behov bör beräknas ytterligare 15 000 kronor. För täckande av kostnaderna för en ny upplaga av upplysningsskriften *Swedish housing* bör anslagsposten till publikationstryck höjas med 6 000 kronor. Styrelsens förslag om anvisande av medel för en tidskrift för bostadsfrågor kan jag däremot icke nu tillstyrka. Den föreslagna höjningen av inkomstposten under anslaget med 20 000 kronor kan jag godtaga.

Beträffande den av statskontoret ifrågasatta minskningen av anslagsposten till bearbetning av statistiskt material får jag framhålla, att medelsbehovet för innevarande budgetår beräknats bl. a. under förutsättning att en mera ingående statistisk bearbetning av beviljade tertiärlån skulle komma till stånd. Enligt vad jag inhämtat har detta av olika anledningar icke kunnat ske, men styrelsen räknar med att under nästa budgetår börja denna bearbetning. Under hänvisning härtill är jag icke f. n. beredd att förorda någon nedräkning av posten.

Anslaget bör alltså å ena sidan ökas med (4 000 + 5 000 + 15 000 + 6 000) 30 000 kronor och å andra sidan minskas med 20 000 kronor samt upptagas med (545 000 + 10 000) 555 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bostadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 555 000 kronor.

[59] 3. Länsbostadsnämnderna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 034 000	2 383 445
1953/54 (statsliggaren s. 327)	2 622 000	
1954/55 (förslag)	2 690 000	

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁸/₈ 1953) inledningsvis anfört i huvudsak följande. Det totala antalet ansökningar (preliminära och slutliga) om egnahemslån och förbättringslån steg från 34 159 under budgetåret 1951/52 till 40 289 under budgetåret 1952/53. Antalet slutliga ansökningar om egnahemslån jämfört med antalet preliminära ansökningar visade dock under sistnämnda budgetår en överraskande stor nedgång jämfört med budgetåret förut, vilket måste bero på att åtskilliga företag ej kommit till utförande eller att deras färdigställande fördröjts. Förbättringslånen visade ej samma starka variationer i antalet preliminära och slutliga ansökningar. För innevarande och nästa budgetår har man att räkna med ett oförändrat högt antal preliminära ansökningar om egnahemslån och en betydande stegring i antalet slutliga ansökningar. I fråga om förbättringslånen kan en förskjutning mot mer omfattande och därför också mer arbetskrävande projekt emotes. Under våren 1953 har till nämnderna utflyttats en del ärenden rörande lån till flerfamiljshus. Denna utflyttning har för helt budgetår antagits komma att avse 400 hus med 5 000 lägenheter.

Även det totala antalet ansökningar (preliminära och slutliga) om familjebostads- och bränslebidrag har visat en fortgående stegring. Antalet ökade från 7 840 under budgetåret 1951/52 till 8 085 under förra budgetåret. Förhållandet mellan preliminära och slutliga ansökningar följde i stort sett samma tendens som beträffande egnahemslånen. På arbetet med att förvalta beviljade bidrag har den fortgående bidragsverksamheten en kumulerande verkan. Antalet bidrag att förvalta uppgick vid slutet av budgetåret 1952/53 till ca 13 000. De förut omnämnda förändringar, som genomförts under år 1953 beträffande såväl styrelsens som nämndernas befattning med bidragsgivningen, måste antagas resultera i ökade anspråk på nämndernas personal.

Yrkanden.

Bostadsstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med (avrundat) 198 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförstärkningar m. m.		
4 ingenjörer Ce 23	54 336	
5 ingenjörer högst Ce 21	62 676	
1 kontorist Ce 13	9 348	
9 kanslibiträden Ce 11	72 732	
20 biträden i reglerad befordringsgång	141 180	
Medel för tillfälliga förstärkningar		195 200
2. Omräkningar.		
Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång	53 040	
	<u>393 312</u>	<u>195 200</u>
	+ 198 112	

3. Enligt grunderna för reglerad befordringsgång beräknas antalet kontorsbiträden i Ca 8 öka med 4 till 23. Extra ordinariesättning föreslås av vissa tjänster för ingenjörutbildad personal.

Motivering.

1. Hos länsbostadsnämnderna finnes f. n. permanent anställda bl. a. 40 ingenjörer och 69 biträden. I det för innevarande budgetår anvisade anslaget ingår ett belopp av 195 200 kronor för tillfällig förstärkning av nämndernas personal. Med dylika medel avlönas f. n. 3 ingenjörer och 9 biträden. Med hänsyn till den fortgående arbetsökningen samt utflyttningen av ärenden till nämnderna beräknas personalen under nästa budgetår behöva ökas med 9 ingenjörer och 30 biträden. Samtidigt föreslås att särskilda medel för tillfällig förstärkning ej skall beräknas i fortsättningen.

Det nuvarande antalet av 8 ingenjörstjänster i 23 lönegraden är för snävt för att tillåta en rättvis lönegradsplacering och en ökning av antalet är även nödvändig för att hindra personalavgång. Av de nya ingenjörstjänsterna föreslås minst 4 placerade i denna lönegrad och övriga i högst 21 lönegraden. Beträffande de nya biträdestjänsterna föreslås att en kontoristtjänst i Ce 13 inrättas vid länsbostadsnämnden i Norrbottens län. De på kamreraren där ankommande göromålen har så stor omfattning, att han till sitt närmaste biträde måste överlämna mycket kvalificerade arbetsuppgifter. Kravet på förstärkning av ingenjörspersonalen kan i en del nämnder begränsas, om vissa arbetsuppgifter, huvudsakligen uppmätningar och kalkyler, anförtros åt erfarna biträden. Inom ramen för den föreslagna biträdesförstärkningen bör därför medel beräknas för 9 kansli-biträden i Ce 11.

3. Förordnande på en för ingenjörutbildad personal avsedd extra ordinarie tjänst i 25 eller lägre lönegrad hos länsbostadsnämnd får f. n. endast meddelas den som innehar extra ordinarie anställning hos bostadsstyrelsen. Bestämmelsen har skapat irritation och svårigheter att behålla och rekrytera dugande tjänstemän. Styrelsen hemställer, att bestämmelsen upphäves.

Yttranden.

Statskontoret har anfört, att behovet av de föreslagna tjänsterna undandrar sig ämbetsverkets bedömande. I avvaktan på närmare erfarenhet av den ökning av arbetsuppgifterna, som kan komma att inträda, torde nya tjänster böra inrättas endast i den mån ofrånkomligt behov därtill föranleder.

Statens lönenämnd har icke funnit anledning till erinran beträffande styrelsens framställning.

Departementschefen.

Såsom jag förut har anfört kommer länsbostadsnämndernas behov av personal under nästa budgetår att påverkas av de genomförda decentraliseringsåtgärderna. Handläggningen av ärenden angående lån till flerfamiljshus ökar behovet av såväl ingenjörspersonal som biträdespersonal. Fr. o. m. den 1 oktober 1953 har bidragsgivningen till barnfamiljer utvidgats avsevärt. Det synes därför sannolikt att länsbostadsnämndernas handläggning av ärenden rörande familjebostadsbidrag kommer att öka något. Det kan vidare antagas att egnahemslångivningen under nästa budgetår blir mera arbetskrävande, i första hand på grund av en ökning av antalet ansökningar om slutligt beslut om lån. Jämväl förbättringslångivningen torde komma att ökas.

En viss förstärkning av länsbostadsnämndernas personalorganisation torde därför vara erforderlig. Vad först angår ingenjörspersonalen kan jag godtaga bostadsstyrelsens förslag såtillvida, att jag beräknar två tjänster i Cg 23 och fem tjänster i högst Cg 21. Den av styrelsen föreslagna kontoristtjänsten kan jag tillstyrka. I fråga om övrig biträdespersonal förordar jag, att medel beräknas för 16 biträden i reglerad befordringsgång.

Vid bifall till ifrågavarande förslag torde det i avlöningsstaten för innevarande budgetår ingående anslaget för tillfälliga förstärkningar å 195 200 kronor böra utgå.

Bostadsstyrelsens förslag att gällande inskränkningar i rätten att tillsätta de tidigare inrättade extra ordinarie tjänsterna för ingenjörspersonal skall upphävas kan jag godtaga. Beträffande förenämnda sju nya extra ingenjörstjänster bör gälla, att om till sådan tjänst kommer i fråga den som innehar extra ordinarie anställning hos bostadsstyrelsen, tjänsten må kunna inrättas som extra ordinarie.

Styrelsens beräkningar av medelsbehovet under omräkningsposten kan jag godta.

4 tjänster som kontorsbiträde i Ce 8 bör i enlighet med styrelsens förslag överföras på ordinarie stat.

På grund av de av mig förordade förslagen bör anslaget å ena sidan ökas med 263 200 kronor och å andra sidan minskas med 195 200 kronor. Anslaget bör alltså upptagas med (2 622 000 + 68 000) 2 690 000 kronor. Jag beräknar härvid anslagsposterna sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 43 500 (+ 10 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 100 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 515 400 (+ 31 400) kronor;

ersättningar till experter och sakkunniga 230 000 kronor;

rörligt tillägg 801 100 (+ 26 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för länsbostadsnämnderna antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med fyra;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsbostadsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	43 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	100 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 515 400
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	230 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	801 100
	Summa kronor 2 690 000;

c) till *Länsbostadsnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 690 000 kronor.

[60] 4. **Länsbostadsnämnderna: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	585 000	603 539
1953/54 (statsliggaren s. 328)	626 000	
1954/55 (förslag)	662 000	

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁸/₉ 1953) hemställt, att anslaget höjes med 74 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	1 000
2. Reseersättningar	40 000
3. Expenser	33 000
	+ 74 000

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1951/52 5 965, 1952/53 7 045; anslag 1953/54 6 000.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1951/52 245 199, 1952/53 266 041; anslag 1953/54 270 000. — Anslagsramen ger f. n. inte utrymme för resor i önskvärd omfattning. Med hänsyn härtill samt till verksamhetens ökade omfattning och förstärkningen av nämnderna med ingenjörspersonal beräknas en höjning med 30 000 kronor. Ingenjörspersonal förutsättes i viss ut-

sträckning tjänstgöra hos annan nämnd än den, där vederbörande har mera stadigvarande sysselsättning. För kostnader av denna anledning och för flyttningskostnader beräknas en höjning med 10 000 kronor.

3. *Expenser.* Utgift 1951/52 321 642, 1952/53 330 453; anslag 1953/54 350 000. — Hyreskostnaderna, som f. n. uppgår till ca 120 000 kronor, beräknas till följd av lokalbyten och generella hyreshöjningar öka till 135 000 kronor. För bränsle, lyse och vatten emotses en ökning med 3 000 kronor till 18 000 kronor. Kostnaderna för övriga expenser uppgick under budgetåret 1952/53 till 212 569 kronor och beräknas för nästa budgetår till 230 000 kronor. Därvid har hänsyn bl. a. tagits till att flera nämnder kommer att inflytta i nya lokaler.

Yttrande.

Statskontoret, som hänvisar till belastningen under budgetåret 1952/53, anser, att någon höjning av anslagsposten till reseersättningar knappast är erforderlig. Statskontoret kan ej heller tillstyrka den föreslagna höjningen av anslagsposten till expenser.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör i enlighet med bostadsstyrelsens förslag räknas upp med 1 000 kronor. Med hänsyn till vad styrelsen anfört beträffande verksamhetens ökade omfattning liksom till de av mig förordade personalförstärkningarna bör medelsanvisningen till reseersättningar höjas med 20 000 kronor. Till expenser bör beräknas ytterligare 15 000 kronor.

Anslaget bör alltså höjas med (1 000 + 20 000 + 15 000) 36 000 kronor och upptagas till (626 000 + 36 000) 662 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsbostadsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 662 000 kronor.

[61] 5. Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	7 000 000	7 112 188
1953/54 (statsliggaren s. 328)	10 000 000	
1954/55 (förslag)	13 200 000	

Från anslaget bestrides främst kostnaderna för sådan eftergift å ränta och amortering beträffande tertiärlån och egnahemslån, som lämnas låntagare i anledning av att räntekostnaderna å underliggande krediter överstiger den vid resp. låns beviljande garanterade räntan.

Bostadsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1953) anfört, att utgifterna under innevarande budgetår torde komma att något överstiga det anvisade beloppet. I fråga om medelsbehovet för nästa budgetår beräknar styrelsen, att tillgodoföringen av ränteeftergifter, vilken kommer att avse perioden 1 juli 1953—30 juni 1954 beträffande tertiärlån och år 1953 beträffande egnahemslån, vid oförändrat ränteläge ökar med ca 3 200 000 kronor. Vidare förutsätter styrelsen, att från anslaget skall liksom tidigare bestridas förluster å förskotterade kostnader för projekteringsarbeten enligt 32 § kunskörelsen om egnahemslån och förbättringslån.

Under hänvisning till det anförda beräknar styrelsen anslagsbehovet för nästa budgetår till 13 500 000 kronor.

Statskontoret har inte haft något att erinra mot bostadsstyrelsens förslag.

Departementschefen.

En höjning av anslaget med 3 200 000 kronor synes tillräcklig i avbidan på ytterligare erfarenhet. Anslaget bör alltså för nästa budgetår upptagas med 13 200 000 kronor.

Ränteeftergift kan beviljas under högst tio år från det att det statliga lånet utanordnats. Genom beslut av 1953 års riksdag har dock — i avvaktan på ett slutligt ståndpunktstagande till frågan om införande av ett kreditgarantisystem på bostadsområdet — medgivits att räntegarantien förlänges intill utgången av budgetåret 1953/54 såväl beträffande de lån, för vilka den avtalade tioårsperioden utgår under sagda budgetår, som beträffande lån, vilka erhållit förlängd räntegaranti under budgetåret 1951/52. En motsvarande förlängning av garantitiden bör medgivas intill utgången av nästa budgetår.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadbyggnadslån* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 13 200 000 kronor.

[62] 6. **Bostadsrabatter.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	47 000 000	48 522 532
1953/54 (statsliggaren s. 329)	75 000 000	
1954/55 (förslag)	86 000 000	

Från anslaget bestrides utgifterna för dels familjebostadsbidrag, familjebidrag och bränslebidrag dels ock statsbidrag till pensionärslägenheter, s. k. pensionärsbostadsbidrag.

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁸/₈ 1953) anført, att ca 18 000 nya hushåll beviljats familjebostadsbidrag och bränslebidrag under budgetåret 1952/53 mot 12 569 hushåll budgetåret förut. Av de hushåll, vilka beviljats bidrag under 1952/53, har drygt 10 % erhållit reducerade bidrag. Även om hänsyn tages härtill, har bidragsgivningen ökat i omfattning jämfört med budgetåret 1951/52, då reducerade bidrag icke kunde utgå.

Beträffande medelsbehovet för familjebostadsbidrag, familjebidrag och bränslebidrag har styrelsen erinrat, att styrelsen vid sin beräkning (skr. ³⁰/₁ 1953) av medelsbehovet för budgetåret 1953/54 utgick ifrån att utgifterna under budgetåret 1952/53 skulle uppgå till 52 000 000 kronor. Under förutsättning av oförändrade bidragsvillkor beräknade styrelsen med denna utgångspunkt utgifterna under budgetåret 1953/54 till 61 000 000 kronor. De i propositionen nr 138/1953 föreslagna ändringarna i bidragsgrunderna beräknades av departementschefen öka utgifterna med 14 000 000 kronor, varför anslaget anvisades med 75 000 000 kronor. Då de ändrade bestämmelserna icke träder i kraft förrän den 1 oktober 1953, har styrelsen icke funnit det möjligt att nu revidera denna beräkning i annan mån än att beakta det ändrade utgångsläget för densamma, d. v. s. nettoutgifterna under budgetåret 1952/53. Styrelsen uppskattar med hänsyn härtill netto-utgifterna under budgetåret 1953/54 till ca 72 000 000 kronor.

I nämnda proposition angavs, att den ökning av utgifterna, som föranleddes av de ändrade bestämmelserna, för helt år motsvarade ca 18 000 000 kronor eller 4 000 000 kronor mer än som beräknats för budgetåret 1953/54. Vid beräkningen av utgifterna för nästa budgetår bör sålunda till utgångspunkt tagas ett belopp av (72 000 000 + 4 000 000) 76 000 000 kronor. Utgiftsökningen i övrigt under nästa budgetår uppskattar styrelsen till 10 000 000 kronor, vilket sålunda innebär, att nettoutgifterna för familjebostadsbidrag, familjebidrag och bränslebidrag skulle komma att uppgå till 86 000 000 kronor.

Vad angår medelsbehovet för pensionärsbostadsbidrag har styrelsen anført, att endast 2 654 kronor utbetalades under budgetåret 1952/53, medan under innevarande budgetår ca 40 000 kronor torde åtgå. Under nästa budgetår beräknas högst 150 000 kronor komma att utbetalas. Särskild medelsanvisning härför anses icke erforderlig.

Anslagsbehovet för nästa budgetår beräknas sålunda av styrelsen till 86 000 000 kronor.

Statskontoret har inte haft något att erinra med anledning av bostadsstyrelsens förslag.

Departementschefen.

I propositionen 1953:138 beräknades, att de nya bestämmelserna angående familjebostadsbidrag och bränslebidrag för ett första budgetår medförde ett anslagsbehov av 79 000 000 kronor. Enär de nya bidragsbestäm-

melserna föreslogs träda i kraft den 1 oktober 1953 uppskattades emellertid medelsbehovet för budgetåret 1953/54 till 75 000 000 kronor. Riksdagen godkände ifrågavarande anslagsberäkning.

Med ledning av grunderna för nämnda anslagsberäkning kan anslaget för budgetåret 1954/55 beräknas till (79 000 000 + 10 000 000) 89 000 000 kronor. Vad bostadsstyrelsen anfört beträffande ifrågavarande beräkning synes, även om alltjämt osäkerhet råder i fråga om de utgifter, som betingas av de nya bidragsbestämmelserna, böra föranleda en jämkning nedåt av nyss nämnda belopp. Jag förordar sålunda i överensstämmelse med bostadsstyrelsens förslag, att anslaget för nästa budgetår upptages med 86 000 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bostadsrabatter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 86 000 000 kronor.

[63] 7. Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	15 000 000	14 997 307
1953/54 (statsliggaren s. 330)	25 000 000	
1954/55 (förslag)	30 000 000	

Från anslaget bestrides utgifterna för förbättringslån i den mån de är ränte- och amorteringsfria, lantarbetarbostadsbidrag, bidrag till fiskarbo- städer samt förvaltningsbidrag till förmedlare av bostadsegnahemslån. Vid utgången av budgetåret 1952/53 fanns å anslaget en reservation av 22 958 877 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁸/s 1953) anfört, att förbättringslångivningen under budgetåret 1952/53 haft en avsevärt större omfattning än under de närmast föregående budgetåren. Antalet inkomna ansökningar ökade så- lunda med 17 % till 12 441 och antalet preliminära beslut med 11 % till 10 117. Det preliminärt beviljade beloppet uppgick till 20 628 154 kronor, vilket innebär en ökning med 91 % jämfört med föregående budgetår. Det genomsnittliga beloppet per beslut ökade från 1 190 till 2 040 kronor.

Beträffande medelsbehovet för innevarande och nästa budgetår anför styrelsen, att länsbostadsnämnderna för beviljande av räntefria, stående förbättringslån eller delar av dylika lån har beräknat ca 29 000 000 kronor under budgetåret 1953/54 och ca 30 000 000 kronor under budgetåret 1954/55. Detta innebär en ökning jämfört med det under budgetåret 1952/53 disponerade beloppet med 30 resp. 35 %. Som motivering för sina beräk- ningar har nämnderna i huvudsak anfört, att det fr. o. m. den 1 juli 1952 utvidgade tillämpningsområdet för förbättringslångivningen icke helt kom-

mit till uttryck i långivningens omfattning under föregående budgetår och att det därför finns skäl att räkna med en fortsatt ökning i medelsbehovet. Lantarbetarbostadsbidrag och statsbidrag till fiskarbostäder beräknas av nämnderna komma att beviljas med ca 100 000 kronor resp. ca 70 000 kronor under vart och ett av budgetåren 1953/54 och 1954/55.

Den av nämnderna gjorda beräkningen av medelsbehovet finner styrelsen i och för sig rimlig. Då det å anslaget för innevarande budgetår disponibla beloppet endast uppgår till drygt 25 000 000 kronor erfordras ca 4 000 000 kronor å tilläggsstat för budgetåret 1953/54. För budgetåret 1954/55 beräknar styrelsen i överensstämmelse med länsbostadsnämndernas förslag anslagsbehovet till 30 000 000 kronor. Styrelsen förutsätter, att från anslaget får bestridas kostnader för förvaltningsbidrag till förmedlare av bostadsegnahemslån till ett belopp av högst 100 000 kronor.

Statskontoret har inte haft något att erinra med anledning av bostadsstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Förbättringslångivningen har efter beslut av 1952 års riksdag successivt utvidgats. Dels har maximibeloppet för räntefritt stående lån höjts från 4 000 kronor för enfamiljshus och 6 000 kronor för tvåfamiljshus till 8 000 kronor oavsett hustypen. Dels har särskild vikt lagts vid att äldre bostäder, som bebos av pensionärer, rustas upp. Enligt min mening fyller ifrågakarande förbättringsverksamhet ett mycket angeläget behov. Särskilt upprustning av åldringars bostäder är värd allt stöd.

Förbättringslån till upprustning av åldringars bostäder kan f. n. beviljas endast då fråga är om en- och tvåfamiljshus. Enligt vad jag erfarit kan det i åtskilliga fall vara en lämplig åtgärd för att bereda åldringar tillfredsställande bostad att en äldre byggnad, inrymmande mer än två lägenheter, rustas upp. Enligt min mening bör i dylika fall en möjlighet finnas att lämna förbättringslån. Jag föreslår alltså, att under nästa budgetår såsom en försöksverksamhet förbättringslån när särskilda skäl därtill föreligger skall kunna lämnas för upprustning av bostäder åt åldringar i hus med mer än två lägenheter. Räntefritt stående förbättringslån bör i anslutning till vad som gäller för tvåfamiljshus icke få överstiga 4 000 kronor per lägenhet. Fastighetens ägare bör förbinda sig att under minst tio år upplåta bostäderna åt pensionärer och att underkasta sig den hyreskontroll, som det lånebeviljande organet kan komma att påfordra. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare bestämmelser om verksamheten som blir erforderliga.

Behovet av upprustning av äldre bostäder på landsbygden är mycket omfattande. Angelägenheten av förbättring av särskilt åldringarnas bostäder är stor. Jag tillstyrker fördenskull bostadsstyrelsens förslag, att för budgetåret 1954/55 skall beräknas 30 000 000 kronor för ändamålet.

Däremot kan jag inte biträda förslaget i vad det gäller ytterligare medel för innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig förordade ändringar i grunderna för förbättringslån;

b) till *Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor.

[64] 8. **Bidrag till inrättande av pensionärshem.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	11 000 000	7 687 735
1953/54 (statsliggaren s. 330)	12 000 000	
1954/55 (förslag)	100	

Vid utgången av budgetåret 1952/53 fanns å anslaget en reservation av 24 804 154 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁸/s 1953) anfört, att styrelsen under budgetåret 1952/53 tillstyrkt bidrag med ca 8 062 000 (1951/52 ca 7 956 000) kronor, varav ca 2 023 000 (1951/52 ca 884 000) kronor avsåg höjningar av tidigare tillstyrkta bidrag. Antalet lägenheter i de pensionärshem, för vilka bidrag (ej höjning) tillstyrkts, uppgick till 892 (1951/52 1 435).

Av det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget återstod vid budgetårets utgång ca 3 000 000 kronor odisponerade. Summan av detta belopp och anslaget för innevarande budgetår på 12 000 000 kronor motsvarar i stort sett det bidragsbelopp, som representeras av hos styrelsen inneliggande ansökningar jämte en efterfrågan på bidrag av samma omfattning som under budgetåret 1952/53. Beträffande efterfrågan under nästa budgetår framhåller styrelsen, att kommunerna har visat ett ökat intresse för att lösa pensionärernas bostadsfråga genom att inrätta pensionärslägenheter i flerfamiljshus med anlitande av pensionärsbostadsbidraget. De ändrade bestämmelserna för förbättringslån har vidare vidgat möjligheterna att med statsmedel upprusta åldringarnas bostäder. Till följd härav räknar styrelsen icke med någon ökning av efterfrågan på statsbidrag till pensionärshem. Anslaget för budgetåret 1954/55 anses vid sådant förhållande kunna beräknas till 10 000 000 kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot vad bostadsstyrelsen anfört.

Departementschefen.

Förevarande bidragsgivning leder icke omedelbart till utbetalning av de beviljade bidragsbeloppen. Beslut om bidrag fattas före eller i anslutning till igångsättandet av vederbörande pensionärshemsföretag. Ut-

betalning av beviljade belopp sker däremot först sedan företaget slutförts och besiktigats. Mellan beslut om bidrag och utanordning av beviljat belopp förflyter därför i regel ett par år. Till följd härav uppkommer vid tillämpande av hittillsvarande regler för anvisande av medel med nödvändighet avsevärda reservationer å anslaget. Detta förhållande är ur budgettekniska synpunkter förenat med olägenheter, då i riksstaten upptagna belopp avsevärt kan skilja sig från den beräknade anslagsbelastningen. Med hänsyn härtill torde fr. o. m. nästa budgetår anslag till ifrågasvarande bidragsverksamhet böra anvisas endast i den mån medel erfordras för utbetalning av beviljade belopp. Vid innevarande budgetårs utgång torde komma att föreligga en reservation å anslaget av ca 27 000 000 kronor. Utbetalningarna av beviljade bidrag under nästa budgetår kan beräknas till i runt tal 10 000 000 kronor. Anslaget torde fördenskull för nästa budgetår böra upptagas med endast ett formellt belopp av 100 kronor.

I likhet med bostadsstyrelsen beräknar jag, att bidrag under nästa budgetår erfordras till ett sammanlagt belopp av 10 000 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1954/55 beslut om bidrag till inrättande av pensionärshem må meddelas intill ett belopp av 10 000 000 kronor,

b) till *Bidrag till inrättande av pensionärshem* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[65] 9. **Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	100 000	15 704
1953/54 (statsliggaren s. 330)	50 000	
1954/55 (förslag)	100	

Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1952/53 en reservation av 84 296 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁸/₈ 1953) anført, att utgifterna under budgetåret 1952/53 huvudsakligen avsåg kostnader för inspelning av en upplysningsfilm. För innevarande budgetår beräknar styrelsen, att medel erfordras bl. a. för inspelning av ytterligare en film samt för deltagande i utställningen »Bygge och Bostad» i Göteborg. Under hänvisning till att intresset för olika former av byggmekanisering stiger, anser styrelsen det vara ett väsentligt behov att medel för upplysningsverksamhet finnes tillgängliga. Styrelsen föreslår, att anslaget för budgetåret 1954/55 anvisas med oförändrat belopp 50 000 kronor.

Statskontoret har ifrågasatt, huruvida förevarande anslag med hänsyn till den förefintliga reservationen behöver upptagas på riksstaten för budgetåret 1954/55.

Departementschefen.

Utgifterna för ifrågavarande upplysningsverksamhet var under budgetåret 1952/53 obetydliga. Övervägande skäl talar, såsom jag i andra sammanhang framhållit, för att i fortsättningen i första hand statens nämnd för byggnadsforskning svarar för den upplysningsverksamhet rörande olika byggnadstekniska frågor, som må befinnas önskvärd. Anslaget torde för denskull för nästa budgetår böra upptagas med endast ett formellt belopp av 100 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[66] 10. **Statens nämnd för byggnadsforskning: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54 (statsliggaren s. 330)	68 100	
1954/55 (förslag)	73 100	

Yrkanden.

Statens nämnd för byggnadsforskning har (skr. ³¹/₈ 1953) föreslagit, att anslaget höjes med 6 100 kronor.

	Ökning
1. Arvoden till ledamöter i arbetsutskottet	1 100
2. Ytterligare medel till icke-ordinarie personal	5 000
	<hr/> 6 100

Motivering.

1. Medel bör beräknas för arvoden till ledamöterna i ett av nämnden tillsatt arbetsutskott. Å andra sidan kan antalet sammanträden med nämnden in pleno beräknas minska i förhållande till vad som förutsetts vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår.

2. Nämndens verksamhet började den 1 juli 1953. Vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår har förutsatts, att personalstyrkan icke omedelbart skulle bli fulltalig. För nästa budgetår bör medel beräknas för att täcka lönekostnaderna för samtliga befattningshavare under hela året.

Departementschefen.

Medelsbehovet för arvoden åt arbetsutskottets ledamöter torde kunna tillgodoses inom ramen för nuvarande arvodespost och några ytterligare medel bör därför icke anvisas under denna. Däremot bör, på anförda skäl, för avlöningar åt den icke-ordinarie kanslipersonalen anvisas ytterligare

5 000 kronor. Anslaget bör således uppföras med (68 100 + 5 000) 73 100 kronor.

Medelsbehovet fördelar sig sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 20 700 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t, 6 100 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 22 800 (+ 3 200) kronor;

rörligt tillägg 23 500 (+ 1 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens nämnd för byggnadsforskning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	20 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	22 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	23 500

Summa kronor 73 100 ;

b) till *Statens nämnd för byggnadsforskning*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 73 100 kronor.

[67] 11. **Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54 (statsliggaren s. 331)	52 000	
1954/55 (förslag)	47 000	

Yrkanden.

Statens nämnd för byggnadsforskning har (skr. ³¹/₈ 1953) föreslagit, att anslaget bibehålles oförändrat.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	5 000	
2. Utrustning		5 000
	5 000	5 000
	} 0	

Motivering.

1. *Reseersättningar.* Anslag 1953/54 20 000 kronor. — Med den sammanträdesplan, efter vilken nämnden f. n. arbetar, kommer 8 000—10 000 kronor att åtgå för ledamöternas resor till sammanträden i Stockholm. Så-

ledes återstår endast 10 000—12 000 kronor för sådana resor, som erfordras för det internationella samarbetet, för resor till demonstrationer och föredrag samt för besök hos forskare och institutioner inom landet. Dessa belopp är otillräckliga.

2. *Utrustning.* Anslag 1953/54 15 000 kronor. — Det för innevarande budgetår anvisade utrustningsanslaget torde förbrukas till nyanskaffningar av kontorsinventarier. Fr. o. m. nästa budgetår kommer emellertid ytterligare inventarier att erfordras för till nämnden anslutna specialutskott. Anslagsposten kan därför icke helt utgå.

Departementschefen.

Någon förstärkning av reseposten kan jag icke föreslå; jag vill erinra, att Kungl. Maj:t äger medgiva att medel från byggnadsforskningsanslaget (nästföljande punkt) och även från byggnadsfackets forsknings- och rationaliseringsfond må tagas i anspråk för verksamheten vid nämndens kansli. Däremot biträder jag förslaget, att ett belopp av 10 000 kronor får under nästa budgetår kvarstå under en delpost, avsedd för utrustning. Anslaget bör sålunda minskas med 5 000 kronor och alltså uppföras med (52 000 — 5 000) 47 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 47 000 kronor.

[68] 12. **Byggnadsforskning.** Under förevarande rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

I överensstämmelse med förslag från statens nämnd för byggnadsforskning (skr. ^{31/8} 1953) bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

[69] 13. **Statens nämnd för samlingslokaler.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	28 900	30 749
1953/54 (statsliggaren s. 332)	31 800	
1954/55 (förslag)	31 800	

Yrkanden.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. ^{31/8} 1953) hemställt, att anslaget höjes med 1 100 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	500	
2. Ersättning till ordförande och ledamöter för mistade avlöningsförmåner		200

	Ökning	Minskning
3. Rörligt tillägg	600	
4. Ersättningar till sakkunniga	600	
5. Sjukvård m. m.		400
	<hr/> 1 700	<hr/> 600
	+ 1 100	

Motivering.

1. Nämndens kanslibitråde bör med hänsyn till arten av arbetsuppgifterna uppflyttas till 15 lönegraden. Frågan har ej prövats av 1947 års biträdesutredning.

4. Utgift 1951/52 7 173, 1952/53 5 500; anslag 1953/54 5 400. — Under budgetåret 1952/53 utbetalades i arvoden till en arkitekt 3 600 kronor, till en kostnadsgranskare 1 700 kronor och till en teknisk rådgivare 200 kronor eller sammanlagt 5 500 kronor. Den verkliga belastningen under budgetåret uppgick emellertid till 6 000 kronor, då 500 kronor utgörande ytterligare ersättningar till kostnadsgranskaren och den tekniske rådgivaren måst överbalanseras till innevarande budgetår. Då nämnden icke anser det tillrådligt att minska ifrågavarande granskning och rådgivning, bör posten höjas med 600 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har anfört, att nämndens sekreterare enligt gällande instruktion skall handha ledningen av det löpande arbetet samt kassarörelsen. På kanslibiträdet torde därför icke ankomma arbetsuppgifter, som motiverar höjd löneställning. I övrigt har nämndens framställning icke föranlett någon erinran från statskontorets sida.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anför vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor kan ändrad lönegradsplacering för nämndens kanslibitråde ej tillstyrkas. Däremot bör i enlighet med nämndens förslag ytterligare 600 kronor anvisas för ersättningar till sakkunniga. Då nämnden föreslagit nedräkning av andra poster med likaledes 600 kronor, kan anslaget upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 31 800 kronor.

[70] 14. **Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.** Under denna rubrik har fr. o. m. budgetåret 1947/48 anvisats ett obetecknat anslag av 15 000 kronor, varav 5 000 kronor utgått till envar av följande sammanslutningar, nämligen Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets husför-

eningarnas riksorganisation och Ordenshusens riksförening såsom bidrag till sammanslutningarnas verksamhet under budgetåret.

I enlighet med förslag av statens nämnd för samlingslokaler (skr. ³¹/₈ 1953), varemot statskontoret icke haft något att erinra, bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[71] 15. **Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler.** För att tillgodose behovet inom en ort av allmänna samlingslokaler må enligt kungörelsen nr 913/1942 på vissa villkor bidrag av statsmedel beviljas kommun eller län av dylika medel beviljas bolag, förening eller stiftelse. Till bidrag för angivna ändamål har för budgetåren 1942/43 och 1945/46 anvisats reservationsanslag av tillhoppa 2 500 000 kronor. Reservationen å anslaget utgjorde vid utgången av budgetåret 1952/53 1 792 644 kronor, varav endast en mindre del var disponerad genom beslut om bidrag. För innevarande budgetår har anvisats ett formellt belopp av 100 kronor (statsliggaren s. 333). Anslag till *lån* för ändamålet har anvisats å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. ³¹/₈ 1953) upplyst, att nämnden under budgetåret 1951/52 tillstyrkt 6 ansökningar om statsbidrag med sammanlagt 152 000 kronor samt under budgetåret 1952/53 6 ansökningar med tillhoppa 243 000 kronor. T. o. m. sistnämnda budgetår har nämnden allt som allt tillstyrkt ansökningar om bidrag å sammanlagt 1 158 000 kronor. Såvitt nämnden nu kan bedöma torde ytterligare medel icke erfordras för budgetåret 1954/55.

Departementschefen.

Anslaget bör även för nästa budgetår uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

BOSÄTTNINGSLÅN.

[72] 16. **Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	60 000	48 991
1953/54 (statsliggaren s. 333)	50 000	
1954/55 (förslag)	60 000	

Ersättning till ortsombud utgår sedan 1946 med fem kronor för varje ansökan om bosättningslån, varöver ortsombudet yttrat sig. Har även annat ortsombud yttrat sig över ansökningen, utgår dock ersättningen med tre kronor till vardera ortsombudet.

Fullmäktige i riksbanken har (skr. 17/9 1953) anfört, att den höjning av lånemaximum för bosättningslån, som genomförts fr. o. m. den 1 juli 1953, förutsätter en mera ingående undersökning av lånebehovet och återbetalningsförmågan än förut gällande bestämmelser. Med hänsyn härtill och till det ändrade penningvärdet synes ersättningen böra höjas till 6 kronor för varje ansökan, varöver ortsombudet yttrat sig. Har även annat ortsombud yttrat sig, bör ersättningen till vardera ortsombudet höjas till 4 kronor. Den högre ersättningen bör utgå om yttrandet avser ansökan av ogift moder. Vid bifall till dessa förslag bör anslaget räknas upp med 20 % eller till 60 000 kronor.

Statskontoret har icke haft något att invända mot fullmäktiges förslag.

Departementschefen.

Jag finner det rimligt, att ersättningen till ortsombuden höjes i enlighet med fullmäktiges förslag. Då jag icke heller i övrigt har något att erinra mot vad fullmäktige anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[73] 17. *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	175 000	262 873
1953/54 (statsliggaren s. 333)	325 000	
1954/55 (förslag)	325 000	

Ersättning till riksbanken för dess bestyr med statliga bosättningslån utgår fr. o. m. innevarande budgetår med 6 kronor för varje lån, som utestår den 31 december under det budgetår ersättningen avser.

I enlighet med förslag av fullmäktige i riksbanken (skr. 17/9 1953), var emot statskontoret icke haft något att erinra, bör anslaget anvisas med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

E. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

[74] 1. Försäkringsrådet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	698 000	814 218
1953/54 (statsliggaren s. 333)	832 000	
1954/55 (förslag)	823 300	

Yrkanden.

Försäkringsrådet har (skr. ²⁸/₈ 1953) hemställt, att anslaget höjes med — avrundat — 3 500 kronor.

Arvodeshöjningar m. m.

	Ökning	Minskning
1. Höjning av arvode åt gruppordföranden samt gruppordförandearvoden åt ytterligare två försäkringsråd...	3 684	
2. Höjning av arvodenå å arbetsgivar- och arbetarrepresentanterna från 3 900 till 4 500 kronor	2 400	
3. Höjning av arvodenå å läkarledamöterna från 15 till 16 kronor per ärende	1 492	
4. Ytterligare medel till ersättningar å sakkunniga m. fl.	4 600	

Omräkningar.

5. Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar		10 067
6. Ytterligare ersättningar å vikarier	1 350	
	<u>13 526</u>	<u>10 067</u>
		+ 3 459

Motivering.

1. Försäkringsrådet har inför de tre senaste budgetåren hemställt om ytterligare två gruppordförandearvoden å 1 500 kronor; förslagen har hittills ej bifallits (beträffande motiveringen, se V ht 1951, s. 96). Inom kammarrätten övervägs att för nästkommande budgetår föreslå uppflyttning av divisionsordförandena därstädes från 37 lönegraden till Co 14 eller högre. Då ställning ånnu icke tagits till frågan om rådets framtida organisation efter den beslutade samordningen mellan sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen, bör man i stället för inplacering i högre lönegrad reglera lönefrågan genom tilläggsarvoden, vilka bör utgå med belopp, motsvarande skillnaden mellan Co 14 och slutlöneklassen i den nuvarande rådsgraden, eller 1 728 kronor. För den händelse divisionsordförandena i kammarrätten placeras högre än i Co 14 bör motsvarande högre arvode utgå inom rådet.

2. Motsvarande förslag gjordes inför innevarande budgetår (V ht 1953, s. 166) men bifölls ej.

3. För innevarande budgetår hemställde rådet om sådan höjning av medelsanvisningen till ersättningar åt läkarledamöterna att genomsnittsersättningen kunde ökas från ca 13 kronor 90 öre per ärende till 16 kronor. Den härför avsedda delposten höjdes i sådan mån att ersättningen kunde bestämmas till 15 kronor. Rådet uppberar nu sin framställning om höjning till 16 kronor per ärende.

4. Under budgetåret 1952/53 utgjorde utgifterna under delposten till ersättningar till sakkunniga m. fl. 40 279 kronor, varav 38 799 kronor till sakkunniga. Delposten har för innevarande budgetår bestämts till 35 400 kronor.

Yttrande.

Statskontoret avstyrker framställningen i vad avser arvodesfrågorna. I övrigt har framställningen icke givit statskontoret anledning till uttalande.

Departementschefen.

Vid behandlingen av sjukförsäkringsfrågan fattade 1953 års riksdag (prop. nr 178; rd. skr. nr 376) principbeslut om samordning fr. o. m. den 1 januari 1955 av den allmänna sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen. Avsikten var, att samordningsbestämmelserna skulle närmare utformas i den nya yrkesskadeförsäkringslag, vilken skulle föreläggas 1954 års riksdag. Kungl. Maj:t har den 13 november 1953 till lagrådet remitterat ett förslag till yrkesskadeförsäkringslag.

Samordningen innebär, att sjukförsäkringen skall i princip under en tid av 90 dagar reglera även sjukdomsfall, som föranletts av olycksfall i arbete eller eljest av yrkesskada. Genom denna anordning kan en betydande nedgång förutses i arbetsbördan inom de organ, som sysslar med yrkesskadeförsäkringen. Frågan om sjuk- och yrkesskadeförsäkringarnas administrativa handhavande efter genomförd samordning samt vissa andra i anslutning härtill uppkommande spørsmål har utretts av förre landshövdingen Karl Levinson, som med skrivelse den 9 november 1953 avgivit betänkande i ämnet.

Utredningsmannen, som föreslagit att försäkringsrådet skall vara högsta besvärinstans jämväl för sjukförsäkringen, anser att rådets personal bör kunna reduceras. Rådet kan emellertid under en övergångstid beräknas fortfarande vara sysselsatt med mål och ärenden rörande yrkesskador, som inträffat före den 1 januari 1955. Enligt utredningsmannens mening är det sannolikt icke möjligt att beträffande rådets organisation draga några konsekvenser av samordningen förrän efter utgången av budgetåret 1955/56. En omprövning av rådets organisation förutsättes äga rum först när läget härutinnan klarnat. Vad riks-försäkringsanstalten beträffar kan enligt utredningsmannen personalbehovet för yrkesskadeverksamheten beräknas

nedgå i betydande mån; personalminskningen kan dock icke genomföras helt redan vid tidpunkten för samordningens ikraftträdande utan bör vidtagas successivt, så att den nya organisationen i huvudsak kan träda i tillämpning den 1 juli 1955. Å andra sidan anses sjukförsäkringens handhavande kräva en viss utbyggnad redan fr. o. m. den 1 januari 1955. Riksförsäkringsanstaltens ortsombudsorganisation kan avvecklas, dock icke förrän vid utgången av nästa budgetår.

För egen del anser jag, att försäkringsrådets organisation bör kvarstå oförändrad under hela nästa budgetår. Arbetsbördan inom riksförsäkringsanstalten kan redan under andra hälften av nästa budgetår beräknas bli påverkad av den nya lagstiftningen om sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna. Den minskning i behovet av personal för handhavande av yrkesskadeförsäkringen, som torde successivt inträda under första hälften av år 1955, motväges i betydande utsträckning därav att anstaltens uppgifter i avseende å den allmänna sjukförsäkringen ökar redan tidigare. Någon minskning av anstaltens avlöningsanslag torde därför icke böra vidtagas inför nästa budgetår. Jag utgår vidare från att ortsombudsorganisationen bör kvarstå till utgången av nästa budgetår. I detta läge är jag ej beredd att föreslå, att proposition avlåtes till 1954 års riksdag rörande omorganisation av riksförsäkringsanstalten redan under budgetåret 1954/55. Däremot är det min avsikt att föreslå att principerna för anstaltens nya organisation förelägges 1954 års riksdag i en särskild proposition.

Med hänsyn till de kommande förändringarna bör emellertid försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens avlöningsanslag inför nästa budgetår behandlas med största restriktivitet. Endast automatiska utgiftsökningar bör beaktas vid anslagsberäkningen. För försäkringsrådets vidkommande innebär detta, att jag icke kan godtaga andra ändringar än som föreslagits under omräkningsposterna. Rådets avlöningsanslag bör således uppföras med (832 000 + 1 350 — 10 067) 823 283 kronor eller i runt tal 823 300 kronor.

Medelsbehovet fördelar sig sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 345 400 (— 3 000) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 75 200 kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 148 200 (— 2 800) kronor;
rörligt tillägg 254 500 (— 2 900) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att gälla tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	345 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	75 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	148 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	254 500
	Summa kronor 823 300;

b) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 823 300 kronor.

[75] 2. *Försäkringsrådet*: **Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	28 100	31 005
1953/54 (statsliggaren s. 334)	31 600	
1954/55 (förslag)	31 600	

Försäkringsrådet har (skr. ²⁸/₈ 1953) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Statskontoret anser, att anslagen till sjukvård m. m. och reseersättningar med hänsyn till de senaste årens belastningssiffror bör höjas med 1 500 resp. sänkas med 1 000 kronor.

Departementschefen.

Anslaget bör i överensstämmelse med försäkringsrådets förslag uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 31 600 kronor.

[76] 3. *Riksförsäkringsanstalten*: **Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	6 087 000	7 098 745
1953/54 (statsliggaren s. 334)	8 220 000	
1954/55 (förslag)	8 270 000	

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ³¹/₈ 1953) erinrat om den av statsmakterna år 1953 i princip beslutade samordningen mellan den allmänna sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen. Med hänsyn till det läge, i vilket frågan om anstaltens organisation befinner sig, begränsar sig riksförsäkringsanstalten till att föreslå en anslagsökning av 50 000 kronor till löneklassuppflyttningar och reglerad befordringgång.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör 40 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 ordinariesättas; i avbidan på resultatet av pågående utredning om yrkesskadeförsäkringens administrativa handhavande m. m. har anstalten emellertid icke i anslagsframställningen gjort någon här- emot svarande omföring mellan anslagsposterna.

En å ordinarie stat uppförd kanslibiträdestjänst, vilken enligt Kungl. Maj:ts beslut icke må uppehållas, bör utgå ur personalförteckningen, liksom även en kansliskrivartjänst och en kontorsbiträdestjänst, de båda sistnämnda å övergångsstat.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad jag anfört vid behandlingen av försäkringsrådets avlöningsanslag föreslår jag, att förevarande anslag höjes med 50 000 kronor, avseende medelsbehovet för löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång. Anslaget bör alltså uppföras med (8 220 000 + 50 000) 8 270 000 kronor.

Med hänsyn till anstaltens förestående omorganisation har Kungl. Maj:t den 2 oktober 1953 föreskrivit, att ordinarie befattningar hos anstalten tills vidare icke skall återbesättas. I överensstämmelse härmed räknar jag icke med någon överflyttning från icke-ordinarieposten till ordinarieposten av avlöningsmedel för kontorsbiträden.

Under arvodesposten har med anledning av sjukkassebyråns överförande från pensionsstyrelsen till riksförsäkringsanstalten fr. o. m. innevarande budgetår beräknats ett formellt belopp av 100 kronor för ersättning till ledamöterna i sjukkassenämnden. Arvodesposten bör med hänsyn härtill vara anvisad förslagsvis.

Av anstalten föreslagna ändringar i personalförteckningen bör vidtagas.

Medelsbehovet fördelar sig sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 059 500 (+6 500) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 63 600 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 3 324 000 (+ 26 000) kronor;

rörligt tillägg 2 822 900 (+ 17 500) kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksförsäkringsanstalten, vilka av mig i det föregående förordats;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 059 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	63 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	3 324 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 822 900
	Summa kronor 8 270 000;

c) till *Riksförsäkringsanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 8 270 000 kronor.

[77] 4. Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	585 000	684 986
1953/54 (statsliggaren s. 336)	678 000	
1954/55 (förslag)	683 500	

Yrkanden.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ³¹/₈ 1953) hemställt, att anslaget höjes med 15 000 kronor.

Med hänsyn till ovissheten rörande anstaltens framtida organisation har anstalten icke föreslagit andra ökningar än som hänför sig till sjukkassebyrån.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	13 000	
2. Expenser:		
a. Bränsle, lyse och vatten		6 500
b. Övriga expenser	8 000	
3. Publikationstryck	500	
	21 500	6 500
	+ 15 000	

Motivering.

Det bör erinras, att sjukkassebyrån den 1 juli 1953 överfördes till riksförsäkringsanstalten; utgifterna för sjukkassebyrån redovisas därför icke i följande belastningsuppgifter.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 18 928 och 20 994 kronor; anslag 1953/54 27 000 kronor. — Före övergången till den nya sjukförsäkringen bör ökad uppmärksamhet ägnas åt de ekonomiska förhållandena inom de kassor, som blivit antagna till allmänna sjukkassor. Vidare blir resor i viss omfattning erforderliga för kontroll på ort och ställe av sjukkassornas förberedelser samt för instruktion och rådgivning. Ökningen uppskattas till ca 40 resor.

2 a. *Bränsle etc.* Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 47 516 och 63 480 kronor; anslag 1953/54 46 500 kronor. — I utgifterna för budgetåret 1952/53 ingick ett belopp av ca 24 700 kronor för installation av oljeeldning. Genom övergången till oljeeldning kan anslagsposten nedräknas.

2 b. *Övriga expenser.* Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 499 997 och 486 499 kronor; anslag 1953/54 486 500 kronor. — Under år 1954 måste — särskilt till följd av den nya lagstiftningen om sjukförsäkringen — en stor del av de nu inom sjukkassebyrån använda blanketterna och registren nytryckas. Härutöver erfordras vissa mycket omfattande tryckningsarbeten av i huvudsak engångsnatur; det är dock ej möjligt att nu närmare beräkna kostnaderna härför.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 3 877 och 4 409 kronor; anslag 1953/54 10 000 kronor. — Kostnaderna för publikationen »Erkända sjukkassor» torde öka med 500 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har icke något att erinra mot att reseposten på av riksförsäkringsanstalten anförda skäl ökas; höjningen bör dock begränsas till 8 000 kronor. Med hänsyn till belastningen (utgift 1952/53 20 396 kronor; anslag 1953/54 19 500 kronor) synes en höjning med 1 000 kronor av delposten till hyra för hollerithmaskiner m. m. vara motiverad. Ämbetsverket vill icke motsätta sig, att delposten till övriga expenser tillfälligt förstärkes med 3 500 kronor. Anslagsposten till publikationstryck bör upptagas med oförändrat belopp. I övrigt har statskontoret icke funnit anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen.

Arbetet med den allmänna sjukförsäkringens genomförande kan förutsättas medföra en ökning av medelsbehovet för sjukkassebyråns vidkommande. F. n. synes emellertid tillräckligt fasta hållpunkter saknas för en beräkning av kostnadsstegringen. Med hänsyn härtill och då därjämte en viss minskning torde inträda i fråga om medelsbehovet inom de delar av riksförsäkringsanstalten, som f. n. sysslar med yrkesskadeförsäkringen, anser jag, att höjningen av de till reseersättningar och övriga expenser avsedda beloppen bör begränsas till 8 000 resp. 3 500 kronor. Delposten till bränsle m. m. samt anslagsposten till publikationstryck bör, i överensstämmelse med anstaltens förslag, minskas med 6 500 kronor resp. höjas med 500 kronor. Anslaget bör således uppföras med $(678\,000 + 8\,000 + 3\,500 - 6\,500 + 500)$ 683 500 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 683 500 kronor.

[78] 5. Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	303 000	299 849
1953/54 (statsliggaren s. 336)	323 000	
1954/55 (förslag)	313 000	

Av detta anslag utgår ersättningar till anstaltens ortsombud och ombud för den särskilda fiskarförsäkringen samt arvoden för upprättande av s. k. arbetsgivarförteckningar i 32 magistratsstäder.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{31/8} 1953) föreslagit, att anslaget minskas med 10 000 kronor. För fiskarförsäkringsombuden beräknades inför innevarande budgetår ett belopp av 25 000 kronor. Under budgetåret 1952/53 utbetalades arvoden om tillhoppa ca 22 000 kronor. I samband med ikraftträdandet den 1 januari 1955 av ny lagstiftning om sjuk- och yrkeskadeförsäkringarna torde den särskilda fiskarförsäkringen komma att upphöra. Någon nyteckning av sådana försäkringar kommer därför ej att äga rum under senare hälften av budgetåret 1954/55. Det för dessa ombud erforderliga beloppet kan uppskattas till 15 000 kronor.

Statskontoret håller före, att utgifterna för fiskarförsäkringsarvoden torde bli lägre än vad riksförsäkringsanstalten räknat med och föreslår att anslaget uppföres med 310 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom jag anført vid behandlingen av försäkringsrådets avlöningsanslag, bör riksförsäkringsanstaltens ortsombudsorganisation under nästa budgetår kvarstå oförändrad. I det förslag till ny yrkesskadeförsäkringslag, som remitterats till lagrådet den 13 november 1953, har förutsatts, att den särskilda fiskarförsäkringen skall upphöra med utgången av år 1954.

Riksförsäkringsanstaltens beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag kan godtagas. Anslaget bör således minskas till 313 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 313 000 kronor.

[79] 6. **Bidrag till sjukkassor.** Under denna rubrik är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 66,9 milj. kronor. *Riksförsäkringsanstalten* har (skr. ^{31/8} 1953) beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 165 milj. kronor, varav ca 56 milj. kronor beräknats belöpa på bidrag till den frivilliga sjukförsäkringen för tiden före den 1 januari 1955 och 109 milj. kronor på bidrag till den obligatoriska sjukförsäkringen under första halvåret 1955.

Riksförsäkringsanstalten har vidare (skr. ^{29/10} 1953) redogjort för en inom anstalten företagen undersökning rörande de allmänna sjukkassornas medelsbehov under första halvåret 1955. Av undersökningen finner anstalten det framgå, att de på nämnda tid belöpande utgifter, som behöver täckas annorledes än genom anlåtande av fonderna, kan beräknas till 380 milj. kronor. För bestridande av dessa utgifter erfordras, att statsverket tillskjuter, förutom förskott å statsbidrag, förskott å 1955 års försäkringsavgifter med 165 milj. kronor samt å samma års arbetsgivarbidrag med 95 milj. kronor. Beräkningen förutsätter, att kassornas fonder bidrar till medelsförsörjningen under halvåret i fråga med 15 milj. kronor. Undantages stats- och kommunalanställda tjänstemän från tilläggsjukpenningförsäkringen resp. sjukpenningförsäkringen i dess helhet minskas behovet av avgiftsförskott till 157 resp. 150 milj. kronor och behovet av förskott å arbetsgivarbidrag till — i båda fallen — 80 milj. kronor. Riksförsäkringsanstalten har hemställt, att såsom förslagsanslag för budgetåret 1954/55 till vissa förskott till sjukkassor anvisas 260 eller, om stats- och kommunalanställda tjänstemän undantages från sjukpenningförsäkringen, 230 milj. kronor.

Beräkning av de belopp som kommer att inflyta i avgifter och arbetsgivarbidrag under ifrågavarande halvår har av anstalten lagts fram endast beträffande arbetsgivarbidragen. Enligt denna beräkning skulle inflyta 55 milj. kronor av förenämnda på halvåret belöpande 95 milj. kronor.

Över riksförsäkringsanstaltens sistnämnda skrivelse har yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket och Svenska sjukkasseförbundet.

Statskontoret har erinrat, att försäkringsavgifterna skall uppföras på de försäkrades debetsedlar och således inbetalas till statsverket i samband med skatteuppbörden. På samma sätt skall förfaras med mindre arbetsgivares bidrag medan de störres skall inbetalas direkt till riksförsäkringsanstalten. Statskontoret finner lämpligast, att på budgetens inkomstsidan uppföres särskilda inkomsttitlar för försäkringsavgifter och arbetsgivarbidrag samt att avgifter och bidrag utbetalas från dessa titlar. Såsom uppbörd å inkomsttitlarna skulle redovisas omföringar från inkomsttiteln Skatt på inkomst och förmögenhet m. m. samt de direkt inbetalda arbetsgivarbidragen. Statskontoret finner det inte lämpligt, att å driftbudgeten uppföres mot inkomsttitlarna svarande anslag för utbetalningarna, då detta skulle medföra att budgetens slutsumma av statsverkets inkomster och utgifter bleve så tillvida missvisande, att avgifterna och bidragen, som ju icke är statens utan sjukkassornas medel, komme att inräknas i denna summa.

Riksräkenskapsverket har däremot funnit det erbjuda betydande redovisningstekniska fördelar om förskottsanslag uppföres på driftbudgetens utgiftssida.

Svenska sjukasseförbundet har icke haft något att erinra mot riksförsäkringsanstaltens förslag.

Departementschefen.

Vissa spörsmål rörande den allmänna sjukförsäkringen torde i särskilda propositioner underställas 1954 års riksdag. Socialförsäkringsutredningen har vidare i sitt i november 1953 avgivna betänkande angående moderskapsförsäkring m. m. föreslagit, att denna försäkring skall anknytas till den allmänna sjukförsäkringen. Med hänsyn härtill bör anslaget till Bidrag till sjukkassor i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknat belopp. Detta synes böra sättas till 155 000 000 kronor, varav 5 000 000 kronor beräknats för moderskapsförsäkringen.

För egen del kan jag efter samråd med chefen för finansdepartementet inte finna annat än att det är olämpligt och missvisande att statsbudgetens omslutning skulle ökas med summan av försäkringsavgifter och arbetsgivarbidrag. Såsom statskontoret framhållit rör det sig här inte om statens utan sjukkassornas medel. Något anslag för ifrågavarande ändamål synes därför ej böra upptagas. I stället synes det lämpligt, att utbetalningarna av sjukkassorna tillkommande medel — inbegripet den förskottering från statens sida som kan bli erforderlig genom att avgifterna och bidragen till följd av uppbördssystemet i viss omfattning inte inflyter förrän under senare hälften av år 1955 — sker direkt från inkomsttiteln Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Storleken av nämnda förskottering kan f. n. inte anges med någon större säkerhet. Uppskattningsvis har ett belopp av 75—100 milj. kronor beräknats. Utfallet härvidlag blir emellertid beroende av ett flertal faktorer, nämligen den omfattning sjukkassornas utgifter kommer att få under första hälften av kalenderåret 1955 m. m.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till sjukkassor* för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 155 000 000 kronor.

[80] 7. **Moderskapspenning.** Under denna rubrik är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor. Socialförsäkringsutredningen har i november 1953 avlämnat betänkande angående moderskapsförsäkring m. m. Förslagen i detta betänkande berör bl. a. moderskapspenningen. Såsom jag förut (punkt 13) anförat har jag för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att proposition i ifrågavarande ämne skall föreläggas 1954 års riksdag vid vårsessionen. Med hänsyn härtill bör anslaget till Moderskapspenning i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknat belopp, vilket bör sättas till 1 100 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Moderkskapspenning* för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

[81] 8. **Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 400 000	3 339 127
1953/54 (statsliggaren s. 337)	5 100 000	
1954/55 (förslag)	4 900 000	

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{31/8} 1953) erinrat, att vissa ändringar i fråga om ersättningstilläggen trätt i kraft den 1 juli 1953 (SFS 1953: 251), medförande en beräknad kostnadsökning med ca 2 milj. kronor. Då ersättningarna endast hänför sig till äldre skadefall, kommer belastningen att successivt nedgå på grund av dödsfall, reaktivering och andra orsaker. Anslaget bör kunna sänkas till 4 900 000 kronor.

Departementschefen.

Anslaget bör i överensstämmelse med riksförsäkringsanstaltens förslag sänkas till 4 900 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 900 000 kronor.

[82] 9. **Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår uppförts ett förslagsanslag av 3 500 000 kronor.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{31/8} 1953) erinrat, att den nya lagstiftningen om sjukförsäkring träder i kraft den 1 januari 1955 samt att en samordning avses komma till stånd mellan sjuk- och olycksfallsförsäkringarna samtidigt som en ny yrkesskadeförsäkringslag förväntas träda i kraft. Huruvida och i vad mån förevarande anslag kommer att påverkas undandraget sig f. n. bedömande, varför anstalten begränsar sig till att föreslå, att detsamma i statsverkspropositionen endast upptages med ett preliminärt beräknat belopp av 3 500 000 kronor.

Departementschefen.

Utgifterna under förevarande anslag torde vid genomförande av den av 1953 års riksdag i princip beslutade samordningen av sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna komma att undergå en viss minskning. Å andra sidan

motverkas denna samtidigt av vissa höjningar i förmånerna, om det till lagrådet remitterade förslaget till yrkesskadeförsäkringslag antages. F. n. saknas fastare hållpunkter för en bedömning av medelsbehovet. Jag föreslår, att anslaget i statsverkspropositionen preliminärt uppföres med oförändrat belopp i avvaktan på proposition i ämnet.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 3 500 000 kronor.

[83] 10. **Bidrag till fiskares försäkring.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	100 000	98 262
1952/53	100 000	59 158
1953/54 (statsliggaren s. 338)	100 000	
1954/55 (förslag)	100 000	

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{31/8} 1953) anført, att den särskilda fiskarförsäkringen torde komma att upphöra i samband med ikraftträdandet den 1 januari 1955 av ny lagstiftning om sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna. Detta förhållande inverkar emellertid ej på anslagsbehovet för nästa budgetår. Under nämnda budgetår uttages nämligen det för kalenderåret 1953 erforderliga bidraget av statsmedel, utom i vad avser ersättningstillägg enligt förordningarna 1950:295 och 296 om tillägg av statsmedel å vissa ersättningar enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m. resp. om tillägg av statsmedel å vissa livräntor enligt den särskilda fiskarförsäkringsförordningen; dessa tillägg utgår nämligen under det budgetår, vartill de hänför sig. Med hänsyn till oberäkneligheten av olycksfallsrisken finns ej anledning föreslå ändring i anslaget.

Departementschefen.

Såsom tidigare omnämnts har i det förslag till ny yrkesskadeförsäkringslag, som den 13 november 1953 remitterats till lagrådet, förutsatts att den särskilda fiskarförsäkringen skall upphöra med utgången av 1954. För nästa budgetår torde emellertid föreligga behov av oförändrat anslag för förevarande ändamål. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till fiskares försäkring* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

F. Arbetarskydd.

[84] 1. Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	833 000	968 682
1953/54 (statsliggaren s. 339)	996 000	
1954/55 (förslag)	1 006 000	

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1953) avgivit förslag till anslags-
äskanden för nästa budgetår.

Inledningsvis framhåller styrelsen, att antalet olycksfall i arbete under
åren 1948—1950 steg från 276 000 till 303 100 men därefter minskade till
302 800 år 1951 och 288 000 år 1952.

Styrelsen fick — anföres vidare — redan då den år 1948 inrättades en
organisation av begränsat omfång. Det dåvarande statsfinansiella läget
ansågs nämligen böra föranleda till en viss återhållsamhet i fråga om kost-
nadskrävande administrativa reformer, varför en utbyggnad borde ske
etappvis. Några personalförstärkningar har icke senare medgivits, utan
styrelsens och yrkesinspektionens avlöningsanslag har i stället undergått
viss minskning genom treprocentsbesparingen år 1951.

Under de senaste åren har i skilda sammanhang riktats anmärkningar
mot styrelsen och yrkesinspektionen för bristande effektivitet. I fråga om
styrelsen har framförts klagomål över ärendens långsamma behandling
samt över att anvisningar till stöd för skyddsarbetet icke utfärdas i erforderlig
omfattning eller med tillräcklig snabbhet. Dessa anmärkningar är
i viss utsträckning berättigade. För att en förbättring i de påtalade för-
hållandena skall komma till stånd fordras en viss omorganisation och för-
stärkning av styrelsen, varom denna — utan att avvakta den i utsikt ställda
översynen av arbetarskyddsverket — nu ser sig nödsakad göra fram-
ställning.

Yrkanden.

Arbetarskyddsstyrelsen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår
höjes med — avrundat — 136 000 kronor.

Personalförstärkningar m. m.	Ökning	Minskning
------------------------------	--------	-----------

1. *Tekniska byrå.*

1 byrådirektör i Ca 33 i st. f. förste byråingenjör i Ca 29	1 656	
4 förste byråingenjörer i Ca 29	80 592	
1 förste byråingenjör i Ca 27	18 276	
1 biträde i befordringsgången	6 744	

	Ökning	Minskning
<i>2. Kanslibyrån.</i>		
1 byrådirektör i Ce 31 i st. f. amanuens	5 520	
1 kontorsskrivare i Ce 19 i st. f. amanuens		2 904
1 biträde i reglerad befordringsgång	6 744	
<i>3. Sociala avdelningen.</i>		
1 förste byråsekreterare i Ce 27 i st. f. amanuens ...	1 164	
Löneregleringar.		
<i>4. Tekniska byrån.</i>		
1 kontorist i Ca 13 i st. f. kanslibitråde i Ca 11	804	
<i>5. Kanslibyrån.</i>		
1 kontorist i Ce 13 i st. f. kanslibitråde i Ce 11	696	
1 kontorist i Ce 13 i st. f. kanslibitråde i Ce 11	339	
1 kanslibitråde i Ca 11 i st. f. kontorsbiträde i Ca 8	372	
1 materialförvaltare i Ca 14 i st. f. förste expediti- vakt i Ca 12	396	
<i>6. Skogsavdelningen.</i>		
1 konsulent Cg 20—Ce 24	2 634	
1 kontorist i Ca 13 i st. f. kanslibitråde i Ca 11	804	
<i>7. Trafikavdelningen.</i>		
1 kontorist i Ca 13 i st. f. kanslibitråde i Ca 11	696	
<i>8. Sociala avdelningen.</i>		
1 byrådirektör Ca 31—Ca 33	1 206	
Omräkningar.		
9. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordrings- gång	10 077	
	138 720	2 904
	+ 135 816	

Vidare föreslås ordinariesättning av 1 förste byråingenjör i Ce 27 och 1 byråsekreterare i Ce 25.

Slutligen bör vid styrelsens skogsavdelning tjänstebenämningen skogsunderinspektör utbytas mot byråinspektör.

Motivering.

1. De framförda klagomålen över ärendenas långsamma behandling äger i viss mån berättigande, då det gäller tekniska byrån. Den personal, som f. n. finnes på denna byrå, är icke tillräcklig för att inom rimlig tid hand-

lägga ens de löpande ärendena. Någon möjlighet att fortlöpande ägna sig åt uppgifter av mera allmän karaktär och syftning finns icke. En förstärkning bör åvägabringas genom följande åtgärder.

Avdelningen för tryckkärl och lyftanordningar uppdelas på en avdelning för tryckkärl och en avdelning för lyftanordningar. I samband härmed utbytes den förste byråingenjörstjänst i Ca 29, som f. n. är avsedd för handläggning av frågor om lyftanordningar, mot en byrådirektörstjänst, varjämte två nya förste byråingenjörstjänster i Ca 29 inrättas. Maskinavdelningen förstärkes med en förste byråingenjör i Ca 29 och en förste byråingenjör i Ca 27. Personalen på allmänna avdelningen ökas med en förste byråingenjör i Ca 29.

Om den tekniska personalen förstärkes i enlighet med styrelsens förslag, bör ytterligare ett biträde i reglerad befordringgång få anställas.

2. På kanslibyrån bör finnas en väl kvalificerad befattningshavare, som kan övertaga en del av byråchefens uppgifter genom att bereda och även föredraga omfattande eller svårlösta författnings- och utredningsfrågor samt löpande ärenden av större vikt eller omfattning. För detta ändamål bör en byrådirektörstjänst inrättas. I stället kan dels en amanuens tjänst utgå och dels en amanuens tjänst ersättas med en kontorsskrivartjänst. Ytterligare en biträdestjänst i reglerad befordringgång erfordras med hänsyn till arbetets omfattning.

3. Byrådirektören på sociala avdelningen bör såsom närmaste medhjälpare få en kvalificerad befattningshavare med grundlig erfarenhet av arbete som socialinspektör.

4.—8. Förslagen motiveras huvudsakligen med att vederbörandes löneställning icke motsvarar arbetsuppgifterna. På vissa punkter har förslagen avvisats av statsmakterna år 1953 (V ht p. 82).

Beträffande förslaget om uppflyttning av konsulenttjänsten anföres, att denna — vars innehavare skall verka för förbättrade förhållanden i skogsarbetarförläggningarna bl. a. i utspisningshänseende — närmast är jämförbar med hemkonsulenttjänsterna, vilka numera är placerade i Ca 24.

Yttranden.

Statens lönenämnd — som haft att yttra sig över föreslagna nya tjänster samt tjänster berörda av förslagen omorganisation — har intet att erinra mot arbetarskyddsstyrelsens förslag i fråga om lönesättningen av begärda tjänster å tekniska byrån. Vad däremot angår kanslibyrån finner nämnden, att det bör vara tillfyllest att inrätta en tjänst i 29 lönegraden i stället för en byrådirektörstjänst samt att de arbetsuppgifter, för vilka arbetarskyddsstyrelsen föreslagit en kontorsskrivartjänst, bör kunna handhas av en kansliskrivare i 15 lönegraden.

Statskontoret har — under hänvisning till kommande översyn av arbetar-

skyddsverket — avstyrkt arbetarskyddsstyrelsens förslag i vad gäller personalförstärkning och lönegradsuppflyttningar. I övrigt har ämbetsverket icke haft något att erinra mot framställningen.

Departementschefen.

I samband med att den nuvarande arbetarskyddslagen den 1 januari 1949 trädde i kraft skedde en betydande omläggning och förstärkning av arbetarskyddsorganisationen. Sålunda inrättades arbetarskyddsstyrelsen såsom ett för tillsynen av arbetstids- och arbetarskyddslagstiftningen gemensamt centralt verk, varjämte den lokala tillsynsorganisationen i viss utsträckning förstärktes. I olika sammanhang har under de därefter gångna åren gjorts gällande att brister föreligger beträffande tillsynen å lagstiftningens tillämpning. Jag har i två interpellationssvar vid 1952 års riksdag uttalat den uppfattningen, att den framkomna kritiken i flera avseenden kunnat avvisas men att de rådande förhållandena likväl påkallar en översyn av verksamheten. Sedan Kungl. Maj:t den 2 oktober 1953 lämnat be-myndigande att tillkalla utredningsmän med uppgift att verkställa en sådan översyn, har denna numera påbörjats.

Till statsrådsprotokollet den 2 oktober 1953 anförde jag bl. a., att arbetarskyddsfrågorna i stor utsträckning är av den arten att de enklast och bäst löses genom samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare. Ökade insatser från de berörda parternas sida och ett ytterligare utvecklat samarbete dem emellan syntes vara den väsentliga förutsättningen för en mera betydande förbättring på detta område. Översynen borde sålunda inte inriktas på någon mera betydande utbyggnad av tillsynsorganen utan i första hand ta sikte på att pröva avvägningen av de disponibla resurserna samt åtgärder för att underlätta och förbättra samarbetet mellan de berörda parterna.

Med hänsyn till det pågående utredningsarbetet och de riktlinjer som uppdragits för detta bör några ingrepp nu icke ske i vare sig arbetarskyddsstyrelsens eller yrkesinspektionens organisation. Vad beträffar föreslagna löne regleringar vill jag framhålla, att lönefrågorna vid såväl arbetarskyddsstyrelsen som yrkesinspektionen prövats av 1952 års riksdag.

Med hänsyn till vad här anförts kan jag icke tillstyrka någon ändring under förevarande anslag annat än i den mån så föranledes av styrelsens förslag under rubriken omräkningar. Jag föreslår således, att arbetarskyddsstyrelsens avlöningsanslag uppföres med (996 000 + 10 077) 1 006 077 kronor, eller i runt tal 1 006 000 kronor.

Anslagsbehovet fördelar sig på följande sätt:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 411 500 (+ 3 800) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 49 200 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 217 100 (+ 2 900) kronor;

rörligt tillägg 328 200 (+ 3 300) kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	411 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	49 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	217 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	328 200
	Summa kronor 1 006 000;

b) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 006 000 kronor.

[85] 2. **Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	112 000	134 576
1953/54 (statsliggaren s. 340)	130 500	
1954/55 (förslag)	136 500	

Yrkanden.

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. ²⁹/s 1953) föreslagit, att anslaget höjes med 23 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	10 000	
2. Bränsle, lyse och vatten		1 000
3. Övriga expenser för eget behov	6 000	
4. Övriga expenser för annat än eget behov	2 000	
5. Publikationstryck	6 000	
	24 000	1 000
	+ 23 000	

Motivering.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 46 000 och 49 993 kronor; anslag 1953/54 50 000 kronor. — Under de båda senast förflutna budgetåren har vissa till slutet av budgetåret planerade resor måst inställas på grund av brist på medel. Med hänsyn härtill och till den fr. o. m.

den 1 januari 1953 genomförda ökningen av traktamentena bör anslagsposten uppräknas med 10 000 kronor.

2. *Bränsle etc.* Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 8 685 och 8 649 kronor; anslag 1953/54 11 000 kronor. — Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens samt luftfartsstyrelsens beräkningar uppgår arbetarskyddsstyrelsens andel i de gemensamma kostnaderna för detta ändamål till ca 10 000 kronor.

3. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 49 000 och 48 000 kronor; anslag 1953/54 48 000 kronor. — Den föreslagna uppräknningen motiveras framför allt med inträffade kostnadsstegringar genom den nya telefontaxan samt behov av större medelstillgång för inköp och underhåll av inventarier.

4. *Övriga expenser för annat än eget behov.* Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 12 160 och 11 894 kronor; anslag 1953/54 8 000 kronor. — Från denna post skall bestridas kostnaderna för tryckning av den i 27 § arbetarskyddslagen avsedda arbetsboken för minderåriga. Med ledning av anbudet på den nu under tryckning varande upplagan beräknas anslagsbehovet för nästa budgetår till ca 10 000 kronor.

5. *Publikationstryck.* Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 15 384 och 13 985 kronor; anslag 1953/54 14 000 kronor. — Kostnaderna för tryckning av styrelsens och yrkesinspektionens årsberättelse beräknas till 11 000 kronor. Ett belopp av 9 000 kronor bör avses för anvisningar, skyddsbilder m. m.

Yttrande.

Statskontoret anser, att anslagsposten till sjukvård med hänsyn till belastningen (under budgetåret 1952/53 8 097 kronor) bör bestämmas till 8 000 kronor och således höjas med 2 500 kronor. Till reseersättningar och till övriga expenser för eget behov bör anvisas oförändrat belopp. Uppräkningen av posten till publikationstryck bör begränsas till 3 000 kronor. I övrigt har ämbetsverket icke haft något att erinra mot bifall till förslagen.

Departementschefen.

Vad beträffar övriga expenser för eget behov samt publikationstryck är jag icke beredd att tillstyrka en ökning av härför avsedda medel med mer än 3 000 resp. 2 000 kronor. Styrelsens förslag om minskning av bränsleposten med 1 000 kronor samt ökning av delposten till övriga expenser för annat än eget behov med 2 000 kronor biträder jag helt. Anslaget bör således uppföras med (130 500 + 3 000 + 2 000 — 1 000 + 2 000) 136 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 136 500 kronor.

[86] 3. Yrkesinspektionen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 896 000	2 096 597
1953/54 (statsliggaren s. 342)	2 352 000	
1954/55 (förslag)	2 373 000	

Yrkanden.

Arbetskyddsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1953) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med — avrundat — 200 500 kronor.

Löneregleringar.

	Ökning
1. 5 biträdande yrkesinspektörer i Ca 31 i st. f. förste distriktsingenjörer i Ca 29	5 484
2. 4 socialinspektörer Ca (Ce) 25—Ca (Ce) 27	4 692
3. 16 yrkesunderinspektörer Ca (Ce) 21—Ca (Ce) 23	13 794
4. 1 skogsyrkesinspektör Ca 31—Ca 33	768
5. 1 förste distriktsinspektör i Ce 27 i st. f. assistent i Ce 25	1 812
6. 1 konsulent Cg 20—Ce 24	3 060
7. 11 kontorister i Ca 13 i st. f. kanslibiträden i Ca 11	5 212

Personalförstärkningar.

8. 3 distriktsingenjörer i Cg 25 och 3 yrkesunderinspektörer i Ce 23	90 072
9. 1 amanuens	11 868
10. 3 yrkesunderinspektörer i Ce 23	42 552

Omräkningar.

11. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringgång	21 221
	<hr/> 200 535

Styrelsen föreslår, att tjänstebenanämningarna yrkesunderinspektör resp. skogsunderinspektör utbytes mot distriktsingenjör resp. distriktsinspektör.

Motivering.

1. Inom vart och ett av de elva yrkesinspektionsdistrikten finns en ordinarie förste distriktsingenjör, varjämte inom ettvart av I, II, V, VI och VIII distrikten är placerad en extra ordinarie förste distriktsingenjör. De ordinarie förste distriktsingenjörerna i angivna fem distrikt har ett i jämförelse med de extra ordinarie förste distriktsingenjörerna inom vederbörande distrikt avsevärt mera ansvarsfyllt och kvalificerat arbete.

2—5. Motsvarande förslag gjordes inför 1953 års riksdag (V ht p. 84: 1—3); i årets förslag har dock tjänstebeteckningen ändrats för den högre tjänst, som skall ersätta den nuvarande assistenttjänsten.

6. Beträffande motiveringen hänvisas till vad som anförts beträffande motsvarande befattningshavare hos arbetarskyddsstyrelsen under styrelsens avlöningsanslag.

7. Expeditionsföreståndarna vid distriktet flyttades den 1 juli 1952 upp från Ca 8 till Ca 11. Tjänsterna bör uppflyttas ytterligare med hänsyn till kvalificerade arbetsuppgifter.

8. 1951 års riksdag beslöt en nedskärning av yrkesinspektionens icke-ordinariepost med 52 500 kronor (tre-procentsnedräkningen). Den nämnda besparingen på avlöningsanslaget bör slopas och icke-ordinarieposten höjas med 59 076 kronor, motsvarande en totalökning inklusive rörligt tillägg med 90 072 kronor.

9. En amanuens erfordras för att i första hand biträda socialinspektören i första distriktet med rutininspektioner och specialundersökningar, men även för utredningsarbete och vikariat åt socialinspektörerna i allmänhet.

10. Motsvarande förslag gjordes inför 1953 års riksdag (V ht p. 84: 8).

Yttranden.

Statens lönenämnd — som avgivit utlåtande, såvitt angår föreslagna nya tjänster — har intet att erinra mot den föreslagna placeringen i lönegrad Cg 25 av tre distriktsingenjörer. Vad beträffar förslaget återbesättande i lönegrad Ce 23 av tre yrkesunderinspektörstjänster, för vilka medel tidigare borträknats vid treprocentsnedskärningen, anser nämnden, att en inplacering i 21 lönegraden är tillfyllest. Ej heller finner nämnden, om tre yrkesunderinspektörsaspiranter (p. 10) beredes extra ordinarie anställning, anledning föreligga till en inplacering i högre än 21 lönegraden. I övrigt har nämnden icke haft något att erinra.

Statskontoret erinrar, att en utredning för översyn av arbetarskyddsverket numera tillsatts. Någon ändring av personalorganisationen bör därför ej ske, även om statskontoret icke vill bestrida att föreslagen förstärkning av socialinspektörskåren med en amanuens kan vara motiverad.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad jag anført vid behandlingen av arbetarskyddsstyrelsens avlöningsanslag föreslår jag, att ingen annan ändring av förvarande anslag vidtages, än att anslaget ökas med 21 000 kronor, motsvarande i stort sett vad som erfordras i anledning av löneklassuppflyttningar m. m. Anslaget bör således uppföras med (2 352 000 + 21 000) 2 373 000 kronor.

Anslagsbehovet fördelar sig sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 085 700 (+ 8 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 23 400 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 449 500 (+ 5 900) kronor;

rörligt tillägg 814 400 (+ 6 900) kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 085 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	23 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	449 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	814 400
	Summa kronor 2 373 000;

b) till *Yrkesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 373 000 kronor.

[87] 4. **Yrkesinspektionen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	451 000	473 524
1953/54 (statsliggaren s. 342)	503 500	
1954/55 (förslag)	553 000	

Yrkanden.

Arbetskyddsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1953) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 182 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	180 000	
2. <i>Expenser</i> :		
a. Bränsle, lyse och vatten		500
b. Övriga <i>expenser</i>	2 500	
	182 500	500
	+ 182 000	

Motivering.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 344 609 och 383 909 kronor; anslag 1953/54 405 000 kronor.

Befattningshavarna bör ha 100 rese- och förrättningsdagar utom stationsorten i medeltal för år, varav ²/₃ kan räknas omfatta helt dygn och ¹/₃ hel dag. Traktamentsersättningarna till 103 resande befattningshavare (utom

första distriktets 14 tjänstemän) bör beräknas till 275 173 kronor. Resekostnadsersättningarna kan beräknas på basis av medelresekostnaden för första halvåret 1953 — ca 25 kronor för befattningshavare och dag — till 245 000 kronor för år. Ytterligare erfordras ca 15 000 kronor för första distriktets resor och 15 000 kronor för flyttningkostnader och traktamenten i samband med byte av stationeringsort. Årsbehovet blir sålunda (275 173 + 245 000 + 15 000 + 15 000) 550 000 kronor.

I skilda sammanhang har under de båda senaste åren anmärkningar riktats mot yrkesinspektionen för bristande effektivitet. Härvid har bl. a. påtalats, att det vanligen förflyter en alltför lång tid mellan inspektionsbesöken vid ett och samma arbetsställe. Inspektionsfrekvensen — uttryckt i år mellan två på varandra följande besök vid samma arbetsställe — utgjorde under år 1952 2,28. Antalet rese- och förrättningsdagar utom stationsorten samma år uppgick till 7 108. Det råder ingen tvekan om att yrkesinspektionens resemedel är otillräckliga. Yrkesinspektionen är i stånd att även med nu tillgänglig personal utvidga sin reseverksamhet om tillräckliga medel ställs till förfogande.

Styrelsen förnyar sin inför innevarande budgetår gjorda framställning om anvisande av 35 000 kronor till resor i samband med utbildnings- och fortbildningskurser för yrkesinspektionens befattningshavare.

2 a. *Bränsle etc.* Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 7 021 och 7 275 kronor; anslag 1953/54 8 000 kronor.

2 b. *Övriga expenser.* Utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 65 200 och 70 910 kronor; anslag 1953/54 82 500 kronor. — Inför innevarande budgetår hemställde styrelsen om anvisande av 86 000 kronor. Då styrelsen för budgetåret 1954/55 beräknar kostnaderna till 85 000 kronor, har styrelsen i stort sett endast vidhållit sina tidigare beräkningar.

Yttrande.

Statskontoret föreslår, att posten till sjukvård m. m. med hänsyn till belastningen under budgetåret 1952/53 uppräknas med 2 000 kronor. För reseersättningar och övriga expenser bör anvisas oförändrade belopp.

Departementschefen.

Vid behandlingen av arbetarskyddsstyrelsens och yrkesinspektionens avlöningsanslag har jag utgått ifrån att f. n. någon förändring av arbetarskyddsverkets organisation icke borde ske med hänsyn till den pågående utredningen om arbetarskyddet. Jag vill emellertid framhålla, att det i ett dylikt läge är så mycket mera angeläget att söka utnyttja arbetarskyddsverkets nuvarande resurser. Yrkesinspektionen löser naturligen sin uppgift i första hand genom inspekterande verksamhet. Enligt arbetarskyddsstyrelsens uppgifter torde yrkesinspektionen även med nu tillgänglig per-

sonal vara i stånd att utvidga sin reseverksamhet om blott tillräckligt reseanslag står till dess förfogande. Med hänsyn härtill är jag beredd att föreslå en höjning av anslagsposten till reseersättningar. Uppräkningen bör dock begränsas till 50 000 kronor. — Jag kan däremot icke biträda förslaget att medel skall anvisas för resor i samband med vissa kurser för yrkesinspektionens befattningshavare.

Delposten till bränsle, lyse och vatten bör i överensstämmelse med arbetarskyddsstyrelsens förslag minskas med 500 kronor.

Då jag icke i övrigt tillstyrker bifall till styrelsens framställningar, beräknar jag medelsbehovet under förevarande anslag till (503 500 + 50 000 — 500) 553 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 553 000 kronor.

[88] 5. **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	80 000	80 000
1953/54 (statsliggaren s. 342)	90 000	
1954/55 (förslag)	90 000	

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. ²⁵/₈ 1953) hemställt, att anslaget höjes med 10 000 kronor. Av de organisationer, vilka erhållit bidrag under budgetåret 1952/53, har fyra anhållit om höjning av bidraget för innevarande budgetår. De för detta budgetår sökta bidragen uppgår sammanlagt till 109 500 kronor. *Arbetarskyddsstyrelsen*, som anser den av vissa icke statliga organisationer bedrivna verksamheten på arbetarskyddets område synnerligen värdefull och såsom ett nödvändigt komplement till styrelsens och yrkesinspektionens arbete, finner det önskvärt att verksamheten främjas genom högre statsbidrag än tidigare.

Statskontoret erinrar, att anslaget för innevarande budgetår höjts med 10 000 kronor och anser att någon ytterligare höjning icke bör äga rum.

Departementschefen.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

[89] 6. Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	5 000	1 908
1953/54 (statsliggaren s. 342)	5 000	
1954/55 (förslag)	5 000	

I överensstämmelse med förslag av arbetarskyddsstyrelsen (skr. ²⁵/s 1953) anser jag, att anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

G. Folkpensionering m. m.

[90] 1. Pensionsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	4 707 000	5 745 781
1953/54 (statsliggaren s. 343)	4 737 000	
1954/55 (förslag)	4 820 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1953) anført, att genomförandet av den av 1952 års riksdag beslutade folkpensionsreformen, som träder i kraft den 1 januari 1954, kommer att för budgetåret 1953/54 medföra överskridande av de anslagsbelopp som beviljats bl. a. för vissa engångsarbeten. Under budgetåret 1954/55 torde arbetet med övergång till de hittills beslutade reformerna av folkpensioneringen vara slutfört. Den senast beslutade reformen kommer otvivelaktigt att medföra en avsevärd arbetsökning jämfört med förhållandena före dess genomförande. Med hänsyn till det pågående arbetet med reformens genomförande och i avvaktan på mera erfarenhet har styrelsen emellertid inskränkt sin hemställan till i det följande angivna förslag. Styrelsen räknar emellertid med möjligheten att under budgetåret 1954/55 behöva begära ytterligare anslag för av arbetsökningen föranledda kostnader.

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 106 000 kronor.

Lönereglering.

	Ökning	Minskning
1. 2 maskinoperatörer Ce 13 i st. f. tjänster i Ce 8	3 600	

Personalförstärkning m. m.

2. Gransknings- och sjukvårdsbyråerna:

1 förste byråsekreterare Ca 29 (övergångsstat) utgår		22 884
4 amanuenser	55 872	

3. Försäkringsbyrån:

1 amanuens	13 164	
------------------	--------	--

4. Viss personalökning	250 000	
------------------------------	---------	--

5. Vissa engångsarbeten		245 000
-------------------------------	--	---------

Omräkningar.

6. Reglerad befordringsgång och löneklassuppflytningar	43 522	
--	--------	--

7. 1953 års lönereglering för hålkortspersonal	10 368	
--	--------	--

	Ökning	minskning
8. Delposterna till sakkunniga hos styrelsen och sjuk-		
kassenämnden utgår		1 100
9. Omräkning av rörligt tillägg		1 329
	376 526	270 313
	+ 106 213	

10. I enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal bör 65 nya befattningar i Ca 8 inrättas. 63 av dessa beräknas medföra belastning av ordinarieposten.

Motivering.

1. Trots de förbättringar för hålkortspersonalen som genomförts med anledning av propositionen 1953:134 är avgången bland personalen å styrelsens maskinavdelning fortfarande betydande. Om personalsvårigheterna fortsätter, kan det befaras att arbetsresultatet försämras och att felaktigheter uppstår vid utbetalningarna. 2 tjänster i Ce 13 bör nyinrättas. I gengäld bör medel inte beräknas för 2 tjänster i Ce 8.

2. I anslagsskrivelsen för budgetåret 1953/54 räknade styrelsen i fråga om gransknings- och sjukvårdsbyråerna med en avgång av 3 förste byråsekreterare i Ca 29 å övergångsstat på grund av uppnådd pensionsålder samt av 2 amanuenser på grund av yrkesutbildningsärendenas överflyttning till arbetsmarknadsstyrelsen eller alltså en avgång av 5 befattningshavare. I stället räknade styrelsen — i avbidan på att omfattningen av de mera permanenta arbetsuppgifterna skulle kunna bättre överblickas — med en förstärkning av 4 amanuenser. Kungl. Maj:t beräknade emellertid avgången till 7 befattningshavare — även 2 förste byråsekreterare i Ce 27 beräknades utgå på grund av yrkesutbildningsärendenas överflyttning — och samtidigt medgavs styrelsen rätt att öka antalet amanuenser med endast 2. Kungl. Maj:t beräknade alltså en minskning med 5 befattningshavare mot den av styrelsen föreslagna minskningen med en befattningshavare. Med hänsyn till ökningen av arbetsuppgifterna på grund av genomförandet av folkpensionsreformerna räknades emellertid anslaget för tillfällig arbetskraft upp med 19 600 kronor, vilket ungefär motsvarar avlöningen för 2 nyanställda amanuenser.

Det nuvarande antalet tjänstemän å gransknings- och sjukvårdsbyråerna har visat sig otillräckligt. Trots att samtliga amanuenser för handläggning av ärenden förordnats att bestrida göromål å högre tjänster, har tjänstemän utom verket i betydande utsträckning måst förordnas för att situationen skall kunna nödtorftigt bemästras. Likväl förekommer avsevärd arbetsbalans, vilket medför att sökandena inte får sina ansökningar prövade så snabbt som önskvärt vore. Då dessutom ytterligare en förste

byråsekreterare i Ca 29 på övergångsstat beräknas komma att avgå — avlöningsmedel för denne upptages icke för nästa budgetår — torde anledning finnas att räkna med en försämring av situationen.

Ärendenas svårighetsgrad har undan för undan ökats. De upprepade ändringarna i lagarna om folkpensionering och särskilda barnbidrag har komplicerat ärendena. Det ökade antal fall där skälighetsprövning är avgörande ställer större krav på tjänstemännen. Till detta kommer att antalet ärenden ofrånkomligt måste öka i väsentlig grad genom införandet av de höjda inkomstgränserna och kommunala bostadstilläggen. Om erforderlig arbetskraft inte då står till förfogande, så att ärendena kan avgöras inom rimlig tid, försvåras i hög grad de beslutade reformernas genomförande.

Även ansökningarna om bidrag till kostnader som är förbundna med igångsättande av självständig verksamhet m. m. visar en oavbruten stegring.

För stadigvarande behov räknar styrelsen såsom ett minimum med en ökning med 4 amanuenser, varvid styrelsen räknar in de 2 amanuenser som redan anställts och vilkas avlöning f. n. bestrides av medlen till tillfällig arbetskraft.

3. Med hänsyn till försäkringsbyråns stora personal samt byråns mångahanda arbetsuppgifter kräves ytterligare en amanuens, särskilt efter den arbetsökning som är att vänta till följd av lagändringen från 1954 års ingång. F. n. måste en hel del utredningar och undersökningar i förenkling- och rationaliseringssyfte anstå på grund av brist på tid och kvalificerad personal. Även driftskontrollen har måst starkt åsidosättas av samma anledning.

4—5. Styrelsen kan inte redan nu närmare bedöma behovet av ytterligare arbetskrafter i huvudsakligen biträdesgrad på grund av de fr. o. m. den 1 januari 1954 gällande ändringarna i folkpensioneringen. Den största ökningen kommer att hänföra sig till försäkringsbyråns pensionsavdelning. Även i övrigt får man räkna med icke oväsentliga arbetsökningar å samtliga avdelningar som behandlar pensionsärenden och utbetalningar av pensioner. Med hänsyn till svårigheten att f. n. bedöma den stadigvarande ökningen av personalbehovet föreslår styrelsen, att ett preliminärt beräknat belopp av 250 000 kronor ställes till styrelsens förfogande för bestridande av ifrågavarande avlöningskostnader.

Det belopp av 245 000 kronor, som för innevarande budgetår anvisats till bestridande av kostnaderna för vissa engångsarbeten i samband med reformerna, upptages som minskning.

Yttranden.

Statens lönenämnd, som avgivit utlåtande över framställningen i vad denna avser föreslagna nya tjänster, har förklarat sig inte ha något att erinra mot bifall till framställningen i ifrågavarande del.

Statskontoret har uttalat, att förslaget om inrättande av nya tjänster i Ce 13 för maskinoperatörer ej bör föranleda någon åtgärd, då lönegradsplaceringen för maskin- och stanspersonal i hålkortsarbete prövats vid 1953 års riksdag. Pensionsstyrelsens yrkande om en förstärkning av arbetskrafterna å gransknings- och sjukvårdsbyråerna med 4 amanuenser torde ej böra vinna beaktande. Personalbehovet å försäkringsbyrån finner statskontoret svårbedömbart. Med hänsyn till den anförda motiveringen anser sig ämbetsverket emellertid ej böra motsätta sig att medel ställes till förfogande för anställande å byrån av en amanuens. Till följd av svårigheterna att redan nu bedöma omfattningen av den väntade ökade arbetsbelastningen på grund av folkpensionsreformen bör erforderlig medelsreserv lämpligen ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för tillgodoseende av uppkommande personalbehov.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anför vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor kan förslaget om inrättande av 2 befattningar som maskinoperatör i Ce 13 i stället för 2 tjänster i Ce 8 ej biträdas.

Vad angår de av pensionsstyrelsen föreslagna personalförstärkningarna är det givetvis angeläget att åtgärder vidtages för att förhindra uppkomsten av en större arbetsbalans, som medför att invalider och andra pensionsberättigade får vänta längre än nödvändigt på beslut om sina folkpensioner. Med hänsyn till vad pensionsstyrelsen anført rörande arbetsförhållandena inom gransknings- och sjukvårdsbyråerna bör därför möjlighet till någon förstärkning av dessa byråer öppnas. Behovet härav framhåves av att en förste byråsekreterare å övergångsstat torde avgå under loppet av nästa budgetår. Jag kan emellertid endast tillstyrka, att ett belopp av 55 000 kronor beräknas för tillfällig förstärkning av ifrågasvarande båda byråer med amanuenspersonal. Ehuru den av styrelsen omnämnda förste byråsekreterarbefattningen å övergångsstat torde komma att uppehållas under en del av nästa budgetår, synes anslaget samtidigt kunna minskas med det av styrelsen angivna beloppet 22 884 kronor.

Den föreslagna förstärkningen av försäkringsbyrån med en amanuens kan jag inte förorda.

Styrelsen har föreslagit, att för personal i huvudsakligen biträdesgrad skall beräknas ett belopp av 250 000 kronor under nästa budgetår. Jag förordar, att samma belopp som för innevarande budgetår anvisats till personal för vissa engångsarbeten eller 245 000 kronor beräknas under anslaget även för nästa budgetår.

I enlighet med styrelsens förslag bör 65 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 överföras på ordinarie stat. Av de å övergångsstat uppförda befattningarna

kan enligt vad jag inhämtat en tjänst som förste aktuarie i Ca 29 och 2 tjänster som förste byråsekreterare i samma lönegrad utgå.

Anslaget bör vid bifall till mina förslag höjas med (55 000 — 22 884) 32 116 kronor. Då jag inte har något att erinra beträffande omräkningsposterna, bör anslaget höjas med ytterligare 51 461 kronor. Den sammanlagda höjningen blir (32 116 + 51 461) 83 577 kronor eller avrundat 83 000 kronor. Anslaget bör alltså upptagas till (4 737 000 + 83 000) 4 820 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 692 000 (+ 313 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 64 750 (— 1 100) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 392 000 (— 257 000) kronor;

rörligt tillägg 1 671 250 (+ 28 100) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för pensionsstyrelsen, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 692 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	64 750
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 392 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 671 250
	Summa kronor 4 820 000 ;

c) till *Pensionsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 820 000 kronor.

[91] 2. Pensionsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 054 500	1 315 853
1953/54 (statsliggaren s. 345)	1 159 500	
1954/55 (förslag)	1 172 500	

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1953) hemställt, att anslaget höjes med 13 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	6 000	
2. Kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m. ...	19 000	
3. Övriga expenser		12 000
	<u>25 000</u>	<u>12 000</u>
	+ 13 000	

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift (inberäknat sjukkassebyrån, som den 1 juli 1953 överflyttats till riks försäkringsanstalten) 1951/52 50 812, 1952/53 59 780; anslag 1953/54 44 000.

2. *Kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m.* Utgift (inberäknat sjukkassebyrån) 1951/52 623 342, 1952/53 800 222; anslag 1953/54 670 000. — Trots vissa kostnadsminskningar jämfört med beräkningen för innevarande budgetår erfordras en uppräknig av posten med hänsyn till att styrelsen behöver hyra ytterligare hålkortsmaskiner.

3. *Övriga expenser.* Utgift (inberäknat sjukkassebyrån) 1951/52 304 977, 1952/53 352 561; anslag 1953/54 345 000. — Vissa kostnadsminskningar förutses, främst i fråga om inköp och underhåll av inventarier. Kostnaden för prenumeration å tidskriften *Folkpensioneringen* beräknas minska från 12 000 till 10 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot pensionsstyrelsens beräkning.

Departementschefen.

Då jag icke har något att erinra mot pensionsstyrelsens anslagsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen*: *Om kostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 172 500 kronor.

[92] 3. **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsbud.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	392 500	394 505
1953/54 (statsliggaren s. 345)	415 000	
1954/55 (förslag)	415 000	

I enlighet med förslag av pensionsstyrelsen, varemot statskontoret icke haft något att erinra, bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens orlsombud* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 415 000 kronor.

[93] 4. Bidrag till folkpensioner m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	743 000 000	771 625 310
1953/54 (statsliggaren s. 346)	1 030 000 000	
1954/55 (förslag)	1 085 000 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1953) beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 1 082 000 000 kronor. Följande sammanställning utvisar antalet pensionstagare, som uppburit pension för januari 1952, samt motsvarande för budgetåret 1954/55 uppskattade antal.

	Antal pensionstagare i januari 1952	Beräknat antal pensionstagare 1954/55
A. Alderspension.		
Ogifta pensionstagare	352 236	370 000
Gifta pensionstagare, vars make ej uppbär folkpension eller hustrutillägg	63 497	65 800
Gifta manliga pensionstagare, vars hustru uppbär hustrutillägg	13 655	19 700
Gifta pensionstagare, vars make uppbär folkpension	189 451	202 000
Delsumma för A	618 839	657 500
B. Invalidpension och sjukbidrag.		
Enbart grundpension	14 770	14 500
Tilläggs pension	132 736	123 000
Delsumma för B	147 506	137 500
C. Änkepension	14 772	15 500
D. Hustrutillägg	18 360	22 700
Summa A—D	799 477	833 200

Pensionsstyrelsen har anfört, att anslaget till bidrag till folkpensioner m. m. för budgetåret 1952/53 belastats med 771,6 milj. kronor. Överskridandet av anslaget sammanhänger med att den höjning av folkpensionerna, som beslöts av 1953 års riksdag, icke kunnat förutses vid anslagsberäkningarna för budgetåret i fråga. I nämnda belastning ingår omkring 2,9

milj. kronor, som rätteligen bort belasta anslaget för särskilda barnbidrag. Detta sammanhänger med att barnbidragen numera utbetalas medelst folkpensionsanvisningar. Det har icke varit möjligt att i tid före budgetårets slut reglera dessa konton inbördes med hänsyn härtill.

Styrelsen uppskattar de totala folkpensionskostnaderna för budgetåret 1954/55 — oberäknat indextillägg — till 1 276,4 milj. kronor. Av totalbeloppet kan 169,4 milj. kronor beräknas utgöra tilläggs pensioner, änkepensioner och hustrutillägg, alltså sådana pensionsförmåner till vilka kommunerna skall bidra med viss andel, bestämd enligt 1 § andra stycket lagen den 6 juni 1952 (nr 397) om ändring i lagen den 30 juni 1947 om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen. Av totalbeloppet kan vidare 218,7 milj. kronor beräknas utgöra kommunala bostadstillägg, alltså sådana förmåner till vilka kommunerna skall bidra med viss andel, bestämd enligt 1 § tredje stycket i nyssnämnda lag den 6 juni 1952. Dessa procentuella andelar har uppskattats till 43 % beträffande tilläggs pensioner, änkepensioner och hustrutillägg samt 55,5 % beträffande kommunala bostadstillägg. Härav skulle följa, att kommunernas bidrag kan beräknas till 43 % av 169,4 milj. kronor + 55,5 % av 218,7 milj. kronor = 194,2 milj. kronor. Den på statsverket belöpande andelen av kostnaderna för folkpensioner utom indextillägg under budgetåret 1954/55 beräknas sålunda av styrelsen till 1 082 milj. kronor.

Styrelsen framhåller, att beräkningarna är synnerligen osäkra med hänsyn till att konsekvenserna av den lagändring, som träder i kraft den 1 januari 1954, ännu ej kan bedömas.

Beträffande kommunernas bidrag till folkpensionerna anser sig styrelsen — under hänvisning till uttalande (s. 24) i andra lagutskottets utlåtande (nr 39) till 1947 års riksdag angående procenttal till grund för kommunbidragsberäkningen — böra fästa uppmärksamheten på den kraftiga stegring av antalet skatte kronor som skett de senaste åren och speciellt år 1952. Medelskatteunderlaget per invånare har sålunda stigit från 17,5 skatte kronor år 1946 till 34,4 skatte kronor år 1952. Styrelsen erinrar emellertid, att frågan om det procenttal, som skall ligga till grund för beräkningen av kommunbidragen, senare varit upptagen till behandling i annat sammanhang, nämligen i samband med införandet av kommunala bostadstillägg. Härvid vidtogs en viss ändring rörande ifrågavarande procenttal genom förenämnda lag den 6 juni 1952 (nr 397).

Pensionsstyrelsen har i detta sammanhang omnämnt, att förlust kan väntas uppstå inom den frivilliga statliga pensionsförsäkringen, nämligen i fonden för avgifter erlagda före år 1936 och möjligen i fonden för avgifter erlagda åren 1936 och 1937.

Ifrågavarande försäkring regleras bl. a. genom kungörelsen den 30 december 1947 (nr 981) samt genom kungl. brev den 30 december 1937 med försäkringstekniska grunder för försäkringen. Enligt dessa grunder göres

vid beräkandet av erforderlig fond åtskillnad mellan fonden för avgifter erlagda före 1936 (4,3-procentsfonden), fonden för avgifter erlagda åren 1936 och 1937 (3,25-procentsfonden) samt fonden för senare erlagda avgifter (2,75-procentsfonden). Vidare gäller bl. a., att överskott som uppstått inom någon av fonderna endast skall komma denna fond tillgodo.

Under budgetåret 1951/52 uppgick medelräntan å 4,3-procentsfonden till 3,45 %, eller 0,85 % lägre än som beräknats vid fastställandet av pensionsbeloppen. Motsvarande tal beträffande 3,25-procentsfonden utgjorde 3,12 % resp. 0,13 %. I 2,75-procentsfonden däremot förelåg under samma budgetår en överränta å 0,45 %.

Under förutsättning av en framtida dödlighet i enlighet med vad som antagits i grunderna för försäkringen och en framtida ränteavkastning å 3,0 resp. 3,25 % uppgick bristen i 4,3-procentsfonden vid 1951 års utgång till 11 resp. 9,4 milj. kronor. Den nuvarande bristen skulle sålunda kunna täckas genom ett statsbidrag å omkring 10 milj. kronor.

Bristen i 3,25-procentsfonden beräknas till ca 0,3 milj. kronor under de givna antagandena om dödligheten samt under förutsättning att räntan blir oförändrad. Emellertid torde på grund av verkställda placeringar räntan å 3,25-procentsfondens medel komma att stiga under de närmaste åren.

Då man ej kan förutse den framtida utvecklingen av dödligheten och räntan och följaktligen icke heller storleken av det tillskott i statsmedel, som kan komma att erfordras, anser pensionsstyrelsen lämpligast att inga åtgärder i form av anslagsanvisning vidtages förrän den nu förefintliga 4,3-procentsfonden är förbrukad. Detta beräknas inträffa i slutet av 1970-talet. På motsvarande sätt torde böra förfaras om 3,25-procentsfondens medel ej skulle räcka till de pensioner som skall bekostas av denna fond. Styrelsen understryker, att det ur försäkringstagarens synpunkt är likgiltigt, när statsmedel anvisas för ändamålet, då staten under alla förhållanden garanterar de utfästa pensionerna.

Statskontoret har anfört, att med de förutsättningar, från vilka pensionsstyrelsen utgått vid sin uppskattning av folkpensionerskostnaderna under nästa budgetår, intet synes vara att erinra mot styrelsens förslag till medelsanvisning. Vad styrelsen anfört rörande de fonder, från vilka kostnaderna för den frivilliga statliga pensionsförsäkringen bestrides, har ej heller föranlett någon erinran från statskontorets sida.

Departementschefen.

Det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget överskreds med 28,6 milj. kronor eller, om hänsyn togs till den av pensionsstyrelsen omnämnda felbelastningen, med 25,7 milj. kronor. Då den av 1953 års riksdag beslutade höjningen av folkpensionerna beräknades medföra ett överskridande av anslaget med ca 46 milj. kronor (V ht 1953 s. 200) innebär

detta, att anslaget ursprungligen uppfördes med alltför högt belopp. Detta torde i sin tur ha berott på att antalet folkpensionärer beräknades bli större än det sedermera visat sig bli.

För nästa budgetår beräknar pensionsstyrelsen en ökning av medelsbehovet jämfört med det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 52 milj. kronor. Denna ökning beror dels på att sammanlagda antalet folkpensionärer beräknas stiga trots att invalidpensionärernas antal förutsättes minska något, dels på att i anslaget för innevarande budgetår inräknats endast ett halvt årsbelopp av kostnadsstegringarna på grund av de reformer, som trätt i kraft den 1 januari 1954, och dels på att kommunerna beviljat kommunala bostadstillägg i avsevärt större omfattning än enligt tidigare antaganden skulle bli fallet. Vad sistnämnda faktor angår må nämnas, att man vid beräkningen av anslaget för innevarande budgetår uppskattade de kommunala bostadstilläggen under första halvåret 1954 till 59,3 milj. kronor eller för helt budgetår ca 119 milj. kronor medan pensionsstyrelsen nu uppskattat beloppet för budgetåret 1954/55 till ca 219 milj. kronor. Även sistnämnda uppskattning är i hög grad osäker; då fastställandet av grunderna praktiskt taget helt ankommer på kommunerna själva är man hänvisad till uppskattningar intill dess att samtliga ifrågakommande folkpensioner omräknats, vilket inte torde vara fallet förrän om ytterligare någon tid. Ehuru statens kostnader för ifrågavarande tillägg sålunda synes komma att stiga till avsevärda belopp är det glädjande att på detta sätt kunna konstatera villigheten hos kommunerna — som själva bestrider i genomsnitt mer än hälften av kostnaderna för bostadstilläggen — att förbättra folkpensionärernas ställning.

Pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet enligt nu gällande grunder för nästa budgetår, vilken beräkning såsom framhållits med nödvändighet måste vara i viss mån osäker, synes böra godtagas. I särskild proposition denna dag föreslår Kungl. Maj:t höjning av blindtilläggen inom folkpensioneringen m. m., vilka förslag beräknas medföra en ökning av statens kostnader under detta anslag med ca 3 milj. kronor för år. Då höjningarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1954 bör anslaget för nästa budgetår räknas upp med nämnda belopp och sålunda uppföras med 1 085 milj. kronor.

Pensionsstyrelsens erinran om att kommunernas bidrag till folkpensionskostnaderna på grund av det stegrade skatteunderlaget blivit större än tidigare förutsatts synes inte böra föranleda annan kommentar än att statens åtaganden vid de efter nya folkpensioneringslagens tillkomst beslutade reformerna uppenbarligen grundats på den faktiska utvecklingen bl. a. i fråga om skatteunderlaget. Såsom pensionsstyrelsen själv framhållit har frågan om kostnadsfördelningen behandlats så sent som av 1952 års riksdag.

Vad pensionsstyrelsen anfört rörande fonderna inom den frivilliga statliga pensionsförsäkringen föranleder ingen erinran från min sida.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 085 000 000 kronor.

[94] 5. **Indextillägg å folkpensioner.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	239 000 000	235 060 000
1953/54 (statsliggaren s. 346)	242 000 000	
1954/55 (förslag)	243 000 000	

Enligt gällande bestämmelser skall Kungl. Maj:t senast den 22 i varje kvartals första månad fastställa det procenttal — pensionspristalet — som utmärker förhållandet mellan levnadskostnaderna under nästföregående kvartals sista månad och levnadskostnaderna i juni 1946. Sålunda fastställt pensionspristal skall gälla fr. o. m. månaden närmast efter den varunder det fastställts t. o. m. den månad då nytt pensionspristal fastställs. För varje hel mångfald av fem, varmed pensionspristalet överstiger 100, utgår ett årligt indextillägg å 30 kronor för änkepensionsberättigad och för hustru, som uppbär hustrutillägg, 40 kronor för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter ålderspension eller tilläggs pension eller vars hustru uppbär hustrutillägg, samt 50 kronor för annan pensionsberättigad. Där pensionspristalet, efter att ha stigit med hel mångfald av fem, åter nedgår, skall indextillägget utgå efter oförändrade grunder så länge pensionspristalet överstiger närmast lägre hela mångfald av fem. Indextillägg utbetalas månadsvis tillsammans med folkpensionen i övrigt.

Pensionsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1953) beräknat indextilläggen för budgetåret 1954/55 — under förutsättning att pensionspristalet förblir mellan 130 och 140 — till totalt 264,8 milj. kronor. Av totalbeloppet beräknas 50,2 milj. kronor avse tilläggs- och änkepensioner samt hustrutillägg, d. v. s. sådana pensionsförmåner till vilka kommunerna skall bidra med viss andel. Denna andel uppskattas till 43 % eller 21,6 milj. kronor. Den på statsverket belöpande andelen beräknas sålunda till 243,2 milj. kronor.

Departementschefen.

Pensionspristalet har sedan augusti 1952 varit 138. Anslaget till indextillägg bör beräknas under antagande att talet under nästa budgetår inte kommer att stiga till 140 och ej heller sjunka till 130 eller lägre. Till följd härav bör anslaget i enlighet med pensionsstyrelsens förslag uppföras med 243 000 000 kronor, vilket innebär en höjning med 1 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Indextillägg å folkpensioner* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 243 000 000 kronor.

[95] 6. **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 600 000	3 085 699
1953/54 (statsliggaren s. 347)	3 200 000	
1954/55 (förslag)	3 250 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1953) beräknat antalet pensionsutbetalningar under kalenderåret 1954 till ca 9,3 miljoner. Med oförändrad ersättning av 35 öre per utbetalning beräknas anslagsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 3 250 000 kronor.

Generalpoststyrelsen har tillstyrkt, att ersättning beräknas efter oförändrat belopp per utbetalning.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 250 000 kronor.

[96] 7. **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	14 465 000	14 464 999
1953/54 (statsliggaren s. 347)	13 525 000	
1954/55 (förslag)	13 200 000	

Av anslaget för budgetåret 1952/53 har 2 850 000 kronor anvisats på tilläggsstat. Reservationen å anslaget var vid utgången av nämnda budgetår 4 686 kronor.

Pensionsstyrelsens verksamhet till förebyggande och hävande av invaliditet omfattar dels individuell verksamhet, d. v. s. behandling, vård, yrkesutbildning m. m. åt personer, vilka kan väntas genom dylika åtgärder återvinna eller bibehålla arbetsförmågan, dels annan verksamhet, som avser att i folkpensioneringens intresse förebygga eller häva arbetsförmåga eller befordra folkhälsan.

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1953) föreslagit, att anslaget sänkes med 275 000 kronor.

De faktiska utgifterna under budgetåret 1952/53, den beräkning som ligger till grund för det innevarande budgetår anvisade anslaget samt pen-

sionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under nästa budgetår framgår av följande översikt.

Ä n d a m å l	Utgift 1952/53	Anslag 1953/54	Pensions- styrelsens beräkning för 1954/55	Ökning resp. minskning 1954/55
<i>Individuell verksamhet.</i>				
1. Vård å				
a. pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter	12 061 567	11 475 000	11 475 000	—
b. lasarett och lupushem	269 295	250 000	250 000	—
2. Yrkesutbildning	1 061 280	800 000	475 000	— 325 000
3. Igångsättande av självständig verksamhet (maskiner m. m.)	381 590	325 000	375 000	+ 50 000
4. Läkareundersökning och observation	204 500	190 000	190 000	—
5. Resor	286 767	285 000	285 000	—
Summa	14 264 999	13 325 000	13 050 000	— 275 000
<i>Annan verksamhet.</i>				
6. Bidrag till mindre badanläggningar å landsbygden m. m.	200 000	200 000	200 000	—
Summa kronor	14 464 999	13 525 000	13 250 000	— 275 000

Motivering.

2. *Yrkesutbildning.* Med anledning av överflyttningen av huvuddelen av pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet till arbetsmarknadsstyrelsen minskas medelsbehovet under ifrågavarande anslag. För nästa budgetår erfordras dock minst 345 000 kronor för fall där utbildning beslutats före den 1 juli 1953 samt 130 000 kronor för nya utbildningar.

3. *Igångsättande av självständig verksamhet m. m.* Kostnaderna för denna verksamhet har visat en fortgående stegring. Enligt gällande bestämmelser må pensionsstyrelsens bidrag till en och samma person inte överstiga 5 000 kronor. Med hänsyn till den alltjämt betydande tillströmningen av bidragsansökningar, avseende såväl maskin- och verktygsutrustningar m. m. som motordrivna fordon, har styrelsen emellertid fortfarande icke ansett sig böra lämna högre bidrag än 2 000 kronor till en och samma person. Styrelsens bidrag har härigenom kommit att i allt flera fall täcka endast en mindre del av hela kostnaden, medan återstoden bestritts av kommunala myndigheter eller den sökande själv. För ändamålet bör beräknas ytterligare 50 000 kronor under nästa budgetår.

Yttranden.

Statskontoret har anfört, att det för igångsättande av självständig verksamhet m. m. beräknade beloppet under budgetåren 1952/53 och 1953/54 ökats med sammanlagt 150 000 kronor. Med hänsyn härtill kan statskontoret icke biträda förslaget om ytterligare ökning.

Medicinalstyrelsen och *arbetsmarknadsstyrelsen* har icke haft något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet. Arbetsmarknadsstyrelsen har emellertid — särskilt med hänsyn till det omfattande faktiska behovet av näringshjälp (bidrag till igångsättande av självständig verksamhet m. m.) — framhållit nödvändigheten av att även styrelsen för sin arbetsvårdande verksamhet har tillgång till denna värdefulla hjälpform.

Departementschefen.

Sedan den obligatoriska sjukförsäkringen trätt i kraft den 1 januari 1955, torde kostnaderna under detta anslag minska något på grund av att utgifter för patienters resor till och från pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter delvis kommer att ersättas dem genom sjukkassorna. Då den nya ordningen endast kommer att gälla halva budgetåret och då en eftersläpning beträffande utbetalningarna måste förutses, torde emellertid det av pensionsstyrelsen för resor beräknade beloppet, 285 000 kronor, till större delen komma att gå åt. Behovet av ökade medel för bidrag till igångsättande av självständig verksamhet m. m. bör emellertid få tillgodoses inom ramen för den besparing som kan uppstå å anslaget. Detta bör därför minskas med hela det belopp, 325 000 kronor, varmed kostnaderna för yrkesutbildning beräknas gå ned. Anslaget bör alltså upptagas till (13 525 000 — 325 000) 13 200 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 13 200 000 kronor.

[97] 8. **Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	9 300 000	4 964 192
1953/54 (statsliggaren s. 348)	14 500 000	
1954/55 (förslag)	12 100 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ²⁰/₈ 1953) anfört, att belastningen å anslaget för budgetåret 1952/53 rätteligen skulle ha utgjort ca 7 900 000 kronor. Skillnaden i förhållande till den formella utgiftssiffran har belastat anslaget till bidrag till folkpensioner m. m. på grund av att det icke varit möjligt att före budgetårets slut reglera den inbördes kostnadsfördelningen mellan de båda anslagen.

I fråga om de särskilda barnbidragen har styrelsen erinrat, att beloppen kraftigt höjts fr. o. m. den 1 juli 1953 samt att ändringar berörande den avdragsfria inkomsten träder i kraft den 1 januari 1954. Innan närmare erfarenhet vunnits av hur de nya reglerna kommer att verka, kan endast

en grov uppskattning av kostnaderna under nästa budgetår göras. Dessa kostnader uppskattas till ca 17 000 000 kronor. Kommunernas andel i kostnaderna har för åren 1948—1952 utgjort resp. 26,8, 28,4, 29,5, 31,3 och 40 %. För år 1954 och 1955 uppskattas bidragsprocenten till 41 resp. 42. Den på staten fallande andelen av kostnaderna skulle då bli 9 900 000 kronor.

Kostnaderna för änke- och änklingsbidragen uppskattas under nästa budgetår till 2 400 000 kronor. Härtill kommer kommunala bostadstillägg om 900 000 kronor och indextillägg om 600 000 kronor. Kommunernas andel i kostnaderna har för åren 1948—1951 utgjort resp. 31,5, 33, 33,4 och 35,1 %. För år 1954 och 1955 beräknas procenttalen till 40 beträffande änke- och änklingsbidragen samt indextilläggen ävensom till 55 beträffande de kommunala bostadstilläggen. Den på statsverket belöpande kostnaden skulle då bli 2 200 000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna för statsverket under ifrågavarande anslag uppskattas sålunda av pensionsstyrelsen till (9 900 000 + 2 200 000) 12 100 000 kronor.

Departementschefen.

Vid anmälan i det föregående av anslagen till Allmänna barnbidrag (punkten 23) och till Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott (punkten 25) har jag föreslagit den ändringen i fråga om rätten till allmänt barnbidrag och bidragsförskott, att sådan förmån skall utgå för nomadskolbarn även för tid, varunder barnet är inackorderat vid nomadskola. I analogi härmed föreslås motsvarande ändring beträffande de särskilda barnbidragen, vilken ändring medför en ytterst ringa kostnadsökning. Den ändring i lagen om särskilda barnbidrag, som föranledes härav, återkommer jag till i annat sammanhang.

Enligt pensionsstyrelsens beräkning skulle medelsbehovet under detta anslag bli icke oväsentligt lägre än vad som förutsågs när beslut vid 1953 års riksdag fattades om höjning av maximibeloppet för de särskilda barnbidragen (V ht 1953 s. 207). Detta beror främst på att kommunernas andel i kostnaderna på grund av stegrat skatteunderlag numera beräknas bli större än man då antog. Styrelsens anslagsberäkning bör godtagas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn* m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 12 100 000 kronor.

[98] 9. **Bidrag till de blindas förening.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett obetecknat anslag av 365 000 kronor (statsliggaren s. 349), varav 300 000 kronor avsetts som bidrag till avlöningar och omkostnader för den av De blindas förening bedrivna depå-

verksamheten för försäljning av arbetsmaterial till blinda hantverkare samt av dessas hantverksprodukter. Återstående belopp, 65 000 kronor, utgör bidrag till föreningens verksamhet i övrigt.

De blindas förening har (skr. i maj och oktober 1953) hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår. Beträffande depåverksamheten, som bedrivs genom ett av föreningen bildat aktiebolag, har föreningen anfört, att knappast några nya rön kunnat göras under den korta tid bolaget varit i verksamhet. Till grund för beräkningen av medelsbehovet under budgetåret 1954/55 har därför måst läggas den av statens sakrevision gjorda utredning, som föranledde statsmakterna att beräkna bidraget för innevarande budgetår till 300 000 kronor.

Statskontoret har inte haft något att erinra mot föreningens hemställan.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att detta anslag uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 365 000 kronor.

H. Diverse.

[99] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 367 000 kronor.

[100] 2. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till nämnda fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 17 600 kronor.

[101] 3. **Statens hyresråd: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	627 000	758 338
1953/54 (statsliggaren s. 350)	688 000	
1954/55 (förslag)	733 500	

Statens hyresråd har (skr. ^{26/8} 1953) upplyst, att antalet till rådet inkomna besvärsmål, som under budgetåret 1951/52 uppgått till 5 408, under budgetåret 1952/53 utgjort 5 210. Under hela den tid hyresrådet varit i verksamhet fram till den 1 juli 1953 hade 46 814 mål inkommit, medan 44 541 mål avgjorts eller återkallats. Antalet inkommande mål har under det sistförflutna budgetåret något minskat i jämförelse med förhållandet under närmast föregående budgetår. Under nästa budgetår torde emellertid någon ytterligare minskning icke komma att inträda.

Yrkanden.

Hyresrådet hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 80 500 kronor.

1. Ytterligare medel till ledamotsarvoden	21 500
2. Ytterligare medel för extra föredragande	16 200
3. 1 amanuens	13 164
4. 1 expeditivsvakt	8 280
5. 2 kontorsbiträden	15 800
6. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång	5 544
	80 488

Motivering.

1. Under nästa budgetår bör hållas ca 500 sammanträden mot 416 under budgetåret 1952/53.

2. Det ökade antalet sammanträden medför ökat behov av extra föredragande.

3. På grund av att en heltidsanställd tjänsteman, som förut använt $\frac{2}{3}$ av arbetstiden för amanuensgöromål, numera helt tages i anspråk för föredragning och med hänsyn jämväl till ökningen av antalet sammanträden erfordras ytterligare en amanuens.

4. De besvärshandlingar, vilka skall delgivas klagandens motparter, kopieras numera genom en fotokopieringsapparat. Härigenom har skrivpersonalens arbete lättats. Å andra sidan erfordras en expeditionsvakt för att sköta kopieringsapparaten.

5. Under senare år har hyresrådet anbefallts att omkring den 1 juni framlägga förslag till generell hyreshöjning efter den 30 september. Undersökningarna avser tiden t. o. m. det senaste kalenderåret och uppgifter lämnas av fastighetsägarna i regel i anslutning till skattedeklarationen. Av den fasta personalen sysselsättes fyra personer med statistiska och liknande utredningsarbeten. Då utredningen skall vara färdig i slutet av maj måste arbetet därmed starkt forceras och en betydande förstärkning av arbetskrafterna erfordras under den tid utredningen pågår.

Hyresrådet framlägger fyra alternativa förslag rörande fastighetsomkostnadsundersökningarnas bedrivande.

Alternativ I. Hyresrådet skall fortfarande framlägga förslag omkring den 1 juni. Härför erfordras dels en extra personal av en amanuens i fyra månader samt 2 kanslibiträden och 7 kontorsbiträden i tre månader och dels ett kontorsbiträde hela året. Jämte övertidsersättningar beräknas kostnaderna till 40 000 kronor. — Vissa nackdelar vidlåder denna ordning, bl. a. är tiden för knapp för att medhinna så ingående bearbetningar av materialet, som vore önskvärt.

Alternativ II. Rådet har sökt finna en ordning, som medger en jämnare fördelning av arbetet under året. Härför förutsattes att tiden för förslagets avgivande framflyttas till utgången av september och att Kungl. Maj:ts beslut skall tillämpas fr. o. m. den 1 januari. Bortsett från kostnadsbesparingen skulle fördelar vinnas i form av bättre utredningsresultat. Om detta alternativ godtages behöver rådet en förstärkning över hela året med ett kanslibiträde och tre kontorsbiträden för en kostnad av 32 700 kronor.

Alternativ III och IV. Undersökningarna beträffande fastigheter, färdigställda efter 1941, vilka i stor utsträckning är statligt belånade, bör med fördel kunna utföras av bostadsstyrelsen. Om vid en sådan ordning förslag skall framläggas i juni (alt. III) erfordras dels en extra personal av en amanuens i fyra månader samt ett kanslibiträde och fem kontorsbiträ-

den i tre månader och dels ett kontorsbiträde hela året; jämte övertidsersättningar skulle kostnaderna uppgå till 31 300 kronor. Om förslag skall framläggas i september (alt. IV) kan personalförstärkningen begränsas till två kontorsbiträden hela året för en kostnad av 15 800 kronor.

Hyresrådet har vid anslagsberäkningen förutsatt att alternativ IV tillämpas samt att hyreshöjningarna sker fr. o. m. den 1 januari. De alternativa kostnadsberäkningarna kan dock icke anses fullt säkra. Det förutsättes därför, att rådet erhåller möjlighet att förstärka personalen.

Två reservanter inom hyresrådet (herrar Wibom och Wiman) framför allvarliga betänkligheter mot att ytterligare uppskjuta den tidpunkt från vilken hyreshöjning medgives.

Yttranden.

Sveriges fastighetsägareförbund delar hyresrådets uppfattning, att icke obetydliga fördelar kunde vinnas i fråga om bättre utredningsresultat, därest hyresrådets behandling av frågan om generell hyreshöjning uppskötes till september månad. Kungl. Maj:ts beslut i oktober bör dock göras retroaktivt från den 1 i samma månad. Förbundet tillstyrker förslaget att bostadsstyrelsen skall bearbeta undersökningarna rörande fastigheter färdigställda efter 1941.

Hyresgästernas riksförbund har beretts tillfälle inkomma med yttrande; något sådant har emellertid icke avgivits.

Bostadsstyrelsen avstyrker förslaget att överflytta en del av fastighetsomkostnadsundersökningarna till styrelsen. Styrelsen, som erinrar om hyresregleringskommitténs uppdrag att verkställa en översyn av hela hyresregleringslagen, anser därjämte att prövningen om ändrad tidpunkt för ikraftträdandet av beslut om generell hyreshöjning bör anstå i avvaktan på prövning av kommitténs förslag.

Statskontoret har intet att erinra mot en uppräknig av posten till arvodet m. m. Däremot kan ämbetsverket icke tillstyrka förslag om förstärkning av föredragandepersonal och expeditionsvaktpersonal. I stället för att en begärd amanuensjänst inrättas bör högst 5 000 kronor anvisas till extra arbetskraft. Vad beträffar frågan om fastighetsomkostnadsundersökningarnas organiserande tillstyrker statskontoret alternativ III. De för detta alternativ beräknade avlöningskostnaderna, 31 300 kronor, har ej givit anledning till erinran.

Departementschefen.

För tillfällig amanuenshjälp bör i överensstämmelse med statskontorets förslag anvisas ett belopp av 5 000 kronor. Vidare bör för löneklassuppflyttningar m. m. beräknas ytterligare 5 500 kronor.

Beträffande frågan om fastighetsomkostnadsundersökningarnas organisation är jag icke beredd att föreslå en ändring, som skulle innebära att

Kungl. Maj:ts beslut rörande hyressättningen fattas senare under året än som nu är brukligt. Ej heller kan jag ansluta mig till tanken att undersökningarna skulle uppdelas mellan rådet och bostadsstyrelsen. Undersökningarna bör alltså enligt min mening bedrivas som hittills (rådets alternativ I). I den mån undersökningarna dragit kostnader utom ramen för vad som anvisats för rådets ordinarie verksamhet har dessa hittills — med undantag endast för budgetåret 1952/53, då medel för undersökningarna fanns anvisade under en särskild anslagspost — täckts genom överskridande. Det synes emellertid angeläget att medel beräknas under vederbörliga anslag. Jag föreslår, att ett belopp av 35 000 kronor anvisas för ifrågavarande ändamål under en särskild anslagspost i rådets stat.

På övriga punkter kan jag icke biträda hyresrådets förslag.

Hyresrådets avlöningsanslag bör således uppföras med (688 000 + 5 000 + 5 500 + 35 000) 733 500 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 733 500 kronor.

[102] 4. **Statens hyresråd: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	51 000	72 773
1953/54 (statsliggaren s. 350)	62 000	
1954/55 (förslag)	76 000	

Statens hyresråd har (skr. ²⁶/₈ 1953) hemställt, att anslaget höjes med 12 400 kronor.

Ökningen faller helt på delposten till expenser (utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 56 000 och 69 988 kronor; i sistnämnda belopp har inräknats belastningen å den för 1952/53 särskilt uppförda delposten för fastighetsomkostnadsundersökningen; anvisat 1953/54 56 000 kronor).

Av ökningen belöper 5 200 kronor på papper m. m. till en fotokopieringsapparat. Expenskostnaderna för fastighetsomkostnadsundersökningarna beräknas under hänvisning till vad rådet anført i samband med behandlingen av avlöningsanslaget (se nästföregående punkt) till för alternativ I 9 800 kronor, för alternativ II 13 680 kronor, för alternativ III 7 300 kronor och för alternativ IV 7 200 kronor. Rådet har räknat med sistnämnda alternativ. I beräkningarna ingår vissa engångskostnader, nämligen för ett vart av alternativen I, III och IV 1 700 kronor och för alternativ II 6 800 kronor.

Yttrande.

Statskontoret föreslår, att anslagsposten till reseersättningar (utgift 1951/52 och 1952/53 resp. 1 265 och 1 101 kronor; anslag 1953/54 3 000 kronor) i betraktande av belastningen under de senare budgetåren ned-sättes till 2 000 kronor. Vid godtagande av det av statskontoret förordade förslaget att fastighetsomkostnadsundersökningarna skall bedrivas enligt alternativ III, bör för angivna ändamål expensposten ökas med 7 300 kronor.

Departementschefen.

Delposten till expenser bör uppräknas med dels 5 200 kronor avseende ytterligare kostnader för papper till fotokopieringsapparaten och dels, i anslutning till mitt under nästföregående punkt gjorda förslag rörande fastighetsomkostnadsundersökningarna, 9 800 kronor avseende kostnader enligt rådets alternativ I. Sistnämnda belopp bör uppföras i omkostnads-staten som en särskild anslagspost. Med hänsyn till medelsåtgången för reseersättningar under de båda sistförflutna budgetåren bör de härför av-sedda medlen i överensstämmelse med statskontorets förslag minskas med 1 000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med (62 000 + 5 200 + 9 800 -- 1 000) 76 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 76 000 kronor.

[103] 5. **Kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostads-marknaden.**

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 330)	75 000
1954/55 (förslag)	75 000

Med anledning av förslag i propositionen 1953:151 beslöt 1953 års riksdag, att åtgärder grundade på frivilliga överenskommelser med fastighetsägarorganisationerna borde vidtagas för genomförande av en behovsprövning vid fördelningen av lediga bostadslägenheter. För täckande av de kostnader, som därvid beräknades uppkomma, anvisade riksdagen under femte huvudtiteln ett anslag av 75 000 kronor. Sedermera tillkallade chefen för justitiedepartementet den 22 maj 1953 en sakkunnig jämte sekreterare att upptaga förhandlingar med fastighetsägarorganisationerna rörande genomförandet av ifrågasvarande behovsprövning. Förhandlingarna gav bl. a. till resultat, att de deltagande organisationerna beslöt inrätta ett gemensamt organ, *centralrådet för bostadsfördelning*, med vissa uppgifter i fråga om behovsprövningen. Efter därom av organisationerna gjord framställning har Kungl. Maj:t den 24 juli 1953 förordnat ordförande jämte suppleant för denne i centralrådet.

Yrkanden.

Centralrådet för bostadsfördelning har (skr. 20/9 1953) framlagt följande beräkning av anslagsbehovet för nästa budgetår.

1. Arvodet till ordföranden m. fl.	14 600
2. Propaganda	130 000
3. Övriga omkostnader	8 200
	Summa anslag 152 800

Motivering.

1. *Arvodet.* För arvodet till ordförande, vice ordförande och sekreterare beräknas sammanlagt 11 600 kronor. De ledamöter, som utsetts av de i centralrådet representerade organisationerna, har avstått från arvodet. För biträdespersonal å kansliet beräknas 3 000 kronor.

2. *Propaganda.* För innevarande budgetår beräknar centralrådet att disponera 53 000 kronor för propaganda såsom hjälpmedel för uppnående av syftet med den frivilliga behovsprövningen. Detta belopp förslår nödortftigt till inledning av en propagandakampanj men är otillräckligt för ett fullföljande av kampanjen, då möjligheter till gratispropaganda genom dagspressen framdeles torde komma att saknas. Vid förhandlingar med olika reklambyråer har framkommit, att den billigaste propagandametoden — bortsett från radion — är annonsering i dagspressen. En annons införd en gång i de stora huvudstadstidningarna och i de landsortstidningar, som täcker de större tätorterna, kostar ca 20 000 kronor. Då centralrådet anser, att annonsen bör införas minst fem gånger under ett år, beräknas årskostnaden för annonsering till 100 000 kronor. Annonskampanjen bör kompletteras med affischering minst en gång inom fastigheterna eller genom spridning av en broschyr. Kostnaderna härför beräknas till minst 30 000 kronor.

3. *Övriga omkostnader.* Hyran för centralrådets kansli kommer nästa budgetår att uppgå till 1 200 kronor. För telefon, skrivmateriel m. m. beräknas 2 000 kronor. Då centralrådets arbetsvolym ännu icke kan överblickas, bör ca 5 000 kronor anvisas till oförutsedda utgifter.

Yttrande.

Statskontoret har ej funnit anledning till erinran beträffande beräkningen av medelsbehovet till arvodet. Beträffande utgifterna av omkostnadsnatur framhålles, att hyran för kanslilokal bör bestridas av byggnadsstyrelsen med medel ur statens allmänna fastighetsfond. Med hänsyn till det intresse, med vilket frågan om bostadsfördelningen omfattas av parterna på hyresmarknaden, och den uppmärksamhet, som ägnas frågan i pressen, synes särskilda medel ej behöva beräknas för propaganda, helst som det torde vara möjligt att utan kostnader förmedla propaganda genom radion. Om angivna synpunkter vinner beaktande, behöver anslaget ej

upptagas med högre belopp än (14 600 + 2 000 + 4 400) 21 000 kronor, varvid räknats med 4 400 kronor för oförutsedda utgifter.

Departementschefen.

I enlighet med vad statskontoret anfört bör kostnaden för hyra av kansli lokal icke belasta ifrågavarande anslag utan bestridas ur statens allmänna fastighetsfond. Vad angår beräkningen av medelsbehovet i övrigt är jag i likhet med statskontoret böjd för att antaga, att centralrådet underskattat möjligheterna att genom radion och dagspressen utan kostnad för statsverket bedriva erforderlig upplysningsverksamhet. Med hänsyn härtill och då närmare erfarenheter saknas av den nyligen påbörjade verksamheten, är jag f. n. icke beredd förordna en höjning av anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostadsmarknaden* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 75 000 kronor.

104] 6. Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	45 000	40 839
1953/54 (statsliggaren s. 351)	40 000	
1954/55 (förslag)	40 000	

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[105]. 7. Internationellt socialpolitiskt samarbete.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	750 000	820 755
1952/53	780 000	829 300
1953/54 (statsliggaren s. 351)	780 000	
1954/55 (förslag)	830 000	

Från anslaget bestrides främst kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens verksamhet, för delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet samt för det nordiska socialpolitiska samarbetet.

Sveriges andel i kostnaderna för den internationella arbetsorganisationen uppgick för åren 1951 och 1952 till ca 677 000 resp. 680 000 kronor. Vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår förutsågs, att kostnaden för år 1953 skulle nedgå till ca 606 000 kronor; med hänsyn härtill ansågs anslaget, trots belastningen under budgetåret 1951/52, icke behöva uppräknas. Sveriges andel för år 1954 skall erläggas under budgetåret 1954/55; den har beräknats stiga till ca 658 000 kronor. Jag föreslår med hänsyn härtill, att anslaget höjes med 50 000 kronor och sålunda uppföres med 830 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 830 000 kronor.

[106] 8. Bidrag till utlandssvenskarnas förening.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	104 000	104 500
1953/54 (statsliggaren s. 352)	104 000	
1954/55 (förslag)	80 000	

Av anslaget för innevarande budgetår har för livsmedelssändningar till svenskar i utlandet beräknats 60 000 kronor, för härå belöpande administrationskostnader 6 000 kronor, för kuratorsverksamhet i Sverige 8 000 kronor och för bidrag till föreningens ordinarie verksamhet 30 000 kronor.

Utlandssvenskarnas förening har (skr. ^{21/8} 1953) hemställt om statsbidrag för nästa budgetår. Bidraget till föreningens ordinarie verksamhet har utgått med 30 000 kronor för år alltsedan budgetåret 1943/44 och bör med hänsyn till senare inträffad penningvärdesförsämring höjas till 35 000 kronor. I övrigt äskas anslag efter oförändrade grunder. Föreningen har alltså hemställt om höjning av anslaget till 109 000 kronor.

Beträffande livsmedelssändningarna anför föreningen i huvudsak följande. Under budgetåret 1952/53 har livsmedelpaket utdelats till 110 personer i England och Skottland, 10 i Italien, 925 i Tyskland och 65 i Österrike. Genomsnittligt har varje person erhållit livsmedel tre gånger under budgetåret, vissa särskilt ömmande fall har dock fått ytterligare tilldelning. Antalet paket har sammanlagt uppgått till 3 400. — Det kan visserligen förefalla som om tillgången på livsmedel i t. ex. Västtyskland och Italien är fullt tillfredsställande. Hänsyn måste emellertid tagas till prisläget och köparens betalningsförmåga. I fråga om prisläget har detta under förflutet år ej undergått några väsentliga förändringar, undantagandes dock Östtyskland och Östberlin, där föreningen beräknar att ca 400 utlandssvenskar lever. I dessa områden har de verkliga priserna drivits starkt i höjden, bl. a. på grund av den katastrofalt försämrade tillgången

på livsmedel. Beträffande paketmottagarnas köpkraft framhålles, att mottagarna i t. ex. Västtyskland till ca 80 % är pensionärer med inkomster på omkring 86 kronor per månad för ensamstående och 125 kronor för månad för gifta par; återstående 20 % är att söka bland sjuka och arbetslösa samt barnrika familjer. Förhållandena är ungefär likartade i övriga länder, där föreningen fördelar livsmedel. Det synes möjligt att med ett anslag av nuvarande storleksordning lämna god hjälp till behövande landsmän i de berörda länderna. Livsmedelssändningarna bör fortsätta. Med en utdelning av 3 400 paket tre gånger om året och ett genomsnittspris av 18 kronor för paket erfordras ett belopp av 61 000 kronor; föreningen äskar dock endast 60 000 kronor härför.

Slutligen anhåller föreningen, att, i likhet med vad som medgivits för innevarande budgetår, bidrag till kostnader för utlandssvenska barns besök i Sverige må utgå i den mån de kan rymmas inom anvisat belopp.

Statskontoret anser, att bidrag till livsmedelssändningar med hänsyn till det förbättrade försörjningsläget i de av verksamheten berörda länderna icke längre bör beviljas. Ämbetsverket föreslår, att anslaget anvisas med 38 000 kronor, varav 30 000 kronor för föreningens ordinarie verksamhet och 8 000 kronor för kuratorsverksamheten.

Socialstyrelsen tillstyrker, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 104 000 kronor.

Departementschefen.

Vid anmälan av propositionen 1950:136 angående viss hjälpverksamhet för utlandssvenskar och flyktingar förklarade sig min företrädare i ämbetet ej beredd att förorda, att livsmedelssändningarna till svenskar i utlandet utvecklades till en permanent form av understöd. Verksamheten borde ännu någon tid få fortgå men i alltmer begränsad omfattning. Uttalet godkändes av riksdagen (statsutsk. utl. nr 83; rd. skr. nr 155). I överensstämmelse härmed har anslaget till livsmedelssändningar, som under budgetåret 1949/50 uppgick till 200 000 kronor, under budgetåren 1950/51—1952/53 successivt minskats med tillhoppa 140 000 kronor; för innevarande budgetår har dock för dessa sändningar beräknats samma belopp som under budgetåret 1952/53, 60 000 kronor.

Anslaget till livsmedelssändningar bör nu ytterligare nedskäras. Jag föreslår, att för sådana sändningar jämte administration därav för nästa budgetår beräknas tillhoppa 42 000 kronor. Föreningen bör därjämte för nästa budgetår erhålla oförändrat bidrag till kuratorsverksamheten och sin ordinarie verksamhet, alltså med 8 000 resp. 30 000 kronor. Anslaget bör således uppföras med 80 000 kronor.

Bidrag till kostnaderna för utlandssvenska barns besök i Sverige bör fortfarande få utgå i den mån så kan ske inom anslagets ram.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

[107] 9. Understöd åt utlandssvenskar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	50 000	21 659
1953/54 (statsliggaren s. 352)	25 000	
1954/55 (förslag)	25 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för bistånd i form av mottagningshjälp, starthjälp och rörelselån m. m. åt från utlandet återkomna svenskar. Hjälpverksamheten handhaves av arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen. Riktlinjerna för verksamheten fastställdes av 1950 års riksdag (prop. nr 136; statsutsk. utl. nr 83; rd. skr. nr 155).

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{21/8} 1953) anmält, att kostnaderna under budgetåret 1952/53 fördelade sig med 14 270 kronor på lån till vissa nödställda svenska medborgare och 7 389 kronor på mottagningshjälp och startlån. Styrelsen anser, att ett belopp av 25 000 kronor bör beräknas för dessa hjälpformer. Någon utbetalning av rörelselån har icke förekommit under de två senast förflutna budgetåren; det anses emellertid rimligt att ett belopp av 10 000 kronor beräknas för detta ändamål. Anslaget bör således höjas med sistnämnda belopp.

Statskontoret anser, att det bör vara möjligt att utan höjning av anslagsbeloppet tillgodose uppkommande behov av rörelselån. Anslaget bör upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Understöd åt utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[108] 10. Understöd åt flyktingar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	470 000	417 097
1953/54 (statsliggaren s. 352)	300 000	
1954/55 (förslag)	250 000	

Från detta anslag bestrides främst kostnaderna för omhändertagande genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg av till Sverige anländande flyktingar. Vidare bestrides därifrån kostnader för bidrag i vissa fall till flyk-

tingars resor från Sverige samt de särskilda kostnader i övrigt för flyktingar, som kan anses ofrånkomliga, men för vilka särskilda medel ej beräknats (prop. 1950: 136; statsutsk. utl. 1950: 83; rd. skr. 1950: 155).

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{21/8} 1953) upplyst, att antalet i styrelsens läger eller enskild inkvartering omhändertagna flyktingar, som under budgetåret 1951/52 utgjorde något mer än 400, under budgetåret 1952/53 nedgick till ca 250. Styrelsens kostnader för omhändertagandet under sistnämnda budgetår uppgick till 171 310 kronor. Lägerverksamheten har numera förlagts till ett barackläger i Malmö, i samband varmed utlänningslägret i Landskrona avvecklats. Denna omläggning förväntas medföra en nedgång i omkostnaderna för lägerverksamheten. Å andra sidan innebär det något åtstramad arbetsmarknadsläget ökade svårigheter att placera flyktingarna i lämpligt arbete. En förlängning av den genomsnittliga väntetiden på lägren har också kunnat konstateras. Styrelsen anser försiktigheten bjuda att ej räkna med lägre kostnader än 150 000 kronor för hithörande ändamål.

Startlån utlämnades under budgetåret 1952/53 till ca 300 personer; utgifterna härför uppgick till 106 050 kronor. Med hänsyn till variationer i lånebeloppen och otillförlitligheten i alla bedömningar av antalet lånefall kan någon exakt beräkning av behovet av lånemedel icke göras. Styrelsen finner icke tillrädligt att räkna med ett lägre medelsbehov än 100 000 kronor.

Kostnaderna för flyktingars resor från Sverige uppgick under budgetåret 1952/53 till 2 878 kronor. För detta ändamål bör beräknas ett belopp av 5 000 kronor.

Det totala medelsbehovet uppskattas sålunda till (150 000 + 100 000 + 5 000) 255 000 kronor.

Statskontoret anser, att anslaget bör uppföras med ett till 250 000 kronor avrundat belopp.

Departementschefen.

Anslaget bör i överensstämmelse med statskontorets förslag uppföras med 250 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[109] 11. Social upplysningsfilm.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	30 000	12 989
1953/54 (statsliggaren s. 353)	30 000	
1954/55 (förslag)	30 000	

Kommittén för social upplysningsfilm har (skr. ²⁴/₈ 1953) hemställt, att ett belopp av 100 000 kronor måtte anvisas för filmverksamheten under nästa budgetår. Kommittén anför i huvudsak följande.

Vid innevarande budgetårs ingång förelåg å anslaget en reservation av ca 34 250 kronor. Tillsammans med anslaget för innevarande budgetår uppgår sålunda tillgängliga medel till 64 250 kronor. Därav beräknas ca 3 000 kronor åtgå för administrationskostnader, vartill torde komma utgifter om ca 3 000 kronor för visningskopior och filmredigering m. m. För nyproduktion disponeras sålunda i runt tal 58 250 kronor.

Kommittén förbereder f. n. en film kring ungdomsvården, närmast med sikte på ungdomsvårdsskolornas arbete. Kostnaderna för filmens inspelning och distribution har beräknats komma att uppgå till 75 000—80 000 kronor. Kommittén saknar täckning för dessa kostnader. I denna situation har kommittén vänt sig till Stockholms stad med en framställning om ekonomiskt stöd för den planerade filmen. Utsikterna för en sådan medverkan från stadens sida bedömer kommittén relativt optimistiskt. Kontakt har i samma syfte tagits med Göteborgs stad.

Anslaget har efter hand nedskurits från 125 000 kronor till 30 000 kronor. Detta har skett utan hänsyn till den ökning av filmkostnaderna, som förorsakats av penningvärdeförsämringen. Ett ännu väsentligare motiv för en ökning av anslagssumman i närmare nivå med den ursprungliga ligger i det förhållandet, att filmverksamheten under sin nu drygt sexåriga försökstid avsatt resultat som vunnit erkännande såväl inom de vida kretsar i vårt land, där upplysningsverksamhet bedrivs, som av socialarbetare och filmfackets folk. Den ökade efterfrågan av socialfilm som under de senaste åren konstaterats, bör tillgodoses så långt f. n. är möjligt.

Statskontoret ifrågasätter starkt, under hänvisning till rådande hårt ansträngda budgetära läge, om tillräckliga skäl föreligger för att bevilja anslag till förevarande ändamål även för nästföljande budgetår. I vart fall bör anslaget icke höjas.

Departementschefen.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[110] 12. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	650 000	840 000
1953/54 (statsliggaren s. 353)	835 000	
1954/55 (förslag)	835 000	

Enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning har kommittéanslaget under budgetåret 1952/53 belastats med 743 698 kronor. Denna uppgift är

emellertid icke rättvisande, enär förbrukningen av de tilläggsanslag å tillhoppa 97 000 kronor, vilka tillförts kommittéanslaget från tolfte huvudtitelns anslag till Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner, i budgetredovisningen bokförts under sistnämnda anslag. Den verkliga utgiften under femte huvudtitelns kommittéanslag uppgick till ca 840 000 kronor. — Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1952/53 en reservation av 20 407 kronor.

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 835 000 kronor.

[111] 13. Extra utgifter.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	65 000	55 637
1953/54 (statsliggaren s. 353)	65 000	
1954/55 (förslag)	65 000	

Å anslaget inestod vid utgången av budgetåret 1952/53 en reservation av 53 287 kronor; härav hade emellertid ca 15 000 kronor disponerats redan före utgången av nämnda budgetår. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

[112] 14. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	9 000	5 471
1953/54 (statsliggaren s. 353)	7 000	
1954/55 (förslag)	5 500	

Anslaget torde kunna nedsättas till 5 500 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 kronor.

SAMMANFATTNING.

För budgetåret 1954/55 skulle, vid bifall till gjorda förslag, under femte huvudtiteln uppföras 2 376 537 600 kronor. Då å riksstaten för budgetåret 1953/54 anvisats 2 194 080 500 kronor, skulle således huvudtitelns slutsumma komma att öka med 182 457 100 kronor. Härav kan ca 168 milj. kronor be-tecknas som automatisk ökning.

Förändringarna inom huvudtiteln framgår av följande sammanställning.

Avdelning	Anvisat 1953/54	Äskat 1954/55	Ökning eller minskning
A. Socialdepartementet	770 000	779 000	+ 9 000
B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen	584 150 400	592 910 600	+ 8 760 200
C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	73 748 300	98 674 300	+ 24 926 000
D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.	130 300 000	137 536 700	+ 7 236 700
E. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.	86 784 600	174 721 400	+ 87 936 800
F. Arbetarskydd	4 077 000	4 163 500	+ 86 500
G. Folkpensionering m. m. ...	1 309 918 800	1 363 322 500	+ 53 403 700
H. Diverse	4 331 400	4 429 600	+ 98 200
Summa kronor	2 194 080 500	2 376 537 600	+ 182 457 100

I fråga om anslagen till socialstyrelsen med dithörande verksamhet väntas kostnaderna för de allmänna barnbidragen stiga med 9 milj. kronor. Ersättningarna för bidragsförskott torde öka med 0,6 milj. kronor. Anslaget till uppförande eller inrättande av barnhem kan minskas med 0,8 milj. kronor. Anslaget till byggnadsarbeten vid ungdomsvårdsskolorna föreslås minskat med 0,5 milj. kronor.

Av arbetsmarknadsanslagen ökas anslaget till bidrag till erkända arbetslöshetskassor med 20 milj. kronor främst på grund av de av 1953 års riksdag beslutade nya ersättningsgrunderna. Till kostnader för arbetslöshetens bekämpande beräknas ytterligare 4 milj. kronor.

Av den beräknade ökningen under anslagen till förbättrande av bostadsförhållandena hänför sig 3,2 milj. kronor till kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter, 11 milj. kronor till bostadsrabatter och 5 milj. kronor till bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet, medan anslaget till inrättande av pensionärshem, som för innevarande budgetår är uppfört med 12 milj. kronor, för nästa budgetår bör uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Anslaget till nytryck av en broschyr om statens bostättningslån utgår.

Anslagen till bidrag till sjuk-kassor samt moderskapspenning, vilka sedan

ingången av innevarande budgetår handhafts av riksförsäkringsanstalten, har sammanförts med anslagen till yrkesskadeförsäkringen under en särskild avdelning. Bidragen har, på grund av den allmänna sjukförsäkringens genomförande den 1 januari 1955, preliminärt beräknats öka med 83,1 milj. kronor. Härjämte har under anslaget preliminärt beräknats 5 milj. kronor för moderskapsförsäkring.

Folkpensionerna jämte indextillägg beräknas draga en ytterligare kostnad av 56 milj. kronor utöver innevarande budgetårs anslag. Däremot minskar medelsbehovet till särskilda barnbidrag med 2,4 milj. kronor. Anslaget till materialdepån i Kristinehamn utgår; medel äskas i fortsättningen under åttonde huvudtiteln.

Anslagen till avlöningar och omkostnader har ökats med tillhoppa ca 1,57 milj. kronor.

Härefter följer en mera detaljerad redovisning för ökningarna och minskningarna under de särskilda anslagen (dock ej avlönings- och omkostnadsanslag).

Mera betydande ökningar.	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet.</i>		
Bidrag till avlöande av hemvårdarinnor	140 000	
Allmänna barnbidrag	9 000 000	
Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	600 000	
Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård	200 000	9 940 000
<i>Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.</i>		
Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	20 000 000	
Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. ...	4 000 000	
Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet...	150 000	24 150 000
<i>Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.</i>		
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån	3 200 000	
Bostadsrabatter	11 000 000	
Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet	5 000 000	19 200 000
<i>Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.</i>		
Bidrag till sjukkassor		88 100 000
<i>Folkpensionering m. m.</i>		
Bidrag till folkpensioner m. m.	55 000 000	
Indextillägg å folkpensioner	1 000 000	56 000 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>198 740 000</u>

Större minskningar.		
	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet.</i>		
Fattigvård i allmänhet	200 000	
Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem	800 000	
Ferieresor för barn	100 000	
Statens skolor tillhörande barna- och ungdoms- vården:		
Byggnadsarbeten m. m.	500 000	1 600 000
<i>Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.</i>		
Bidrag till inrättande av pensionärshem		11 999 900
<i>Sjuk- och yrkesskadeförsäkring.</i>		
Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycks- fall i arbete m. m.		200 000
<i>Folkpensionering m. m.</i>		
Åtgärder till förebyggande och hävande av in- validitet	325 000	
Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.	2 400 000	2 725 000
	<hr/>	<hr/>
	Summa kronor	16 524 900

Vad föredragande departementschefen sålunda, med in-
stämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt be-
hagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Olof Särnmark.

Register

till

Femte huvudtiteln för budgetåret 1954/55.

A. Socialdepartementet.

Sid.		Kronor
	Socialdepartementet:	
1	Avlöningar	714 000
2	Omkostnader	65 000
		779 000

B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

	Socialstyrelsen:	
3	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet ..	2 634 000
9	Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar	50 000
11	Omkostnader	472 500
13	Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut ..	91 000
	Statens socialvårdskonsulenter:	
14	Avlöningar	294 000
14	Omkostnader	104 800
	Arbetsdomstolen:	
15	Avlöningar	149 000
15	Omkostnader	12 000
	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:	
16	Avlöningar	175 000
17	Omkostnader	35 000
	Mödrahjälp m. m.:	
17	Mödrahjälp	¹ 10 000 000
18	Mödrahjälp snämnderna	¹ 187 000
	Social hemhjälp:	
18	Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor	3 300 000
34	Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor	260 000
	Fattigvård och barnavård m. m.:	
34	Fattigvård i allmänhet	4 400 000
35	Barnavård i allmänhet	350 000
36	Fattigvård och barnavård för lappar	150 000
36	Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem	12 000 000

¹ Preliminärt beräknat belopp.

Sid.		Kronor
37	Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem	42 000
39	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.....	50 000
40	Allmänna barnbidrag.....	527 000 000
42	Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.....	2 000 000
42	Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	4 600 000
43	Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.	140 000
44	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem	1 800 000
45	Bidrag till driften av barnhem	2 400 000
47	Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem	37 000
49	Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård	2 950 000
50	Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.....	288 600
52	Ferieresor för barn	2 800 000
54	Ferieresor för husmödrar	1 300 000
54	Bidrag till driften av semesterhem	580 000
55	Stipendier för underlättande av husmoderssemester	1 000 000
56	Bidrag till driften av barnkolonier m. m.	1 500 000
	Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården:	
58	Avlöningar	4 557 000
73	Omkostnader	3 347 000
78	Byggnadsarbeten m. m.	1 750 000
82	Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	9 400
83	Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.	17 300
85	Ersättning till inackorderingshem för driftförluster	75 000
86	Bidrag till frälsningsarméns flickhem	3 000
		592 910 600

C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

Arbetsmarknadsstyrelsen:

87	Avlöningar	4 173 000
93	Omkostnader	736 000
96	Krisorganisationen	1 000 000
	Den offentliga arbetsförmedlingen:	
98	Avlöningar	18 113 000
106	Omkostnader	4 568 000
108	Krisorganisationen	2 400 000
109	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	40 000 000
112	Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.....	25 000 000
126	Kostnader för överflyttning av arbetskraft	100
130	Arbetskliniken i Stockholm	164 100
132	Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet	420 000
134	Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet	2 100 000
148	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	100
		98 674 300

Sid.		Kronor
D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.		
Bostadsstyrelsen:		
152	Avlöningar	3 602 500
161	Omkostnader	555 000
Länsbostadsnämnderna:		
163	Avlöningar	2 690 000
167	Omkostnader	662 000
168	Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostads- byggnadslån	13 200 000
169	Bostadsrabatter	86 000 000
171	Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet	30 000 000
173	Bidrag till inrättande av pensionärshem	100
174	Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnads- tekniska frågor	100
Statens nämnd för byggnadsforskning:		
175	Avlöningar	73 100
176	Omkostnader	47 000
177	Byggnadsforskning	275 000
177	Statens nämnd för samlingslokaler	31 800
178	Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler	15 000
179	Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler	100
Bosättningslån.		
Statens bosättningslån:		
179	Ersättning åt ortsombud	60 000
180	Ersättning åt riksbanken	325 000
		137 536 700

E. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

Försäkringsrådet:		
181	Avlöningar	823 300
184	Omkostnader	31 600
Riksförsäkringsanstalten:		
184	Avlöningar	8 270 000
186	Omkostnader	683 500
188	Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.	313 000
188	Bidrag till sjukkassor	¹ 155 000 000
190	Moderskapspenning	¹ 1 100 000
191	Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	4 900 000
191	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersätt- ningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	¹ 3 500 000
192	Bidrag till fiskares försäkring	100 000
		174 721 400

¹ Preliminärt beräknat belopp.

Sid.

Kronor

F. Arbetarskydd.

Arbetarskyddsstyrelsen:

193	Avlöningar	1 006 000
197	Omkostnader	136 500

Yrkesinspektionen:

199	Avlöningar	2 373 000
201	Omkostnader	553 000

203	Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område	90 000
-----	--	--------

204	Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen	5 000
-----	--	-------

4 163 500**G. Folkpensionering m. m.**

Pensionsstyrelsen:

205	Avlöningar	4 820 000
209	Omkostnader	1 172 500
210	Pensionsstyrelsens ortsombud	415 000

211	Bidrag till folkpensioner m. m.	1 085 000 000
-----	--------------------------------------	---------------

215	Indextillägg å folkpensioner	243 000 000
-----	------------------------------------	-------------

216	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar	3 250 000
-----	--	-----------

216	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet ...	13 200 000
-----	---	------------

218	Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn m. m. ...	12 100 000
-----	--	------------

219	Bidrag till de blindas förening.....	365 000
-----	--------------------------------------	---------

1 363 322 500**H. Diverse.**

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

221	Byggnadsstyrelsens delfond	1 367 000
-----	----------------------------------	-----------

221	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark..	17 600
-----	---	--------

Statens hyresråd:

221	Avlöningar	733 500
224	Omkostnader	76 000

225	Kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostadsmarknaden	75 000
-----	---	--------

227	Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.	40 000
-----	--	--------

227	Internationellt socialpolitiskt samarbete	830 000
-----	---	---------

228	Bidrag till utlandssvenskarnas förening.....	80 000
-----	--	--------

230	Understöd åt utlandssvenskar m. m.	25 000
-----	---	--------

230	Understöd åt flyktingar m. m.	250 000
-----	------------------------------------	---------

231	Social upplysningsfilm	30 000
-----	------------------------------	--------

232	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	835 000
-----	---	---------

233	Extra utgifter	65 000
-----	----------------------	--------

233	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.....	5 500
-----	--	-------

4 429 600**Summa 2 376 537 600**

SJÄTTE HUVUDTITELN

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1954.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, och statsrådet Hjalmar Nilson redogör för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1954/55 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, omfattande anslagen till kommunikationsdepartementet, därvid departementschefen anmäler de under punkterna 1, 2, 22—49 och 53—69 upptagna frågorna samt statsrådet Nilson de under punkterna 3—21 och 50—52 upptagna frågorna.

A. Kommunikationsdepartementet.

[1] 1. **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	657 600	786 400
1953/54 (statsliggaren s. 355)	808 200	
1954/55 (förslag)	837 200	

Departementschefen. Arbetsmängden inom kommunikationsdepartementets regeringsrättsbyrå har under de senaste åren successivt ökat i avsevärd omfattning. Sålunda utgjorde antalet inkomna mål under åren 1948—1952 resp. 333, 361, 383, 392 och 493 samt torde för år 1953 uppgå till ca 600. Såvitt nu kan bedömas föreligger inga särskilda skäl att antaga, att tillströmningen av nya mål framdeles skall bli mindre än vad som f. n. är fallet. Med det antal föredragningsdagar i regeringsrätten, som för

kommunikationsdepartementets del förekommer vid nuvarande måltillströmning, kräves en arbetskraftsinsats av något mer än tre föredragande.

Departementets regeringsrättsbyrå förfogar f. n. över en tjänst som regeringsrättssekreterare i Ce 33 samt en arvdestjänst för en extra föredragande. Särskilda medel för den sistnämnda tjänsten har funnits tillgängliga sedan budgetåret 1952/53. Därjämte biträder jordbruksdepartementets regeringsrättssekreterare med föredragning av kommunikationsmål i en omfattning motsvarande något mer än halvtidstjänst. I övrigt måste arbetskraftsbehovet för föredragningarna f. n. tillgodoses genom anlåtande av olika tillfälliga föredragande, en ordning som visat sig förenad med stora besvärligheter.

Då kommunikationsdepartementet, såsom framgår av vad förut anförts, åtminstone för den närmaste framtiden kan beräknas behöva minst tre regeringsrättsföredragande och på längre sikt i varje fall minst två föredragande, bör ytterligare en extra-ordinarie tjänst såsom regeringsrättssekreterare inrättas vid departementet. Detta synes kunna ske genom att den av kommunikationsdepartementet delvis utnyttjade tjänsten som regeringsrättssekreterare i jordbruksdepartementet fr. o. m. den 1 juli 1954 överflyttas till kommunikationsdepartementet. På grund av vad sålunda anförts bör kommunikationsdepartementets avlöningsanslag uppräknas med 23 640 kronor.

Till följd av författningsenliga löneklassuppflyttningar m. m. erfordras en ytterligare ökning av anslaget med 5 360 kronor.

I överensstämmelse med det sagda uppföres anslaget med (808 200 + 23 640 + 5 360) 837 200 kronor.

I departementets personalförteckning skulle vid bifall till mitt förslag uppföras ytterligare en tjänst som regeringsrättssekreterare i Ce 33.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet uppföra ytterligare en tjänst som regeringsrättssekreterare i Ce 33;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	308 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	208 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	289 200
	<hr/>
	Summa kronor 837 200

c) till *Kommunikationsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 837 200 kronor.

[2] 2. Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	45 100	85 600
1953/54 (statsliggaren s. 356)	45 100	
1954/55 (förslag)	51 000	

Departementschefen. Med hänsyn till belastningen under budgetåren 1951/52 och 1952/53 av respektive anslagsposter bör förevarande anslag uppräknas med 1 000 kronor för sjukvård m. m., 1 000 kronor för reseersättningar och 3 900 kronor för publikationstryck. Anslaget skulle alltså uppföras med (45 100 + 1 000 + 1 000 + 3 900) 51 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunikationsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 51 000 kronor.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSVERKET.

[3] 1. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	5 036 000	5 621 500
1953/54 (statsliggaren s. 356)	6 315 000	
1954/55 (förslag)	6 661 000	

Yrkanden.

I. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* (skr. ^{31/8} 1953) hemställer, att anslaget höjes med 152 600 kronor.

	Ökning
1. <i>Personalförstärkningar.</i>	
<i>Vägbyrån:</i>	
a) 1 byrådirektör Ce 31 på avdelningen för städerna	21 984
b) 1 byrådirektör Ce 31 på vägtrafikavdelningen	21 984
<i>Byggnads- och underhållsbyrån:</i>	
c) 1 förste byråingenjör Ce 29	20 148
<i>Konstruktionsbyrån:</i>	
d) 1 byrådirektör Ce 31	21 984
e) 1 förste byråingenjör Ce 29	20 148
2. <i>Omräkning.</i>	
Löneklassförändringar m. m.	46 352
	<u>152 600</u>

3. Dessutom begäres bemyndigande att med anlitande av sakanslag anställa tillfällig arbetskraft i högst Cg 25 vid styrelsens vägbyrå, underhålls- och byggnadsbyrå samt konstruktionsbyrå.

II. *Svenska vägföreningen* (skr. ^{23/4} 1953) föreslår, att ett särskilt utredningsorgan inrättas inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för arbetsuppgifter, som sammanhänger med den översiktliga planläggningen av vägbyggnadsverksamheten.

Motiv.

I. Väg- och vattenbyggnadsverkets personaluppsättning har vid omorganisationerna åren 1944 och 1946 i huvudsak tillmätts efter den dåvarande omfattningen av verksamheten. Sedan dess har arbetsvolymen kraftigt ökat. Styrelsens begäran om personalförstärkningar m. m. i de senaste årens petita har emellertid endast i starkt beskuren omfattning vunnit statsmakternas beaktande. Styrelsen har därav dragit den slutsatsen, att

Kungl. Maj:t icke är beredd att i nuvarande läge ställa personalresurser i form av tjänster till förfogande i erforderlig utsträckning. Med hänsyn härtill har styrelsen nu grundat sina petita på följande förutsättningar.

Då personalresurserna icke varit tillräckliga, har en del av verkets arbetsuppgifter undan för undan måst nedläggas. Styrelsen har försökt att för de olika arbetsområdena bedöma var ett eftersättande av arbetsuppgifterna kan på längre sikt göra minsta skadan. Styrelsen förutsätter, att redan nedlagda uppgifter skall även under nästa budgetår förbli nedlagda, och att verket måhända nödgas nedlägga ytterligare arbetsuppgifter.

Styrelsen förutsätter vidare, att Kungl. Maj:t även i fortsättningen skall kunna medgiva tillfälliga personalförstärkningar under löpande budgetår.

Ytterligare förutsättes, att styrelsen i fortsättningen lämnas möjlighet att i viss utsträckning anställa personal i lägre lönegrader — även i andra fall än i fråga om vägförvaltningarnas byggnads- och projekteringsverksamhet — med anlitande av sakanslagsmedel. Styrelsen anser det sakligt riktigt, att kostnaderna för den arbetskraftsförstärkning, som föranledes av den starka utvidgningen av byggnadsverksamheten eller blir följden av de ökade arbetsuppgifterna inom vägunderhållet, bestrides från medel anvisade för dessa arbetsfält. De arbetsuppgifter, som åvilar den tekniska och kamerala personalen vid vägförvaltningarna, är direkt avhängiga av storleken av de beviljade väganlagen. Detsamma gäller i fråga om arbetsuppgifterna för personalen på styrelsens vägbyrå, underhålls- och byggnadsbyrå samt konstruktionsbyrå.

Slutligen förutsätter styrelsen, att den av svenska vägföreningen gjorda framställningen om inrättande av ett särskilt organ för den översiktliga planläggningen bifalles.

Med dessa förutsättningar säger sig styrelsen ha begränsat sina framställningar om personal till ett absolut minimum.

Gentemot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ställningstagande till personalförstärkningarna har *chefen för styrelsens vatten- och avloppsbyrå* anmält avvikande mening och därvid anfört, att styrelsen bort dels föreslå, att två på sagda byrå befintliga tjänster i Cg 27 skulle omändras till extraordinarie och dels begära medel för anställande av fem högskoleingenjörer i befordringsgången.

II. Svenska vägföreningens motivering för dess förslag innebär i korthet följande.

För att rätt kunna möta den förestående upprustningsperioden på vägväsendets område erfordras en noggrann genomgång av de problem, som berör vägväsendets finansiering och planering. Genom tillsättandet av 1951 års automobilbeskattningsutredning har önskemålen om en utredning av finansieringsspörsmålet beaktats. Planeringsfrågorna, som icke blir belysta av sagda utredning, måste emellertid ägnas motsvarande uppmärksamhet. Eftersom detaljplaneringen i länets vägförvaltningar kommer att kunna genomföras på ett bättre sätt än tidigare på grund av de av 1953

års riksdag beslutade personalförstärkningarna, bör huvudintresset knytas till det översiktliga tekniskt-ekonomiska planläggningsarbetet för landets vägväsende. Denna planläggning bör omfatta dels ett normarbete och dels en översiktlig planläggning av i första hand huvudvägnätet beträffande standard, turordning m. m. under beaktande av investeringarnas lönsamhet. Planläggningen bör baseras på en kartläggning av det nuvarande vägbeståndets utseende samt en prognos över fordonsutvecklingen ävensom med trafikräkningars hjälp ett klarläggande av vägtrafikens fördelning på vägnätet. Väg- och vattenbyggnadsverket gör vad som står i dess makt för att bemästra problemen, men uppgifterna synes vara övermäktiga i förhållande till organisationens nuvarande resurser.

Planeringsproblemet kan lösas enligt olika alternativ. För egen del förordar föreningen, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen snarast förses med ett tillfälligt organ för den översiktliga planeringen. Detta organ bör få karaktären av en enmansutredning, där utredningsmannen vid sin sida får dels ett utredningskontor och dels ett råd. Utredningsmannen bör icke vara underställd viss byrå eller avdelning inom styrelsen utan bör arbeta självständigt men i intim kontakt med väg- och vattenbyggnadsverkets olika organ. Utredningskontoret, som skulle förestås av utredningsmannen, bör bestå av ett femtontal personer, däribland experter med teknisk, nationalekonomisk, näringsgeografisk och statistisk utbildning. Därtill kommer skriv- och ritbiträden i erforderlig omfattning. Kostnaden torde icke behöva överstiga 400 000 kronor per år att avräknas mot automobilskattemedel. Generalplanekontoret torde icke behöva ställa oövertvinnliga krav på personal från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida, då förslaget utgår från att kontorets arbetskrafter till stor del bör rekryteras med experter från utomstående håll. Utredningen bör bedrivas skyndsamt och under en tid av uppskattningsvis tre år. Det rådgivande organet skall följa utredningens arbete i stort och lämna impulser till dess fortlöpande verksamhet. I detta råd bör ingå representanter för vägforskningen, vägtrafiken, samhällsplaneringen, vägbyggnadsentreprenörerna och näringslivet i övrigt. Rådet bör ha till främsta uppgift att bedöma frågor, som har sammanhang med den standard och den turordning, efter vilka det svenska vägnätet bör utbyggas ur tekniskt-ekonomiska synpunkter. Efter antagandet att rådet, exklusive resor, sammanträder i genomsnitt en gång per månad, har kostnaden för detsamma beräknats till 10 000 kronor per år.

Yttranden.

I. Över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita har yttranden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret. I det läge, som nu uppkommit på ifrågakommande förvaltningsområde, vill statskontoret icke utan vidare ställa sig avvisande mot tanken att i viss utsträckning taga sakanslag i anspråk för avlönande av verkets personal på sätt i förevarande framställning föreslagits. En given förutsättning härför bör emellertid vara, att bestämmelser meddelas, som fastställer, i vilken omfattning sakanslag får disponeras för avlöningar, den löneställning som får ifrågakomma för personalen och därjämte angiva de villkor i övrigt, som befinnes påkallade. Beträffande vissa sakanslag

kan det vara möjligt och även lämpligt, att en viss procentuell andel av anslagsbeloppet får användas för avlöningar. Beträffande de begärda personalförstärkningarna erinrar statskontoret allenast, att dessa förslag tidigare varit föremål för statsmakternas bedömande. Då vägtrafikavdelningens organisation kommer att inom en nära framtid prövas på grundval av förslag från statens organisationsnämnd, synes frågan om anställande av en byrådirektör på avdelningen böra övervägas först i samband med nämnda förslag.

II. Över framställningen från svenska vägföreningen har yttranden avgivits av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och statskontoret.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen understryker angelägenheten av att den översiktliga planläggningen utan dröjsmål kommer igång i sådan omfattning, att resultaten därav snarast kan föreligga till stöd för den fortsatta detaljplaneringen. Styrelsen tillstyrker, att ytterligare medel ställs till dess förfogande för att öka resurserna för denna långsiktiga planläggning. Rörande frågan om möjligheten att förvärva personal för detta utredningsarbete anför styrelsen, att det icke lär möta oöverstigliga svårigheter att erhålla personal med nationalekonomisk, näringsgeografisk eller statistisk utbildning. Värre torde det vara att förvärva personal med teknisk utbildning på grund av nuvarande konkurrens om denna arbetskraft. Ett fåtal ingenjörer skulle möjligen kunna tagas inom verket och ersättas på sina nuvarande befattningar med andra, utan att verksamheten i övrigt skulle lida mera påtagligt avbräck. Möjligen skulle det också, om för detta arbete av tillfällig art medgives en friare lönesättning än för statsverksamheten i vanliga fall, kunna gå att förvärva ett fåtal ingenjörer utifrån. — I fråga om erforderligt samråd och samarbete med organisationer o. d. framhåller styrelsen, att den lämpligaste formen härför är att arbeta med en mindre delegation med representation från berörda intressegrupper. Det har vid hittills i styrelsen bedrivet arbete med hjälp av delegationer visat sig förefinnas ett sådant intresse för frågorna, att några särskilda kostnader för representation i en sådan delegation icke torde behöva falla på statsverket. I fråga om den nu aktuella planläggningen erbjuder därjämte delegationsförslaget den fördelen, att delegationens sammansättning smidigt kan anpassas med hänsyn till de delområden inom den översiktliga planläggningen, där tyngdpunkten i arbetet just befinner sig. Styrelsen anser därför, att denna väg bör prövas även här, innan man går in på den av föreningen föreslagna vägen med ett särskilt råd med bestämd sammansättning för den översiktliga planläggningen.

Statskontoret finner det motiverat, att åtgärder vidtages för att möjliggöra en planläggning i stort av vägbyggnadsverksamheten. Arbetet med planläggningen bör bedrivas inom verket. Huruvida planeringsarbetet bör påläggas styrelsens vägbyrå eller anförtros en särskilt utsedd utredningsman, som utrustas med erforderlig teknisk personal, undandraget sig stats-

kontorets bedömande. Med anledning av vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen därutinnan anfört bör något särskilt råd med av vägföreningen angivna uppgifter ej tillskapas.

Föredraganden.

Den under de senaste åren betydligt ökade vägbyggnadsverksamheten har medfört en avsevärd merbelastning för personalen inom väg- och vattenbyggnadsverket. En av denna utveckling betingad förstärkning av verkets personalresurser har emellertid i stort sett endast ägt rum inom vägförvaltningarna. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställningar om personalökningar för styrelsens egen del har blott i mycket begränsad utsträckning kunnat bifallas. Styrelsen har nu anmält, att den till följd härav nödgats eftersätta vissa uppgifter. Med hänsyn till den allmänna återhållsamhet, som ansetts böra iakttagas i fråga om inrättande av nya tjänster, samt den rådande bristen på kvalificerade väg- och vattenbyggnadsingenjörer torde det vara svårt att f. n. nå en mera önskvärd lösning av arbetskraftsfrågan. Jag förutsätter, att styrelsen noga prövar, vilka uppgifter som utan större olägenheter på längre sikt kan lämnas obehandlade, samt att alla möjligheter till rationaliseringar och besparingar inom nu gällande personalram utnyttjas, icke minst i anslutning till den översyn av olika delar av verkets organisation, som pågår genom statens organisationsnämnds försorg.

Av det anförda torde framgå, att jag f. n. icke är beredd att förorda någon mera genomgripande förstärkning av verkets personalorganisation. Emellertid synes det mig nödvändigt att i vissa hänseenden giva väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ökade resurser. Jag syftar här främst på den översiktliga planläggningen rörande vägnätets utformning m. m. Med den kraftiga expansionen av vägbyggnadsverksamheten följer, att helt andra och betydligt större krav än tidigare måste ställas på en sådan planläggning. Ett eftersättande av denna planläggning kan leda till felinvesteringar och på längre sikt medföra avsevärda ekonomiska skador. Behovet av ökade insatser på detta område synes kunna tillgodoses i huvudsak enligt de riktlinjer som angivits av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i yttrandet över svenska vägföreningens framställning. Jag förordar därför, att medel anvisas för inrättande av ett särskilt utredningsorgan för planeringsfrågor inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Något särskilt råd för att följa utredningsarbetet m. m. synes icke behöva tillskapas, utan allt erforderligt samråd torde såsom styrelsen föreslagit kunna ske genom delegationer av representanter för berörda intressegrupper. Medelsbehovet för det föreslagna utredningsorganet har av vägföreningen uppskattats till ca 400 000 kronor per år. I avbidan på närmare erfarenheter beräknar jag för nästa budgetår ett belopp av 200 000 kronor för ändamålet.

Styrelsens begäran om bemyndigande att i ökad utsträckning anställa personal med anlitan­de av olika sakanslag anser jag mig av principiella skäl icke böra biträda. Då emellertid en anpassning av verkets personalbestånd efter växlingarna i arbetsuppgifterna rimligen synes böra ske på ett smidigare sätt än hittills, vill jag föreslå, att särskilda medel för anställande av tillfällig personal beräknas under resp. avlöningsanslag. För väg- och vattenbyggnadsstyrelsens del synes för ändamålet böra beräknas ett belopp av 100 000 kronor.

För de av mig nu föreslagna anslagsuppräknin­garna torde i avlöningsstaten böra uppföras en ny, förslagsvis betecknad anslagspost till avlöningar till tillfällig personal m. m. Denna post, som för budgetåret 1954/55 alltså skulle upptagas till 300 000 kronor, bör helt avräknas mot automobilskatte­medlen.

I samband härmed torde icke-ordinarieposten, som hittills varit uppförd förslagsvis, kunna maximeras av riksdagen.

Vad beträffar övriga under detta anslag framförda yrkanden kan jag endast tillstyrka uppräknin­gen med ett belopp motsvarande de automatiska utgiftsstegringarna för löneklassuppflyttningar m. m. om i runt tal 46 000 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (6 315 000 + 300 000 + 46 000) 6 661 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 700 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	300 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 439 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 215 000
	Summa kronor 6 661 000

b) till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 6 661 000 kronor, därav 3 480 500 kronor att avräknas mot automobilskatte­medlen.

[4] 2. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	991 000	992 400
1953/54 (statsliggaren s. 358)	1 066 000	
1954/55 (förslag)	1 096 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med 14 000 kronor.

		Ökning eller minskning
1. Bränsle, lyse och vatten (anvisat 1953/54 85 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 79 700 resp. 60 800 kr.) minskning med hänsyn till belastningen, sänkta bränslepriser m. m.		— 20 000
2. Övriga expenser för eget behov (anvisat 1953/54 433 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 360 600 resp. 389 400 kr.):		
a) ökade fastlighetsomkostnader	+ 6 500	
b) ökade kostnader för telefon och städning i 18 nya rum	+ 5 000	
c) inköp av värmeskåp och servis till personalens lunchrum	+ 1 500	
d) partiell förnyelse av kontorsmaskinparken ...	+ 20 000	
e) kostnader i anledning av begärda personalförstärkningar (5 000 kr. för löpande utgifter och 6 000 kr. för engångskostnader)	+ 11 000	
f) för 1953/54 beräknat engångsbelopp för anskaffning av kontorsmaskiner m. m. bortfaller	— 31 000	+ 13 000
3. Publikationstryck (anvisat 1953/54 43 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 27 100 resp. 59 700 kr.):		
a) ökade kostnader för verkets personaltidsskrift	+ 6 000	
b) ökade kostnader för övrigt publikationstryck med hänsyn till belastningen	+ 15 000	+ 21 000
		+ 14 000

Yttrande.

Statskontoret. Utgifterna för styrelsens reseersättningar har rätt väsentligt understigit det belopp av 380 000 kronor, som anvisats för ändamålet. Det synes därför kunna ifrågasättas, om icke posten bör nedsättas. Något ytterligare engångsbelopp för ersättningsanskaffning av kontorsmaskiner m. m. under delposten övriga expenser bör ej beviljas. Om den begärda per-

sonalförstärkningen ej heller nu anses böra medgivas, kan nämnda post minskas med ytterligare 11 000 kronor och sålunda uppföras med 415 000 kronor, varav 1 500 kronor till ändamål av engångsnatur och 413 500 kronor till löpande expenser. Då någon väsentlig kostnadsökning för utgivande av styrelsens informationstidskrift i samma omfång som tidigare knappast behöver beräknas, kan statskontoret icke förorda den begärda anslagshöjningen för detta ändamål under anslagsposten till publikationsstryck.

Föredraganden.

Reseersättningsposten torde tills vidare kunna upptagas med oförändrat belopp. Posten till bränsle, lyse och vatten synes i enlighet med styrelsens förslag kunna minskas med 20 000 kronor.

Under delposten övriga expenser för eget behov bör i anledning av det under avlöningsanslaget framförda förslaget om anvisande av medel till tillfällig personal beräknas ett belopp av ca 60 000 kronor, att helt avräknas mot automobilskattemedlen; av beloppet torde omkring hälften kunna anses belöpa på engångskostnader. Delposten bör vidare uppräknas med 10 000 kronor för ökade fastighets-, telefon- och städningskostnader m. m. Med frånräknande av det för budgetåret 1953/54 beräknade engångsbeloppet om 31 000 kronor skulle nettoökningen å sagda delpost bli (60 000 + 10 000 — 31 000) i runt tal 40 000 kronor.

Till publikationstryck upptager jag en med 10 000 kronor ökad medelsanvisning.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (1 066 000 — 20 000 + 40 000 + 10 000) 1 096 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 096 000 kronor, därav 578 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[5] 3. Vägförvaltningarna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	13 435 000	15 580 500
1953/54 (statsliggaren s. 360)	17 695 000	
1954/55 (förslag)	18 448 000	

Yrkanden.

I. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med 535 800 kronor.

1. Personalförstärkningar.	Ökning
a) 8 vägmästare Ce 19 (för enskild väghållning)	89 328
b) 8 ingenjörer Ce 29 (för byggnadsverksamheten)	151 296
4 ingenjörer Ce 27 (för byggnadsverksamheten)	68 112
c) 2 distriktsingenjörer Ce 31 (för vatten- och avloppsverksamheten)	41 472
3 ingenjörer Ce 27 (för vatten- och avloppsverksamheten) ...	51 084
2. Tjänsteförändringar.	
a) uppflyttning av bromästaren vid bron över Hjulsta från Ce 16 till Ce 19	1 224
b) förändring av 10 befattningar som kontorsbiträde Ca 8 till kanslibitträdestjänster Ca 11	10 340
c) förändring av 28 befattningar som kontorsbiträde Ce 8 till motsvarande Ca 8 enl. grunderna för den regl. befordringsgången	—
3. Löneklassuppflyttningar m. m.	122 944
	<u>535 800</u>

4. Dessutom begäres bemyndigande att med anlitan­de av sakanslag anställa tillfällig arbetskraft (teknisk och kame­ral personal) i högst Cg 25 vid vägförvaltningarna.

II. *Distriktsingenjörernas förening* (skr. i februari 1953) hemställer, att distriktsingenjörorganisationen förstärkes och att lönesättningen väsentligt förbättras inom organisationen.

Motiv.

I. Ur väg- och vattenbyggnadsstyrelsens motivering återges här i sammandrag följande avsnitt.

1 a) Statsbidragsverksamheten för enskild väghållning har oavlåttigt stegrats. Ny uppskattningsförrättning skall hållas för varje bidragsväg minst vart femte år. Genomsnittligen skall under de närmaste åren i runt tal 2 700 vägar årligen omuppskattas mot ca 1 700 under perioden 1949—1953. Härtill kommer den automatiska ansvällningen av arbetsvolymen genom bidragsvägnätets årliga tillväxt och den ökade byggnadsverksamhet som följer av det för innevarande budgetår uppräknade byggnadsanslaget. Väg- och vattenbyggnadsverkets personal har kontinuerligt att taga befattning med en byggnadsvolym omfattande ett par hundra mil. För service åt allmänheten i hithörande frågor disponerar vägväsendet teknisk personal av i medeltal två tjänstemän per län. Personaltillgången för ifrågasvarande arbetsuppgifter är otillräcklig. Stödverksamheten till anskaffning av redskap för underhåll av de enskilda vägarna har dessutom tillkommit. — För budgetåret 1952/53 hemställdes om 16 nya tjänster, varav 8 har beviljats; återstående 8 begäres nu.

1 b) Vägförvaltningarna har ställts inför svårlösta problem i fråga om ledningen av byggnadsverksamheten. F. n. beräknar styrelsen, att på varje ledande teknisk befattningshavare inom byggnadsverksamheten på vägförvaltningarna faller ca 6 milj. kronor byggnadsmedel. Detta är för stora belopp. För att byggnadsverksamheten skall kunna ledas på ett tekniskt-ekonomiskt riktigt sätt, bör denna siffra icke överstiga 3 å 4 milj. kronor. Styrelsen anser sig med hänsyn till rekryteringssvårigheter böra begränsa sin framställning till 12 ingenjörsbefattningar.

1 c) Inom distriktsorganisationen för vatten och avlopp finnes f. n. 16 tjänster i Ce 31. Behovet av ytterligare sådana tjänster är ytterligt trängande överallt, där distriktsingenjörens verksamhet är splittrad på mer än ett län, med undantag möjligen för Gotlands län. På grund av rekryteringssvårigheter begränsar styrelsen emellertid yrkandet till 2 nya tjänster i Ce 31. Arbetsuppgifternas omfattning och art nödvändiggör, att varje distriktsingenjör snarast får en kvalificerad medhjälpare. Behovet härav har accentuerats genom omslutningens ökning och decentraliseringen av vissa arbetsuppgifter avseende byggnads- och påbörjandetillstånd. F. n. finns endast 3 ingenjörstjänster i Ce 27. För att förbättra rekryteringsunderlaget för distriktsingenjörerna och för att bereda dem nödvändig avlastning i deras arbete är det ofrånkomligt att öka antalet tjänster i Ce 27. Med hänsyn till knappheten på kompetenta ingenjörer begäres nu endast 3 nya tjänster.

4. Rörande motiven till yrkandet under denna punkt hänvisas till redogörelsen under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag.

Chefen för styrelsens vatten- och avloppsbyrå har anmält avvikande mening rörande styrelsens förslag beträffande personalförstärkningarna för vatten- och avloppsverksamheten och därvid anfört, att styrelsen bort begära 4 distriktsingenjörstjänster i Ce 31, 7 ingenjörstjänster i Ce 27 och 9 ingenjörstjänster i reglerad befordringsgång.

Yttranden.

I. *Statskontoret*. Vid anmälan av anslagsbehovet för budgetåret 1953/54 uttalade föredragande statsrådet, att den utbyggnad av väg- och vattenbyggnadsverkets personalorganisation, som med hänsyn till utvecklingen inom verkets arbetsfält syntes vara ofrånkomlig, i första hand borde ske genom en förstärkning av vägförvaltningarnas personal. Kostnadsökningen för den av Kungl. Maj:t föreslagna och av riksdagen beviljade personalförstärkningen beräknades till icke mindre än 704 300 kronor. Frågan om ytterligare förstärkning av vägförvaltningarnas personal torde få bliva beroende av den ökning av förvaltningarnas arbetsuppgifter, som kan komma att beslutas av statsmakterna. Den föreslagna lönegradsuppflyttningen av befattningen som bromästare vid Hjulsta kan statskontoret icke tillstyrka efter den översyn av löneställningen för de olika tjänsterna inom

väg- och vattenbyggnadsverket, som verkställt av tjänsteförteckningskommittén, varvid även nu ifrågavarande tjänst varit föremål för omprövning.

II. Över framställningen från distriktsingenjörernas förening har yttranden inhämtats från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och länsstyrelserna i samtliga län.

Så gott som samtliga *länsstyrelser* tillstyrker eller uttalar sig eljest positivt om föreningens hemställan.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erinrar om vad styrelsen i de senaste årens anslagsframställningar anfört rörande nödvändigheten av en snar utbyggnad av de för vatten- och avloppsverksamheten avsedda arbetskrafterna. — Med hänsyn till att lönegradsplaceringen av ifrågavarande tjänster prövats för relativt kort tid sedan och i betraktande av att förslag till omorganisation av verksamheten framlagts av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga, anser sig väg- och vattenbyggnadsstyrelsen svårigen kunna tillstyrka förslag till ändrad lönesättning av tjänsterna.

Gentemot styrelsens ställningstagande har *chefen för styrelsens vatten- och avloppsbyrå* anmält avvikande mening samt anfört, att styrelsen bort tillstyrka, att frågan om en åtminstone provisorisk förbättring av distriktsingenjörstjänsternas löneläge upplages till prövning snarast möjligt.

Föredraganden.

Med hänsyn till den relativt omfattande förstärkning av vägförvaltningarnas personal, som ägt rum fr. o. m. ingången av innevarande budgetår, är jag icke f. n. beredd att tillstyrka inrättandet av ytterligare nya tjänster inom denna organisation. Av mitt ställningstagande under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag följer, att jag icke heller vill biträda förslaget om utvidgad rätt att anställa personal med anlåtande av sakanslag. Det synes mig emellertid uppenbart, att behov av arbetskraftsförstärkning vid vägförvaltningarna föreligger på grund av den starka utvidgningen av byggnadsverksamheten. För att möjliggöra anställande av tillfällig arbetskraft i lägre lönegrader och tillgodose de mest angelägna personalbehoven i övrigt torde därför, liksom under styrelsens avlöningsanslag, böra uppföras en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost för avlöningar till tillfällig personal m. m. För budgetåret 1954/55 föreslår jag, att denna anslagspost uppföres med 575 000 kronor. I samband härmed torde icke-ordinarieposten kunna uppföras såsom obetecknad.

Några lönegradsuppflyttningar för personal vid vägförvaltningarna anser jag mig icke böra tillstyrka.

För automatiska utgiftsstegringar beräknar jag dels i likhet med styrelsen ca 123 000 kronor för löneklassförändringar m. m., dels ock 55 000 kronor i anledning av den nya ortsgruppsindelningen. Anslaget skulle alltså uppföras med (17 695 000 + 575 000 + 123 000 + 55 000) 18 448 000 kronor.

Det i personalförteckningen angivna antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 bör ökas med 28 för beredande av ordinarie anställning enligt grunderna för den reglerade befordringsgången åt vissa biträden.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 28 kontorsbiträden i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 088 000
2. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	575 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	5 533 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 252 000
	Summa kronor 18 448 000

c) till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 18 448 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[6] 4. Vägförvaltningarna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 913 000	3 778 600
1953/54 (statsliggaren s. 361)	3 603 000	
1954/55 (förslag)	3 723 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget ökas med 112 000 kronor.

Ökning eller minskning

1. Anslagsposterna till reseersättningar samt underhåll och drift av tjänstebilar (anvisat 1953/54 1 860 000 resp. 800 000 kr.; belastning 1951/52 1 539 100 resp. 893 000 kr., 1952/53 2 274 700 resp. 445 800 kr.) sammanslås till en anslagspost, som i nära anslutning till belastningen uppföres med 2 700 000 kronor + 40 000
2. Bränsle, lyse och vatten (anvisat 1953/54 65 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 61 800 resp. 86 500 kr.) ökning med hänsyn till belastningen och ökade lokalutrymmen + 20 000

Ökning eller minskning

3. Övriga expenser (anvisat 1953/54 800 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 744 000 resp. 743 600 kr.):		
a) ökade kostnader för telefon och städning ...	+ 30 000	
b) partiell förnyelse av kontorsmaskinparken och anskaffning av vissa förvaringsutrym- men m. m.	+ 20 000	
c) kostnader i anledning av begärda personal- förstärkningar (löpande utgifter 20 000 kr. och engångskostnader 30 000 kr.)	+ 50 000	
d) för budgetåret 1953/54 beräknat belopp för engångsanskaffning av kontorsmaskiner m. m. bortfaller	— 48 000	+ 52 000
		<hr/>
		+ 112 000

Yttrande.

Statskontoret. Anslagsposten till sjukvård (anvisat 1953/54 70 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 68 900 resp. 79 900 kr.) torde med hänsyn till belastningen böra uppräknas till 75 000 kronor. — Det är av intresse att även i fortsättningen utgifterna under de båda nuvarande anslagsposterna till reseersättningar samt underhåll och drift av tjänstebilar särskilt redovisas, icke minst för att möjliggöra en jämförelse mellan kostnaderna för förvaltningens resekostnader enligt det alltmer tillämpade systemet med egna bilar och enligt tjänstebilssystemet. Ur allmän redovisnings-synpunkt måste det därjämte vara mindre lämpligt att sammanslå anslagsposter av den storleksordning och den olikartade natur, varom det i förevarande fall är fråga. Statskontoret avstyrker därför styrelsens förslag i denna del. Anslagsposten till reseersättningar torde med ledning av belastningssiffrorna kunna begränsas till 2 200 000 kronor och posten underhåll och drift av tjänstebilar till 400 000 kronor. — Då fråga om ersättningsanskaffning av kontorsmaskiner samt anskaffning av förvaringsutrymmen varit föremål för prövning vid 1953 års riksdag, anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka för enahanda ändamål nu ånyo begärda engångsbelopp.

Föredraganden.

I likhet med statskontoret anser jag, att utgifterna till reseersättningar och till underhåll och drift av tjänstebilar fortfarande bör redovisas under skilda anslagsposter. Med hänsyn till belastningssiffrorna föreslår jag, att dessa poster uppföres med resp. 2 200 000 (+ 340 000) och 460 000 (— 340 000) kronor. Posten till bränsle, lyse och vatten torde i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag böra ökas med 20 000 kro-

nor. Under posten till övriga expenser beräknar jag i anledning av föreslagna utökning med tillfällig personal en ökad medelsanvisning av omkring 120 000 kronor, varav ca halva beloppet torde avses för engångsutgifter. Vidare torde posten böra uppräknas med 30 000 kronor för redan inträdda kostnadsstegringar för telefon och städning m. m. Med borträkande av det för budgetåret 1953/54 beviljade engångsbeloppet om 48 000 kronor skulle posten alltså ökas med (120 000 + 30 000 — 48 000) i runt tal 100 000 kronor.

Då övriga poster i omkostnadsstaten synes kunna uppföras med oförändrade belopp, skulle anslaget för nästa budgetår upptagas till (3 603 000 + 340 000 — 340 000 + 20 000 + 100 000) 3 723 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 723 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[7] 5. De lokala vägnämnderna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	150 000	147 600
1953/54 (statsliggaren s. 361)	175 000	
1954/55 (förslag)	200 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget i anledning av de från den 1 juli 1953 ändrade grunderna för ersättning åt ordförande och ledamot i vägnämnd och länsvägnämnd höjes med 25 000 kronor.

Föredraganden.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[8] 6. Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	300 000	473 500
1953/54 (statsliggaren s. 362)	400 000	
1954/55 (förslag)	450 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1953) föreslår, att anslaget höjes med 50 000 kronor.

Motiv.

Av utgifterna för budgetåret 1952/53 avser 50 300 kronor skador av mera ovanlig beskaffenhet. Anledningen i övrigt till den höjda belastningen är i huvudsak att tillskriva ökningen av trafiken samt högre hastigheter och fordonsvikter, som bidragit till en stegring av de olika skadefallens omfattning. Under 1953 har antalet skadefall visat en påtaglig ökning jämfört med 1952.

Föredraganden.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

VÄGUNDERHÅLL OCH VÄGBYGGNADER.

[9] Vissa anslagstekniska frågor.

Förslag.

I sin skrivelse (^{31/8} 1953) med förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår i vad avser vägväsendet har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* till behandling upptagit bl. a. frågan om en förenkling av anslagstekniken beträffande de statliga väginvesteringarna på driftbudgeten.

Som bakgrund till vad styrelsen anför lämnas här först en kort redogörelse för vägstadgans bestämmelser om flerårsplanerna för vägbyggnadsverksamheten.

Enligt 1 § vägstadgan är allmänna vägar av tre slag, huvudväg, bygdeväg och ödebygdsväg. För att tjäna till ledning vid fördelningen av de medel, som beviljas för olika vägbyggnadsändamål, skall enligt 8 § för varje län i mån av behov upprättas och fastställas flerårsplaner för a) byggande av huvudvägar; b) ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar; c) nyanläggning av bygdevägar; d) nyanläggning av ödebygdsvägar; e) byggande av broar; samt f) vägbeläggningar. Flerårsplan skall avse fem år och förnyas vart tredje år. Flerårsplan upprättas av länsstyrelsen och fastställs av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såvida denna ej finner jämkningar i planen erforderliga, då frågan hänskjutes till Kungl. Maj:ts prövning.

De statliga väg- och broinvesteringarna redovisas under icke mindre än 14 anslag på driftbudgeten, nämligen Nyanläggning av bygdevägar, Nyan-

läggning av ödebygdsvägar, Byggande av huvudvägar, Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar, Förstärkning och förbättring av vägar, Vägbeläggningar, Byggande av broar, Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar, Markförvärv m. m., Marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag, Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m., Byggande av bro vid Bergnäset, Byggande av bro vid Hjulsta samt Stensättning av vägar. Flera av anslagen fördelas av Kungl. Maj:t på samtliga län, beträffande Nyanläggning av ödebygdsvägar dock blott på de sju nordligaste länen.

Handläggningen av anslagsäskandena rörande de statliga väginvesteringarna innebär med nuvarande långt gående anslagsuppdelning en oproportionerligt stor arbetsbelastning för styrelsen samt medför avsevärda olägenheter för vägförvaltningarna. För var och en av dessa regleras vägbyggnadsverksamheten av minst sex av Kungl. Maj:t fastställda rambe-
lopp för medelsförbrukningen, d. v. s. sammanlagt minst 150 anslagsposter. Svårigheter föreligger att utnyttja anslagen, då varje vägförvaltning av säkerhetsskäl måste hålla en reserv för oförutsett på vart och ett av anslagen. Anslagssplittringen medför alltså enligt styrelsen både osmidighet och stelhet i resursernas utnyttjande och kan härigenom sägas försvåra ett rationellt bedrivande av verksamheten, ett förhållande som jämväl uppmärksammas av överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet i deras berättelse för budgetåret 1950/51. Frågan har ävenledes behandlats av 1952 års riksdag i anledning av väckt motion i ämnet (riksdagens skrivelse nr 6).

Styrelsen har funnit det ofrånkomligt att nu pröva vilka åtgärder, som kan vidtagas i syfte att förenkla den administrativa handläggningen av anslagsfrågorna genom begränsning av anslagsuppdelningen, utan härigenom statsmakternas möjligheter att leda och kontrollera investeringsverksamheten minskas.

Styrelsen utgår från att de nuvarande reservationsanslagen Stensättning av vägar, som redan är under avveckling, samt Byggande av bro vid Bergnäset och Byggande av bro vid Hjulsta, vilka automatiskt bortfaller sedan broarna färdigställts, tills vidare skall bestå. Styrelsens förslag till förenkling innebär för övriga elva anslag i korthet att först och främst följande sju anslag skulle bli avvecklade.

Anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar avses för utförande å vissa vägar av genomgående standardförbättringar, vartill även hänföres smärre rätningar, förbättringsarbeten m. m. Då arbeten avseende förstärkning och förbättring ur teknisk synpunkt icke är av annan karaktär än övriga arbeten med omläggning och förbättring av det befintliga vägnätet, synes anslaget kunna uppgå i ombyggnadsanslagen.

Anslaget till Vägbeläggningar avses till de egentliga beläggningsarbetena, medan kostnaderna för förarbetena skall bestridas från förstärkningsan-

slaget resp. om- eller nybyggnadsanslagen. Vid vissa numera tillämpade beläggningsmetoder är det emellertid många gånger icke möjligt att erhålla en rättvisande uppdelning av de kostnader, som skall belasta det ena eller andra anslaget. Då beläggningar numera ingår som del av ett byggnadsföretag, synes det icke nödvändigt med särskilda flerårsplaner för beläggningsarbetena. Därmed bör anslagsändamålen för ny- och ombyggnad av vägar jämväl inkludera förekommande beläggningsarbeten.

Anslaget till Bidrag till byggande och förbättring av broar, motsvarande det nuvarande anslaget till Byggande av broar, tillkom år 1935 med hänsyn till det föreliggande stora behovet av statsbidrag till ombyggnad av större broar m. m. Efter vägväsendets förstatligande har i huvudsak samtliga ombyggnader av bristfälliga broar bestritts med medel från detta anslag oavsett företagets storlek. Från anslaget bestrides kostnaderna för själva broföretaget, medan kostnaderna för tillfartsvägar utgår från vederbörligt vägsnlag. För att tillgodose medelsbehovet för ett broföretag jämte tillfartsvägar måste alltså medel disponeras från minst två olika anslag. Om tillfartsvägarna skall beläggas, tillkommer anslaget till Vägbeläggningar. Styrelsen föreslår, att broföretagen inrymmas i flerårsplanerna för vägbyggnader, samt att bro jämte tillfartsvägar därvid uppföres som ett företag. Detta hindrar icke att den årliga brobyggnadsverksamhetens storlek bedömes för landet i dess helhet i anslutning till den åren 1942—1948 verkställda ingående inventeringen av landets brobestånd. Skäl talar dock enligt styrelsen för att bibehålla en särskild flerårsplan för byggande av speciella broar av sådan storleksordning och svårighetsgrad, att en särskild planläggning och samordning i tiden av deras projektering och utförande erfordras.

Anslaget till Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar tillkom år 1939, då behov av snabb upprustning av vissa ur försvarssynpunkt viktiga vägförbindelser aktualiserades vid krigsutbrottet. Med det samråd, som äger rum vid flerårsplanernas upprättande, föreligger fullt tillräckliga garantier för att de ur försvars- och försörjningssynpunkt angelägna företagen kommer att upptagas till prövning. Vid nu förutsatt investeringsvolym, synes några svårigheter icke behöva uppstå att tillgodose dessa företag inom ramen för de anslagsändamål, vilka styrelsen i det följande föreslår, utan att särskilt anslag anvisas härför.

Det vid vägförstatligandet tillkomna anslaget till Bidrag till vissa städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m. avsåg att bereda vissa städer och samhällen, där kronan är väghållare, lättnad i den markanskaffningsplikt, som kom att åvila dem. Någon sådan principiell skillnad mellan dessa marklösenkostnader och kostnaderna för lösen av mark för företag å landsbygden synes icke föreligga, att det vid en anslagskoncentration kan vara motiverat att bibehålla detta anslag.

Anslaget till Marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag är avsett för marklösen m. m. beträffande före år 1944 igångsatta statliga beredskapsarbeten. Då flertalet av dem är avvecklade som beredskapsarbeten, synes ev. ytterligare uppkommande medelsbehov kunna bestridas av vägbyggnadsanslagen, varför anslaget synes kunna avvecklas.

Anslaget till Markförvärv m. m. tillkom budgetåret 1945/46 för bestridande av kostnaderna för förvärv av rätt till mark m. m., som avses bli tagen i anspråk vid genomförande av vägbyggnadsföretag, ingående i upprättade investeringsplaner. Anslaget är avsett att tagas i anspråk, där det av förhållandena framgår, att uppskov med ordnande av marklösenfråga visar sig vara ofördelaktigt, eller där byggnadsförbud i samband med framdragande av väg över mindre fastighet medför avsevärt intrång i enskild rätt. Även om detta utgör ett behov, som i vissa fall ligger utanför flerårsplanernas ram, bör hinder ej möta att bestrida eventuella kostnader från anslag för den ordinarie väg- och brobyggnadsverksamheten.

Härefter återstår de egentliga vägbyggnadsanslagen Nyanläggning av bygdevägar, Nyanläggning av ödebygdevägar, Byggnad av huvudvägar samt Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar. Styrelsen framhåller, att enligt 1934 års väglag begreppet allmän väg omfattade landsväg och ödebygdeväg. År 1936 infördes därutöver begreppet huvudväg, varvid skildes mellan väg av synnerlig betydelse för den genomgående, långväga samfärdseln eller eljest av stor vikt ur trafiksynpunkt (sedermera benämnd rikshuvudväg) samt annan huvudväg (sedermera benämnd läns-huvudväg). Gällande väglag skiljer icke mellan olika slag av allmänna vägar, medan däremot vägstadgan, som innehåller föreskrifter om behandlingen av vägfrågor, upptager tre slag av allmänna vägar, nämligen huvudväg, bygdeväg samt ödebygdeväg. Uppdelningen av gruppen huvudvägar, som omfattar ca 24 000 km av landets omkring 90 000 km vägar, i vägar av riksbetydelse (nuvarande rikshuvudvägar) och i vägar av väsentligen länsbetydelse (nuvarande läns-huvudvägar) äger alltjämt tillämpning.

Enligt styrelsen vore det riktigare att jämställa flertalet läns-huvudvägar med bygdevägarna än med rikshuvudvägarna, då det med nuvarande uppdelning av arbeten avseende ombyggnad av läns-huvudvägar och bygdevägar på två skilda anslag icke sällan inträffar, att ombyggnad av en bygdeväg kan komma till stånd tidigare än en ur läns-synpunkt mera angelägen ombyggnad av en läns-huvudväg. Det vore ur läns-synpunkt en fördel, om angelägenheten av ombyggnader av länets väsentligen interna vägnät prövades i ett sammanhang utan uppdelning på skilda vägkategorier.

Vid prövningen av flerårsplanerna för nyanläggning av bygdevägar och för nyanläggning av ödebygdevägar har vidare svårigheter uppstått att bedöma till vilkendera en väg skall hänföras. Då vidare även ödebygdevägarna numera har att uppbära tung trafik, föreligger ur standardsynpunkt ingen skillnad mellan bygdevägar och ödebygdevägar. Styrelsen anser därför

icke skäl föreligga att längre bibehålla två kategorier av nyanläggningsföretag.

Styrelsen föreslår därför sådan ändring av 1 § vägstadgan, att de allmänna vägarna uppdelas i endast två grupper, nämligen riksvägar och länsvägar. Till förstnämnda slag av vägar skulle hänföras vägar, vilka är av synnerlig betydelse för den genomgående, långväga samfärdseln och som tillsammans skulle utgöra ett stamvägnät, tills vidare omfattande de nuvarande rikshuvudvägarna. Till förhindrande av förväxling med begreppet huvudled enligt vägtrafikförordningen föreslås benämningen rikshuvudväg ändrad till riksväg. Övriga allmänna vägar skulle sammanföras under en gemensam benämning, länsvägar.

Styrelsen ifrågasätter vidare, om det icke väsentligen bör läggas i länsorganens hand att i samband med flerårsplanernas upprättande bedöma, i vilken omfattning ett läns medelstilleddning till länsvägarna bör användas för nyanläggnings- resp. ombyggnadsarbeten. Förbrukningen under år 1952 av anslagsmedel för dylika slags arbeten å länsvägar har varit väsentligt olika inom olika län, så att anslagsförbrukningen till nyanläggningsföretag är liten i de sydligare länen men i norrlandslänen utgör en väsentlig del av den totala investeringen. Att medlen bundits vid skilda anslagsändamål har i de sydligare länen exempelvis medfört, att förändring av enskild väg till allmän måst skjutas på framtiden av brist på medel för i samband därmed erforderliga istandsättningsarbeten. Som ytterligare skäl anföres, att, om en bygd har allmän väg av icke godtagbar beskaffenhet, behovet av denna vägs förbättring närmast kan jämföras med behovet av nyanläggning av väg till en bygd, som saknar sådan. Länsorganen bör då ha möjlighet att pröva vilket av behoven, som är mest angeläget, antingen ombyggnad av förstnämnda väg eller nyanläggning av sistnämnda väg, utan att vara bundna av de tillgängliga medlens fördelning på två anslag, hänförliga till två flerårsplaner. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att endast *en* flerårsplan för byggande av länsvägar upprättas.

Enligt styrelsens förslag skulle för reglering av väg- och brobyggnadsverksamheten alltså vara tillfyllest med en flerårsplan för byggande av riksvägar, en för byggande av länsvägar samt en för byggande av speciella storbroar.

Om anslagen koncentrerades till att motsvara föreslagna flerårsplaner eller till tre anslag, skulle detta likväl innebära, att verkets byggnadsverksamhet komme att regleras genom 48 anslagsposter, utom de skilda posterna för storbroar inom de län, där sådana förekommer. För väg- och vattenbyggnadsverket skulle en väsentligt enklare handläggning erhållas, om de medel, som riksdagen varje budgetår ställer till vägväsendets förfogande för statliga väginvesteringar, i stället anvisades över *ett* anslag. Detta förutsattes bli anvisat som reservationsanslag och föreslås erhålla benämningen *Vägbyggnad*.

Kungl. Maj:t och riksdagen skulle därvid enligt styrelsen bibehållas vid sin möjlighet att påverka fördelningen av anslagsmedlen, därest styrelsen vid medelsäskandet å detta anslag hade att redovisa den förutsatta uppdelningen på byggande av riksvägar, av länsvägar och av storbroar. Riksdagen skulle i samband med anslagsbeviljandet och på grundval av Kungl. Maj:ts i proposition framlagda förslag få tillfälle att pröva anslagets disposition i huvudsak på de angivna olika ändamålen. Kungl. Maj:t skulle därefter besluta om anslagets fördelning samt ställa detsamma till styrelsens förfogande, som hade att tillgodose vägförvaltningarna med medel intill de rambelopp Kungl. Maj:t fastställer för de olika länen. En mindre anslagsdel förutsattes ställd till styrelsens förfogande för täckande av vissa kostnader av gemensam natur samt för brådskande och oförutsedda företag. I samband med efterföljande anslagsäskanden skulle till riksdagen lämnas en redogörelse för investeringsanslagens slutliga disposition under förflutna arbetsår, innefattande fördelningen, förutom på de angivna ändamålen, även av delposten till Byggande av länsvägar på nyanläggning resp. ombyggnad. Riksdagen finge härigenom möjlighet att lämna de direktiv för den fortsatta verksamheten, som kunde befinnas påkallade.

Yttranden.

Förslaget i fråga om anslagstekniken har helt tillstyrkts av *arbetsmarknadsstyrelsen, länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Blekinge, Malmöhus och Västernorrlands län* samt av *länsvägnämndernas förbund*.

Arbetsmarknadsstyrelsen har sålunda funnit, att behov av den föreslagna förenklingen föreligger även ur synpunkten att den gör det möjligt att på ett smidigt sätt för vägbyggnadsverksamheten tillvarata förekommande arbetskrafttillgångar och åstadkomma anpassning efter de lokala förhållandena på arbetsmarknaden.

Nämnda *länsstyrelser* har alla såsom bakgrund till sina tillstyrkanden mer eller mindre utförligt omvittnat de olägenheter i olika avseenden, som i det praktiska arbetet visat sig vara förknippade med nuvarande ordning, samt betonat hurusom genomförande av förslaget skulle möjliggöra ett mera rationellt utnyttjande av anvisade medel samt en förenkling i det administrativa arbetet.

Även *länsvägnämndernas förbund* understryker de nackdelar hos det nuvarande anslagssystemet, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, samt anför vidare i korthet bl. a. följande.

I samband med en så genomgripande förändring av väghållningens administration, som vägväsendets förståtligande innebar, får det anses naturligt att statens högsta organ gavs befogenhet att utöva en reglerande inverkan på utvecklingen inom olika områden av vägväsendet. Sedan det statliga vägväsendet numera fungerat i snart tio år, synes tiden enligt förbundet mogen att åt den för väghållningen ansvariga myndigheten i samråd med vägnämnder och länsvägnämnder giva en ökad rörelsefrihet i en-

lighet med de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda riktlinjerna. Dessa ger möjlighet till ökat inflytande från de lokala organens sida vid avvägningar med hänsyn till ett läns speciella förhållanden. Förbundet förutsätter, att, sedan ett samlat rambelopp tilldelats länet, intimt samråd om medlens användning sker mellan vägförvaltning samt vägnämnder och länsvägnämnd. Med dessa utgångspunkter tillstyrker förbundet förslaget livligt.

Erinringar mot förslaget har framförts av följande två myndigheter.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anser, att anslagen till Nyanläggning av ödebygdsvägar samt till Byggande och förstärkning av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar bör bibehållas men har i övrigt ej något att erinra mot förslaget till anslagskoncentration, som enligt länsstyrelsen måste medföra en stor administrativ förenkling. Därest det förstnämnda anslaget, som har sin speciella betydelse för norrlandslänen, skulle uppgå i ett nytt gemensamt väganslag, kunde det ställa sig svårt att i angelägenhetshänseende jämföra ett sådant ödebygdsföretag med andra nyanläggningar eller omläggningar inom områden med en betydande bebyggelse och trafik. Detta kunde även befaras leda till tvistigheter inom länsvägnämnden. Länsstyrelsen befarar jämväl att det relativt höga anslag till norrlandslänen, som motiveras av dessa speciella väganläggningar, så småningom skulle komma att minska. — Vad beträffar för riksförsvaret viktiga vägar och broar kan det i vissa fall ifrågasättas, om sådana anläggningar är av den allmänna betydelse för biltrafiken, att de kan jämföras med andra aktuella vägföretag; detta kan i sin tur leda till att ett sådant militärt företag ej medtages i flerårsplan. För att eliminera denna konkurrens bör det finnas ett särskilt anslag för militärvägar.

Riksräkenskapsverket har för sin del kommit till att antalet anslag, för vilka flerårsplaner bör upprättas, kunde begränsas till fem, nämligen avseende nyanläggning av ödebygdsvägar, byggande av bygdevägar och läns huvudvägar, byggande av rikshuvudvägar, vägbeläggningar och byggande av broar. Härjämte skulle fortfarande anvisas ett särskilt anslag för Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar. En delegering av beslutanderätten på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, så att, sedan Kungl. Maj:t mellan länen fördelat totalsumman av de fem anslagen med flerårsplaner, styrelsen finge för vart och ett av länen bestämma det för resp. län avsedda beloppets fördelning på de med de olika anslagen avsedda ändamålen, synes verket ej förenligt med de krav, som vid vägväsendets förstatligande uppställts i fråga om statsmakternas möjligheter att utöva ett reglerande inflytande på vägbyggnadsverksamhetens inriktning. Riksräkenskapsverket har anfört i korthet följande.

Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tänkta ordningen för riksdagens dirigerande av den statliga väginvesteringsverksamheten skulle såvitt verket kan finna komma att leda till att riksdagen i viss mån sattes i

efterhand. Riksdagens reglering på detta område bör fortfarande ske genom att medelsanvisningen i riksstaten uppdelas på anslag för olika ändamål.

Å andra sidan bör nuvarande anslagsuppdelning själfallet icke bibehållas, i den mån den kan anses icke längre tillgodose något verkligt behov. Vidare bör sådana jämkningar i fråga om riksdagens dirigerande möjligheter kunna vidtagas, som, utan att mera påtagligt minska dess inflytande, är ägnade att främja ett rationellt bedrivande av verksamheten och dess planläggning. Från dessa utgångspunkter har verket kommit fram till att separata anslag icke behöver uppföras för de ändamål, som avses med anslagen för bidrag till vissa städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m., för marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag och för markförvärv m. m. Däremot talar vissa skäl för men knappast några mot ett bibehållande av det speciella anslaget för byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar. Anslagets sammanförande med anslag, för vilka flerårsplaner upprättas, synes ej komma att medföra några fördelar utan snarare nackdelar genom att arbetet med dessa planer kompliceras. På grund av vägbeläggnings- och brobyggnadsarbetenas speciella karaktär ur teknisk synpunkt samt med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört om nödvändigheten av att i fråga om dessa arbeten alltjämt tillgodose vissa krav på kontinuitet och lämplig omfattning ur rikssynpunkt skulle enligt verkets mening knappast något vinnas genom utvidgning av vägbyggnadsanslagen till att även avse vägbeläggningar och byggande av broar. En sådan omläggning synes icke heller ägnad att medföra någon förenkling av arbetet med flerårsplanerna. Nu anförda synpunkter synes närmast tala för att anslagen för vägbeläggningar och byggande av broar bör bibehållas.

Ett sammanförande av anslagen för ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar och för förstärkning och förbättring av vägar med de egentliga vägbyggnadsanslagen synes däremot innebära en jämförelsevis obetydlig jämkning i fråga om riksdagens reglerande möjligheter men kunna tänkas befrämja verksamhetens rationella bedrivande, varför en sådan omläggning tillstyrkes.

Det synes kunna ifrågasättas, huruvida icke för nyanläggning av ödebygdsvägarna fortfarande bör uppföras ett separat anslag, medan kostnader för förbättring och ombyggnad av sådana vägar får rubriceras som kostnader för bygdevägar. En övergång till gemensam medelsanvisning för bygdevägar och länshuvudvägar synes icke medföra någon försvagnig utan snarare en förstärkning av riksdagens reglerande inflytande.

I anledning av riksräkenskapsverkets utlåtande har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* i särskilt avgivet remissyttrande anfört bl. a. följande.

Även om ett särskilt anslag till ur försvarssynpunkt viktiga företag finnes, måste hänsyn likväl vid upprättande av flerårsplaner alltid tagas till ur försvarssynpunkt viktiga företag. — Beträffande anslaget till vägbeläggningar utgör beläggningen en del av själva vägföretaget och kostnaden kan enligt gällande bestämmelser bestridas från vägbyggnadsanslagen. Då anslaget tillkom, ansågs en avsevärd del av det för beläggning aktuella vägnätet vara i sådant skick, att det kunde beläggas med endast obetydliga förarbeten i fråga om vägbanan. Trafikutvecklingen har emellertid medfört, att sådana vägar, som nu belägges, erfordrar synnerligen omfattande

upprustnings- och förstärkningsarbeten, innan beläggningsen kan påföras. — Utöver den brobyggnadsverksamhet, som äger rum inom ramen för anslaget till byggande av broar, förekommer en icke ringa sådan verksamhet, som bestrides med medel från de egentliga vägbyggnadsanslagen. Härtill kommer, att om t. ex. en svag bro skall ersättas med trumma — något som även får anses som en brosanering — medel härtill som regel utgår från anslaget till förstärkning och förbättring av vägar. — De skäl riksräkenskapsverket anfört för bibehållande av anslaget till nyanläggning av ödebygdevägar kan styrelsen icke finna på något sätt uppväga vad den i sina petita framhållit för ett slopande av anslaget. Styrelsen utgår ifrån, att de län, som för närvarande får disponera anslaget, även i fortsättningen skall få en av det totala nyanläggningsbehovet föranledd medelstildelning.

Föredraganden.

Den statliga väg- och broinvesteringsverksamheten regleras f. n. över icke mindre än 14 olika anslag. Uppdelningen har skett icke blott efter olika vägkategorier (huvudvägar, bygdevägar etc.) utan även efter arbetenas art (egentlig vägbyggnad med fördelning på nyanläggning och ombyggnad samt brobyggnad, vägbeläggning o. s. v.). Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har nu framlagt förslag om en koncentration av anslagsanvisningen under vissa förutsättningar till ett enda anslag, benämnt Vägbyggnad.

Av vad styrelsen anfört framgår, att den nuvarande långtgående uppspaltningen på ett flertal anslag med begränsat användningsområde otvivelaktigt medför vissa betydande praktiska olägenheter. Möjligheterna att utnyttja anvisade medel på mest rationella sätt försämras, bl. a. genom att systemet bidrager till att försvåra igångsättandet av större företag samt anpassningen av vägbyggandet efter läget på arbetsmarknaden i de olika länen. Jämväl planläggningen försvåras. Härtill kommer, att den administrativa handläggningen av anslagsfrågor samt bokföringen blir relativt betungande för såväl väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som vägförvaltningarna. Starka skäl synes mig därför i och för sig tala för att man bör söka åvägbringa en förenkling av anslagstekniken. Tidpunkten härför torde vara lämplig, sedan den av riksdagen beslutade omläggningen till kalenderår av medelsberäkningen för de ordinarie anslagen till vägbyggnadsverksamheten nu genomförts.

Vid ställningstagandet till huru en sådan förenkling bör gestaltas torde man kunna bortse från anslaget till Stensättning av vägar, som är under avveckling, samt anslagen till Byggande av bro vid Bergnåset och till Byggande av bro vid Hjulsta, vilka inom kort automatiskt bortfaller, sedan företagen slutförts.

Samtliga remissmyndigheter har varit eniga om att anslagen till Förstärkning och förbättring av vägar, Markförvärv m. m., Marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag samt Bidrag till vissa städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m. bör kunna uppgå i de egentliga väganslagen. Jag förordar att så sker. De betänkligheter, som yppats i ett

par remissyttranden rörande lämpligheten av att slopa anslagsrubriken Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar, delar jag ej utan jag förordar, att medelsbehovet för dessa företag på sätt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit tillgodoses utan att särskilt anslag anvisas härför.

Då vägbeläggningsarbeten numera endast undantagsvis utföres såsom självständiga företag utan direkt samband med egentliga vägbyggnadsarbeten, förefaller det knappast längre befogat att bibehålla ett särskilt anslag för ändamålet, i all synnerhet som vissa beläggningsarbeten redan nu bekostas av andra anslagsmedel. Med hänsyn härtill och till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i övrigt anfört beträffande anslaget till Vägbeläggningar förordar jag, att detsamma får uppgå i vägbyggnadsanslagen. Under sådana förhållanden torde någon särskild flerårsplan för vägbeläggningar ej heller vara behövlig.

Kostnaderna för brobyggen kan för närvarande bestridas från det särskilda anslaget till Byggande av broar men även med medel från de fyra egentliga vägbyggnadsanslagen och från anslaget till för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar samt från förstärknings- och förbättringsanslaget. I likhet med vad som är fallet i fråga om vägbeläggningarna förekommer alltså icke heller beträffande broarna någon enhetlig redovisning i anslagshänseende. Med hänsyn till önskemålet om en ökad anslagskoncentration kan jag därför icke finna några avgörande skäl för att bibehålla det nuvarande särskilda brobyggnadsanslaget, som för övrigt också har den olägenheten, att man anslagsmässigt upprätthåller en åtminstone ur praktisk synpunkt olämplig åtskillnad mellan kostnaderna för själva broföretagen och kostnaderna för tillfartsvägarna till broar. Broföretagen torde enligt min mening utan olägenhet kunna inrymmas i de egentliga vägbyggnadsanslagen samt därvid upptagas i flerårsplanerna för vägbyggnader, varvid bro jämte tillfartsvägar uppföres som ett företag. Något behov synes mig åtminstone tills vidare ej föreligga av att, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatt, därvid låta vissa storbroar jämte tillfartsvägar upptagas i särskilda flerårsplaner och att särskilt redovisa medelsbehovet för dessa broar. Skulle emellertid en dylik anordning framdeles komma att visa sig erforderlig, torde frågan härom då böra upptagas till övervägande.

Jag övergår härnäst till de fyra återstående vägsanslagen, Nyanläggning av bygdevägar, Nyanläggning av ödebygdsvägar, Byggande av huvudvägar samt Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar. Enligt vägstadgan kan allmän väg vara huvudväg, bygdeväg eller ödebygdsväg. I vägstadgans huvudvägbegrepp ingår dels vägar av riksbetydelse (nuvarande rikshuvudvägar) och dels vägar av väsentligen länsbetydelse (nuvarande länshuvudvägar).

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i detta sammanhang föreslagit,

att de allmänna vägarna skulle uppdelas i endast två kategorier, riksvägar och länsvägar. Riksvägarna avses skola omfatta vägar, som är av synnerlig betydelse för den genomgående, långväga samfärdseln, motsvarande de nuvarande rikshuvudvägarna. Övriga allmänna vägar skulle sammanföras under den gemensamma benämningen länsvägar, vilka alltså skulle omfatta de nuvarande länshuvudvägarna samt bygdevägar och ödebygdsvägar. Tanken har härvid varit att, då dessa vägar tillsammans bildar det interna vägnätet inom länen, de vid planering och medelstildelning borde upptagas till ett enhetligt och samlat bedömande utan uppdelning på skilda vägkategorier.

Att i planläggnings- och anslagshänseende särskilja de nuvarande rikshuvudvägarna från övriga vägar synes mig vara en åtgärd, som står i god överensstämmelse med utvecklingen på transportområdet. Med hänsyn till detta vägnäts betydelse för den långväga biltrafiken och till de särskilda rikssynpunkter, som får läggas på frågorna om dess förbättring och fortsatta utbyggande, torde det vara sakligt motiverat, att rikshuvudvägarna särskiljes från övriga huvudvägar och handlägges som en grupp för sig. Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna nya benämningen, riksvägar, synes samtidigt böra genomföras.

Jag kan däremot icke biträda väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om att genom sammanförande med andra vägar avskaffa den särställning, som ödebygdsvägarna hittills intagit. Med hänsyn till de speciella intressen ödebygdsvägarna, vilka endast förekommer i de sju nordligaste länen, tillgodoser, anser jag, att denna vägkategori bör bibehållas och vid vägplanering och medelsanvisning handläggas för sig.

Vad angår de båda övriga grupperna av allmänna vägar, länshuvudvägar och bygdevägar, synes mig avgörande skäl tala för att de begreppsmässigt såväl som i fråga om planläggning och medelsanvisning sammanföres till en grupp med benämningen länsvägar. Mot en sådan sammanläggning har några invändningar icke framkommit vid remissbehandlingen.

Jag förordar alltså, att de allmänna vägarna uppdelas i tre grupper, nämligen dels *riksvägar* avseende vägar, som är av synnerlig betydelse för den genomgående, långväga samfärdseln, dels *länsvägar*, till vilka skulle hänföras andra allmänna vägar än riksvägar och ödebygdsvägar, dels ock *ödebygdsvägar*, som skulle bibehålla sin nuvarande bestämning.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag till medelsanvisningens sammanförande till ett enda anslag förutsätter, att riksdagens reglerande inflytande på verksamhetens inriktning tillgodoses, genom att Kungl. Maj:t för varje budgetår framlägger en beräkning av anslagets tänkta disposition, i anslutning till vilken riksdagen kan ge sin mening till kända rörande de anvisade medlens användning. Därjämte förutsätter förslaget, att riksdagen i efterhand skall erhålla redogörelse för anslagsanvändningen och även därigenom bli i tillfälle att utöva kontroll över verksamheten.

Även om väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett, att en sådan ordning kunde utformas så, att den erbjöde garantier i vad avser riksdagens och Kungl. Maj:ts möjligheter till ledning och kontroll av vägbyggnadsverksamheten, befarar jag, att medelsanvisning över ett enda stort kollektivanslag i praktiken kunde leda till vissa svårigheter, såväl vad gäller statsmakternas möjligheter att entydigt och klart ge sina direktiv beträffande den avsedda medelsanvändningen, som i fråga om den efterföljande redovisningen och kontrollen av denna. Då jag därtill icke övertygats om att ett sammanförande av medelsanvisningen till ett enda anslag är nödvändigt för att uppnå de med förslaget avsedda huvudsakliga vinsterna, är jag — som också redan framgått av det föregående — icke beredd att nu förordna en så långt gående anslagskoncentration, som den av styrelsen föreslagna. Vid övertvägande å ena sidan av önskemålen om förenkling av anslagstekniken och därmed sammanhängande administrativa lättnader samt å andra sidan av kravet på ett direkt inflytande via medelsanvisningen från statsmakternas sida över vägbyggnadsverksamhetens inriktning har jag funnit det riktigast att f. n. stanna vid att även vid anslagsanvisningen särskilja de tre kategorier av vägar, vari jag i det föregående föreslagit, att det allmänna vägnätet skall indelas, och att jämväl i viss utsträckning skilja på medelsanvisningen för ombyggnads- och nyanläggningsverksamhet. Intresset av sistnämnda särredovisning hänför sig till läns- och ödebygdsvägarna, för vilka jag för den skull föreslår särskilda nyanläggningsanslag. Medel till ombyggnad av dessa båda vägkategorier synes däremot utan olägenhet kunna anvisas över ett gemensamt ombyggnadsanslag. Jag föreslår sålunda följande fyra särskilda anslag för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten, nämligen Byggande av riksvägar, Nyanläggning av länsvägar, Nyanläggning av ödebygdsvägar samt Ombyggnad av länsvägar och ödebygdsvägar.

För ett vart av de av mig sålunda föreslagna anslagen synes särskild flerårsplan böra upprättas att tjäna till ledning vid fördelningen av beviljade medel.

Denna ömläggning av anslagssystemet synes böra genomföras från och med nästa budgetår. De vid utgången av innevarande budgetår befintliga behållningarna å de anslag, som jag föreslagit skola uppgå i de fyra vägbyggnadsanslagen, torde vid bifall till mitt förslag böra överföras till dessa enligt fördelning, som det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma.

Ett bifall till vad jag under denna punkt föreslagit föranleder vissa ändringar i vägstadgan. Jag har för avsikt att hemställa, att Kungl. Maj:t måtte genom särskild proposition inhämta riksdagens yttrande över ett förslag till sålunda erforderliga ändringar.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte bereda riksdagen tillfälle att avgiva yttrande i anledning av vad jag sålunda anfört.

[10] *Väghållningen på landet samt i städer och stadslänkande samhällen, där kronan är väghållare: 7. Vägunderhållet. 8. Byggnad av riksvägar. 9. Nyanläggning av länsvägar. 10. Nyanläggning av ödebygdsvägar. 11. Ombyggnad av länsvägar och ödebygdsvägar. 12. Byggnad av bro vid Bergnåset. 13. Vissa vägbyggnadsarbeten. Väghållningen i städer och stadslänkande samhällen, som är väghållare: 14. Bidrag till underhåll av vägar och gator. 15. Bidrag till byggnad av vägar och gator. Enskild väghållning: 16. Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. 17. Bidrag till byggnad av enskilda vägar.*

För de ändamål, som nu motsvarar här rubricerade anslag, har för innevarande budgetår anvisats tillhoppa 605 600 400 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₃ 1953) har för budgetåret 1954/55 för de med anslagen avsedda ändamålen yrkat inalles 684 800 000 kronor.

Föredraganden.

Under hösten 1953 har 1951 års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken framlagt resultatet av sitt utredningsarbete. Utredningen har vid sin skatteberäkning utgått ifrån en på det allmänna fallande totalkostnad för väghållningen och vägtrafikväsendet under femårsperioden 1955—1959 om 5,7 miljarder kronor. Härav skulle ca 78 procent eller omkring 4,5 miljarder kronor bestridas av automobilskattemedel, d. v. s. i medeltal 889,1 milj. kronor per år. För budgetåret 1954/55 har utredningen beräknat utgifterna att avräknas mot bilskattemedel till 757 milj. kronor. För innevarande budgetår uppgick motsvarande utgifter till 639,7 milj. kronor. De av vederbörande myndigheter för budgetåret 1954/55 gjorda anslagsäskandena överensstämmer i allt väsentligt med de siffror, som legat till grund för utredningens beräkningar. Utredningen har emellertid beträffande flera anslag föreslagit ändrade grunder för avräkningen mot automobilskattemedlen.

Utredningens förslag är f. n. föremål för remissbehandling. Innan ställning tagits till förslaget, torde den totala utgiftsramen för budgetåret 1954/55 under de mot automobilskattemedlen avräknade anslagen icke böra definitivt fastställas. Avgörande för den totala omslutningens storlek är storleken av anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten, till vägunderhållet samt till bidrag till kommunal och enskild väghållning. De för dessa ändamål avsedda anslagen bör därför i statsverkspropositionen uppföras med preliminärt beräknade belopp. Däremot är anslagen till administration av vägväsendet och trafiken m. m. relativt sett av mindre betydelse för utgifternas totala omfattning, varför jag ansett, att dessa redan nu kan uppföras i riksstatsförslaget med definitiva belopp. Jag vill emellertid förutskicka, att förslag om ändrade grunder för avräk-

ningen mot automobilskattemedlen av de till ifrågavarande grupp hänförliga anslagen ev. kan komma att senare framläggas för 1954 års riksdag.

I annat sammanhang har chefen för finansdepartementet beräknat bilskattemedelsinkomsterna till ett preliminärt belopp av 665 milj. kronor. På automobilskattemedelsfonden fanns vid utgången av budgetåret 1952/53 ett överskott av 58,5 milj. kronor. Detta överskott torde vid utgången av budgetåret 1953/54 ha förbytts i ett underskott med hänsyn till dels underbalanseringen av automobilskattemedlens specialbudget under innevarande budgetår, dels de äskanden på tilläggsstat, som kan förutses för samma budgetår, dels ock riksräkenskapsverkets justering nedåt av de för innevarande budgetår beräknade inkomsterna av automobilskattemedel. Vid den preliminära medelsberäkningen bortser jag emellertid tills vidare från detta underskott och upptager alltså hithörande anslag till belopp, som sammanlagt motsvarar den nämnda inkomstsiffran 665 milj. kronor.

För administration och diverse ändamål tillstyrker jag under andra anslagspunkter under sjätte huvudtiteln tillhopa 32,7 milj. kronor att avräknas mot bilskattemedlen enligt nu gällande grunder, vilket i förhållande till innevarande budgetårs anslag innebär en ökning med 3,2 milj. kronor. Under nionde och elfte huvudtitlarna föreslås därjämte, att (1,3 + 5,8) 7,1 milj. kronor skall avräknas. Totalt skulle alltså för de till administration m. m. hänförliga ändamålen 39,8 milj. kronor avräknas mot bilskattemedlen. Till de egentliga väghållningsanslagen skulle följaktligen återstå (665 — 39,8) 625,2 milj. kronor, vilket i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår, anvisade med tillhopa 605,6 milj. kronor, skulle innebära en ökning med ca 19,6 milj. kronor.

Det angivna beloppet torde preliminärt kunna fördelas på sätt, som framgår av min nu gjorda hemställan, under anslag om tillhopa, exakt angivet, 625 200 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1954/55 beräkna följande anslag att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen till

a) Vägunderhållet, <i>reservationsanslag</i>	230 000 000
b) Byggande av riksvägar, <i>reservationsanslag</i>	82 000 000
c) Nyanläggning av länsvägar, <i>reservationsanslag</i>	16 500 000
d) Nyanläggning av ödebygdsvägar, <i>reservationsanslag</i>	8 500 000
e) Ombyggnad av länsvägar och ödebygdsvägar, <i>reservationsanslag</i>	159 000 000
f) Byggande av bro vid Bergnäset, <i>reservationsanslag</i>	2 100 000

g) Vissa vägbyggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i>	100
h) Bidrag till underhåll av vägar och gator, <i>förslagsanslag</i>	31 200 000
i) Bidrag till byggande av vägar och gator, <i>reservationsanslag</i>	75 000 000
j) Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., <i>reservationsanslag</i>	10 500 000
k) Bidrag till byggande av enskilda vägar, <i>reservationsanslag</i>	10 400 000

Diverse ändamål.**[11] 18. Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1951/52	90 000	76 700	256 300
1952/53	290 000	259 600	286 700
1953/54 (statsliggaren s. 367)	290 000		
1954/55 (förslag)	250 000		

Yrkanden.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1953) hemställer, att anslaget höjes med 95 000 kronor till 385 000 kronor.

	Anvisat för 1953/54	Ökning resp. minskning för 1954/55	Äskat för 1954/55
1. Bidrag till samfundet för hembygds-vård	15 000	—	15 000
2. Gratifikationer till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket för av dem gjorda icke patenterbara uppfinningar och konstruktioner	10 000	—	10 000
3. Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademiens transportforskningskommission	25 000	—	25 000
4. Kostnader för speciella utredningar inom vägväsendet	200 000	+ 100 000	300 000
5. Kostnader för anordnande av kurser, för studieresor m. m.	40 000	— 5 000	35 000
	290 000	+ 95 000	385 000

Med särskild skrivelse den 31 augusti 1953 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen överlämnat en framställning den 29 juni 1953 från *samfundet för hembygdsvård*, vari samfundet hemställer om höjning av stats-

bidraget till 25 000 kronor. Såsom framgår av sammanställningen över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning föreslår styrelsen, att bidraget för budgetåret 1954/55 upptages till oförändrat belopp 15 000 kronor.

Motiv.

4) Den fortgående utvecklingen av väg- och vägtrafikväsendet nödvändiggör utredningar av olika slag. Förutom pågående utredningar räknar styrelsen med att flera nya utredningar måste igångsättas under budgetåret 1954/55.

Föredraganden.

Jag är icke beredd att tillstyrka en medelsökning för de ändamål, som avses med förevarande anslag. Med hänsyn till obundna reservationsmedel vid utgången av budgetåret 1952/53 synes anslaget för nästa budgetår kunna nedräknas med 40 000 kronor till 250 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[12] 19. **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	5 000	6 200
1953/54 (statsliggaren s. 367)	15 000	
1954/55 (förslag)	55 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/s 1953) hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kronor till 60 000 kronor.

Motiv.

Nästa internationella vägkongress är avsedd att äga rum i Istanbul år 1955, därvid betydelsefulla väg- och trafikfrågor kan förväntas komma att behandlas. Styrelsen, som räknar med en svensk representation av samma omfattning, som vid motsvarande kongress i Lissabon år 1951, utgår ifrån att kostnaderna för deltagandet, i den mån representationen kan anses beröra det statliga vägväsendet, skall bestridas från förevarande anslag. För ändamålet beräknas 50 000 kronor.

För tillgodoseende av bl. a. oförutsedda och hastigt uppkommande behov samt för bestridande av kostnader för resor och internationellt kommittéarbete i anslutning till kongresser i övrigt räknar styrelsen härutöver med 10 000 kronor.

Föredraganden.

För svenskt deltagande i den internationella vägkongressen i Istanbul år 1955 torde ett belopp om 50 000 kronor bära avses. Anslagsbehovet i övrigt synes kunna begränsas till 5 000 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med 55 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

[13] 20. **Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvaret m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1952/53	50 000	38 900	18 000
1953/54 (statsliggaren s. 367)	55 000		
1954/55 (förslag)	55 000		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1953) hemställer, att anslaget höjes med 405 000 kronor till 460 000 kronor.

	Anvisat för 1953/54	Ökning för 1954/55	Äskat för 1954/55
1. Underhåll av ersättningsbromateriel	10 000	—	10 000
2. Tekniska skyddsanordningar vid i mark- bevakningsförteckningen upptagna lands- vägsbroar	35 000	112 000	147 000
3. Driftvärn (övningar och utbildning)	10 000	—	10 000
4. Verkskydd (materiel och utbildning) ...	—	293 000	293 000
	<hr/> 55 000	<hr/> 405 000	<hr/> 460 000

Föredraganden.

Frågan om medel för anskaffning av verkskyddsmateriel och utbildning av verkskyddspersonal kommer att anmälas av chefen för inrikesdepartementet i annat sammanhang. Jag har därför icke tagit ställning till anslags-äskandena i denna del. I övrigt kan jag icke tillstyrka någon höjning av anslaget, som alltså bör uppföras med 55 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvaret m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[14] 21. **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.**

Föredraganden. Med hänsyn till att inkomsterna av automobilskattemedlen samt, beloppsmässigt sett, huvuddelen av de mot automobilskattemedlen avräknade anslagen för nästa budgetår upptagits med endast beräknade belopp, torde även här rubricerade anslag böra utbrytas ur statsverkspropositionen. Anslaget synes härvid kunna uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 100 kronor.

HAMNAR OCH FARLEDER.[15] 22. **Bidrag till handelshamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidragtilldel- ning ej dispo- nerat belopp vid budget- årets utgång
1952/53	1 2 360 000	1 263 500	4 828 500	896 000
1953/54 (statsliggaren s. 369)	3 000 000			
1954/55 (förslag) ...	3 000 000			

¹ Varav 360 000 kronor anvisade på tilläggsstat.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget uppföres med 5 000 000 kronor.

Motiv.

Som styrelsen meddelat i tidigare avgivna petita, beräknade 1944 års hamnutredning (SOU 1949: 21) för om- och utbyggnad av landets handelshamnar fram till år 1960 ett årligt investeringsbehov av 35 å 40 milj. kronor, varemot svarade ett efter 1949 års prisnivå beräknat årligt statsbidragsanslag av lågt räknat 5 milj. kronor. Med hänsyn till sedermera inträffade prisstegringar bör nämnda årsbelopp nu ökas med minst 50 procent.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 3 milj. kronor har 1,5 milj. kronor redan beviljats för fortsatt utbyggnad av vissa västkusthamnar. Vidare har styrelsen tillstyrkt statsbidrag till två andra hamnföretag med 654 100 kronor. Sedan budgetåret 1952/53 kvarstår hos Kungl. Maj:t en av styrelsen tillstyrkt framställning om statsbidrag med 500 000

kronor till påbörjande av ett större hamnföretag i nedre Norrland. Resterande tillgängliga anslagsmedel beräknas komma att huvudsakligen tagas i anspråk för *dels* utbyggnad av hamnen i Vänersborg, varom överenskommelse föreligger enligt ett av Kungl. Maj:t den 11 juni 1943 godkänt avtal mellan vissa statliga myndigheter och Vänersborgs stad, *dels* andra pågående eller redan avslutade företag, där kostnaderna till följd av prisstegringar överstigit de ursprungligen beräknade.

Till västkusthamnarna, som kostnadsberäknats till 12,2 milj. kronor och beräknas kräva statsbidrag med 8,1 milj. kronor, har hittills utgått statsbidrag med 4,2 milj. kronor. Dessa företag har igångsatts under år 1953 och skall kontraktsevenligt vara färdigställda den 1 juni resp. den 15 november 1955. Under de närmaste budgetåren erfordras till dessa hamnar således ytterligare ca 4 milj. kronor i statsbidrag, varav för budgetåret 1954/55 minst 2,5 milj. kronor. På grund av inträffade prisstegringar är det dock sannolikt, att de beräknade kostnaderna kommer att överskridas och ytterligare statsbidrag erfordras.

I sina år 1952 avgivna petita redogjorde styrelsen för då föreliggande behov av om- och utbyggnad av sådana handelshamnar, vartill statsbidrag ifrågasattes. Kostnaderna beräknades till ca 45 milj. kronor och motsvarande statsbidrag till ca 22 milj. kronor. I den beräknade kostnaden ingick västkusthamnarna samt ett hamnföretag i nedre Norrland med ett belopp av 23,2 milj. kronor. Vidare föreligger bidragsansökningar till under styrelsens kontroll redan utförda hamnutbyggnader för en byggnadskostnad av 6,5 milj. kronor.

Under budgetåret 1952/53 har behovet av om- och utbyggnad av handelshamnarna ytterligare aktualiserats, varför styrelsen beräknar, att ett belopp av 5 000 000 kronor bör upptagas för budgetåret 1954/55.

Föredraganden.

Det ansträngda statsekonomiska läget gör, att jag ej kan förorda högre anslag än 3 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

[16] 23. Statliga farledsarbeten.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Odisponerat belopp vid budgetårets utgång
1951/52	100	33 300	62 300	33 400
1952/53	800 000	113 100	749 200	3 000
1953/54 (statsliggaren s. 369)	600 000			
1954/55 (förslag) ...	550 000			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1953) hemställer, att anslaget i enlighet med följande beräkning uppföres med 3 000 000 kronor.

1. Slutförande av företagen Hamburgsund—Hornö ränna, ingående i inomskärsfarleden i Bohuslän	500 000
2. Påbörjande av Sannäskanalen, ingående i inomskärsfarleden i Bohuslän	1 500 000
3. Påbörjande av förbättringsarbeten i farleden genom Malö strömmar i Bohuslän	900 000
4. Fortsatta projekteringsarbeten beträffande farleden genom Nordre älv i Göteborgs och Bohus län samt av inomskärsfarleden i Bohuslän m. fl.	100 000
	3 000 000

Motiv.

Styrelsen har till en början meddelat, att den utredning angående frågan om anordnande av en genomgående inomskärsfarled i Bohuslän från Strömstad till Göteborg, som styrelsen efter riksdagens anhållan därom anbefallts verkställa, alltjämt pågår.

1. De för budgetåren 1952/53 och 1953/54 anvisade medlen till statliga farledsarbeten, 800 000 resp. 600 000 kronor, avses att helt användas till påbörjande av farledssträckan Hamburgsund—Hornö ränna. De i november 1950 beräknade kostnaderna för denna del av farleden om 1,4 milj. kronor bör, såsom styrelsen meddelade i föregående års petita, med hänsyn till sedermera inträffade prisstegringar ökas till 1,9 milj. kronor. Styrelsen föreslår, att för nästa budgetår anvisas 500 000 kronor för slutförande av ifrågavarande företag.

4. Av det vid ingången av budgetåret 1952/53 odisponerade beloppet på anslaget till statliga farleder om 33 400 kronor har Kungl. Maj:t beviljat 10 000 kronor till påbörjande av projektering av farled genom Nordre älv i Göteborgs och Bohus län och 20 000 kronor till fortsatt projektering av inomskärsfarleden i Bohuslän. Då ytterligare medel för fortsatta projekteringsarbeten avseende dessa farleder kommer att erfordras under ifrågavarande budgetår och även ifrågasatt utredning angående utbyggnad av andra statliga farleder kan komma att aktualiseras, förordar styrelsen, att anslaget avrundas till (2 900 000 + 100 000) 3 000 000 kronor.

Föredraganden.

För slutförande av farledsarbetena på sträckan Hamburgsund—Hornö ränna föreslår jag att ett belopp av 500 000 kronor anvisas. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om anslagsmedel till påbörjande av Sannäskanalen och förbättringsarbeten i farleden genom Malö strömmar är jag ej beredd att tillstyrka. För vissa fortsatta projekteringsarbeten synes

ett belopp av 50 000 kronor böra avses. I enlighet härmed uppföres anslaget med (500 000 + 50 000) 550 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

[17] 24. **Byggande av fiskehamnar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidragstilldel- ning ej dispo- nerat belopp vid budget- årets utgång
1951/52	1 000 000	1 851 700	1 430 500	586 000
1952/53	¹ 1 800 000	1 404 600	1 826 000	11 000
1953/54 (statsliggaren s. 369)	3 000 000			
1954/55 (förslag) ...	2 500 000			

¹ Varav 300 000 kronor anvisade på tilläggsstat.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1953) hemställer, att anslaget uppföres med 5 400 000 kronor.

Motiv.

Den femårsplan för budgetåren 1948/1953, som uppgjordes för att tjäna till ledning vid den fortsatta utbyggnaden av fiskehamnar, omslöt ett totalt anslagsbehov av 25,5 milj. kronor. På grund av den nödtvungna begränsningen av investeringsverksamheten har till utbyggande av fiskehamnar under nämnda period emellertid blott anvisats 6 milj. kronor. Härutöver har såsom statliga beredskapsarbeten utförts vissa i byggnadsplanen ingående fiskehamnar, vartill utgått ca 1,3 milj. kronor från anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. och från här ifrågavarande anslag (tilläggsstat II budgetåret 1952/53). Sammanlagt har sålunda under nämnda tidsperiod utgått ca 7,3 milj. kronor, vilket innebär, om hänsyn tages till allmänna pris- och lönestegringar, att endast omkring $\frac{1}{5}$ av de i planen ingående arbetsprojekten hittills kunnat utföras.

Styrelsen betonar, att vad den framhållit i sina petita de två senaste åren angående följderna av eftersläpningen i den planerade utbyggnadsverksamheten fortfarande gäller. Hamnförhållandena är på många platser i landet mycket otillfredsställande. Speciellt på västkusten har den försenade utbyggnaden av kajer och bryggor orsakat, att ett flertal hamnar med gamla i trä utförda bryggor saknar tillförlitliga förtöjningsanordningar för sina båtar. Därtill kommer, att många befintliga hamnar har otillräckligt djup

för de större och mera sjövärdiga båtar, som i allt större utsträckning anskaffas för trälfisket.

Oberoende av de resultat, som kan framkomma vid den åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i april 1953 uppdragna översynen av 1944 års fiskehamnsutrednings förslag till byggande av fiskehamnar, beräknar styrelsen, att ett anslag på 5 000 000 kronor erfordras för ett rationellt bedrivande av redan påbörjade arbeten och för tillgodoseende av det mest trängande behovet av ny- och ombyggnader av fiskehamnar.

Vidare har styrelsen hemställt om anvisande under detta anslag av ett statsbidragsbelopp av 400 000 kronor för nästa budgetår för påbörjande av en planerad hamnutbyggnad i syfte att förbättra våra importförhållanden i händelse av krig.

Föredraganden.

Jag är icke beredd att tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om medel för påbörjande av viss av ekonomiska försvarsberedskapsskäl föreslagen hamnutbyggnad.

Beträffande medelsäskandet i övrigt nödgas jag i nuvarande läge och med hänsyn till den avvägning, som måste göras mellan anslagen till olika kommunikationsändamål, föreslå en begränsning av medelsanvisningen till 2 500 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

[18] 25. **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	50 000	83 900
1952/53	140 000	239 100
1953/54 (statsliggaren s. 369)	180 000	
1954/55 (förslag)	210 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/s 1953) hemställer, att anslaget höjes med 120 000 kronor till 300 000 kronor.

Motiv.

Sedan trafiken genom Falsterbokanalen fr. o. m. den 1 juli 1951 belagts med avgifter, vilka tillförs anslaget såsom uppbördsmedel, uppskattade styrelsen inkomsterna för budgetåret 1951/52 till 150 000 kronor. Emellertid kom de att uppgå till blott 107 000 kronor, varför anslaget för kanalens drift och underhåll för innevarande budgetår höjdes med 40 000

kronor, motsvarande i avrundat belopp skillnaden mellan beräknade och verkliga inkomster av kanaltrafiken. Under budgetåret 1952/53 har inkomsterna minskat ytterligare till endast 82 000 kronor. Med anledning härav erfordras en förstärkning av anslaget med 25 000 kronor.

Underhållet av statens 33 fiskehamnar har på grund av de senaste årens medelsknapphet och stigande priser allt mera blivit eftersatt. Då dessa hamnar huvudsakligen är utförda för 30—40 år sedan, kommer underhållskostnaderna att öka successivt. De har i för innevarande budgetår fastställd utgifts- och inkomststat beräknats till sammanlagt 119 000 kronor. För utförande av underhållsarbeten i den utsträckning, som erfordras för att hamnarnas framtida bestånd icke skall äventyras, beräknar styrelsen en ökning av anslaget med 40 000 kronor.

Beträffande farlederna m. m. i Hjälmarens har Kungl. Maj:t den 6 juni 1952 uppdragit åt styrelsen att med beaktande av vad som anförts i propositionen 1952: 192 fr. o. m. den 1 juli 1952 ombesörja de åtgärder i fråga om underhåll och utprickning av Hjälmarens farleder samt skötseln av en regleringsdamm vid Hyndevad, vilka tidigare åvilat Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolag. Kungl. Maj:t har i anslutning härtill föreskrivit, att kostnaderna för ifrågakvarande underhållsåtgärder skall bestridas från avkastningen av den fond, som finnes omförmäld i nämnda proposition, samt förklarat sig framdeles vilja ställa de ytterligare medel till förfogande, som kan komma att erfordras för uppdragets fullgörande. Berörda fond uppgick den 31 december 1951 till 421 123:96 kronor. Den årliga avkastningen utgör med nuvarande ränteläge ca 13 000 kronor och beräknas för tillfället vara tillräcklig för bestridande av kostnaderna för utprickningen av farlederna och skötseln av regleringsdammen vid Hyndevad. För farledernas underhåll kräves emellertid enligt genom styrelsens försorg uppgjort förslag muddringsarbeten för en beräknad kostnad av 100 000 kronor. För påbörjande härav beräknar styrelsen för budgetåret 1954/55 ett belopp av 40 000 kronor. Under samma tid torde vidare ett belopp av 15 000 kronor behöva tagas i anspråk för reparation av dammen vid Hyndevad. För budgetåret 1954/55 beräknar styrelsen således att, utöver fondavkastningen, ett belopp av 55 000 kronor kommer att erfordras för ombesörjande av de åligganden, som i berörda avseende numera åvilar styrelsen.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget anger styrelsen således till (180 000 + 25 000 + 40 000 + 55 000) 300 000 kronor.

Föredraganden.

Mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om anslagshöjning med 25 000 kronor för bestridande av kostnader för drift och underhåll av Falsterbokanalerna har jag intet att erinra. Däremot anser jag mig ej kunna biträda förslaget om medelsökning för underhållsarbeten på statens fiske-

hamnar utan jag ifrågasätter i stället, om man icke genom viss höjning av utgående hamnavgifter även på detta område i möjligaste mån kunde eftersträva en anpassning efter inträdd penningvärdeförsämring. Beträffande styrelsens förslag i övrigt förordar jag en höjning av anslaget med 5 000 kronor avseende underhålls- och reparationsarbeten på regleringsdammen vid Hyndevad.

I enlighet härmed bör anslaget uppföras med (180 000 + 25 000 + 5 000) 210 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kronor.

[19] 26. **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidragstill- delning ej disponerat belopp vid budgetårets utgång
1951/52	100 000	463 800	353 400	107 000
1952/53 ord. anslag	500 000	197 700	907 700	36 000
tilläggsstat	252 000			
1953/54 (statsliggaren s. 370)	500 000			
1954/55 (förslag)	500 000			

Med detta anslag, som första gången anvisades för budgetåret 1935/36, har avsetts att såsom kollektiv restitution för erlagd bensinskatt disponera någon del av automobilskattemedlen för ändamål, som tjänar den mindre sjöfartens intressen.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget höjes till 1 000 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen erinrar om den jämförelse, som styrelsen i föregående års petita gjorde mellan de belopp, som under budgetåren 1935/36 t. o. m. 1952/53 anvisats av automobilskattemedel till förevarande anslag samt det under IX huvudtiteln anvisade anslaget avseende Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt. Härav framgick att medelsanvisningen under förstnämnda anslag minskat med en tredjedel, medan sistnämnda anslag mer än tiodubblats under samma tid. Byggnadskost-

naderna för hamnar, kajer och liknande konstbyggnader är nu omkring tre gånger större än åren närmast före sista världskriget. Med hänsyn härtill samt till den minskade medelsanvisningen har byggnadsverksamheten på ifrågavarande område de senaste åren varit mindre än fjärdedelen av förkrigstidens verksamhet. Behovet av anslagsmedel till dessa anläggningar är därför mycket stort.

Föredraganden.

Med hänsyn till nödvändigheten av att i rådande ekonomiska läge begränsa investeringsutgifterna till de ur samhällelig synpunkt viktigaste behoven anser jag mig icke böra tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om höjning av förevarande anslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

[20] 27. **Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalén.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1951/52	600 000	467 800	337 500
1952/53	400 000	564 100	173 400
1953/54 (statsliggaren s. 370)	400 000		
1954/55 (förslag)	400 000		

I av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 11 februari 1949 framlagt förslag har totalkostnaden för reparation och ombyggnad av Falsterbokanalén beräknats till 3,9 milj. kronor, varvid förutsatts, att företaget kunde utföras successivt under en period av 4—5 år.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget uppföres med 600 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen har tidigare anmält sin avsikt att bedriva arbetena i den omfattning, som fordrades med hänsyn till de befintliga anordningarnas bestånd. T. o. m. innevarande budgetår har anvisats sammanlagt 2,6 milj. kronor. Enligt det uppgjorda förslaget återstår efter utgången av innevarande budgetår arbeten för 1,3 milj. kronor, vartill anslagsmedel icke beviljats. På grund av prisstegringar kan företaget icke slutföras inom

tidigare beräknad kostnadsram. Det torde dock kunna ifrågasättas, om icke genomförandet av den i förslaget ingående ombyggnaden av strandskoningar i den inre delen av kanalen kan uppskjutas under några år. I så fall torde övriga i ombyggnadsförslaget ingående arbeten kunna utföras för den till 3,9 milj. kronor beräknade kostnaden. För att med nu rådande prisnivå kunna bedriva arbetena på ett rationellt sätt, bör dock byggnadstiden för färdigställande av kanalens ombyggnad, med undantag av förut nämnda strandskoningar, icke utsträckas över längre tidsrymd än två år efter utgången av innevarande budgetår. Med anledning härav förordar styrelsen, att arbeten för en kostnad av 600 000 kronor får utföras under budgetåret 1954/55, varför styrelsen hemställer om anvisande av ett anslag av denna storlek.

Föredraganden.

Av statsfinansiella skäl synes medelsanvisningen för nästa budgetår böra begränsas till oförändrat belopp av 400 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

VATTEN- OCH AVLOPPSLEDNINGAR.

[21] 28. Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidragstilldel- ning ej dispo- nerat belopp vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1950/51	12,0	10,7	15,4	0,03
1951/52	12,0	11,0	16,4	0,004
1952/53	¹ 19,0	15,0	20,5	0,06
1953/54 (stats- liggaren s. 370)	20,0			
1954/55 (förslag)	25,0			

¹ Varav 6 milj. kronor anvisade på tilläggsstat.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes till 30 000 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen framhåller, att utvecklingen på detta område gått mycket snabbt, något som också tagit sig uttryck i anslaget storlek. Från att under budgetåret 1946/47 ha utgått med 4 milj. kronor har anslaget under en period av åtta år femdubblats till 20 milj. kronor under innevarande budgetår.

En mot utvecklingen svarande ökning av personalresurserna har där-
emot ej kunnat ske. På området skolade tekniker har ej funnits i tillräcklig utsträckning och styrelsens önskemål att få möjligheter att anställa ny personal inom den statliga organisationen för skolning har ej villfarits i erforderlig utsträckning. Sedan särskilda åtgärder vidtagits och i all möjlig utsträckning tillgänglig personal satts in på att söka avarbeta tidigare balans i fråga om fördelningen av tillgängliga anslagsmedel har under de senaste åren detta nått och jämnt lyckats. Följden härav har emellertid blivit, att andra arbetsuppgifter inom verksamhetsområdet eftersatts. En viktig uppgift, som enligt styrelsens mening bör åligga den statliga vatten- och avloppsorganisationen, framför allt sedan staten engagerat sig ekonomiskt inom detta område i sådan betydande omfattning som nu skett, är att föra den tekniska utvecklingen framåt. Ledningen av distriktsingenjörerna i deras arbete är en annan viktig arbetsuppgift, som kräver större insats än hittills från styrelsens sida.

Trots den snabba ökningen av anslaget storlek har anspråken på bidrag ökat i en än snabbare takt. Detta har, såsom styrelsen mera utförligt redogjort för i 1952 års petita, medfört, att bidrag i allmänhet icke omedelbart kan beviljas. Därest vattenkostnad och skatteunderlag ger vid handen, att ett företag är bidragsberättigat, meddelas emellertid efter ansökan regelmässigt påbörjandetillstånd enligt 2 § bidragskungörelsen, varigenom företaget kan påbörjas, utan att bidragets beviljande behöver avvaktas. Detta har föranlett en balans i fråga om företag, som väntar på statsbidrag, vilken balans från ingången av budgetåret 1950/51 till innevarande budgetårs ingång stigit från ca 33 till omkring 108 milj. kronor.

Det för innevarande budgetår beviljade anslaget, 20 milj. kronor, har visat sig avvägt så, att det ungefärligen motsvarar under budgetåret 1951/52 tillkommande företag exklusive fördyringar å äldre företag. Skulle anslaget för budgetåret 1954/55 avpassas på analogt sätt efter under budgetåret 1952/53, exklusive fördyringar, tillkommande företag — representerande ett belopp av ca 74 milj. kronor — skulle anslaget bli i runt tal 35 milj. kronor. Nuvarande tvååriga väntetid skulle då bli oförändrad, förutsatt att anslagets fördelning kunde medhinnas.

Huru önskvärt det än vore med ett anslag av denna storlek, finner sig styrelsen under hänvisning till vad förut anförts böra framhålla, att vid en realistisk bedömning av de personalresurser, som kan tänkas stå till organisationens förfogande, det icke blir möjligt att vid nuvarande utgångs-

läge under budgetåret fördela ett anslag av sådan storlek. Styrelsen anser sig därför nödsakad att föreslå en begränsning av anslaget med hänsyn härtill. Styrelsen har därvid övervägt beloppen 25 och 30 milj. kronor samt stannat för det sistnämnda.

Gentemot detta styrelsens ställningstagande har *chefen för dess vatten- och avloppsbyrå* anmält avvikande mening saunt — under hänvisning till en särskilt utarbetad närmare redogörelse — uttalat, att styrelsen bort hemställa, att förevarande anslag upptages med 45 milj. kronor.

Yttrande.

Arbetsmarknadsstyrelsen påpekar, att den i yttrande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens år 1952 avgivna *petita* uttalat sig för ett snabbare avarbetande av den uppkomna balansen av vilande bidragsansökningar med hänsyn bl. a. till möjligheten att i sysselsättningsssyfte tidigarelägga vatten- och avloppsanläggningar. Arbetsmarknadsstyrelsen finner denna synpunkt alltjämt böra tillnötas beaktande vid avvägningen av anslaget.

Föredraganden.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar skulle — exklusive fördyringar å äldre företag — i runt tal 35 milj. kronor behöva anvisas för budgetåret 1954/55 för att nuvarande väntetid mellan påbörjandetillstånd och bidragsbeslut om i genomsnitt två år ej skall förlängas. Styrelsen har dock begränsat sitt medelsäskande med hänsyn till vad som med tillgängliga personalresurser kan bli möjligt att fördela och därvid under övervägande av beloppen 25 och 30 milj. kronor stannat för det sistnämnda.

Den nuvarande balansen mellan bidragsmedel och bidragsbehov på förevarande område är icke tillfredsställande. En lösning härav på längre sikt torde emellertid, såsom jag framhållit i 1953 års statsverksproposition, få sökas i samband med prövningen av de förslag, som framlagts av 1946 års vatten- och avloppsakkunniga. På grund av utredningsmaterialets komplicerade och vidlyftiga natur torde pågående beredning av detta ärende ej kunna avslutas så att några på utredningen grundade förslag kan framläggas till årets riksdag. Med hänsyn till de skäl, som under rådande ekonomiska förhållanden talar mot en ökning av statsutgifterna, har jag icke ansett mig kunna tillstyrka en så stor anslagsökning, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit. En höjning av anslaget synes mig likväl böra ifrågakomma. Jag förordar, att detsamma uppföres med ett till 25 milj. kronor förhöjt belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

C. Vägtrafikväsendet.

[22] 1. Statens bilinspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 524 800	1 693 700
1953/54 (statsliggaren s. 370)	1 813 600	
1954/55 (förslag)	1 834 600	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med 21 000 kronor, vilken ökning hänför sig till löneklassuppflyttningar. Styrelsen räknar härvid med oförändrat belopp, 10 000 kronor, till utbildning av bilinspektörer.

Därjämte föreslår styrelsen ordinariesättning jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången av ett kontorsbiträde i Ce 8.

Yttrande.

Statskontoret ifrågasätter, huruvida medel även för budgetåret 1954/55 behöver anvisas för utbildning för bilinspektörer.

Departementschefen.

Då jag icke har något att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens medelsberäkning, föreslår jag, att anslaget ökas med 21 000 kronor för löneklassuppflyttningar. Jag räknar därvid med oförändrat belopp till utbildningsverksamheten för blivande bilinspektörer. Anslaget skulle alltså uppföras med (1 813 600 + 21 000) 1 834 600 kronor.

Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången bör en kontorsbiträdestjänst ordinariesättas och som följd härav antalet kontorsbiträden i personalförteckningen ökas från 9 till 10.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion uppföra ytterligare en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	607 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	588 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	638 700
	<hr/>
	Summa kronor 1 834 600

c) till *Statens bilinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 834 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[23] 2. **Statens bilinspektion: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	416 000	624 400
1953/54 (statsliggaren s. 371)	567 000	
1954/55 (förslag)	617 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget ökas med 58 000 kronor.

1. Reseersättningar (anvisat 1953/54 415 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 366 900 resp. 464 700 kr.):
ökning med hänsyn till belastningen 50 000
2. Övriga expenser (anvisat 1953/54 132 000 kr.): ökade kostnader för städning och telefoner 15 000
Avgår i staten för 1953/54 inräknat engångsbelopp om 6 500 kronor jämte avrundning 7 000 8 000

58 000

Departementschefen.

Anslagsposten till reseersättningar torde i enlighet med styrelsens förslag uppräknas med 50 000 kronor. Till övriga expenser upptager jag oförändrat belopp. Anslaget skulle alltså uppföras med (567 000 + 50 000) 617 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 617 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[24] 3. **Statens bilinspektion: Utrustning.**

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 372)	25 000
1954/55 (förslag)	25 000

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att ett oförändrat anslag av 25 000 kronor anvisas för ifrågasvarande ändamål.

Motiv.

I petita för budgetåret 1953/54 begärde styrelsen 50 000 kronor för att påbörja anskaffning av viss utrustning såsom domkrafter, ljusmätning-instrument, bromsprovare m. m. I anledning härav anvisades 25 000 kronor. Detta belopp torde i stort sett bli helt ianspråktaget för inköp av ljusmätning-instrument. Då anskaffning av övrig åsyftad utrustning icke bör förskjutas, bör 25 000 kronor anvisas för budgetåret 1954/55.

Yttrande.

Statskontoret. Under hänvisning till 1953 års riksdags prövning av denna fråga anser sig ämbetsverket icke kunna förorda bifall till framställningen.

Departementschefen.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[25] 4. Registrering av motorfordon.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 372)	1 000
1954/55 (förslag)	1 000

Departementschefen.

I enlighet med förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[26] 5. Bidrag till vissa kommunikationsändamål.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Odisponerad behållning vid budget- årets utgång
1951/52	100	173 500	200 400	50 000
1952/53	200 000	223 400	177 100	—
1953/54 (statsliggaren s. 373)	250 000			
1954/55 (förslag)	300 000			

En kortfattad redogörelse för anslagets användning har lämnats i 1953 års statsverksproposition (VI ht p. 44).

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1953) hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kronor till 350 000 kronor.

Motiv.

Behovet av bidragsmedel har kraftigt ökat under de senaste budgetåren. Den 1 juli 1953 var ett belopp av ca 60 000 kronor av anslaget för innevarande budgetår disponerat för ändamål, som närmast avsåg budgetåret 1952/53. En överdisponering av anslaget torde även vara att förvänta vid utgången av budgetåret 1953/54. Med hänsyn härtill och till vad styrelsen i sina senaste petita anförde angående betydelsen av ifrågavarande bidragsverksamhet, bör anslaget enligt styrelsens mening upptagas med 350 000 kronor.

Departementschefen.

För att de föreliggande bidragsbehoven skall kunna tillgodoses i skälig mån, synes en anslagshöjning med 50 000 kronor vara nödvändig.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[27] 6. **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1951/52	350 000	9 500	371 500
1952/53	800 000	655 500	516 000
1953/54 (statsliggaren s. 366)	1 100 000		
1954/55 (förslag)	1 530 000		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1953) hemställer, att anslaget höjes med 550 000 kronor till 1 650 000 kronor.

Motiv.

Vid ingången av innevarande budgetår uppgick tillgängliga medel till ca 1 616 000 kronor. Enär till styrelsen inkomna, ännu ej behandlade ansökningar om statsbidrag samt av Kungl. Maj:t beviljade, vid budgetårs-

skiftet ej utbetalade bidrag representerar ett sammanlagt bidragsbelopp av ca 1 600 000 kronor, skulle således tillgängliga medel i huvudsak komma att förbrukas under budgetåret 1953/54.

Från järnvägsstyrelsen och från vissa enskilda järnvägsförvaltningar har inhämtats, att kostnaden för sådana säkerhetsanordningar, som beräknas bli färdigställda år 1953 och för vilka statsbidrag kommer att sökas före den 1 april 1954, uppskattas till sammanlagt ca 1 725 000 kronor. Räknas med 90 procents statsbidrag, skulle ca 1 550 000 kronor erfordras för ändamålet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erinrar vidare om att styrelsen i yttrande den 27 augusti 1953 till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet över en av Inland Transport Committee antagen resolution angående säkerhetsanordningar vid plankorsningar förordat, att försök med s. k. halvbommar skulle utföras vid ett antal plankorsningar i Sverige, där det f. n. redan finnes automatiska ljus- och ljudsignaler, samt att statsbidrag måtte utgå med 117 000 kronor till kostnaderna härför — beräknade till 130 000 kronor. Detta bidrag anses emellertid icke kunna utbetalas med stöd av kungörelsen den 5 december 1951 (nr 919) angående statsbidrag till bestridande av kostnaderna för vissa säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, enär uppsättandet av halvbommarna ej vidtoges på grund av bestämmelserna i kungörelsen den 26 juni 1933 (nr 469) angående varningsmärken och säkerhetsanordningar m. m. vid korsningar i samma plan mellan järnväg och väg. Styrelsen har därför förordat, att Kungl. Maj:t måtte inhämta särskilt tillstånd av riksdagen att bestrida det ifrågasatta bidraget från förevarande anslag.

Erforderligt anslag skulle alltså uppgå till 1 667 000 kronor. Styrelsen föreslår, att beloppet avrundas till 1 650 000 kronor.

Departementschefen.

Detta anslag, som hittills varit uppfört under huvudrubriken Väg- och vattenbyggnadsväsendet, torde med hänsyn till sitt ändamål rätteligen böra hänföras till Vägtrafikväsendet. Anslaget upptages därför nu under denna huvudrubrik.

Väg och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om försök med vissa säkerhetsanordningar vid plankorsningar i form av s. k. halvbommar anser jag mig böra tillstyrka. Jag förutsätter härvid, att från förevarande anslag på enahanda sätt som för de säkerhetsanordningar, till vilka anslaget normalt är avsett, får bestridas bidrag till kostnaderna för sådana nya typer av säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, vilka efter medgivande av Kungl. Maj:t utföres i försökssyfte. Med hänsyn till den normala tidsföljden för utbetalningen av bidragen torde dock behovet av bidragsmedel för berörda försök med halvbommar ej behöva föranleda någon uppräknings av anslagets storlek för nästa budgetår.

Med hänsyn härtill föreslår jag, att anslaget för budgetåret 1954/55 upptages med ett till 1 530 000 kronor begränsat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 530 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[28] 7. **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	228 000	280 000
1953/54 (statsliggaren s. 374)	291 800	
1954/55 (förslag)	294 600	

Yrkande.

Statens biltrafiknämnd (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 26 200 kronor.

	Ökning
1. 1 byråinspektör Ce 31	21 984
2. 1 kansliskrivare Ce 15 i stället för kanslibiträde Ce 11	1 440
3. Ordinariesättning av 1 byråchef Ce 37, 1 förste byråsekreterare Ce 29, 1 förste byråsekreterare Ce 27, 1 kontorist Ce 13, 1 kanslibiträde Ce 11, 1 expeditionsvakt Ce 11	—
4. 1 byrådirektörstjänst Cg 31 överföres på ordinarie eller extra-ordinarie stat, varvid 1 förste byråsekreterartjänst Ce 29 utgår ...	—
5. 1 förste byråsekreterare Ce 27 i st. f. Cg 27	—
6. Löneklassuppflyttningar m. m.	2 776
	<hr/> 26 200

Yttrande.

Statskontoret anser, att med ordinariesättningen av föreslagna tjänster bör anstå, till dess utredningen angående riktlinjerna för den statliga trafikpolitiken blivit slutförd, då denna utredning synes kunna få betydelse för omfattningen av biltrafiknämndens arbetsuppgifter. Nämndens alternativa förslag om inrättande av en extra-ordinarie tjänst i Ce 31 för den förste byråsekreterare, som nämnden under våren 1953 förordnat till byrådirektör i Cg 31, kan statskontoret ej biträda, då det ännu ej torde kunna avgöras, huru länge det kan vara nödvändigt att avlasta byråchefen de arbetsuppgifter med självständig beslutanderätt, som motiverat byrådirektörsförordnandet. Förslaget om inrättande av en byråinspektörstjänst har framförts i år 1952 gjorda anslagsäskanden utan att vinna bifall. Då enligt statskontorets mening icke anförts några skäl, som bör föranleda ett ändrat ståndpunktstagande i denna fråga, förutsätter ämbetsverket, att det

förnyade förslaget ej vinner beaktande. Med prövningen av förslaget om beredande av extra-ordinarie anställning åt den förste byråsekreterare i Cg 27, som föredrager ärenden angående internationell vägtrafik, bör enligt statskontorets mening anstå i avvaktan på resultatet av förutnämnda utredning. Frågan om löneställningen för biträdespersonalen vid nämnden har prövats och avgjorts av 1952 års riksdag enligt biträdesutredningens förslag, varför yrkandet om utbyte av en kanslibiträdestjänst mot en kansli-skrivarbefattning ej bör föranleda någon åtgärd.

Departementschefen.

Jag är icke beredd att tillstyrka någon annan förändring rörande biltrafiknämndens avlöningsanslag än uppräknning med ett belopp motsvarande den automatiska utgiftsökningen om i runt tal 2 800 kronor för löneklassuppflyttningar o. d.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (291 800 + 2 800) 294 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	27 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	152 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	94 300
	Summa kronor 294 600

b) till *Statens biltrafiknämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 294 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[29] 8. Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	34 000	36 800
1953/54 (statsliggaren s. 375)	41 500	
1954/55 (förslag)	41 500	

Yrkande.

Statens biltrafiknämnd (skr. ^{28/8} 1953) hemställer, att anslaget höjes med 1 500 kronor.

Ökning med hänsyn till belastningen:

1. Sjukvård m. m. (anvisat 1953/54 2 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 1 900 resp. 2 700 kr.)	1 000
2. Bränsle, lyse och vatten (anvisat 1953/54 3 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 2 700 resp. 3 500 kr.)	500
	<u>1 500</u>

Yttrande.

Statskontoret. Anslagsposten till reseersättningar (anvisat 1953/54 7 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 resp. 4 100 och 3 600 kr.) bör kunna nedsättas till 5 000 kronor. De av nämnden föreslagna uppräkningsarna vill statskontoret icke motsätta sig.

Departementschefen.

De i omkostnadsstaten upptagna anslagsposterna synes mig kunna uppföras med oförändrade belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 41 500 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[30] 9. Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	150 000	156 300
1953/54 (statsliggaren s. 375)	157 000	
1954/55 (förslag)	161 000	

Yrkande.

Statens trafiksäkerhetsråd (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med 18 000 kronor.

	Ökning
1. Omräkning av ersättningarna till kanslipersonalen	4 000
2. Utökning av forskningsverksamheten	14 000
	<u>18 000</u>

Yttrande.

Statskontoret kan ej tillstyrka, att ökade medel ställes till förfogande för vetenskaplig forskning men vill ej motsätta sig den föreslagna uppräkningsningen av delposten till ersättning till kanslipersonal.

Departementschefen.

Förslaget om ökad medelsanvisning för den vetenskapliga forskningsverksamheten är jag icke beredd att tillstyrka. Då jag i övrigt icke har

något att erinra mot trafiksäkerhetsrådets anslagsberäkning, föreslår jag, att anslaget uppföres med (157 000 + 4 000) 161 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 161 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[31] 10. **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.**

	Anslag
1952/53	200 000
1953/54 (statsliggaren s. 376)	300 000
1954/55 (förslag)	300 000

Yrkande.

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (skr. 24/9 1953) hemställer om bidrag med ett oförändrat belopp av 300 000 kronor.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att nationalföreningen för budgetåret 1954/55 erhåller bidrag med samma belopp som under innevarande budgetår samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

[32] 1. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 822 600	2 179 500
1953/54 (statsliggaren s. 376)	2 266 700	
1954/55 (förslag)	2 272 800	

Yrkanden.

I. *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* (skr. 4/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 47 900 kronor.

1. <i>Personalförstärkningar.</i>	Ökning eller minskning
a) 1 förste hydrologassistent Ce 21	+ 13 164
b) 1 kanslibitråde Ce 11 för israpporttjänsten å meteorologiska byrån	+ 8 652
2. <i>Förändring av tjänster.</i>	
a) 1 förste statshydrolog Ca 31 uppflyttas till byrådirektör Ca 33	+ 1 656
b) 4 statsmeteorologer och 2 statshydrologer Ca 27 uppflyttas till Ca 29	+ 11 232
c) 1 statsmeteorolog Ce 27 uppflyttas till Ce 29	+ 1 872
d) kamreraren Ce 27 uppflyttas till högre lönegrad med ändrad tjänstebestämmelse	+ 1 800
e) 1 förste radiotelegrafist Ce 18 uppflyttas till förste radioassistent Ce 21	+ 1 824
f) 1 förste radiotelegrafist Ca 18 och 4 förste radiotelegrafister Ce 18 uppflyttas till förste radioassistenter Ca resp. Ce 19	+ 2 640
g) 1 expeditionsvakt Ca 10 uppflyttas till tryckare Ca 12	+ 720
h) överflyttning av en ordinarie kanslibiträddestjänst till anslaget Väderlekstjänst för luftfarten i utbyte mot en ordinarie kontorsbiträddestjänst	— 1 104
3. <i>Ordinariesättning.</i>	
a) 1 kanslibitråde vid meteorologiska byrån	—
b) vissa radiotelegrafister	—
c) 2 kontorsbiträden enl. grunderna för reglerad befordringsgång	—
4. <i>Omräkningar.</i>	
Löneklassförändringar m. m.	+ 5 444
	<hr/>
	+ 47 900

Institutet hemställer vidare, att löne- och tjänsteställningen för dess radiotelegrafister i 16 lönegraden upptages till förnyat övervägande.

II. *Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund* (skr. 8/9 1953) föreslår ordinariesättning av 1 förste byråingenjör Ce 29 vid signalavdelningen på meteorologiska byrån.

Motiv.

I. Ur institutets motivering för de framlagda förslagen återges här i sammandrag följande avsnitt.

2 d) I fråga om ärenden under allmänna avdelningen är kamreraren ledamot av institutet. Enär överdirektören och byråcheferna ofta är tjänstlediga, får kamreraren uppehålla kontinuiteten i institutets beslutande verksamhet. Den betydande utvidgning av uppdragsverksamheten, som ägt rum fr. o. m. innevarande budgetår, har medfört att göromålen numera till övervägande del är sådana, som åvilar befattningshavare i högre lönegrad än kamrerare, medan åtskilliga mera rutinmässiga göromål överflyttats å amanuenspersonal. De anslag institutet har att förvalta uppgår under innevarande budgetår till ungefär dubbla summan av dem som förvaltas av statens skogsforskningsinstitut och statens institut för folkhälsan, i vilka institutioner motsvarande befattningshavare är placerade i 29 lönegraden. Kamreraren har även fått övertaga föredragningen i institutet av en del av de ärenden beträffande väderleksstationerna i Nordatlanten och på Grönland, vilka tidigare handlagts inom meteorologiska byrån. Vid det norska meteorologiska institutet är motsvarande befattningshavare placerad i samma löneställning som byråcheferna.

2 h) Enligt proposition nr 146/1952 skulle på personalförteckningen för institutet uppföras bl. a. 1 kontoristtjänst i Ca 13 och 6 kanslibiträdets-tjänster i Ca 11 i utbyte mot 7 kontorsbiträdets-tjänster i Ca 8. Samtliga dessa tjänster uppfördes på berörda personalförteckning. Emellertid framgår det av 1947 års biträdetsutrednings förslag den 27 februari 1952, att en av kanslibiträdets-tjänsterna varit avsedd för Göteborg—Torslanda flygväderlekstjänst. Denna kanslibiträdets-tjänst bör alltså överflyttas från institutets avlöningsanslag till anslaget Väderlekstjänst för luftfarten. Antalet kontorsbiträdets-tjänster i Ca 8 skulle härvid ökas med 1, som överföres från väderlekstjänsten för luftfarten i utbyte mot kanslibiträdets-tjänsten.

Yttranden.

I. Över institutets framställning har yttranden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret. De föreslagna personalförstärkningarna å hydrologiska och meteorologiska byråerna finner statskontoret ej skäl tillstyrka. I den mån statsmakterna redan tagit ställning till lönegradsplaceringen för de

olika tjänsterna hos institutet torde det icke vara befogat att upplaga löneställningen till förnyad prövning, såvida icke förändringar i organisatoriskt hänseende medfört ändrade arbetsuppgifter för tjänsteinnehavarna. Såvitt statskontoret kunnat finna, har lönegradsplaceringen för samtliga tjänster, som beröres av institutets föreliggande yrkanden, efter förslag av tjänsteförteckningsrevisionen nyligen blivit föremål för statsmakternas bedömning. Då icke i något fall som motiv för den förordade löne regleringen anförts förändring av arbetsuppgifterna, avstyrker ämbetsverket bifall till de gjorda yrkandena i detta hänseende. Förslaget om ändring av en expeditionsvaktjänst till befattning såsom tryckare i Ca 12 anser sig statskontoret icke kunna biträda, då innehavaren av tjänsten i fråga icke har litografisk utbildning och ej heller tjänstgjort vid tryckeri i anställning, till vilken hänsyn bör tagas. Statskontoret har icke något att erinra mot att institutets icke-ordinarie radiotelegrafistpersonal i viss omfattning beredes ordinarie anställning. Ordinariesättningen torde böra begränsas till en förste radiotelegrafist i Ce 18 och tre radiotelegrafister i Ce 16.

Departementschefen.

De framförda förslagen om utökning av personalen vid institutet anser jag mig ej kunna tillstyrka.

Vad angår de föreslagna tjänsteförändringarna bör i enlighet med vad chefen för civildepartementet anför vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor en tjänst som kamrerare i Ce 27 utbytas mot en tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29.

Med hänsyn till vad institutet därom anfört bör en ordinarie kanslibiträdestjänst överflyttas från institutets avlöningsanslag till anslaget Väderlekstjänst för luftfarten i utbyte mot en ordinarie kontorsbiträdestjänst.

I fråga om de övriga framförda yrkandena anser jag mig endast böra biträda förslagen om ordinariesättning enligt grunderna för den reglerade befordringsgången av 2 kontorsbiträdestjänster samt den automatiska uppräkningsgången av anslaget till följd av löneklassuppflyttningar m. m.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (2 266 700 + 1 800 --- 1 104 + 5 444) i runt tal 2 272 800 kronor.

I institutets personalförteckning bör 1 kamrerare i Ce 27 utbytas mot 1 förste byråsekreterare i Ce 29, varjämte antalet kanslibiträden i Ca 11 bör minskas med 1 och antalet kontorsbiträden i Ca 8 ökas med 3.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut *dels* uppföra 1 tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29 i utbyte mot 1 kamrerartjänst i Ce 27, *dels* minska antalet kanslibiträden

i Ca 11 från 8 till 7 och *dels* öka antalet kontorsbiträden i Ca 8 från 9 till 12;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	468 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 036 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	767 600
	Summa kronor 2 272 800

c) till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 272 800 kronor.

[33] 2. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	8 700	10 400
1953/54 (statsliggaren s. 377)	10 200	
1954/55 (förslag)	10 200	

Departementschefen.

I enlighet med institutets förslag uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:
Undervisning för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av
10 200 kronor.

[34] 3. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	118 500	138 900
1953/54 (statsliggaren s. 377)	139 500	
1954/55 (förslag)	146 500	

Yrkande.

Institutet (skr. 4/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 22 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård (anvisat 1953/54 9 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 15 200 resp. 14 800 kr.): ökning med hänsyn till belastningen	+ 5 000

	Ökning eller minskning
2. Övriga expenser (anvisat 1953/54 57 500 kr.): ökade medel för anskaffning och underhåll av inventarier och för städning och telefon, delvis beroende på ökade lokalutrymmen	+ 5 000
3. Publikationstryck (anvisat 1953/54 35 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 41 400 resp. 49 400 kr.): ökad omfattning av publikationsverksamheten	+ 15 000
4. Särskilda uppbördsmedel (1953/54 7 000 kr.): ökade inkomster från försäljning av publikationstryck med hänsyn till yrkandet under 3	— 3 000
	+ 22 000

Yttrande.

Statskontoret. Med hänsyn till belastningen (1951/52 och 1952/53 8 600 resp. 8 800 kr.; anvisat 1953/54 6 000 kr.) torde delposten till bränsle, lyse och vatten böra uppräknas med 2 000 kronor. Då institutet torde komma att vidkännas ökade städnings- och telefonkostnader på grund av utvidgade lokaler, vill statskontoret icke motsätta sig en uppräknings av delposten till övriga expenser med förslagsvis 2 500 kronor. Anslagsposten till publikationstryck har för innevarande budgetår uppräknats med 10 000 kronor. I betraktande härav finner sig statskontoret icke kunna tillstyrka någon ytterligare uppräknings utan torde anslagsposten för nästkommande budgetår böra uppföras med oförändrat belopp eller 35 000 kronor.

Departementschefen.

Till sjukvård beräknar jag i enlighet med institutets förslag en med 5 000 kronor ökad medelsanvisning. Delposten till övriga expenser bör med anledning av att institutet erhållit ökade lokalutrymmen uppräknas med 2 000 kronor. Återstående anslagsposter upptager jag till oförändrade belopp.

Anslaget skulle alltså uppföras med (139 500 + 5 000 + 2 000) 146 500 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:*
Omkostnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 146 500 kronor.

[35] 4. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	522 200	580 700
1953/54 (statsliggaren s. 378)	610 000	
1954/55 (förslag)	616 500	

Departementschefen. Anslaget, som av institutet upptagits med oförändrat belopp, torde höjas till 616 500 kronor på grund av den nya orsgruppsindelningen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 616 500 kronor.

[36] 5. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	580 000	585 800
1953/54 (statsliggaren s. 378)	674 400	
1954/55 (förslag)	674 400	

Departementschefen. På förslag av institutet uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 674 400 kronor.

[37] 6. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1952/53	39 800	41 600	3 100
1953/54 (statsliggaren s. 379)	72 400		
1954/55 (förslag)	72 400		

Departementschefen. I enlighet med förslag av institutet föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 72 400 kronor.

[38] 7. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	391 000	603 200
1953/54 (statsliggaren s. 379)	527 000	
1954/55 (förslag)	700 000	

Yrkande.

Institutet (skr. $\frac{4}{8}$ 1953) hemställer, att anslaget höjes med 246 700 kronor.

1. <i>Personalförstärkningar.</i>	Ökning
a) 1 byrådirektör Cg 33	23 640
b) 2 statshydrologer Ce 27	36 552
c) 1 förste hydrologassistent Ce 21	13 164
2. <i>Omräkning.</i>	
a) löneklassförändringar m. m.	7 344
b) uppräknig av anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal jämte rörligt tillägg med hänsyn till viss genomförd personalökning	50 000
c) ersättningar för observationer (anvisat 1953/54 60 000 kr.; belastning 1952/53 130 600 kr.)	60 000
d) reseersättningar (anvisat 1953/54 91 000 kr.; belastning 1952/53 119 800 kr.)	30 000
e) expenser (anvisat 1953/54 14 000 kr.; belastning 1952/53 41 000 kr.)	26 000
	<hr/>
	246 700

Yttrande.

Statskontoret avstyrker de begärda personalförstärkningarna.

Departementschefen.

Jag finner ej skäl att beräkna särskilda medel under anslaget för de av institutet föreslagna nya tjänsterna. Det behov av personalförstärkningar, som kan förefinnas, torde få tillgodoses inom ramen för de befogenheter, som institutet har att anställa personal med anlitande av detta anslag.

Gentemot de av institutet upptagna omräkningsbeloppen om tillhoppa i runt tal 173 000 kronor har jag intet att erinra. Anslaget skulle alltså uppföras med (527 000 + 173 000) 700 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[39] 8. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderleks-tjänst för luftfarten.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	758 700	880 800
1953/54 (statsliggaren s. 379)	926 600	
1954/55 (förslag)	933 400	

Yrkande.

Institutet (skr. 4/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 76 800 kronor.

Avlöningar.

	Ökning
1. Överflyttning av en ordinarie kanslibiträdestjänst från avlöningsanslaget i utbyte mot en ordinarie kontorsbiträdestjänst	1 056
2. Ordinariesättning.	
a) 2 kontorsbiträden i den reglerade befordringsgången	—
b) 8 förste meteorologassistenter	—
3. Omräkning (löneklassuppflyttningar m. m.)	5 744

Utrustning.

4. Anskaffning av registrerande molnhöjdsjäkmätare	70 000
	76 800

Yttrande.

Statskontoret har icke något att erinra mot ordinariesättningen av två förste meteorologassistenter i Ce 21 och två i Ce 19. Med hänsyn till belastningssiffrorna för de senaste budgetåren torde anslagsposten till sjukvård, vilken under ett flertal år upptagits med oförändrat belopp, böra uppräknas med 500 kronor. Med anskaffande av registrerande molnhöjdsjäkmätare torde tills vidare böra anstå.

Departementschefen.

Till följd av det av mig redan under avlöningsanslaget biträdda förslaget om överflyttning till här rubricerade anslag av en ordinarie kanslibiträdestjänst i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst, uppräknas förevarande anslag i enlighet med institutets förslag med 1 056 kronor. Härtill kommer automatiska utgiftsstegringar med föreslagna 5 744 kronor. Då jag icke anser mig böra biträda yrkandet om anskaffning av registrerande molnhöjdsjäkmätare, skulle anslaget alltså uppföras med (926 600 + 1 056 + 5 744) 933 400 kronor.

Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången bör två kontorsbiträden erhålla ordinarie anställning. Förslaget om ordinariesättning av åtta tjänster som förste meteorologassistent anser jag mig icke f. n. böra biträda.

Vid bifall till mina förslag skulle i personalförteckningen uppföras en tjänst som kanslibiträde i Ca 11, varjämte antalet kontorsbiträden skulle öka från 3 till 4.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten vidtaga de ändringar, som nys sagts;

b) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	26 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	573 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	294 300
<i>Omkostnader, förslagsvis</i>	39 000
	Summa kronor 933 400

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 933 400 kronor.

[40] 9. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	461 400	480 600
1953/54 (statsliggaren s. 380)	558 400	
1954/55 (förslag)	561 800	

Yrkande.

Institutet (skr. $\frac{4}{8}$ o. $\frac{10}{8}$ 1953) anmäler, att chefen för flygvapnet begärt inrättande av nya stationer för dels radiovindmätningar i Torslanda och Östersund och dels såväl radiosonderingar som radiovindmätningar i Övre Norrland och på Gotland. Kostnaderna härför har av institutet beräknats till ca 504 000 kronor årligen samt ca 373 000 kronor såsom engångsutgift. Institutet föreslår, att utgifterna bestrides från förevarande anslag men helt täckes av bidrag från flygvapnet. Under förutsättning härav erfordras anslagsökning under förevarande anslag endast för löneklassuppflyttningar om 3 400 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Då förslag om inrättande av radiovindstation vid Torslanda avvisats av innevarande års riksdag, läres icke heller för nästkommande budgetår förutsättningar föreligga att anordna stationer för radiovindmätning m. m. vid Torslanda m. fl. platser i landet.

Departementschefen.

Några medel till kostnader för de av chefen för flygvapnet föreslagna stationerna har icke äskats under fjärde huvudtiteln. Icke heller under

förevarande anslag bör enligt min mening några medel för ändamålet upptagas. Då institutets anslagsberäkning i övrigt icke givit mig anledning till erinran torde anslaget böra uppföras med (558 400 + 3 400) 561 800 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 561 800 kronor.

[41] 10. Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	617 000	674 100
1953/54 (statsliggaren s. 381)	670 000	
1954/55 (förslag)	687 500	

Yrkande.

Institutet (skr. 4/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 17 500 kronor.

Motiv.

De svenska och norska kommittéerna för driften av väderleksstationen i Nordatlanten har fastställt budgeten för stationen för budgetåret 1954/55 till 2 100 000 norska kronor. Under förutsättning att gällande internationella överenskommelse förlänges, kan Sveriges andel i nämnda belopp beräknas till ca 530 000 svenska kronor, vilket innebär en minskning med 23 000 kronor i förhållande till innevarande budgetår.

Enligt gällande internationell överenskommelse om väderleksstationerna på Grönland skall Sverige svara för 2,2 procent av den totala årskostnaden, dock att andelen icke utan Sveriges samtycke får överskrida 95 333 danska kronor. Kungl. Maj:t har den 3 juli 1953 bemyndigat institutet att för täckande av vissa ökade kostnader under år 1953, utöver fastställt maximalbelopp, utbetala ytterligare 117 014 danska kronor. Ökningen av Sveriges bidrag beror huvudsakligen på *dels* att Sveriges andel i flygtrafiken över Nordatlanten stigit från 2,2 procent vid överenskommelsens början till numera 3,71 procent och *dels* att ökade levnads- och materielkostnader medfört stegring av löner och omkostnader för stationerna. De förhållanden, som medfört bidragets ökning, torde komma att bli bestående, varför bidraget för budgetåret 1954/55 beräknas till ca 210 000 danska kronor, motsvarande ca 157 500 svenska kronor. Detta innebär en ökning av 40 500 kronor i förhållande till beräkningen för årets anslag.

Anslaget skulle alltså uppföras med (530 000 + 157 500) 687 500 kronor.

Departementschefen.

Sedan den angivna beräkningen gjorts, har U. S. A. uppsagt gällande internationella överenskommelse beträffande väderleksstationerna i Nord-

atlanten med utgången av juni månad 1954. Vilken inverkan detta kan komma att få i avseende på förevarande organisation och Sveriges ekonomiska engagemang däri kan nu ej överblickas. Den på gällande avtal grundade beräkningen torde dock få läggas till grund för medelsanvisningen, även om osäkerhet råder om i vilken omfattning anslaget i denna del kan komma att tagas i anspråk under budgetåret 1954/55.

Med biträdande av institutets förslag hemställer jag därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 687 500 kronor.

E. Byggnadsväsendet.

[42] 1. Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 895 300	2 132 900
1953/54 (statsliggaren s. 381)	2 530 000	
1954/55 (förslag)	2 595 300	

Yrkande.

I skrivelse den 31 augusti 1953 har *byggnadsstyrelsen* framlagt beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1954/55 under förevarande anslag samt för anslagen till Byggnadsstyrelsen: Omkostnader, Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar samt Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader. Styrelsen har därvid erinrat om de omorganisationsförslag rörande byggnadsstyrelsen och länsarkitektsorganisationen, som framlagts av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation (SOU 1950:45) och av 1947 års byggnadsstyrelseutredning (SOU 1952:35). Vidare fästes uppmärksamheten på de av styrelsen häröver den 13 juni 1953 avgivna yttrandena, vilka innefattar förslag till vissa ändringar och utvidgningar i förhållande till utredningarnas förslag. Styrelsens förevarande medelsäskande bygger på dessa yttranden, vartill den hänvisar. Medelsframställningen upptager alternativt dels kostnaderna för en organisation, sådan den föreslagits i nämnda yttranden och som bl. a. förutsätter, att vissa f. n. andra ämbetsverk åvilande arbetsuppgifter överföres till byggnadsstyrelsen, dels ock de kostnader, som under alla förhållanden anses nödvändiga, för att styrelsen och länsarkitektsorganisationen skall kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina nuvarande arbetsuppgifter. De alternativa anslagsberäkningarna innebär en höjning i förhållande till de för budgetåret 1953/54 anvisade anslagen med:

	Alt. I	Alt. II
Byggnadsstyrelsen: Avlöningar	1 814 800	1 674 900
Byggnadsstyrelsen: Omkostnader	142 500	367 700
Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar	1 614 900	1 560 000
Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader	165 000	155 000

Yrkandet i vad avser anslaget till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar innefattar bl. a.:

	Ökning
1. Löneklassuppflyttningar och uppflyttningar inom reglerad befordringsgång	15 520

Ökning

2. Ökning av antalet kontorsbiträdestjänster Ca 8 med 3 för beredande av ordinarie anställning enligt grunderna för reglerad befordringsgång åt följande personal:	
a) 2 kanslibiträden Ce 11, vilka avlönas från förevarande anslag	—
b) 1 kanslibitråde Ce 11, som f. n. avlönas av byggnadsmedel ...	5 280
	<hr/>
	20 800

Yttranden.

Över byggnadsstyrelsens petita har yttranden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret erinrar om hurusom ämbetsverket i tidigare remissutlåtanden över stadsplanekommitténs och byggnadsstyrelseutredningens betänkanden i olika avseenden riktat invändningar mot de framlagda organisationsförslagen. Verket kan givetvis än mindre biträda byggnadsstyrelsens föreliggande anslagsframställning, vilken innebär en mer kostnadskrävande organisation än vad kommittén och utredningen avsett. Styrelsens förslag bör alltså ej läggas till grund för en ev. blivande omorganisation av styrelsen och länsarkitektsorganisationen.

Departementschefen.

Byggnadsstyrelsens och länsarkitektsorganisationens arbetsuppgifter och organisation har varit föremål för utredning av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation, som avgav sitt betänkande år 1950, och av 1947 års byggnadsstyrelseutredning, vars arbete slutfördes år 1952. Sedan remissbehandlingen av de båda betänkandena avslutats och möjlighet beretts att bedöma de framlagda organisationsförslagen i ett sammanhang, får jag härmed upptaga till behandling de resultat, vartill jag vid ärendets beredning kommit.

Byggnadsstyrelseutredningen har föreslagit, att byggnadsstyrelsen i rationaliseringssyfte skulle tilldelas vidgade och nya arbetsuppgifter, i huvudsak genom övertagandet av nu på vissa andra myndigheter och institutioner ankommande uppgifter. Sålunda borde överflyttas den hos skolöverstyrelsen, socialstyrelsen och statens nämnd för samlingslokaler bedrivna granskningen av ritningar till statsbidragsberättigade byggnadsföretag. Vidare skulle den förvaltning av staten tillhöriga fastigheter, som f. n. utövas av en del myndigheter med få eller inga egna byggnadstekniska fackmän, centraliseras till byggnadsstyrelsen. Härmed avses dels de byggnadsbestånd, som nu redovisas å medicinalstyrelsens, fångvårdsstyrelsens, Uppsala och Lunds universitets samt Karolinska sjukhusets delfonder av statens allmänna fastighetsfond, dels ock vissa nu ej fondredovisade anläggningar. I anslutning härtill skulle jämväl de åligganden, som ankommer på djurgårdsnämnden, inlemmas i byggnadsstyrelsens uppgifter och nämnden upplösas.

Utredningens förslag omfattar vidare en väsentlig personalförstärkning och omorganisation av byggnadsstyrelsen. Denna omorganisation motiveras delvis med berörda utvidgning av arbetsuppgifterna men anses därutöver betingad av de senaste årens utveckling på byggnadsväsendets område, som bedömes kräva ökade insatser från styrelsens sida. Organisationsförslagen syftar i främsta rummet till en förstärkning av specialistinslaget samt till sammanförande av företrädarna för olika specialområden till fristående tjänsteställen. I enlighet härmed förordas, att styrelsen organiseras på elva självständiga arbetsenheter mot nuvarande häremot svarande sex. Dess ledning föreslås förstärkt med en byggnadsöverdirektör och en administrativ stadsplaneöverdirektör, varjämte ett tekniskt råd tänkes knutet till styrelsen.

I likhet med vad statskontoret i remissyttrandet över utredningsförslaget anfört synes det mig som om icke minst organisatoriska skäl talade emot den ifrågasatta ändringen av gällande ordning för handhavandet av den ritningsgranskning av statsbidragsberättigade byggnadsföretag, som f. n. äger rum inom vissa förut omnämnda myndigheter. En sådan överflyttning synes därför ej böra komma till stånd. Av de statliga byggnadsbestånd, som föreslagits skola ställas under byggnadsstyrelsens förvaltning, dominerar i storleksordning sinnessjukhusen. Såväl medicinalstyrelsen som byggnadsstyrelsen har avstyrkt denna överflyttning. Även mig synes det som om övervägande skäl talade för att förvaltningen av förevarande fastighetsbestånd bör kvarbli hos medicinalstyrelsen. Vad gäller förslaget till förvaltningsöverflyttning i övrigt synes förebragt utredningsmaterial icke ge tillräckligt fasta hållpunkter för att bedöma konsekvenserna ur ekonomisk och arbetsorganisatorisk synpunkt av en överflyttning av ifrågavarande fastigheters och byggnaders förvaltning. Med hänsyn härtill och då flertalet av berörda nuvarande förvaltningsmyndigheter motsatt sig förslaget, anser jag mig f. n. icke böra förorda en överflyttning i dessa delar. Jag är heller icke beredd att nu framlägga förslag syftande till djurgårdsnämndens upphörande.

Vad beträffar den ifrågasatta omorganisationen har vid ärendets remissbehandling delade meningar yppat sig rörande väsentliga punkter. Byggnadsstyrelsen har själv i sitt tidigare omnämnda yttrande anmält avvikande uppfattning i åtskilliga avseenden samt i enlighet härmed framlagt ett organisationsförslag, som icke obetydligt skiljer sig från utredningens. Man synes vidare icke böra bortse från möjligheten att inom byggnadsstyrelsens nuvarande organisationsram internt genomföra en omfördelning av vissa arbetsuppgifter samt vidtagna åtgärder i övrigt i rationaliseringssyfte. Att nu skrida till en sådan genomgripande omorganisation av byggnadsstyrelsen, som utredningens förslag innefattar, torde ej vara påkallat. Med hänsyn till dessa förhållanden och till den ståndpunkt jag intagit till den föreslagna överflyttningen av vissa arbetsuppgifter till bygg-

nadsstyrelsen, har jag icke ansett mig böra lägga utredningens organisationsförslag till grund för en omorganisation av ämbetsverket.

Utredningen rörande planväsendets uppgifter och organisation har — mot bakgrunden av de nya författningar på plan- och byggnadsväsendets område, som trädde i kraft den 1 januari 1948 — lämnat rekommendationer och framlagt förslag, som av allt att döma varit till gagn för planläggningsverksamheten. De delar av betänkandet, som i detta sammanhang påkallar uppmärksamhet, begränsar sig till framlagda organisationsförslag beträffande byggnadsstyrelsens stadsplanebyrå samt länsarkitektsorganisationen. Tillsynen över plan- och byggnadsväsendet borde enligt utredningen inom byggnadsstyrelsen anförtros en särskilt inrättad planavdelning med relativt fristående ställning under ledning av en planöverdirektör, likaledes föreslagen av byggnadsstyrelseutredningen. Avdelningen skulle organiseras på två byråer jämte gemensam juridisk personal samt biträdeshpersonal. I fråga om det statliga planväsendet i länen har utredningen utgått från att länsarkitekterna i väsentlig utsträckning borde frikopplas från löpande ärenden för att i högre grad än hittills ägna sig åt initiativverksamhet samt kontakt med kommuner och statliga myndigheter. Förslaget innebär ordinarie- och extra ordinariesättning av ett stort antal befattningar samt inrättande av nya tjänster, vilka dock borde inrättas successivt alltefter yppade behov samt med hänsyn till tillgången på planfackmän inom landet.

Remissyttranden över utredningens förslag har avgivits av ett stort antal myndigheter och organisationer, av vilka flertalet tillstyrkt en förstärkning av den statliga organisationen på planväsendets område. Som regel har emellertid något närmare ställningstagande till organisationsförslagen i detalj ej tagits. Statskontoret har ansett, att i nuvarande läge blott en mera begränsad utbyggnad borde övervägas. Byggnadsstyrelsen har för sin del förordat en ännu längre gående förstärkning än vad utredningen tänkt sig.

Utvecklingen sedan utredningens förslag framlades har i vissa avseenden gjort dess förevarande organisationsförslag mindre aktuellt. Erinras må därvid om hurusom genom lönerogleringar i enlighet med vad som förordats i propositionerna 1952:241 och 1952:245 stadsplanekommitténs förslag till löneförbättringar i allt väsentligt realiserats. Vidare må nämnas, att en betydande personalförstärkning vid länsarkitektsorganisationen möjliggjorts genom ökning av anslagsposten till biträdande ingenjörer och arkitekter med ett belopp av 200 000 kronor för budgetåret 1952/53. Genom viss uppräknig av byggnadsstyrelsens avlöningsanslag under budgetåren 1952/53 och 1953/54 för anställande av tillfällig personal och anlåtande av utomstående har, låt vara i mindre grad, jämväl byggnadsstyrelsen beretts möjlighet till arbetskraftsförstärkning på stadsplanebyrån.

Frågan om den lämpligaste utformningen av det statliga planväsendets organisation i olika instanser torde i viss mån bliva beroende av huru arbetsuppgifterna kommer att fördelas mellan byggnadsstyrelsen och dess regionala organ men även mellan de sistnämnda och de kommunala lokalorganen. Spörsmålet härom samt rörande förefintliga möjligheter till en förenkling av vissa ärendens handläggning på förevarande område är föremål för behandling av 1951 års byggnadsutredning. Vidare må framhållas, att 1946 års vatten- och avloppsakkunniga i sitt betänkande (SOU 1951: 26) framlagt förslag till organisation för den statliga vatten- och avloppsverksamheten, vilka direkt berör byggnadsstyrelsen och kan komma att påverka länsarkitektorganisationen. Mellan stadsplanväsendet samt vatten- och avloppsfrågan torde råda ett sådant samband, att de därmed förenade organisatoriska spörsmålen lämpligen bör upptagas till prövning i ett sammanhang. Beredningen av de vittomfattande frågor, som behandlats av nämnda sakkunniga, pågår men kan icke slutföras inom sådan tid, att några på betänkandet grundade förslag kan framläggas för 1954 års riksdag.

Med hänsyn till anförda förhållanden anser jag, att med ställningstagandet till stadsplanekommitténs organisationsförslag, i vad de kan komma att beröras av sistnämnda båda utredningar, tills vidare i avvaktan på resultatet därav bör bero, samt att förslagen i övrigt på grund av lägets starka krav på återhållsamhet med statsutgifterna icke bör föranleda någon permanent organisationsförstärkning.

Emellertid synes det mig nödvändigt, att byggnadsstyrelsens stadsplanebyrå beredes möjlighet att i viss mån påskynda handläggningen av granskningsarbetet samt att öka den utredande och rådgivande verksamheten på planväsendets område. Jag föreslår, att för dessa ändamål styrelsens avlöningsanslag uppräknas dels med ett belopp av 22 000 kronor för anställande av en extra arbetskraft i 31 lönegraden och dels med 25 000 kronor för anställande av tillfällig personal och anlitage av utomstående expertis.

Styrelsens förslag om uppförande av ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8 på personalförteckningen har icke givit mig anledning till erinran. Som följd härav bör styrelsens avlöningsanslag ökas med ca 5 300 kronor och motsvarande minskning göras i den av Kungl. Maj:t fastställda staten för personal, som avlönas av byggnadsmedel.

Styrelsens avlöningsanslag bör även uppräknas med ett belopp motsvarande den i styrelsens framställning anmälda automatiska utgiftsökningen av 15 500 kronor för löneklassuppflyttningar m. m.

Genom beslut den 20 november 1953 har Kungl. Maj:t medgivit byggnadsstyrelsen att för högst 8 700 kronor inköpa vissa tryck- och fotokopieringsmaskiner. Härvid har förutsatts en årlig besparing av personalkostnader med 5 000 kronor varav hälften på icke-ordinarieposten under byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet och hälften på den i staten för icke-

ordinarie personal å byggnadsbyrån upptagna motsvarande posten. I enlighet härmed torde vid beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1954/55 förstnämnda icke-ordinariepost kunna minskas med 2 500 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (2 530 000 + 22 000 + 25 000 + 5 300 + 15 500 — 2 500) 2 595 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen uppföra ytterligare 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	867 900
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	651 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	736 900
	Säger kronor 2 257 800

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	126 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	67 000
	Säger kronor 193 500

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	39 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	58 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	46 400
	Säger kronor 144 000
	Summa kronor 2 595 300

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 595 300 kronor.

[43] 2. Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	208 900	231 200
1953/54 (statsliggaren s. 384)	242 700	
1954/55 (förslag)	271 300	

Yrkanden.

I. *Byggnadsstyrelsen* (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med ett av de alternativa belopp, som angivits under föregående anslagspunkt.

Yrkandet innefattar bl. a. begäran om dels 12 000 kronor för upplysningsverksamhet rörande vissa virkesförstörande insekters bekämpande och dels 20 000 kronor för anordnandet av viss kursverksamhet på planväsendets område.

II. I särskild skrivelse den 31 augusti 1953 har *byggnadsstyrelsen* utöver angivna alternativa anslagsäskanden begärt medel för övergång till arkivfotografering av sådana ritningar över kyrkobyggnadsföretag, som det enligt SFS 744/1920 åligger styrelsen att utföra.

Motiv.

II. Med nuvarande personal och manuella kopieringsmetod ökar den befintliga balansen om ca 20 000 ritningar med omkring 1 500 ritningar årligen. För balansens avarbetande inom en femårsperiod beräknar styrelsen behöva en arbetskraftsförstärkning om 4—5 befattningshavare med en lönekostnad av inemot 200 000 kronor, vartill skulle komma minst 1½ arbetskraft för undvikande av ny balans. Vid övergång till arkivfotografering däremot beräknas kostnaden för balansens avarbetande jämte kopiering av samtliga ritningar i arkivet till ca 70 000 kronor samt för årligen nytillkommande ritningar ca 5 500 kronor. Besparingar skulle vidare göras dels med ca 1 500 kronor för arkivväv m. m., dels — efter en övergångstid — med 1½ befattningshavare, dels ock i arkivutrymme. Härtill kommer ett underlättat arbete på byrån genom att ritningsmaterialet i ett enhetligt format bleve mera lättillgängligt och överskådligt. För omläggning på angivet sätt av kulturhistoriska byråns kartarkiv hemställer styrelsen om erforderligt belopp om 70 000 kronor, vilket föreslås fördelat med 25 000 kronor under första samt återstående 45 000 kronor under det därpå följande budgetåret.

Yttranden.

I. *Statskontoret*. Beträffande byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet synes med hänsyn till belastningen anslagsposten till sjukvård m. m. (anvisat 1953/54 10 000 kronor; belastning 1951/52 och 1952/53 11 500 resp. 15 800 kronor) böra uppräknas med 5 000 kronor men delposten till bränsle, lyse och vatten (anvisat 1953/54 28 000 kronor; belastning 1951/52 och 1952/53 28 300 resp. 22 200 kronor) kunna sänkas med 3 000 kronor. Vidare torde posten till publikationstryck för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet böra höjas med minst 8 500 kronor (anvisat 1953/54 1 500 kronor; belastningen 1950/51, 1951/52 och 1952/53 36 300, 600 resp. 10 700 kronor). Inkomstposten försäljning av publikationer torde böra upptagas till förslagsvis 10 000 kronor, enär inkomsterna utgjorde under budgetåren 1951/52 och 1952/53 18 500 resp. 11 300 kronor. Vad gäller statens bränslekontrollerande verksamhet kan ifrågasättas, om ej anslagsposten till reseersättningar bör höjas med 3 000 kronor (anvisat 1953/54 19 500 kronor; belastning 1951/52 och 1952/53 18 900 resp. 22 000 kronor).

Statskontoret vill ej motsätta sig att ett belopp av högst 12 000 kronor anvisas för anordnande av informationskurser rörande virkesförstörande insekter men anser sig ej kunna biträda byggnadsstyrelsens begäran om medel för kurser på planväsendets område.

II. Över byggnadsstyrelsens framställning rörande omläggning av kulturhistoriska byråns ritningsarkiv har yttranden inhämtats från statskontoret, riksräkenskapsverket samt riksarkivet.

Statskontoret har förklarat, att då föreliggande ritningsbalans torde vara i hög grad hinderlig för arbetet, det synes angeläget, att den så snart som möjligt avarbetas. Enär den föreslagna omorganisationen kommer att medföra en minskning av statens utgifter för arkivet och samtidigt åstadkomma såväl arbetsförenkling som besparing av arkivutrymme har statskontoret icke något att erinra mot att medel ställes till styrelsens förfogande för genomförande av de i framställningen angivna åtgärderna. Fördelningen av kostnaderna på två budgetår finner ämbetsverket jämväl välmotiverad. För budgetåret 1954/55 torde medelsanvisningen för ändamålet böra avse 25 000 kronor.

Riksarkivet har upplyst, att det hittills intagit den ståndpunkten, att en originalhandling ej kan eller bör ersättas med en fotografisk kopia, därför att man icke riktigt kan bedöma en sådans livslängd. Man kan emellertid på byggnadsstyrelsens samling av ritningar anlägga den synpunkten, att den utgör ett sammanbragt forskningsmaterial, som kan betraktas som ett slags arbetsarkiv. Med ett sådant betraktelsesätt skulle det befinnas rådligt att tillstyrka, att fotografiska kopior i detta fall ersätter originalhandlingarna. Garantier måste dock skapas för att såväl det använda materialet som framställningssättet är sådant, att kopian blir arkivvärdig, så långt detta låter sig göra med ett fotografiskt material. Riksarkivet anser sig därför kunna tillstyrka byggnadsstyrelsens förslag under förutsättning att vid de fotografiska kopiornas framställning och förvaring beaktas vad som i dylika frågor framhålles i det av 1949 års sakkunniga rörande arkiv- och biblioteksfilmning avgivna betänkandet (SOU 1951: 36).

Departementschefen.

Jag är icke beredd att tillstyrka byggnadsstyrelsens medelsäskanden för viss upplysnings- resp. kursverksamhet.

I enlighet med statskontorets förslag torde beträffande byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet posten till sjukvård m. m. böra uppräknas med 5 000 kronor och posten till publikationstryck med 8 500 kronor, medan posten till bränsle, lyse och vatten synes kunna minskas med 3 000 kronor. Inkomstposten försäljning av publikationer synes böra upptagas med 10 000 kronor mot under innevarande budgetår 100 kronor. Jag anser vidare, att under statens bränslekontrollerande verksamhet anslagsposten till reseersättningar bör höjas med 3 000 kronor.

Jag har intet att erinra mot att det av byggnadsstyrelsen i rationaliserings- och besparingssyfte framlagda förslaget till omläggning av kulturhistoriska byråns ritningsarkiv kommer till stånd. Härvid torde de synpunkter på fotografiska kopiers framställning och förvaring böra tjäna till ledning, som framförts i det av 1949 års sakkunniga rörande arkiv- och biblioteksfilmning avgivna betänkandet. Medelsbehovet för nästa budgetår för påbörjandet av detta omlägningsarbete kan beräknas till 25 000 kronor, med vilket belopp expensposten under byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet torde böra uppräknas.

Då övriga poster i omkostnadsstaten synes böra uppföras med oförändrade belopp, skulle anslaget för nästa budgetår upptagas med (242 700 + 5 000 + 8 500 — 3 000 — 9 900 + 3 000 + 25 000) 271 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 271 300 kronor.

[44] 3. Läsarkitektorganisationen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 694 000	3 255 200
1953/54 (statsliggaren s. 384)	3 353 000	
1954/55 (förslag)	3 367 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med ett av de alternativa belopp, som angivits under punkten 42. YrkanDET innehåller bl. a.:

	Ökning
1. Löneklassförändringar och uppflyttningar inom reglerad befordringsgång	50 000
2. Ordinariesättning i Ca 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången av 1 kontorist, 4 kanslibiträden och 4 kontorsbiträden	—
	<hr/> 50 000

Departementschefen.

I enlighet med mitt under punkten 42 anmälda ställningstagande till framlagda organisationsförslag i fråga om det statliga planväsendet är jag ej beredd att för budgetåret 1954/55 föreslå någon personalförstärkning vid länsarkitektorganisationen. Härav följer att förevarande anslag endast bör uppräknas med de av byggnadsstyrelsen beräknade automatiska kostnadsförändringarna om 50 000 kronor på grund av löneklassförändringar m. m.

Styrelsens förslag om uppförande av ytterligare 9 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 på personalförteckningen har ej givit mig anledning till erinran.

I förevarande anslag har för innevarande budgetår inräknats ett preliminärt belopp av 50 000 kronor i avvaktan på närmare prövning av viss lönerreglering för en del tekniker med placering som extra tjänstemän vid länsarkitektkontoren. Kungl. Maj:t har sedermera föreskrivit, att av nämnda belopp under budgetåret 1953/54 må användas högst 9 000 kronor i ökade grundlöner. Härtill kommer ökade utgifter för rörligt tillägg med ca 5 000 kronor. Med hänsyn härtill torde för nästa budgetår anslaget kunna minskas med 36 000 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (3 353 000 + 50 000 — 36 000) 3 367 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen uppföra ytterligare 9 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	597 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 031 400
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	848 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	890 500
	Summa kronor 3 367 000

c) till *Länsarkitektorganisationen*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 367 000 kronor.

[45] 4. Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	378 000	461 500
1953/54 (statsliggaren s. 385)	419 000	
1954/55 (förslag)	450 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med ett av de alternativa belopp, som angivits under punkten 42.

Yttrande.

Statskontoret anför, att med hänsyn till belastningen anslagsposten till sjukvård m. m. (anvisat 1953/54 10 000 kronor; belastning 1951/52 och 1952/53 10 700 resp. 11 400 kronor) bör höjas med 1 000 kronor samt posten till reseersättningar (anvisat 1953/54 200 000 kronor; belastning 1951/52 och 1952/53 204 000 resp. 234 400 kronor) med 35 000 kronor.

Departementschefen.

Som en följd av att jag ej föreslår någon personalförstärkning vid länsarkitektkontoren synes under detta anslag en ökad medelsanvisning endast behöva beräknas under posten till sjukvård m. m. av 1 000 kronor och under posten till reseersättningar av 30 000 kronor eller tillhopa 31 000 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (419 000 + 31 000) 450 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsarkitektorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

[46] 5. Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	10 000	—
1953/54 (statsliggaren s. 386)	10 000	
1954/55 (förslag)	5 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen.

De statsbidragskostnader, som bestrids med medel från detta anslag, utgår jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1948 angående statsbidrag till vissa plankostnader (nr 411). Bidrag utges under vissa angivna förutsättningar till kostnader dels till kommun för upprättande eller ändring av byggnadsplan på landet och dels till vägförening för genomförande av byggnadsplan. Anslaget anvisades första gången av 1948 års riksdag och uppfördes därvid med 100 000 kronor efter därom i propositionen 1948:227 framlagt förslag. Statsbidragens införande motive- rades med att plankostnaderna för kommuner med mindre ekonomisk bär- kraft kunde bli i viss mån betungande. De möjligheter att utfå statsbidrag, som här givits, har emellertid av olika skäl endast fått en begränsad an- vändning. Således har utgifterna för ändamålet under budgetåren 1949/50 —1951/52 stannat vid resp. 3 300, 10 700 och 8 800 kronor, medan under budgetåren 1948/49 och 1952/53 anslaget ej alls belastats. Den huvudsak- liga anledningen till att anslaget kommit att belastas i så jämförelsevis ringa omfattning torde vara, att kommunernas ekonomiska bärkraft under senare år förstärkts, icke minst efter den nya kommunindelningens genom- förande. I den förutnämnda propositionen uttalade departementschefen, att en omprövning av bidragssystemet borde ske, så snart verkningarna

av kommunindelningsreformen kunde överblickas. En sådan omprövning synes nu böra komma ifråga, varvid förutsättningarna att helt slopa ifrågasvarande bidrag torde böra övervägas. Om det vid detta övervägande visar sig lämpligt, har jag för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t, att bidragen upphör att utgå. I avvaktan på närmare klarläggande härutinnan torde anslaget dock böra upptagas jämväl för budgetåret 1954/55. Det bör därvid nedräknas till (10 000 — 5 000) 5 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[47] 6. Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1952/53	100	—	365 200
1953/54 (statsliggaren s. 386)	100		
1954/55 (förslag)	100		

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) anser, med hänsyn till storleken av förefintlig reservation å anslaget, att några ytterligare medel inte erfordras för nästa budgetår.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört uppföres anslaget endast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[48] 7. Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	500 000	—
1953/54 (statsliggaren s. 386)	800 000	
1954/55 (förslag)	500 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1953) föreslår, att anslaget, som t. o. m. budgetåret 1952/53 icke till någon del tagits i anspråk, nedräknas till 500 000 kronor.

Departementschefen.

Då någon säker hållpunkt icke finnes för beräkningen av detta anslag, som vid utgången av budgetåret 1952/53 ännu icke till någon del tagits i anspråk, har jag ej något att erinra mot den av byggnadsstyrelsen föreslagna nedräkningen till 500 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse*
m. m. inom vissa strandområden för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[49] 8. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1952/53	50 000	193 000	191 900
1953/54 (statsliggaren s. 386)	350 000		
1954/55 (förslag)	150 000		

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1953) föreslår, att anslaget uppföres med 150 000 kronor.

Motiv.

Av anslaget för innevarande budgetår avser 200 000 kronor utredningar rörande konstfackskolan och lärarhögskolan i Stockholm.

Av tidigare anvisade medel fanns vid utgången av budgetåret 1952/53 en odisponerad behållning av ca 2 800 kronor. För bestridande av kostnaderna för redan beslutade utredningsuppdrag m. m. beräknar styrelsen, att tillgängliga medel (350 000 + 2 800) 352 800 kronor helt behöver disponeras under innevarande budgetår. På grund av den omfattande och tidskrävande karaktären hos flertalet av de pågående utredningarna torde återföringar till anslaget från byggnadsanslag bli förhållandevis ringa. Någon nämnvärd behållning till budgetåret 1954/55 kan därför icke beräknas uppstå. Då jämväl i fortsättningen inom flertalet områden styrelsens utredande och projekterande verksamhet kräver planering av ytterligare byggnadsföretag, synes behovet av medel under budgetåret 1954/55 böra beräknas till samma belopp som innevarande budgetår med undantag för det belopp om 200 000 kronor, som avsetts för de förstnämnda särskilda utredningsuppdragen, eller till 150 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har icke något att erinra mot byggnadsstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Mot byggnadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har jag ej något att erinra. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

F. Tekniska institut.

[50] 1. Statens väginstitut.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	520 800	413 800
1953/54 (statsliggaren s. 386)	624 800	
1954/55 (förslag)	638 300	

Yrkande.

Direktionen för statens väginstitut (skr. % 1953) hemställer, att anslaget höjes med 204 700 kronor.

Avlöningar.

A. Institutets verksamhet i allmänhet.

1. Personalförstärkningar.	Ökning eller minskning
a) 1 förste avdelningsingenjör Ce 31 på bärighetsavdelningen	+ 21 984
b) 1 förste avdelningsingenjör (kemist) Ce 29 på vägavdelningens laboratorium	+ 20 148
c) 1 instrumentmakare Ce 18 på maskintekniska avdelningen	+ 11 340
d) 1 provberedare Ce 13 på geologiska avdelningen	+ 9 348
e) 1 kanslibiträde Ce 11	+ 8 652
2. Tjänsteförändringar.	
a) 1 förste avdelningsingenjör på vägavdelningen från Ce 27 till Ce 29	+ 1 872
b) 1 förste verkmästare på maskintekniska avdelningen från Ca 19 till Ca 21	+ 1 296
3. Överföring av personal från verksamheten för särskilda uppdragsgivares räkning.	
a) 1 extra avdelningschef Cg 34	+ 25 176
samt	
1 ingenjör Ce 23 på bärighetsavdelningen	+ 15 612
b) 1 förste avdelningsingenjör på maskintekniska avdelningen med arvode motsvarande 27 lönegraden, varvid tjänsten uppflyttas till Ce 29	+ 20 148
c) 1 vägmästare på maskintekniska avdelningen med arvode motsvarande 23 löneklassen, varvid tjänsten ändras till ingenjör Ce 23	+ 14 772
d) 1 kontorsbiträde (telefonist) med arvode motsvarande 8 löneklassen, varvid tjänsten ändras till Ce 8 enligt reglerad befordringsgång	+ 7 548

Ökning eller minskning

e) 1 biblioteksassistent med deltidstjänstgöring och med 480 kronor för månad som arvode	+	5 760
4. Löneklassförändringar	+	3 500

B. Institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

5. Extra-ordinariesättning m. m.		
a) 1 förste avdelningsingenjör på maskintekniska avdelningen med arvode motsvarande 27 lönegraden	—	
b) 8 mekaniker Ce 14 i st. f. arvoden motsvarande 13 lönegraden	+	2 688
c) 1 provberedare på bärighetsavdelningen med arvode motsvarande 13 lönegraden	—	
d) 1 ritbiträde på geologiska avdelningen med arvode motsvarande 11 lönegraden	—	
6. Överföring av personal till verksamheten i allmänhet enl. punkt 3	—	87 144

*Omkostnader.**Institutets verksamhet i allmänhet.*

7. Sjukvård (anvisat 1953/54 2 500 kr.; belastning 1952/53 2 800 kr.)	+	500
8. Resesättningar (anvisat 1953/54 9 500 kr.; belastning 1952/53 8 300 kr.) vid bifall till förslaget om överförandet av viss personal från uppdragsverksamheten	+	5 000
9. Materialkostnader m. m. vid experiment- och försöksarbeten på maskintekniska avdelningen	+	30 000
10. Kostnader för biblioteket (det nuvarande beloppet av 3 000 kronor har visat sig otillräckligt, speciellt på grund av de höjda priserna på utländsk teknisk litteratur)	+	1 000
		<hr/>
		+ 119 200
11. Minskning av uppbördsmedlen	+	85 500
		<hr/>
		+ 204 700

Vidare hemställer direktionen, att löneställningen för avdelningsscheferna, som den 1 januari 1953 uppflyttats från Ca 32 till Ca 34, skall omprövas.

Direktionen hemställer slutligen, att till förnyelse av institutets verkstadsutrustning anvisas ett särskilt anslag av 35 000 kronor.

Yttranden.

Över direktionens framställning har yttranden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret. En bestämd åtskillnad bör i finansieringshänseende upprätthållas mellan institutets verksamhet i allmänhet och dess verksamhet för enskilda uppdragsgivares räkning. Behovet av den nu begärda anslagshöjningen för forskningsändamål undandraget sig i stort sett ämbetsverkets bedömning. Medelsanvisningen för ändamålet måste självfallet avvägas mot anslagsäskanden för andra lika motiverade åtgärder på vägväsendets område och i sista hand bli beroende av möjligheten att i nuvarande läge bereda utrymme i budgeten för ökade anslag. — Med hänsyn till den nyligen verkställda tjänsteförteckningsrevisionen bör någon uppflyttning av tjänster i högre lönegrad nu ej ifrågakomma. — Med anledning av förslaget om förstärkning av biträdespersonalen med ett kanslibitråde framhålles, att institutet för den allmänna verksamheten redan förfogar över en förste kansliskrivare samt två kanslibiträden. Därest ytterligare biträdeshjälperfordras, torde detta behov böra tillgodoses med ett kontorsbiträde i befördringsgången. — Rörande framställningen om beredande av extraordinarie anställning åt mekanikerna erinrar statskontoret att detta spörsmål var föremål för statsmakternas prövning vid 1953 års riksdag utan att leda till någon åtgärd. Då några nya skäl sedan dess icke tillkommit, kan statskontoret icke tillstyrka den nu ånyo gjorda framställningen.

Institutets hemställan om anslag å 35 000 kronor för förnyelse av verkstadens utrustning föranleder statskontoret erinra, att riksdagen med anledning av en framställning om ett anslag å 40 000 kronor för detta ändamål anvisat 25 000 kronor för budgetåret 1953/54.

Föredraganden.

I fråga om de förslag, som berör institutets avlöningsstat, är jag f. n. icke beredd att tillstyrka andra förändringar än en uppräknings med 3 500 kronor, motsvarande den automatiska utgiftsstegringen för löneklassförändringar m. m.

Vad angår omkostnadsstaten anser jag mig böra förordna, att särskilda medel beräknas till materialkostnader m. m. för experiment- och försöksarbeten under institutets verksamhet i allmänhet. Medelsanvisningen för ändamålet torde dock böra begränsas till 10 000 kronor.

Såsom särskilda uppbördsmedel upptager jag ett oförändrat belopp.

Vid bifall till mina förslag skulle anslaget uppföras med (624 800 + 3 500 + 10 000) 638 300 kronor.

Framställningen om anvisande för nästa budgetår av ett särskilt anslag för förnyelse av institutets verkstadsutrustning anser jag mig ej kunna biträda.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Stat.

Avlöningar.

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	139 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	214 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	183 600
	<hr/>
Säger kronor	536 800

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	223 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	117 000
	<hr/>
Säger kronor	340 000
<hr/>	
Säger för avlöningar kronor	876 800

Omkostnader.

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	134 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
	<hr/>
Säger för omkostnader kronor	234 000
<hr/>	
Summa kronor	1 110 800

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	470 500
	<hr/>
Säger kronor	472 500
<hr/>	
Nettoutgift kronor	638 300

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 638 300 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[51] 2. Statens geotekniska institut: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	497 800	729 300
1953/54 (statsliggaren s. 388)	631 000	
1954/55 (förslag)	709 000	

Yrkande.

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med 118 000 kronor.

	Ökning
1. Förstärkning av forskningsavdelningen.	
a) 1 ingenjör Ce 21	13 164
b) Återbesättande av en vakant tjänst som biträdande ingenjör Ce 19	11 868
c) Överflyttning från konsultationsavdelningen till forsknings- avdelningen av en ingenjör Ce 23	14 772
2. Ordinariesättning av en avdelningschef Ce 34	—
3. Extra-ordinariesättning av 2 ingenjörer Cg 29, 1 verkmästare Cg 19 och 1 laboratoriebiträde Cg 13	—
4. Uppräkning av posten till avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m. (anvisat 1953/54 230 000 kr.; be- lastning 1951/52 och 1952/53 238 900 resp. 335 600 kr.)	70 000
5. Löneklassuppflyttningar m. m.	8 196
	118 000

Yttranden.

Remissyttranden har avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret avstyrker förslagen om personalförstärkningar och ändring av anställningsförhållandena för vissa befattningshavare.

Föredraganden.

Förslagen om utökning av personalen på forskningsavdelningen samt om beredande av ordinarie resp. extra ordinarie anställning åt viss personal anser jag mig icke böra tillstyrka. Då jag icke har något att erinra mot de av direktionen i övrigt förordade höjningarna, vilka kan anses vara av automatisk natur, bör anslaget uppföras med (631 000 + 70 000 + 8 196) i runt tal 709 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	57 500
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	210 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	139 100
5. Avlöningar till biträdande personal för konsulta- tionsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	300 000
	Summa kronor 709 000

b) till Statens geotekniska institut: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 709 000 kronor.

[52] 3. Statens geotekniska institut: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	248 200	355 900
1953/54 (statsliggaren s. 389)	283 500	
1954/55 (förslag)	333 500	

Yrkande.

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ³¹/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med 60 500 kronor.

	Ökning
1. Särskilda utgifter för konsultationsuppdrag m. m. (anvisat 1953/54 200 000 kr.; belastning 1951/52 och 1952/53 206 100 resp. 277 600 kr.): ökning med hänsyn till belastningen	50 000
2. Övriga utgifter (anvisat 1953/54 37 500 kr.): ökade underhållskostnader för laboratorie- och fältutrustningen (2 000 kr.), medelsbehov för järnbalkar, virke, grus o. d. i samband med fältförsök (8 000 kr.) samt inträffade kostnadsstegringar på facklitteratur m. m. (500 kr.)	10 500
	<hr/> 60 500

Därjämte hemställer direktionen, att ett särskilt anslag av 60 000 kronor anvisas för utrustning åt institutet.

Yttrande.

Statskontoret avstyrker föreslagen uppräknig av posten till övriga utgifter ävensom framställningen om ett särskilt anslag till utrustning.

Föredraganden.

Mot direktionens beräkning av anslagsposten till särskilda utgifter för konsultationsuppdrag m. m. har jag ej något att erinra. Däremot kan jag icke förorda någon uppräknig av posten till övriga utgifter. Omkostnadsanslaget skulle alltså uppföras med (283 500 + 50 000) 333 500 kronor.

Anvisandet av anslagsmedel till utrustning åt institutet, varom direktionen även tidigare gjort framställning, torde få ytterligare uppskjutas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens geotekniska institut: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 333 500 kronor.

G. Statens elektriska inspektion m. m.

[53] 1. Statens elektriska inspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	211 100	242 500
1953/54 (statsliggaren s. 389)	262 200	
1954/55 (förslag)	264 000	

Yrkande.

Kommerskollegium (skr. ²⁸/₈ 1953) hemställer, att anslaget höjes med 47 000 kronor.

Ökning.

1. Personalförstärkning.	
2 förste distriktsingenjörer Ce 29	40 296
2. Tjänsteförändringar.	
a) Uppflyttning av 2 förste distriktsingenjörer från Ca 27 till Ca 29	3 708
b) 1 ritarejänst Ce 19 utbytes mot 1 ingenjörstjänst Ce 21	1 278
3. Omräkningar (löneklassförändringar m. m.)	1 718
	47 000

Departementschefen.

Jag är ej beredd att tillstyrka de av kommerskollegium nu på nytt framförda förslagen om personalförstärkning och ej heller förslagen till tjänsteförändringar.

Anslaget bör alltså ökas endast med ett belopp motsvarande de automatiska utgiftsstegringarna, vilka jag upptager till 1 800 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (262 200 + 1 800) 264 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	136 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	39 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	88 000
	Summa kronor 264 000

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 264 000 kronor.

[54] 2. **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	20 300	22 800
1953/54 (statsliggaren s. 390)	21 300	
1954/55 (förslag)	21 300	

Yrkande.

Kommerskollegium (skr. ^{28/8} 1953) hemställer, att anslaget höjes med 2 000 kronor avseende kostnadsstegringar för städning, telefon m. m. under posten till övriga expenser (anvisat 1953/54 8 800 kronor; belastning 1952/53 10 200 kronor).

Departementschefen.

Jag föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 21 300 kronor.

[55] 3. **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 000	4 700
1953/54 (statsliggaren s. 390)	2 000	
1954/55 (förslag)	2 000	

Departementschefen. Anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

H. Djurgårdsnämnden.

[56] 1. Djurgårdsnämnden: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	110 000	115 200
1953/54 (statsliggaren s. 391)	124 800	
1954/55 (förslag)	130 200	

Yrkande.

Djurgårdsnämnden (skr. 27/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 11 700 kronor.

1. Höjning av arvodet till nämndens kanslichef	768
2. Höjning av arvodet till nämndens tekniske expert	4 872
3. Vikarier och övertidsersättningar	1 444
4. Omräkning	4 616
	11 700

Motiv.

1. Kanslichefen har sedan den 1 juli 1951 uppburit arvode motsvarande lön enligt 34 löneklassen. Jämlikt hittills tillämpade principer för bestämmande av dennes lön borde arvodet efter 3 år höjas från den 1 juli 1954 till lön motsvarande löneklass 35.

Departementschefen.

Av den begärda anslagsökningen anser jag mig blott kunna tillstyrka höjning av arvodet åt kanslichefen samt omräkningsposten. I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (124 800 + 800 + 4 600) 130 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	89 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	23 000
	Summa kronor 130 200

b) till *Djurgårdsnämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 130 200 kronor.

[57] 2. Djurgårdsnämnden: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	11 500	9 700
1953/54 (statsliggaren s. 391)	11 500	
1954/55 (förslag)	11 500	

Departementschefen. I enlighet med djurgårdsnämndens förslag (skr. ^{27/s} 1953) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Djurgårdsnämnden: Omkostnader* för budgetåret
1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

I. Diverse.

[58] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 392)	1 102 000
1954/55 (förslag)	1 156 000

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 156 000 kronor.

[59] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 392)	1 475 000
1954/55 (förslag)	1 762 000

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 762 000 kronor.

[60] 3. Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	5 000	42 400
1952/53	25 000	28 200
1953/54 (statsliggaren s. 392)	50 000	
1954/55 (förslag)	40 000	

Departementschefen. Med hänsyn till anslagsbelastningen under de två senast förflutna budgetåren synes ersättningsanslaget kunna nedräknas till (50 000 — 10 000) 40 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[61] 4. **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	30 600 000	33 286 800
1953/54 (statsliggaren s. 392)	32 800 000	
1954/55 (förslag)	34 000 000	

Av en inom *generalpoststyrelsen* i augusti 1953 upprättad promemoria inhämtas, att ifrågakvarande ersättning för innevarande budgetår beräknats komma att uppgå till ca 33 600 000 kronor enligt följande sammanställning.

Tjänsteförsändelser i allmänhet	33 000 000
Tjänsteförsändelser från de statliga kristidsorganen	200 000
Delgivningsförsändelser	300 000
Militärbrev	100 000
	33 600 000

Ersättning för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet utgår med viss procent av postverkets frankoteckensuppbörd efter överenskommelse mellan generalpoststyrelsen och statskontoret. För tiden fr. o. m. budgetåret 1950/51 t. v. har procenttalet bestämts till 16. Under år 1953 har ny tjänstebrevsundersökning igångsatts. Då resultatet av densamma icke beräknas bli klart förrän under budgetåret 1954/55, har generalpoststyrelsen för budgetåren 1953/54 och 1954/55 räknat med oförändrat procenttal. Med denna utgångspunkt har styrelsen beräknat ersättningen för befordrade tjänsteförsändelser i allmänhet under budgetåret 1954/55 till 33 400 000 kronor.

Ersättning för post från de statliga kristidsorganen uppgick för andra kvartalet 1953 till ca 38 000 kronor. Under framhållande av svårigheterna att under rådande förhållanden beräkna storleken av ifrågakvarande ersättning för nästa budgetår föreslår styrelsen, att densamma upptages till 200 000 kronor.

Från förevarande anslag utgår även ersättning för postdelgivning (SFS 641/1947). Denna ersättning uppgick under budgetåret 1952/53 till ca 267 000 kronor och beräknas för budgetåret 1954/55 till 300 000 kronor.

Vidare utgår från anslaget ersättning till postverket för befordran av militärbrev. För budgetåret 1954/55 beräknar styrelsen för ändamålet ett belopp av 100 000 kronor.

I enlighet härmed beräknar styrelsen ersättningen till postverket för be-

fordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1954/55 till (33 400 000 + 200 000 + 300 000 + 100 000) 34 000 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har intet att erinra mot den av generalpoststyrelsen gjorda beräkningen.

Departementschefen.

I enlighet med generalpoststyrelsens uppskattning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål synes förevarande anslag böra upptagas till 34 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 000 kronor.

[62] 5. **Understöd åt skärgårdsrederier.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	470 000	454 500
1953/54 (statsliggaren s. 393)	435 000	
1954/55 (förslag)	275 000	

Departementschefen. Anslaget användes för bidrag till reguljär båttrafik i Stockholms och Bohusläns skärgårdar. Den på statsverket fallande andelen av de årliga understöden till den av Waxholms nya ångfartygsaktiebolag ombesörjda båtlinjetrafiken i Stockholms skärgård, vilken andel regleras enligt särskilda av riksdagen godkända, i propositionerna 1952:163 och 1953:136 närmare redovisade avtal, beräknas för budgetåret 1954/55 uppgå till ca 200 000 kronor. I sistnämnda proposition behandlades även frågan om fortsatt subventionering av den av Marstrands rederiaktiebolag bedrivna kustlinjetrafiken i Bohuslän på sträckan Göteborg—Gravarne i enlighet med en av särskilt tillkallad utredningsman utarbetad plan. Jämlikt denna av riksdagen utan erinran lämnade subventioneringsplan skulle understödet till Marstrandsbolaget för 1954/55 uppgå till maximalt 83 333 kronor. Vidare torde ett mindre belopp från förevarande anslag böra avses för ersättning åt en statlig granskningsman avseende den subventionerade båttrafiken i Bohuslän. Med hänsyn till vid ingången av innevarande budgetår disponibel besparing kan behovet av anslagsmedel för budgetåret 1954/55 till stöd åt skärgårdsrederier avrundas nedåt till 275 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

[63] 6. Understöd åt inrikes lufttrafik.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	450 000	161 000
1953/54 (statsliggaren s. 393)	200 000	
1954/55 (förslag)	300 000	

Yrkande.

Aktiebolaget Aerotransport (skr. $\frac{3}{10}$ 1953) hemställer, att understöd till den av Scandinavian Airlines System [SAS] bedrivna inrikes lufttrafiken måtte utgå med ett oförändrat belopp av 295 000 kronor för verksamhetsåret 1954/55.

Motiv.

För verksamhetsåret 1952/53 förutses enligt preliminära beräkningar ett underskott å inrikestrafiken om ca 570 000 kronor mot beräknade 375 000 kronor. Anledningen till att underskottet blir större än beräknat är, att tidigare kalkyler var baserade på trafik med flygplan av typ Douglas DC-3, medan under verksamhetsåret övergång i större utsträckning skett till Scandia-flygplan för Luleå- och Visbylinjerna. Visserligen har intäkterna blivit högre än i den tidigare DC-3-kalkylen, men denna intäktsökning har dock icke kunnat uppväga de högre kostnaderna. Scandiplanen drager nämligen i förhållande till DC-3 högre driftskostnader och avskrivningar. Å andra sidan har scandiatypen större kapacitet och relativt sett bättre drifts-ekonomi, varför inrikestrafiken med dessa flygplan på längre sikt bör medföra bättre ekonomiskt resultat än vid trafik med DC-3, som i och med den förutsedda ökningen i trafiken är kapacitetsmässigt otillfredsställande.

Under verksamhetsåret 1 oktober 1953—30 september 1954 kommer inrikestrafiken att i full utsträckning upprätthållas med Scandia, då SAS' DC-3-flotta är under successiv avveckling. En för detta verksamhetsår upprättad kalkyl för ett inrikes trafikprogram av samma omfattning som under verksamhetsåret 1952/53 utvisar till följd härav ett underskott å ca 990 000 kronor.

För beräkandet av understödsbehovet för inrikestrafiken under verksamhetsåret 1 oktober 1954—30 september 1955 har SAS uppgjort en kalkyl, baserad på i stort sett oförändrad trafik enligt nedanstående preliminära trafikprogram:

Linje	Period	Antal dubbelturer
Stockholm—Visby	$\frac{1}{10}$ — $\frac{15}{4}$	1 daglig + 1 varje vardag
	$\frac{16}{4}$ — $\frac{31}{5}$	2 dagliga
	$\frac{1}{6}$ — $\frac{6}{9}$	3—4 dagliga
	$\frac{7}{9}$ — $\frac{30}{9}$	2 dagliga
Malmö—Visby	$\frac{20}{6}$ — $\frac{19}{8}$	1 per vecka
Stockholm—Luleå	$\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag
Stockholm—Malmö	$\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag

Kalkylen slutar på ett underskott å 668 000 kronor. Intäkter och kostnader för de olika linjerna beräknas uppgå till följande belopp (1 000-tal kronor).

	Stockholm— Luleå	Stockholm— Visby Malmö— Visby	Stockholm— Malmö	Totalt
Intäkter	1 583	2 182	985	4 750
Kostnader	2 017	2 196	1 205	5 418
Resultat	— 434	— 14	— 220	— 668

I kostnaderna å ca 5,5 milj. kronor ingår flygplatsavgifter till luftfartsstyrelsen med 250 000 kronor samt årliga hyror till luftfartsstyrelsen för hangar i Luleå resp. Malmö med sammanlagt ca 40 000 kronor.

I resultatberäkningarna har, liksom vid upprättandet av tidigare subventionskalkyler, icke medtagits någon andel i SAS' allmänna kostnader för administration, försäljning och reklam. Avskrivningar på Scandiplanen har upptagits efter av SAS tillämpad avskrivningsplan för Scandia, innebärande avskrivning över en period av sex år.

Övergång från telegrafi till telefoni har skett på Visbylinjen i maj 1953 och på Malmölinjen i augusti 1953. Sålunda har telegrafisterna kunnat borttagas från dessa linjer. På Luleålinjen måste av tekniska skäl telegrafi behållas tills vidare. SAS har undersökt möjligheterna att över huvud nedbringa antalet besättningar i inrikestrafiken. Därvid har emellertid visat sig, att en sådan åtgärd skulle medföra ur allmänhetens synpunkt sådana ofördelaktiga tidtabeller, att en avsevärd minskning av trafikintäkterna kunde befaras inträda.

Yttranden.

Statens granskningsman för den inrikes lufttrafiken. De i SAS' kalkyl upptagna avskrivningskostnaderna för Scandia-flygplanen är beräknade efter en avskrivningstid av sex år med tio procents restvärde. I andra sammanhang har SAS tillämpat en avskrivningstid av sju år för flygplan av typ DC-3 och åtta år för DC-6 och DC-6 B. Det kan enligt granskningsmannen ifrågasättas, om den statsunderstödda delen av den inhemska trafiken skall bestrida större kostnad än den som motsvarar en avskrivning på åtta år. I så fall skulle enligt i övrigt oförändrade grunder en nedräkning av avskrivningsposten med ca 230 000 kronor vara möjlig.

Kostnadskalkylen förutsätter, att trafikprogrammet kräver åtta besättningar motsvarande en kostnad av 560 000 kronor per år. Granskningsmannens undersökning av driftsförhållandena har givit vid handen, att tillämpad tjänstgöringsplan innebär en reserv av 100 procent för att täcka olika

anspråk. Endast fyra besättningar är normalt i aktiv tjänst, två hålles i reserv, en besättning är ledig och en avses för att täcka semester och militärtjänst. Granskningsmannen anser, att kostnaden för det antal besättningar, som debiteras inrikestrafiken, bör kunna reduceras med ca 50 000 kronor.

Det av SAS för verksamhetsåret 1954/55 kalkylerade underskottet skulle alltså kunna minskas till omkring (668 000 — 230 000 — 50 000) 388 000 kronor. Enär driftsunderskottet även efter denna reduktion överstiger det begärda statsunderstödet, har granskningsmannen dock ej något att erinra mot att detta beviljas.

Luftfartsstyrelsen erinrar bl. a. om att SAS i december 1952 förutskickat, att ett ökat utnyttjande av Scandia-flygplan i inrikestrafiken kunde i då icke förutsebar utsträckning inverka på det ekonomiska utbytet av trafiken; visade sig en förbättring i detta hänseende, minskade i motsvarande mån subventionsbehovet, medan i motsatt fall SAS ensamt hade att bära det ökade underskottet. SAS, som nu anger orsakerna till kostnadsökningen vara att söka i ombytet av flygplantyp, har så till vida dragit konsekvenserna härav, att konsortiet begärt understöd med ett belopp av endast 295 000 kronor, innebärande att SAS påtager sig ett driftsunderskott av, enligt konsortiets beräkningar ca 373 000 kronor och enligt granskningsmannens omkring 93 000 kronor.

Styrelsen har tidigare i utlåtande över understödsbehovet för verksamhetsåren 1952—1955 antagit, att inrikestrafikens ekonomi vid oförändrad organisation kunde väntas undergå en viss förbättring för varje verksamhetsår. Att en sådan icke inträtt, torde enligt styrelsens mening få tillskrivas de höga initialkostnaderna i samband med ombytet av flygplantyp. Scandia-planen torde också representera en viss överkapacitet i förhållande till nu föreliggande trafikunderlag. Med hänsyn till dettas stadiga tillväxt och värdet för SAS att för hela sin verksamhet arbeta med ett strängt standardiserat flygplanbestånd torde emellertid ombytet i och för sig få anses välbetänkt och ägnat att på längre sikt förbättra det ekonomiska utfallet av inrikestrafiken och möjliggöra det bästa tillgodoseendet av transportbehovet. I betraktande härav och då det beräknade driftsunderskottet för verksamhetsåret 1954/55 — även med användande av granskningsmannens beräkningsgrunder — överstiger det begärda subventionsbeloppet, vill luftfartsstyrelsen för sin del icke motsätta sig, att understödet även under sistnämnda år utgår med högst 295 000 kronor. Styrelsen förutsätter därvid, att vid den slutliga avräkningen överenskommelse uppnås med SAS rörande tillämpning av de principer för beräkning av underskottet, som kan godtagas av granskningsmannen.

Luftfartsstyrelsen finner det numera icke sannolikt, att subventionsbehovet för den inrikes lufttrafiken skall kunna helt bortfalla med utgången av verksamhetsåret 1954/55. Förhandlingar bör upptagas i första hand

mellan styrelsen och SAS i avsikt att undersöka både möjligheten till ytterligare rationaliseringar av trafiken och det subventionerade trafikprogrammets omfattning.

Statskontoret. Med hänsyn till föreliggande omständigheter vill statskontoret icke motsätta sig, att understödet till den inrikes lufttrafiken även under verksamhetsåret 1954/55 får utgå med högst 295 000 kronor.

Vid anmälan i 1952 års statsverksproposition av frågan om subventioneringen av inrikesflyget under treårsperioden oktober 1952—september 1955 framhöll departementschefen, att subventionssystemet därefter om möjligt borde avvecklas. De av luftfartsstyrelsen förutskickade förhandlingarna mellan styrelsen och SAS om trafiken efter sistnämnda tidpunkt bör föras utifrån angivna förutsättning och alltså taga sikte på att ernå en sådan överenskommelse om inrikestrafiken, som ej förutsätter vidare subventionering.

Departementschefen.

Enligt en i 1952 års statsverksproposition framlagd subventionsplan för tiden 1 oktober 1952—30 september 1955 skulle för dessa tre verksamhetsår under vissa villkor utgå understöd till SAS för viss inrikes lufttrafik med resp. 450 000, 400 000 och 350 000 kronor, varefter subventionssystemet om möjligt skulle avvecklas. Understödet skulle i princip endast omfatta linjerna Stockholm/Norrköping—Visby, Stockholm—Sundsvall/Härnösand och Stockholm—Luleå, men även linjerna Stockholm—Malmö och Malmö—Visby har intagits i subventionskalkylerna. Efter förslag i proposition 1953:137 reviderades planen för verksamhetsåren 1952/53 och 1953/54, därvid linjen Stockholm—Sundsvall/Härnösand uteslöts, medan å andra sidan vissa kostnadsökningar föranledde uppräknig av det på de övriga flyglinjerna belöpande bidraget. Enligt den reviderade planen skulle bidragen för verksamhetsåren 1952/53—1953/54 utgå med högst 375 000 resp. 295 000 kronor.

Med hänsyn till de besparingar, som för budgetåret 1952/53 uppkom på anslaget till följd av det minskade bidragsbehovet för samma verksamhetsår, kunde medelsanvisningen för budgetåret 1953/54 begränsas till 200 000 kronor.

Enligt de nu framlagda beräkningarna skulle underskottet för verksamhetsåren 1952/53—1954/55 uppgå till resp. 570 000, 990 000 och 668 000 kronor. Anledningen till att underskotten överstiger de tidigare beräknade anges vara, att övergång skett till flygplan av större typ, vilket dock på längre sikt anges skola medföra en relativt bättre ekonomi.

Statens granskningsman för den inrikes lufttrafiken har ifrågasatt, om ej det beräknade underskottet för 1954/55 skulle med tillämpning av en längre avskrivningstid samt reduktion av besättningskostnaderna kunna minskas med 280 000 kronor och således beräknas till 388 000 kronor. Även

med denna beräkningsgrund skulle driftunderskottet emellertid överstiga det begärda statsbidraget.

Med hänsyn härtill och i likhet med remissinstanserna vill jag icke motsätta mig, att bidraget för verksamhetsåret 1954/55, som enligt den föreliggande subventionsplanen är det sista år för vilket understöd förutsetts, utgår med högst 295 000 kronor.

Jag förordar därför, att anslaget, från vilket även betalas arvode till omnämnde granskningsman, för nästa budgetår upptages till i runt tal 300 000 kronor, vilket i förhållande till innevarande års anslag innebär en uppräknings med 100 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[64] 7. **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	50 000	98 500
1953/54 (statsliggaren s. 393)	100 000	
1954/55 (förslag)	100 000	

Departementschefen. I enlighet med gällande principer för användningen av detta anslag har utgifterna för Sveriges deltagande i en i oktober 1953 i Bryssel hållen europeisk transportministerkonferens bestridits från anslaget. Vid denna konferens enades de västeuropeiska staternas transportministrar om att anordna en permanent liknande konferens, som enligt ett den 17 oktober 1953 av bl. a. Sverige undertecknat protokoll skulle ha till syfte att verka för ett bättre utnyttjande av de europeiska landtransportmedlen samt samordna arbetet inom internationella organisationer på ifrågavarande område. Även i fortsättningen torde alltså kostnader för sådana konferenser komma att belasta anslaget. I avbidan på närmare erfarenheter rörande utgifterna för ändamålet torde anslaget höra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[65] 8. **Vissa åtgärder för ekonomisk försvarsberedskap.**

	Anslag	Reservation vid budget- årets utgång
1952/53	1 500 000	1 500 000
1953/54 (statsliggaren s. 394)	1 110 000	
1954/55 (förslag)	500 000	

Under hänvisning till en av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap gjord framställning (skr. ²⁷/₈ 1953) har *järnvägsstyrelsen* (skr. ²⁴/₁₀ 1953) hemställt, att reservationsanslag om sammanlagt 1 700 000 kronor måtte anvisas för budgetåret 1954/55 till vissa närmare angivna arbeten.

Med hänsyn till skrivelsernas innehåll torde någon närmare redogörelse icke böra lämnas till statsrådsprotokollet. Riksdagens vederbörande utskott torde få beredas tillfälle taga del av skrivelserna genom att dessa tillhandahålles utskottet.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att för ändamål som avses i punkterna h, k och r i riksnämndens skrivelse ett reservationsanslag av 500 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa åtgärder för ekonomisk försvarsberedskap* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[66] 9. **Geotekniska undersökningar i Göta-älvdalen m. m.**

	Anslag
1954/55 (förslag)	130 000

Föreliggande framställningar.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län (skr. ¹⁶/₄ 1953) har — under erinran om de lokala undersökningar, som skett genom försorg av statens geotekniska institut inom det av jordskredet den 29 september 1950 i Surte drabbade området — föreslagit, att ytterligare geotekniska undersökningar i Göta-älvdalen måtte komma till stånd enligt ett av institutet i samråd med Sveriges geologiska undersökning uppgjort program, samt att erforderliga statsmedel måtte ställas till förfogande härför.

Länsstyrelsen framhåller i anslutning härtill i huvudsak följande.

Undersökningar, som statens geotekniska institut utfört på uppdrag av Nödinge och Starrkärrs kommuner samt AB Surte glasbruk, har givit vid handen, att inom vissa av de undersökta områdena grundvattentrycket är så högt, att säkerheten mot skred ej kan anses tillfredsställande. I delar

av Alafors samhälle i sistnämnda kommun är därför på grund av skredrisk frågan om utfärdande av byggnadsförbud föremål för länsstyrelsens prövning. Vidare fästes uppmärksamheten på ett ras, som den 13 april 1953 inträffade på järnvägssträckan mellan Alvhem och Nygård i Lödöse kommun, varvid banvallen spolierades på en sträcka av ca 60 m. Raset synes ha orsakats av att grunden av lera underminerats av artesiskt vatten, varigenom banvallen råkat på glid. Det synes därför länsstyrelsen angeläget för uppnående av största möjliga säkerhet för vederbörande samhällen och trafikleder i Göta-älvdalen att det genom fortsatt geotekniskt undersökningsarbete utrönes, huruvida rasrisker föreligger och vilka åtgärder, som kan vidtagas till förekommande av ytterligare ras.

I anledning härav har *statens geotekniska institut* anfört, att skredriskerna i Göta-älvdalen måste bedömas som allvarliga bl. a. på grund av förekommande grundvattenstryck jämte lerlager, varför institutet anser det synnerligen önskvärt, att den föreslagna undersökningen snarast möjligt kommer till stånd. Den bör utföras i huvudsaklig överensstämmelse med förut omnämnt program, vilket i korthet innebär följande.

Undersökningen bör innefatta Göta-älvfarledens båda stränder på hela sträckan Göteborg—Vänern och därigenom även täcka de delar av Bergslagsbanan och rikshuvudvägen samt de flesta större samhällen, som ligger i älvdalen. Totalarealen för undersökningen uppskattas till 8 600 har. Undersökningen bör företagas i etapper. Den första etappen bör avse en preliminär undersökning av rekognoscerande art, innefattande bl. a. geologisk kartering samt borrhövstagning m. m. och syfta till att dels utröna vilka områden längs älven, som kan betraktas som riskfria, dels approximativt gradera övriga områden efter farlighetsgrad. Den andra etappen avseende definitiv undersökning skall taga sikte på att avgöra hur smal säkerhetsmarginalen är på de farliga ställena och hur den skall kunna breddas genom förstärkningsåtgärder. Enligt programmet skall även långtidsobservationer av grundvattenstrycket göras på några ställen i älvdalen och påbörjas, innan den definitiva undersökningen sättes i gång.

Kostnaderna för den preliminära undersökningen uppskattas till 175 000 kronor. För inrättandet av 20 mätstationer för långtidsobservationerna erfordras 35 000 kronor. Därtill kommer kostnader för viss erforderlig utrustning (sonderingsmaskin, jeep, vingborr m. m.) om 70 000 kronor. Kostnaden för den definitiva undersökningen kan ej nu uppskattas. Av dessa belopp om tillhoppa 280 000 kronor erfordras under det första budgetåret 25 000 kronor för geologiskt förarbete, 35 000 kronor för utredningen om grundvattenstrycket och 70 000 kronor för utrustningen eller tillhoppa 130 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret har erinrat om hurusom till kostnader för hjälpåtgärder i anledning av Surtekatastrofen för budgetåret 1950/51 anvisades ett reservationsanslag av 3,5 miljoner kronor, samt att till dessa hjälpåtgärder hänfördes även geologisk undersökning inom de bebyggda områdena vid Göta älvs östra strand, närmast söder och norr om Surte. Detta anslag har helt tagits i anspråk den 1 juli 1953. Spörsmålet huruvida den nu föreslagna

undersökningen bör komma till stånd undandraget sig statskontorets bedömning.

Järnvägsstyrelsen har anförts, att de geotekniska förhållanden, som direkt berör den del av dalgången, vari statens järnvägars anläggningar befinna sig, undersöks genom dess försorg, samt att därvid behovet av ifrågasatta utredningar kraftigt underströks. Styrelsen finner en geologisk och geoteknisk undersökning av Göta-älvdalen ur allmän synpunkt synnerligen önskvärd, så att ev. erforderliga åtgärder för att skydda befintliga kommunikationsleder och befintlig bebyggelse kan vidtagas och en rationell planläggning av dalens utbyggnad kan äga rum. Icke minst ur vetenskaplig synpunkt kan resultatet av utredningarna, som måste innefatta en geologisk kartering, väntas få stor betydelse jämväl för statens järnvägar vid bedömning av andra platser, där förhållandena är likartade. Då de frågor, som bör klarläggas genom undersökningarna, berör flera olika statliga intressen, kan det enligt järnvägsstyrelsen ifrågasättas, om ej ett organ borde inrättas bestående av representanter för dessa intressen.

Även *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* förordar, att de föreslagna undersökningarna kommer till utförande under statens medverkan i huvudsak enligt upprättat program. Den nuvarande riksvägen i älvdalen jämte ett antal andra allmänna vägar däri framgår delvis över lerområden, vars stabilitetsförhållanden ej är fullt klarlagda. Undersökningarna, som skulle avse att utröna risken för stora skred, synes därför ur vägväsendets synpunkt angelägna. De skulle kunna överslagsmässigt avgränsa riskfria områden och gradera riskerna för skred i övrigt samt därigenom bli ett värdefullt underlag för planläggningen i stort av älvdalens bebyggelse och trafikleder. Undersökningarna skulle därjämte kunna ge erfarenheter av värde för bedömning av skredrisk på andra likartade platser.

Departementschefen.

Det jordskred, som hösten 1950 drabbade samhället Surte på östra sidan av Göta älv, orsakade mycket betydande skador. Förutom att bebyggelsen inom området för naturkatastrofen helt eller delvis förstördes, avskars de trafikleder, farleden på älven, järnvägen samt vägarna, som hade beröring med området. Genom en av statens geotekniska institut nyligen utförd lokal undersökning inom vissa samhällen vid älvdalen har framgått, att man där icke kan bortse från möjligheten av ras utav liknande art som det i Surte. Det i april 1953 inträffade raset på järnvägssträckan Alvhem—Nygård synes bekräfta förefintligheten av risker för ras längs dalgången. Människoliv samt betydande ekonomiska värden kan här stå på spel. För trafiklederna utefter Göta älv vore ett klarläggande av de geologiska förhållandena i de avseenden, varom här är fråga, av stor betydelse, såsom ock framhållits av järnvägsstyrelsen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Jag anser mig under angivna förhållanden böra förorda, att den av länsstyrelsen i Älvsborgs län föreslagna geotekniska undersökningen av Göta-älvdalen, syftande i första hand till att klarlägga riskerna för ras, kommer till stånd, och att kostnaderna för densamma bestrids med statsmedel. Undersökningen synes böra bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med det av statens geotekniska institut i samråd med Sveriges geologiska undersökning uppgjorda programmet, för vilket redogörelse här förut lämnats, samt ske i intimt samråd med berörda kommunikationsverk och övriga företrädare för statliga intressen i frågan.

Institutet har beräknat de för dagen överblickbara kostnaderna till 280 000 kronor, varav 130 000 kronor avsetts för första budgetåret. Denna kostnadsuppskattning föranleder från min sida ej någon erinran. Kostnaderna för denna undersökning synes böra bestridas genom särskilt reservationsanslag.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Geotekniska undersökningar i Göta-älvdalen m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

[67] 10. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1952/53	250 000	252 600	29 900
1953/54 (statsliggaren s. 394)	300 000		
1954/55 (förslag)	350 000		

Departementschefen. Anslaget bör uppräknas till 350 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

[68] 11. **Extra utgifter.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	50 000	47 500
1953/54 (statsliggaren s. 394)	50 000	
1954/55 (förslag)	50 000	

Departementschefen. Anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[69] 12. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	5 000	3 500
1953/54 (statsliggaren s. 394)	4 000	
1954/55 (förslag)	3 000	

Departementschefen. Med hänsyn till den avtagande anslagsbelastningen uppföres anslaget med ett till (4 000 — 1 000) 3 000 kronor reducerat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

Sammanfattning.

Medan å riksstaten för budgetåret 1953/54 under sjätte huvudtiteln anvisats	kronor	722 066 800
kommer vid bifall till de nu framlagda förslagen huvudtitelns slutsumma att för budgetåret 1954/55 uppgå till	»	749 081 100
innebärande en ökning med	»	27 014 300
Anslagen av <i>skattemedel i allmänhet</i> , vilka för budgetåret 1953/54 utgått med	»	85 497 300
skulle för nästa budgetår utgöra	»	91 149 500
Mot de mot <i>automobilskattemedlen</i> under sjätte huvudtiteln avräknade anslagen för budgetåret 1953/54, sammanlagt	»	636 569 500
skulle för budgetåret 1954/55 svara anslag till ett sammanlagt belopp av	»	657 931 600

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgår av följande sammanställning.

	Anvisat 1953/54	Äskat 1954/55	Ökning eller minskning
A. Kommunikationsdepartementet	853 300	888 200	+ 34 900
B. Väg- och vattenbyggnads- väsendet:			
Väg- och vattenbyggnadsverket	29 254 000	30 578 000	+ 1 324 000
Vägunderhåll och vägbyggnader	607 060 500	625 560 200	+ 18 499 700
Hamnar och farleder	7 680 000	7 160 000	— 520 000
Vatten- och avloppsledning	20 000 000	25 000 000	+ 5 000 000
C. Vägtrafikväsendet	3 446 900	5 104 700	+ 1 657 800
D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	6 455 200	6 675 500	+ 220 300
E. Byggnadsväsendet	7 704 800	7 338 700	— 366 100
F. Tekniska institut	1 564 300	1 680 800	+ 116 500
G. Statens elektriska inspektion m. m.	285 500	287 300	+ 1 800
H. Djurgårdsnämnden	136 300	141 700	+ 5 400
I. Diverse	37 626 000	38 666 000	+ 1 040 000
Summa kronor	722 066 800	749 081 100	+ 27 014 300

Anslagen till de statliga väg- och broinvesteringarna och det statliga vägunderhållet samt bidragsanslagen till den kommunala och enskilda väghållningen har i avbidan på ställningstagandet till det nyligen av 1951

års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken avgivna betänkandet endast ansetts kunna upptagas med preliminärt beräknade belopp. De sålunda uppskattade beloppens totalsumma, som beräknats med utgångspunkt från nu gällande skatter på motorfordonstrafiken, överstiger med ca 19,6 milj. kronor de för budgetåret 1953/54 för motsvarande ändamål beviljade anslagen.

På övriga anslag uppgår ökningen till ca 7,4 milj. kronor. Härav hänför sig 5 milj. kronor till en uppräknig av bidragsanslaget till vatten och avlopp samt något över 1 milj. kronor till avlöningar och omkostnader för tillfällig personal vid väg- och vattenbyggnadsverket. För påbörjande av geologiska undersökningar i Göta-älvdalen föreslås ett belopp av 130 000 kronor under ett nytt för ändamålet särskilt uppfört anslag. Anslagsökningen i övrigt är i huvudsak hänförlig till automatiska utgiftsstegringar. Av den i tabellen redovisade ökningen om 1 657 800 kronor under huvudrubriken Vägtrafikväsendet hänför sig 1 530 000 kronor till den omständigheten, att anslaget till Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs-korsningar fr. o. m. nästa budgetår föreslagits skola upptagas under denna huvudrubrik i stället för såsom hittills under Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

W. Hammargren.

Register

till

Sjätte huvudtiteln för budgetåret 1954/55.

A. Kommunikationsdepartementet.

Sid.		Kronor
	Kommunikationsdepartementet:	
1	Avlöningar	837 200
3	Omkostnader	51 000
	<u>Säger för kommunikationsdepartementet</u>	<u>888 200</u>

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.**Väg- och vattenbyggnadsverket:**

	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:	
4	Avlöningar, därav 3 480 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	6 661 000
10	Omkostnader, därav 578 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	1 096 000
	Vägförvaltningarna:	
11	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen....	18 448 000
15	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen	3 723 000
17	De lokala vägnämnderna m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	200 000
17	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde	450 000

Vägunderhåll och vägbyggnader:

	Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare:	
30	Vägunderhållet, att avräknas mot automobilskattemedlen ¹	230 000 000
30	Byggande av riksvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 820 000 000
30	Nyanläggning av länsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 165 000 000
30	Nyanläggning av ödebygdsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 850 000
30	Ombyggnad av länsvägar och ödebygdsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 159 000 000
30	Byggande av bro vid Bergnäset, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 210 000
30	Vissa vägbyggnadsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 100

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som är väghållare:	
30	Bidrag till underhåll av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 31 200 000
30	Bidrag till byggande av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen	175 000 000
	Enskild väghållning:	
30	Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	1 10 500 000
30	Bidrag till byggande av enskilda vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 10 400 000
	Diverse ändamål:	
32	Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	250 000
33	Vissa kostnader i samband med internationella väggkongresser, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	55 000
34	Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvar m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	55 000
35	Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.....	1 100
Hamnar och farleder:		
35	Bidrag till handelshamnar och farleder.....	3 000 000
36	Statliga farledsarbeten.....	550 000
38	Byggande av fiskehamnar	2 500 000
39	Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder..	210 000
41	Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder, att avräknas mot automobilskattemedlen	500 000
42	Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen	400 000
Vatten- och avloppsledningar:		
43	Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp	25 000 000
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet	688 298 200

C. Vägtrafikväsendet.

Statens bilinspektion:

46	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	1 834 600
47	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen	617 000
47	Utrustning, att avräknas mot automobilskattemedlen....	25 000
48	Registrering av motorfordon	1 000
48	Bidrag till vissa kommunikationsändamål	300 000
49	Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	1 530 000

Statens biltrafiknämnd:

51	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	294 600
52	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen	41 500

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
53	Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	161 000
54	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	300 000
	<u>Säger för vägtrafikväsendet</u>	<u>5 104 700</u>

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:

55	Avlöningar	2 272 800
58	Undervisning	10 200
58	Omkostnader	146 500
59	Observatörer	616 500
60	Telegramkostnader m. m.	674 400
60	Underhåll av stationer m. m.	72 400
60	Uppdragsverksamhet	700 000
61	Väderlekstjänst för luftfarten	933 400
63	Aerologiska stationer	561 800
64	Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.....	687 500
	<u>Säger för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut</u>	<u>6 675 500</u>

E. Byggnadsväsendet.

Byggnadsstyrelsen:

66	Avlöningar	2 595 300
71	Omkostnader	271 300
	Länsarkitektsorganisationen:	
74	Avlöningar	3 367 000
75	Omkostnader	450 000
76	Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.....	5 000
77	Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner	100
77	Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden.....	500 000
78	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.....	150 000
	<u>Säger för byggnadsväsendet</u>	<u>7 338 700</u>

F. Tekniska institut.

80	Statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen	638 300
	Statens geotekniska institut:	
83	Avlöningar	709 000
85	Omkostnader	333 500
	<u>Säger för tekniska institut</u>	<u>1 680 800</u>

Sid.

Kronor

G. Statens elektriska inspektion m. m.

Statens elektriska inspektion:

86	Avlöningar	264 000
87	Omkostnader	21 300
87	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström	2 000
	Säger för statens elektriska inspektion m. m.	287 300

H. Djurgårdsnämnden.

Djurgårdsnämnden:

88	Avlöningar	130 200
89	Omkostnader	11 500
	Säger för djurgårdsnämnden	141 700

I. Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

90	Slottsbyggnadernas delfond	1 156 000
90	Byggnadsstyrelsens delfond	1 762 000
90	Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t med- givna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor	40 000
91	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsän- delser	34 000 000
92	Understöd åt skärgårdsrederier	275 000
93	Understöd åt inrikes lufttrafik	300 000
97	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.	100 000
98	Vissa åtgärder för ekonomisk försvarsberedskap	500 000
98	Geotekniska undersökningar i Göta-älvdalen m. m.	130 000
101	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	350 000
101	Extra utgifter	50 000
102	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	3 000
	Säger för diverse	38 666 000

Summa för huvudtiteln 749 081 100

SJUNDE HUVUDTITELN

FINANSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-
nuari 1954.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, redogör härefter för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1954/55 av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, avseende anslagen till finansdepartementet, och anför därvid följande.

A. Finansdepartementet.

[1] 1. Finansdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 191 000	1 250 890
1953/54 (statsliggaren s. 395) ..	1 486 000	
1954/55 (förslag)	1 522 100	

Till följd av den ökade arbetsbelastningen på finansdepartementets rättsavdelning synes en förstärkning av departementets personal med en amanuens nödvändig.

Sedan inflyttning i full utsträckning numera skett i fastigheten kvarteret Atomena nr 1, har det befunnits ändamålsenligt att från och med den 1 januari 1954 överföra bestyret med den telefonväxel, som betjänar de i nämnda fastighet förlagda myndigheterna, från justitiedepartementet till statsdepartementens organisationsavdelning. I anslutning härtill synes de

båda kontorsbiträdestjänster i Ce 8 och Cg 8, vilkas innehavare tjänstgör som telefonister i ifrågavarande växel, böra överföras från justitiedepartementet respektive nedre justitierevisionen till finansdepartementet samt betecknas såsom telefonisttjänster. Finansdepartementets avlöningsanslag bör sålunda uppräknas med ett belopp motsvarande kostnaderna för avlöningar till nämnda två befattningshavare.

Den kontorsskrivartjänst i Ce 19, vars innehavare tjänstgör som kassör vid statsdepartementens kassakontor, synes från och med nästa budgetår böra överföras på ordinarie stat. För att möjliggöra ordinarie anställning av kontorsbiträden jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal erfordras ytterligare en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8.

De automatiska förändringarna föranleder en uppräknning av anslaget med i runt tal 7 800 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:
 avlöning till departementschefen oförändrat 31 500 kronor;
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 455 900 (+ 8 300) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 506 300 (+ 15 000) kronor;
 rörligt tillägg 528 400 (+ 12 800) kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med 1 522 100 (+ 36 100) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för finansdepartementet gällande personalförteckningen uppföra en kontorskrivartjänst i Ca 19 och ytterligare en kontorsbiträdestjänst i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för finansdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	455 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	506 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	528 400

Summa kronor 1 522 100

c) till *Finansdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 522 100 kronor.

[2] 2. **Finansdepartementet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	446 000	517 925
1953/54 (statsliggaren s. 395).....	505 000	
1954/55 (förslag)	600 000	

Med skrivelse den 4 mars 1953, nr 2, har riksdagen i anledning av motioner i ämnet hos Kungl. Maj:t hemställt om förslag till 1954 års riksdag rörande tjänstebilar för statsrådets ledamöter.

Vid prövning av den sålunda väckta frågan har behov befunnits föreligga av två tjänstebilar för statsrådsledamöterna. Detta behov torde icke kunna fyllas genom att bilar ställes till förfogande från statliga myndigheter eller institutioner. För ändamålet synes därför böra nyanskaffas två bilar, förslagsvis av märket Chrysler Windsor. Anskaffningen torde lämpligen kunna ske genom försorg av postverket, som även har förklarat sig berett att ombesörja vård och underhåll av bilarna samt att ställa chaufförer till disposition. Postverket har därjämte ställt i utsikt att i förekommande fall tillhandahålla en tredje, för postverkets eget behov anskaffad representationsbil. Bilarna bör stå till statsrådsledamöternas förfogande i huvudsak enligt grunder motsvarande dem, som gäller beträffande de till landshövdingarnas disposition stående bilarna. I mån av tillgång och behov torde bilarna efter chefens för finansdepartementet bestämmande jämväl kunna användas av befattningshavare inom departementen i och för tjänsten.

Kostnaden för anskaffning av ifrågakvarande bilar torde kunna bestridas av postverket. Till verket bör årligen utgå ersättning för verkets kostnader, inklusive avskrivningskostnader, för bestyret med tjänstebilarna. Ersättningen har uppskattats till ca 33 000 kronor, varav drygt 11 000 kronor i fasta kostnader, däri inräknat garagekostnader.

Ersättningen till postverket synes böra utgå från finansdepartementets omkostnadsanslag, under vars delpost till expenser för annat än eget behov torde få upptagas en särskild post, benämnd kostnader för tjänstebilar. Till denna post torde även få överflyttas kostnaderna för den av statsdepartementens budcentral disponerade bilen, vilka f. n. belastar delposten till övriga expenser för eget behov. Posten synes i anledning härav för nästa budgetår i avvaktan på närmare erfarenhet av medelsbehovet böra beräknas till ett till 35 000 kronor avrundat belopp.

Utgifterna å delposten till *övriga expenser för eget behov* belöpte sig för budgetåret 1952/53 till 59 965 kronor. Häri ingår vissa engångskostnader i samband med den av 1952 års riksdag beslutade utökningen av departementets regeringsrättsbyrå (se SU 1952: 168 s. 3). För nästa budgetår synes delposten, trots nyssnämnda överflyttning av kostnaderna för den av statsdepartementens budcentral disponerade tjänstebilen, med hänsyn till belastningen böra beräknas till oförändrat belopp, 44 000 kronor.

Delposten till *övriga expenser för annat än eget behov* är för innevarande budgetår beräknad till 375 000 kronor. Belastningen för budgetåret 1952/53 uppgick till 349 862 kronor. För nästa budgetår bör posten uppräknas med 3 000 kronor i anledning av den under föregående punkt omnämnda överflyttningen från justitiedepartementet till statsdepartementens organisationsavdelning av bestyret med telefonväxeln i fastigheten Atomena nr 1. Vidare bör, sedan utrikesdepartementets tidigare fristående telefonväxel numera sammanslagits med växeln för övriga statsdepartement, ett belopp

av 56 000 kronor överförs från ifrågakommande delpost å utrikesdepartementets omkostnadsstat till förevarande delpost. Denna torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med ett till 435 000 kronor avrundat belopp.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda för nästa budgetår kunna uppföras med 600 000 (+ 95 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Finansdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[3] 3. Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	55 000	77 186
1953/54 (statsliggaren s. 396).	40 000	
1954/55 (förslag)	55 000	

Med hänsyn till fortgående förbrukning av reserverade medel (reservation vid utgången av budgetåret 1952/53 16 200 kronor) samt till automatiska arvodeshöjningar för nationalbudgetdelegationens amanuenspersonal torde erfordras en anslagsförhöjning med i runt tal 15 000 kronor. Anslaget bör således för nästa budgetår upptagas till 55 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.**[4] 1. Kammarkollegiet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	666 100	780 303
1953/54 (statsliggaren s. 396)	814 300	
1954/55 (förslag)	821 300	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget höjes med 22 100 kronor.

	Ökning	Minsk.
1. Personalförstärkning		
1 byrådirektör Ce 31 såsom vattentekniskt biträde	23 640	3 000
2. Tjänsteförändringar		
a) 1 förste arkivarie Ca 29—Ca 31	1 524	
b) 1 kansliskrivare Ce 15—Ca 15	—	
	<hr/> 25 164	<hr/> 3 000.

M o t i v.

1. På kammarkollegiet, som är huvudman vid bevakande av det allmänna talan i vattenmål, ställes genom vattenbyggnadsteknikens framsteg och förskjutningen mot mera komplicerade vattenbyggnadsföretag utvidgade krav särskilt då det gäller bedömandet av de allmänna tekniska och ekonomiska förutsättningarna för företagen. Kollegiets tillgång till vattenteknisk expertis har hitintills varit begränsad inom ramen för ett arvode om f. n. 3 000 kronor årligen. Detta har icke medgivit kollegiet att i den utsträckning, som varit önskvärd, anlita vederbörande expert. Genom en år 1952 verkställd ändring av 11 kapitlet 27 § vattenlagen (S.F.S. 1952: 235) och en i anslutning därtill utfärdad kungörelse (S.F.S. 1953: 177) har numera sörjts för att länsstyrelserna, kammarkollegiet m. fl. redan på planeringsstadiet av större eller mera ingripande vattenbyggnadsföretag skall få tillfälle att verka för de allmänna intressena vid företagens utformning. Behovet av tillgång till nödig vattenteknisk expertis för kollegiet har därigenom ytterligare skärpts; även från länsstyrelsehåll har framställts önskemål om förstärkt dylik expertis åt kollegiet. Ur organisatorisk synpunkt synes mest ändamålsenligt, att i kollegiet anställas ett vattentekniskt biträde, som skulle i huvudsak ägna sig åt handläggningen av nämnda frågor och därvid stå till förfogande även för länsstyrelserna. En samordning av kollegiets och länsstyrelsernas insatser på området skulle härigenom främjas; biträdet skulle därjämte vara av stort gagn vid handläggning inom kollegiet och stiftsnämnderna av ärenden rörande försäljning av ecklesiastisk vattenkraft.

2. a) Inom statsförvaltningen finns två förste arkivarier, nämligen kollegiets båda juristarkivarier, vilka fortfarande är placerade i Ca 29. Vid 1952 års riksdag väckta likalydande motioner (I: 523, II: 690) om uppflyttning

till Ca 31 av dessa befattningshavare resulterade i en hänvisning att upptaga frågan i samband med kollegiets anslagsäskanden. Med hänsyn till det kvalificerade arbete, som åligger kollegiets förste arkivarier, vilka ofta har att utreda och bedöma förhållanden av vikt för aktuella, mången gång svårösta rättsfrågor, finner kollegiet deras eftersläpning i lönehänseende i förhållande till andra, övervägande med administrativa uppgifter sysselsatta förste arkivarier föga skälig. Ehuru båda förste arkivarierna anses böra uppflyttas till Ca 31, vill kollegiet med hänsyn till kravet på sparsamhet i statsutgifterna f. n. föreslå uppflyttning endast av den förste arkivarie, som enligt 28 § i kollegiets instruktion är utsedd till chef för arkiv- och registratorkontoret. Såsom chef för en självständigt organiserad avdelning inom kollegiet och i denna egenskap ålagd särskilda uppgifter enligt kollegiets instruktion och arbetsordning samt arkivstadgan anses denne tjänsteman rimligen icke böra ha lägre ställning än byrådirektör.

b) Det stadigvarande behovet av denna tjänst — vilken ursprungligen varit en ordinarie kontorsbiträdestjänst, som sedermera uppflyttats — anses till fullo styrkt.

Kammarkollegiet anmäler vidare, att även under nästa budgetår torde komma att föreligga behov av en särskild förste advokatfiskal för bevakande av kronans talan i fiskeersättningsmål enligt 1950 års fiskelagstiftning. Till kollegiet har hittills inkommit 106 sådana mål, varav endast 14 slutligt avgjorts. Ersättningsanspråk kan framställas intill utgången av år 1955. Kollegiet utgår från att vikariatslön till den tjänsteman, som förordnas att handlägga dessa mål, må som hitintills med Kungl. Maj:ts medgivande bestridas från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän (jfr 1952: VII ht s. 6).

Departementschefen.

Kammarkollegiets hemställan om personalförstärkning synes, i avvaktan på närmare erfarenhet av behovet av expertis i anledning av den av kollegiet åberopade nya lagstiftningen, böra bifallas på så sätt att ett till 10 000 kronor förhöjt belopp ställes till kollegiets förfogande för anlitan av vattentekniska experter.

Den föreslagna uppflyttningen av en tjänst som förste arkivarie i Ca 29 till byrådirektörstjänst i Ca 31 finner jag mig icke kunna tillstyrka. Däremot förordar jag att en tjänst som kansliskrivare i Ce 15 överföres å ordinarie stat.

Därest förste advokatfiskalstjänsten behöver dubbleras under någon del av även nästa budgetår, synes kostnaderna härför kunna liksom hittills bestridas från ordinarieposten. Medel för ändamålet torde därför icke heller nu böra beräknas under icke-ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 380 000 (+ 7 100) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 156 800 (— 100) kronor;
 rörligt tillägg oförändrat 284 500 kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med 821 300 (+ 7 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för kammarkollegiet gällande personalförteckningen uppföra ytterligare en tjänst som kansliskrivare i Ca 15;

b) godkänna följande avlöningsstat för kammarkollegiet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	380 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	156 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	284 500

Summa kronor 821 300

c) till *Kammarkollegiet*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 821 300 kronor.

[5] 2. Kammarkollegiet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	51 900	51 653
1953/54 (statsliggaren s. 397)	57 700	
1954/55 (förslag)	63 400	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget höjes med 8 700 kronor.

	Ökning
1. Reseersättningar	5 000
2. Övriga expenser	3 700
	<hr/> 8 700.

M o t i v.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1952/53 7 596; anslag 1953/54 5 000. — Utgifterna för tjänsteresor i vattenmål och fiskeersättningsmål har fortsatt att stiga genom bl. a. höjda traktamentsersättningar samt genom att vissa av advokatfiskalskontorets tjänstemän genom uppflyttning i lönegrad kommit upp i högre rese- och traktamentsklasser. Om kollegiets förslag angående inrättande av en särskild tjänst som vattentekniskt biträde bifalles, erfordras 3 000 kronor för denne befattningshavares tjänsteresor.

2. *Övriga expenser*. Utgift 1952/53 32 700; anslag 1953/54 34 700. — Sedan kollegiets samtliga avdelningar inflyttat i nya lokaler, erfordras ytterligare 2 700 kronor till bestridande av städningskostnader. — För verksamhetsändamål erfordras 1 000 kronor.

Departementschefen.

Den föreslagna ökningen av anslagsposten till reseersättningar synes kunna begränsas till 3 000 kronor.

Under posten till övriga expenser har jag ingen erinran mot kollegiets beräkning av städningskostnaderna, medan någon medelsanvisning för verksamhetsändamål icke bör ske under förevarande anslag med hänsyn till att under XI huvudtiteln kommer att äskas ett särskilt anslag, avseende hela den civila statsförvaltningens behov av verksskyddsmateriel o. dyl.

Anslaget torde sålunda kunna beräknas till 63 400 (+ 5 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarkollegiet: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 63 400 kronor.

[6] 3. Kammarkollegiet: Inredning av nya lokaler, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	66 000	40 363
1953/54 (statsliggaren s. 397)	7 000	
1954/55 (förslag)	7 000	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget för nästa budgetår beräknas till 12 500 kronor.

1. Merkostnader för flyttning	3 000
2. Inventarier	8 500
3. Engångskostnad för telefon	1 000
	<hr/>
	12 500.

M o t i v.

1. I anslaget för budgetåret 1952/53 (se 1952: VII ht s. 9) var inräknat 6 000 kronor för ned- och upppackning av inventarier, böcker, arkivalier o. dyl. i samband med kollegiets inflyttning i nya lokaler. Detta belopp har redan överskridits, främst genom utgifter för dammsugning av böcker och arkivalier, som befunnits nödvändig före nedpackningen. För dammsugning av ännu icke flyttat arkivbestånd, som icke gjorts på över tio år, ävensom för ned- och upppackning av inventarier, böcker och vissa arkivalier beräknas 3 000 kronor.

2. Kostnader för inköp och renovering av möbler samt för armatur och gardiner m. m. har icke kunnat hållas inom ramen för gjorda beräkningar. Bl. a. har efter anmärkningar av vederbörande elektriska inspektion nyanaffning av armatur måst ske i stor omfattning. Vid ingången av nu löpande budgetår kvarstod å anslaget 32 600 kronor, vilket belopp icke täcker de åren 1951 och 1952 beräknade kostnaderna för advokatfiskalskontorets och arkivets flyttning — vilken beräknats ske i slutet av år 1953 — samt för hyllinredning, sammanlagt 33 100 kronor. Några medel skulle sålunda icke finnas för tillgodoseende av nämnda avdelningars behov av möbler, armatur, gardiner m. m. För ändamålet äskas 7 000 kronor. Därjämte beräknas totalt 3 000 kronor erforderliga för anskaffning av markiser; av detta belopp begäres nu hälften.

3. Beloppet avser inträdesavgift för utökning av nuvarande telefonanläggning till de blivande lokalerna för advokatfiskalskontoret och arkivet.

Departementschefen.

Kammarkollegiets hemställan om ytterligare 3 000 kronor för bestridande av flyttningskostnader samt om 1 000 kronor avseende engångskostnad för telefonanläggning vill jag tillstyrka. För nyanskaffning av inventarier kan jag däremot icke förorda högre ytterligare belopp än 3 000 kronor.

Anslaget skulle således för nästa budgetår kunna uppföras med oförändrat belopp 7 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Kammarkollegiet: *Inredning av nya lokaler, m. m.*
för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 kronor.

[7] 4. Statskontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 134 000	1 280 305
1953/54 (statsliggaren s. 397)	1 335 600	
1954/55 (förslag)	1 372 800	

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 42 200 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Personalförändringar		
a) 1 byråsekreterare Ca 25	16 464	
b) 1 amanuensbefattning (Ce 25)		16 464
c) 1 amanuens	13 164	
d) tillfällig arbetskraft	10 000	
2. Tjänsteförändring		
a) 1 kontorist Ce 13—Ca 13	—	
b) 2 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8	—	
3. Automatiska förändringar		
lönegrads- och löneklassförändringar	21 224	2 173
	60 852	18 637.

M o t i v.

1. a) och b) Förberedelsearbetet för prövning av pensionsansökningar och bestämmandet av pensionsbelopp är uppdelat på två befattningshavare i 25 lönegraden, vilka upprättar promemorior i tjänste- respektive familjepensionsärenden. För detta ändamål har hittills disponerats en ordinarie befattningshavare och en e. o. tjänsteman, vilken uppnått den reglerade befördringsgångens högsta lönegrad. Arbetsuppgifterna kräver ingående förtrogenhet med de omfattande och ofta svårtillgängliga författningskomplex, som reglerar pensionsväsendet. Nuvarande ordning att för ändamålet dis-

ponera en befattningshavare i befordringsgången medför påtagliga nackdelar främst genom att arbetsuppgifternas art gör det angeläget att såvitt möjligt undvika ombyte av tjänstemän. — Om ytterligare en befattning i Ca 25 inrättas, kan en amanuensbefattning indragas.

c) Verksamheten å pensionsbyrån har särskilt de senaste åren väsentligen ökats, varigenom handläggningen av vissa grupper av ärenden, särskilt i vad avser utfärdandet av bevis om fullgjord tjänstgöring som beställningshavare i reserven, förfrågningar i pensionsärenden och dylikt, avsevärt försenats. Byrån har också erhållit nya arbetsuppgifter utan att medel anvisats för förstärkning av arbetskrafterna, exempelvis göromål som sammanhänger med pensioneringen av krisorganens personal, arbetsförmedlingens förstatligande och pensioneringen av präster. Vidare kan förväntas en successiv stegring av antalet livräntenärenden. Förstärkning av byråns personal önskas därför med en amanuens.

d) Beloppet för tillfällig arbetskraft för bl. a. bestyret med pensionärernas källskatteavdrag, statsliggararbetet och fondbyråns bokslut har särskilt under senare år visat sig otillräckligt, vilket i icke ringa utsträckning beror på den avsevärda höjning som successivt skett i de rörliga tilläggsförmånerna, som för den tillfälliga personalen belastar icke-ordinarieposten. Under budgetåret 1952/53 uppgick utgifterna för dylik personal till i runt tal 22 000 kronor mot beräknade 13 300 kronor.

2. a) Med stöd av riksdagens skrivelse den 9 maj 1953, nr 208, har Kungl. Maj:t medgivit statskontoret att under innevarande budgetår överskrida icke-ordinarieposten för inrättande av en extra ordinarie befattning som kontorist. Denna befattning föreslås överförd å ordinarie stat.

b) Två kontorsbiträden i Ce 8 uppnår under innevarande budgetår en sådan sammanlagd tjänstetid att de enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör erhålla ordinarie anställning.

För budgetåret 1953/54 beviljades för vissa förberedande åtgärder för pensionsutbetalning vid krig en förstärkning av nu förevarande anslag med 1 525 kronor. Då det är ovisst om ifrågavarande utgifter kommer att belasta löpande eller först nästkommande budgetårs stat, har statskontoret icke ansett sig kunna föreslå en nedräkning av anslagsposten med nämnda belopp.

Departementschefen.

I enlighet med statskontorets förslag bör ämbetsverkets personal förstärkas med en amanuens, varjämte för anställning av tillfällig personal bör anvisas ytterligare 5 000 kronor. Däremot kan jag icke tillstyrka inrättandet av en tjänst som byråsekreterare i Ca 25 i utbyte mot en amanuens tjänst.

Statskontorets hemställan om ordinariesättning av vissa tjänster vill jag tillstyrka i vad den avser två kontorsbiträdestjänster.

Vad ämbetsverket i övrigt anfört under anslaget föranleder ingen erinran från min sida.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 648 800 (+ 17 100) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 256 500 (+ 9 000) kronor;
 rörligt tillägg 467 500 (+ 11 100) kronor.

Anslaget torde alltså uppföras med 1 372 800 (+ 37 200) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i statskontorets personalförteckning uppföra ytterligare två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statskontoret, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	648 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	256 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	467 500

Summa kronor 1 372 800

c) till *Statskontoret*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 372 800 kronor.

[8] 5. Statskontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	377 000	404 076
1953/54 (statsliggaren s. 398)	376 400	
1954/55 (förslag)	397 100	

Statskontoret hemställer, att anslaget uppräknas med 20 700 kronor.

	Ökning
1. Övriga expenser för annat än eget behov	10 000
2. Publikationstryck	10 000
3. Förvaring av värdehandlingar	700
	<u>20 700.</u>

Motiv.

1 och 2. *Övriga expenser för annat än eget behov*. Utgift 1952/53 169 660; anslag 1953/54 150 000. *Publikationstryck*. Utgift 1952/53 81 100; anslag 1953/54 60 000. — Belastningen å dessa poster översteg budgetåret 1952/53 de för respektive ändamål anvisade beloppen med i runda tal 19 000 och 21 000 kronor. Någon större nedgång av anslagsbehovet kan icke förutses.

3. *Förvaring i riksbanken av värdehandlingar*. Utgift 1952/53 3 020; anslag 1953/54 2 300. — Den fortgående ökningen av antalet i riksbanken förvarade värdehandlingar påkallar en ökning av anslagsposten.

Departementschefen.

Mot statskontorets förslag har jag ingen erinran.

Omkostnadsanslaget torde sålunda kunna beräknas till 397 100 (+ 20 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statskontoret: Omkostnader* för budgetåret 1954/
55 anvisa ett förslagsanslag av 397 100 kronor.

[9] 6. Kammarrätten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 787 000	1 990 079
1953/54 (statsliggaren s. 399)	2 158 400	
1954/55 (förslag)	2 160 900	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med 15 400 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Tjänsteförändringar		
a) 8 kammarrättsråd och divisionsordförande Ca 37— Co 15	11 424	
b) 1 kammarrättssekreterare Ca 29—Ca 31	1 524	
c) 1 kassör Ce 17—Ca 17	—	
d) 1 förste kansliskrivare (registrator) å aktuariekon- toret Ce 17—Ca 17	—	
e) 1 kansliskrivare å sekreterarexpeditionen Ce 15— Ca 15	—	
f) 2 kansliskrivare (divisionsassistenter) Ce 15—Ca 15		8 652
g) 2 kanslibiträden å postexpeditionen resp. aktuarie- kontoret Ce 11—Ca 11		17 028
h) 2 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8	—	
2. Personalförändring		
2 extra assessorer Cg 32 under 1½ mån.	5 672	
3. Automatiska förändringar		
a) löneklassuppflyttningar	12 798	
b) lönegradsförändringar	9 708	
	41 126	25 680.

Motiv.

1. a) Den vid 1942 års riksdag (prop. 289, r. skr. 462) beslutade organisationen av kammarrätten uppbyggdes med fast divisionsindelning och särskilda divisionsordföranden. Ordförandena erhöll utöver utgående lön ett årligt befattningsarvode av 1 200 kronor. I statskrivelsen 1947 hemställde kammarrätten om förbättrad lönegradsplacering för divisionsordförandena, varvid befattningsarvodet skulle bortfalla. Framställningen föranledde

icke någon åtgärd av Kungl. Maj:t (statsverksprop. 1948: VII ht s. 11). Fr. o. m. budgetåret 1952/53 har arvudet höjts till 1 500 kronor. Kammarrätten finner tio års erfarenhet ha ådagalagt, att ordförandenas arbetsböda blivit väsentligt tyngre än man från början räknat med. Under det att övriga å varje division indelade ordinarie ledamöter turvis tjänstgör å dömande avdelning, är ordföranden skyldig att närvara vid alla sammanträden. Hans tjänstgöring är alltså dubbelt så omfattande som övriga ordinarie ledamöters. Visserligen är han i stället befriad från egen föredragningsskyldighet, men det åligger honom att kontrolläsa viss del av den föredragning, som fullgöres av icke-ledamöter. Dessa är ofta oerfarna aspiranter, vilkas lämplighet för ledamotkap skall prövas. Aspiranternas vägledning samt bedömning av deras arbete ankommer i första hand på ordförandena, som sålunda i första hand svarar för kammarrättens behöriga rekrytering. Å varje division avgöres årligen i medeltal 1 500 mål. Ordföranden skall främst bevaka att enhetligheten i rättstillämpningen iakttagas. Hans skyldighet att föra minnesbok över mål av principiell betydelse eller prejudicerande karaktär är därför en uppgift av krävande och betydelsefull art. Eftersom ordförandena sålunda har arbetsuppgifter, som kvantitativt och kvalitativt i sådan grad skiljer sig från de å övriga ordinarie ledamöter ankommande, bör de enligt kammarrättens mening beredas en särskild löneställning å löneplan. Deras avlöningsförmåner överstiger nu övriga ordinarie ledamöters med endast 5 procent. Vidare framhålls det otillfredsställande i att en ordförande, som under längre tid fullgjort tjänst under mera pressande förhållanden än övriga ordinarie ledamöter, vid avgång erhåller pension, som icke överstiger sistnämnda ledamöters förmåner. Kammarrätten anser därför, att divisionsordförande bör tillförsäkras en löne- och pensionsställning, som sammanfaller med den, som tillkommer landskamrerarna vid länsstyrelserna och skattedirektören vid överståthållarämbetet, vilka är placerade i Co 15. I samma lönegrad återfinnes även lagmännen vid hovrätterna.

b) 1949 års tjänsteförteckningskommitté fann lönegradsplaceringen av kammarrättssekreterartjänsten böra anstå i avbidan på prövning av hovrättssekreterartjänsternas placering. Dessa senare tjänster har av statens organisationsnämnd föreslagits till placering i Ca 31. Tjänsten som kammarrättssekreterare är fullt jämförbar med dessa tjänster.

c)—g) Sedan lönegradsplaceringarna nu fastställts för ifrågavarande tjänster bör de, eftersom behovet av dem är stadigvarande, uppföras å ordinarie stat.

h) Gällande personalförteckning upptager 14 kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8. Den 1 juli 1954 beräknas ytterligare två kontorsbiträden i Ce 8 jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången erhålla anställning å ordinarie tjänst. Vid bifall till vad under c)—g) föreslagits bör å personalförteckningen upptagas endast 11 ordinarie kontorsbiträdestjänster.

2. Fastighetstaxeringsdivisionen har den 7 september 1953 börjat ordinarie session, vilken beräknas fortgå under hela budgetåret 1954/55. Enär

medel för budgetåret 1953/54 beräknats för avlöningskostnaderna för 2 extra assessorer under endast $10\frac{1}{2}$ månad (se statsverksprop. 1953, VII ht s. 11), bör anslaget uppräknas till belopp inneslutande kostnaderna för helt år.

Departementschefen.

Kammarrättens hemställan om inrättande av åtta tjänster som kammarrättsråd och divisionsordförande i Co 15 kan jag icke tillstyrka. Ej heller torde, i avvaktan på slutligt ställningstagande till frågan om lönegradsplaceringen av tjänsterna såsom hovrättssekreterare, någon omprövning ske av kammarrättssekreterarens placering. Förslagen om ordinariesättning av vissa tjänster vill jag tillstyrka i så mån, att en tjänst som kassör i Ce 17 och två tjänster som kontorsbiträde i Ce 8 överföres på ordinarie stat. Eftersom kassörstjänstens ordinariesättning torde medföra vakans å en tjänst som ordinarie kontorsbiträde, synes antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster behöva ökas med endast en sådan tjänst.

Mot kammarrättens förslag i övrigt under anslaget har jag ingen erinran.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 710 100 (+ 7 300) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 31 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 723 100 (— 5 100) kronor;
rörligt tillägg 696 700 (+ 300) kronor.

Anslaget torde alltså beräknas till 2 160 900 (+ 2 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i kammarrättens personalförteckning upptaga en kassörstjänst i Ca 17 och ytterligare en kontorsbiträdestjänst i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för kammarrätten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	710 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	723 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	696 700
	<hr/>
	2 160 900

c) till Kammarrätten: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 160 900 kronor.

[10] 7. Kammarrätten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	72 000	83 568
1953/54 (statsliggaren s. 400)	83 600	
1954/55 (förslag)	87 600	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kronor.

	Ökning
1. Bränsle, lyse och vatten	4 000
2. Övriga expenser	1 000
	5 000.

M o t i v.

1. *Bränsle, lyse och vatten*. Utgift 1952/53 19 762; anslag 1953/54 16 000. — Uppräkningen föranledes av belastningen å anslagsposten.

2. *Övriga expenser*. Utgift 1952/53 52 597; anslag 1953/54 58 600. — Kostnader för verksskyddsändamål motiverar den föreslagna höjningen.

Departementschefen.

Mot den föreslagna uppräknigen av delposten till bränsle, lyse och vatten har jag ingen erinran.

Enär anslag för anskaffning av verksskyddsmateriel o. dyl., avseende hela den civila statsförvaltningens behov härav, kommer att äskas under XI huvudtiteln, torde särskild medelsanvisning till ändamålet under förevarande anslag ej böra ske.

Omkostnadsanslaget torde sålunda kunna beräknas till 87 600 (+ 4 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 87 600 kronor.

[11] 8. *Kammarrätten*: *Kammarrättens årsbok*.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	8 000	7 499
1953/54 (statsliggaren s. 400)	8 000	
1954/55 (förslag)	8 000	

Kammarrätten hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Med biträdande av *kammarrättens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten*: *Kammarrättens årsbok* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

[12] 9. *Statistiska centralbyrån*: *Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet*.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 695 600	2 098 310
1953/54 (statsliggaren s. 401)	2 099 900	
1954/55 (förslag)	2 142 900	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 114 800 kronor.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) 1 andre bibliotekarie Ca 27	18 276
$\frac{1}{2}$ amanuens Ce 21—1 arkivarie Ce 25	12 618
b) 1 amanuens Ce 21	13 164
3 biträden Cg 8	22 644
c) $\frac{1}{2}$ telefonist Cg 8	3 774
d) försöksverksamhet beträffande universitetsstatistiken	15 900
2. Tjänsteförändringar	
a) 3 aktuarier Ce 25—Ca 25	—
b) 1 förste kansliskrivare Ce 17—Ca 17	—
2 kanslibiträden Ce 11—Ca 11	—
c) 1 expeditivakt Ce 10—Ca 10	—
d) 24 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8	—
e) 1 aktuarie Ca 25—1 förste aktuarie Ca 27	1 812
f) 1 förste aktuarie Ca 29—1 byrådirektör Ca 31	756
1 aktuarie Ce 25—1 förste aktuarie Ca 27	1 812
g) 1 förste byråsekreterare Ca 29—1 byrådirektör Cg 31	900
1 byråsekreterare Ce 25—1 förste byråsekreterare Cg 27	1 812
1 kontorist Ca 13—1 förste kansliskrivare Cg 17	852
1 kontorist Ca 13—1 kansliskrivare Cg 15	852
1 kontorist Ca 13—1 kansliskrivare Ca 15	852
3. Kostnader för insamling av viss statistik	4 800
4. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	13 998
	114 822.

Motiv.

1. a) Ifrågavarande förslag avser centralbyråns *bibliotek med arkiv* och har framförts även i statskrivelserna för de tre närmast föregående budgetåren (se VII ht: 1951 s. 20; 1952 s. 16; 1953 s. 15). Centralbyrån erinrar om att till biblioteksavdelningen under de senaste åren överförts arbetet med statistisk årsbok och den återupplivade statistisk tidskrift, som redigeras av avdelningschefen. Samtidigt har uppgiftslämnandet till internationella organ undergått en stark ökning. Avdelningschefen kan därför icke ägna samma tid åt biblioteket som tidigare. Den närmaste ledningen av biblioteksarbetet handhaves av den äldste biblioteksamanuensen, som nu är e. o. aktuarie. Denne föreslås såsom avdelningschefens närmaste man erhålla ordinarie placering i 27 lönegraden. På grund av arbetets omfattning på biblioteket anses dock den nuvarande amanuensbefattningen böra bibehållas. Samtidigt ifrågasättes, att avdelningschefens tjänstebestämmelse ändras från bibliotekarie till förste aktuarie. Han är enligt instruktionen utbildad statistiker

och har före 1929 haft titeln förste aktuarie, tillika bibliotekarie. — Halvtidstjänsten som arkivamanuens har icke kunnat varaktigt besättas med en kvalificerad kraft. Sedan befattningen inrättades år 1945 har fyra personer i tur och ordning innehaft den, sist en icke arkivutbildad biblioteksman. Arkivets storlek — över 3 000 hyllmeter med en accession av omkring 100 hyllmeter årligen — och självständiga ställning förhindrar dess effektiva skötsel vid halvtidstjänstgöring. Utlåningen har stigit betydligt men fluktuerar beroende på arten av de undersökningar för vilka lånen utlämnas (1 000 — 1 600 volymer per år). Forskningen på stället har ungefär fördubblats på de sista sju åren och berör nu omkring 6 000 volymer årligen. Arbetet försvåras av att materialet är fördelat på utom huvudlokalen sju arkivdepåer ute i staden (efter verkets flyttning troligen fem).

b) Från föregående budgetår kvarstår ett minimibehov av två biträden och en amanuens för skilda ändamål på olika avdelningar. Därjämte äskas tillfällig förstärkning på centrala automobilregistret med ett biträde för avarbetande av balans.

c) De avdelningar av centralbyrån, som är placerade i lokaler vid Linnégatan, har hittills betjänats av handels- och industrikommissionens telefonväxel utan lönekostnad för centralbyrån. Sedan flyttning av centralbyråns hela verksamhet i allmänhet till lokaler vid Linnégatan ägt rum, måste ämbetsverket bära telefonkostnaderna i full omfattning.

d) Den nuvarande universitetsstatistiken regleras genom kungörelse 13 maj 1937 (nr 224) med vissa föreskrifter rörande universitets- och högskolestatistik, ändrad genom kungörelse 25 oktober 1946 (nr 664). Fr. o. m. höstterminen 1937 för statistiska centralbyrån som centralorgan för statistiken ett kortregister över alla studerande, som inskrives vid de av statistiken berörda läroanstalterna, d. v. s. universiteten och med dem jämförliga högskolor. Dessa kort (s. k. studiekort) utgör det grundläggande primärmaterialiet för statistiken över inskrivningar. På grundval av nominativa förteckningar över avlagda examina upprättas viss examensstatistik. Vidare sammanställs uppgifter över studentantalet vid de olika läroanstalterna till en närvarostatistik. Denna universitetsstatistik lider av väsentliga brister. Sålunda redovisas icke i vilken mån de studerande verkligen bedriver studier eller hur tillgången på studerande med avlagda examina kan förväntas fördela sig i tiden. Beträffande de filosofiska fakulteterna respektive sektionerna saknas möjlighet att med den mångfald ämneskombinationer som erbjödes siffermässigt belysa studenternas val av ämnen och därmed deras yrkesinriktning. För studentorganisationerna har statistik över den effektiva studietiden framstått som ett av de viktigaste önskemålen. Den nya stadgan för filosofiska examina skapar ett behov hos universitetsmyndigheterna och ecklesiastikdepartementet av ett material som gör det möjligt för dem att bedöma stadgans verkningar. Även ur arbetsmarknadsmässiga prognossynpunkter företer statistiken betydande brister.

I ett år 1949 avgivet betänkande (SOU 1949: 54) framlade 1945 års universitetsberedning förslag till en väsentligt utvidgad universitetsstatistik.

Detta förslag har sedermera överarbetats inom ecklesiastikdepartementet i samråd med intresserade parter, varvid framkommit en plan för universitetsstatistikens framtida utformning. I vissa delar innebär denna endast en utvidgning av den nuvarande statistiken att gälla flera läroanstalter än för närvarande liksom en viss intensifiering i fråga om bearbetningen av materialet. I andra delar innebär planen en utvidgning av statistiken till nya områden, som ur statistisk synpunkt är mycket komplicerade. Detta gäller framförallt den s. k. prognosstatistiken och studietidsstatistiken. Det har därför ansetts ändamålsenligt att icke omedelbart försöka realisera planen i dess helhet utan att försöksvis ta upp vissa delar av densamma. Statistiska centralbyrån har efter samråd med kanslern för rikets universitet uppgjort en arbetsplan för budgetåret 1954/55. Enligt denna avses den nuvarande statistiken bibehållas oförändrad, dock med någon utvidgning av examensstatistiken i syfte att belysa ämnesinriktningen för examina på de humanistiska och naturvetenskapliga områdena. Därutöver skulle utarbetas planer för statistik över studieavbrott, studietidsstatistik och s. k. prognosstatistik. Material för denna statistik skulle insamlas i viss utsträckning och bearbetas i syfte att vinna erfarenheter för en framtida utvidgning. För försöksverksamheten erfordras ett anslag av 18 000 kronor, varav 15 900 kronor avser kostnader för statistisk expertis och biträdes hjälp samt 2 100 kronor avser expenser.

2. a) Detta förslag framfördes även i statskrivelsen för innevarande budgetår (se 1953: VII ht s. 19). Under förutsättning att centralbyråns hemställan under punkt 2. e) bifalles, skulle vid nästkommande budgetårs ingång inom ämbetsverket finnas nio extra ordinarie aktuarier, medan verket har endast en ordinarie aktuariefattning (jämte en befattning på övergångsstat).

b) Ordinariesättning av ifrågavarande befattningar, placerade vid jordbruksstatistiska avdelningen och biblioteket och inrättade fr. o. m. budgetåret 1951/52, begärdes även i statskrivelsen för nu löpande budgetår (se 1953: VII ht s. 19).

c) Vid verksamheten i allmänhet finns för vaktgöromålen anställda en förste expeditionsvakt i Ca 12, en ordinarie och två extra ordinarie expeditionsvakter i lönegrad 10 samt en arvodesanställd vakttjänsteman. Av de två extra ordinarie tjänsterna är den ena placerad på centralbyråns bibliotek, arkiv och upplysningsavdelning. Centralbyrån anser behovet av båda de extra ordinarie tjänsterna kvarstå även efter flyttningen till nya lokaler, men inskränker sig nu till att hemställa om ordinariesättning endast av den ena.

d) Under nu löpande budgetår beräknas 26 kontorsbiträden i Ce 8 uppnå den tjänstetid, som enligt grunderna för den reglerade befordringsgången erfordras för erhållande av ordinarie anställning. Om centralbyråns hemställan om ordinariesättning av två kanslibiträdestjänster bifalles, kan dock antalet nya ordinarie tjänster sänkas till 24.

e) Genom tjänsteförteckningsrevisionen erhöll ämbetsverket fyra förste

aktuarietjänster i Ca 27 mot indragning av motsvarande antal tjänster i Ca 25. En av dessa förste aktuarier är avdelad för statistisk årsbok m. m., varför tre tjänster skall fördelas på de fyra statistiska avdelningarna. En avdelning blir härvid utan mellangradstjänst, vilket medför att exempelvis den *rättsstatistiska avdelningen* icke får någon tjänst i graderna mellan 33 och 25. Detta anses icke vara en lämplig organisationsform, då en avdelningschef måste ha möjlighet att delegera vissa mycket kvalificerade arbetsuppgifter till sin närmaste man, som också under avdelningschefens bortovaro lämpligen bör inträda som vikarie. Svårigheterna ökas genom att på den rättsstatistiska avdelningen särskilda kvalifikationer erfordras (juridisk examen), vilket förhindrar överflyttningar mellan denna och andra avdelningar.

f) Den *finansstatistiska avdelningens* arbetsuppgifter har under de senaste åren betydligt utökats, varigenom större krav kommit att ställas på den ledande personalen. Arbetsuppgifternas mängd och omfattning har därvid gjort en avlastning av en del av byråchefens arbetsbörda nödvändig och centralbyrån har genom beslut den 18 september 1952 ålagt förste aktuarien på avdelningen föredragningskyldighet inför verkschefen i fråga om statistikgrenen kommunernas finanser fr. o. m. den 1 oktober samma år. I analogi med förhållandena inom statsförvaltningen i övrigt och i överensstämmelse med de vid förhandlingarna mellan tjänsteförteckningskommittén och personalorganisationerna uppdragna riktlinjerna hemställes därför att förste aktuariefattningen i Ca 29 vid finansstatistiska avdelningen höjes till byrådirektörsgrad.

Statistiken över industri- och handelsföretagens intäkter, kostnader och vinster handhaves f. n. närmast under byråchefen av en extra ordinarie aktuarie i befordringsgången. Utöver krav på statistisk utbildning gäller för den tjänsteman, som skall handlägga denna statistikgren, fordringar på ingående kännedom om de enskilda företagens redovisningsmetoder, närmast motsvarande de kunskaper som erfordras för civilekonomexamen, samt god förtrogenhet med metoderna för och ändamålet med nationalräkenskapsarbetet. Centralbyrån finner rimligt att vederbörande befattning placeras i lönegrad Ca 27. En dylik placering kan göra det möjligt för ämbetsverket att få behålla innehavaren under en längre tid, vilket nu bereder svårigheter.

g) Vid tjänsteförteckningskommitténs och biträdesutredningens arbete undantogs *folkbokföringsavdelningen* med motivering att man borde avvakta resultatet av pågående översyn av folkbokföringen innan tjänsterna underkastades granskning och eventuell revision. Översynen beräknas icke bli slutförd inom den närmaste framtiden. Härigenom har folkbokföringens tjänstemän kommit i en oförmånlig ställning i jämförelse med befattningshavarna vid såväl ämbetsverket i övrigt som andra centrala ämbetsverk. Centralbyrån föreslår att vissa nödvändiga justeringar göres genom inrättande av Cg-tjänster, varvid motsvarande ordinarie tjänster ej skulle tillsättas med vikarier. Tjänsten som förste byråsekreterare för administrationsärenden i Ca 29 borde uppflyttas till byrådirektörsgrad i Cg 31. På inne-

havaren av denna tjänst faller ett mycket kvalificerat arbete, som delvis skulle åvila avdelningschefen men som på grund av dennes arbetsbelastning måst överföras på hans närmaste man. Förste byråsekreteraren har även egen föredragningskyldighet inför verkschefen i dessa ärenden. — Närmaste man till förste byråsekreteraren är en byråsekreterare i befordringsgången. Han handlägger bl. a. medborgarskapsärenden och familjerättsliga spörsmål med tillämpning av utländsk lagstiftning. Ämbetsverket hemställer att denna tjänst uppflyttas till Cg 27. Skulle detta icke kunna bifallas, återkommer ämbetsverket med sin hemställan i statskrivelsen 1953/54 rörande ordinariesättning av denna tjänst. — Kontoristen för personaksärenden är arbetsledare och instruktör för den personal, som sysslar med dessa ärenden och har behörighet att å riksbyråns för folkbokföringen vägnar underteckna de färdiga personakterna, ett arbete som från början ansågs böra anförtrös åt amanuenser. Centralbyrån hemställer att denna befattning tills vidare placeras som förste kansliskrivartjänst i Cg 17. — Kontoristen på kamerala avdelningen har bl. a. att biträda förste byråsekreteraren med kvalificerade beräkningar i samband med avtalen med den maskinfirma, som svarar för länsbyråernas maskiner och med kalkylerna rörande medelsanvändningen vid länsbyråerna. Tjänsten föreslås höjd till kansliskrivartjänst i Cg 15. — Kontoristen på namnbyrån ansvarar för granskningen av inkomna namnansökningar, vartill kommer en mycket omfattande rådgivning till allmänheten. Centralbyrån föreslår en uppflyttning till 15:e lönegraden. Eftersom namnbyråns arbetsuppgifter icke sammanhänger med arbetet med folkbokföringen i övrigt och förevarande tjänst således icke skulle beröras av en eventuell omorganisation av folkbokföringen, föreslår centralbyrån att den högre tjänsten omedelbart göres ordinarie.

3. Centralbyrån yrkar att arvodet till språkexperten för namnärenden höjes från 1 200 till 2 000 kronor. Språkexpertens arbete omfattar numera minst $2\frac{1}{2}$ timmar per vecka, varför nuvarande arvode anses alltför lågt. En läroverkslärare i grupp 3 (Uppsala) kan få ersättning med 23: 65 kronor för undervisningstimme. Efter den föreslagna höjningen skulle språkexpertens arvode svara mot ca 16 kronor för timme. — Under denna punkt äskar centralbyrån även ett engångsanslag av 4 000 kronor för experthjälp för avslutandet av arbetet med den historisk-statistiska handbok, som ingår i planen för omläggningen av statistisk årsbok.

Under förevarande anslag begär centralbyrån bemyndigande att för täckande av kostnader för de administrativa och kamerala arbetsuppgifter berörande maskincentralen, vilka handlägges av centralbyråns kansli, använda till centralbyrån från maskincentralen erlagt ersättningsbelopp. Tidigare har centralbyrån erhållit ersättning för bestyret med ifrågavarande arbetsuppgifter genom att arbeten, utförda för centralbyråns räkning, av maskincentralen debiterats till icke oväsentligt lägre priser än dem, som gäller för andra statliga verk och myndigheter. Denna anordning har emellertid visat sig bli allt mindre ändamålsenlig. Med en utökning av maskincentralens

arbeten för centralbyråns räkning har nämligen rabatten vuxit till belopp, som icke står i rimlig proportion till merbelastningen på ämbetsverkets kansli. Denna rabatt har endast kommit centralbyråns omkostnadsanslag till godo, medan ämbetsverket icke erhållit någon ersättning för det extra arbete maskincentralens tillkomst medfört för kansliet. Det har därför befunnits lämpligare att centralbyrån betalar samma priser som andra statliga verk och myndigheter och att maskincentralen i sin tur ersätter centralbyrån för administrationskostnaderna med ett belopp, som kan årligen avvägas med hänsyn till maskincentralens personalstyrka och omsättning. Denna ordning har genomförts fr. o. m. budgetåret 1952/53, varför det begärda bemyndigandet nu erfordras. För budgetåret 1954/55 skulle bemyndigandet avse ett belopp av 9 000 kronor för lönekostnader och 1 000 kronor för expenser.

Departementschefen.

Vad först angår av statistiska centralbyrån begärda nya tjänster kan jag icke förorda inrättandet av en tjänst som andre bibliotekarie i Ca 27 eller utbyte av en halvtidsanställd amanuens mot en heltidsanställd arkivarie i Ce 25. Centralbyråns övriga förslag beträffande personalförstärkningar vill jag tillstyrka i så mån att medel anvisas dels med ett engångsbelopp av 5 000 kronor för avarbetande av balans vid centrala automobilregistret, dels med belopp motsvarande avlöning till en halvtidsanställd telefonist i Cg 8, varjämte jag icke vill motsätta mig att den föreslagna försöksverksamheten inom universitetsstatistikens område genomföres. För detta ändamål bör sålunda under förevarande anslag anvisas 15 900 kronor för statistisk expertis och biträdes hjälp. Erforderliga expensmedel torde böra anvisas under centralbyråns omkostnadsanslag.

Mot centralbyråns förslag om ändring av avdelningschefens å biblioteket och arkivet titel från bibliotekarie till förste aktuarie har jag ingen erinran.

Från och med nästa budgetår synes en tjänst som förste kansliskrivare i Ce 17 och en tjänst som kanslibitråde i Ce 11 vid jordbruksstatistiska avdelningen, en kanslibiträdets tjänst i Ce 11 vid biblioteket samt en expeditionsvaktstjänst i Ce 10 böra överföras på ordinarie stat. Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör därjämte 26 kontorsbiträden i Ce 8 erhålla ordinarie anställning, varvid dock antalet nya kontorsbiträdes tjänster till följd av den av mig förordade ordinariesättningen av två kanslibiträdets tjänster kan inskränkas till 24. Till centralbyråns förslag om utökning av antalet ordinarie aktuarietjänster i Ca 25 kan jag icke ansluta mig.

De begärda förändringarna i lönegradshänseende beträffande en aktuarietjänst i Ca 25 vid rättsstatistiska avdelningen samt en förste aktuarietjänst i Ca 29 och en aktuarietjänst i Ce 25 vid finansstatistiska avdelningen kan jag icke tillstyrka. Ej heller torde, i avvaktan på resultatet av pågående översyn av folkbokföringsväsendet, några förändringar böra ske i lönegradsplaceringen av de vid centralbyråns folkbokföringsavdelning placera-

de tjänsterna. Det alternativt framförda yrkandet om ordinariesättning av en tjänst som extra ordinarie byråsekreterare vid sagda avdelning kan jag icke biträda.

Av de under punkten kostnader för insamling av viss statistik framförda yrkandena finner jag mig kunna förorda anvisande av 4 000 kronor för experthjälp vid avslutandet av arbetet med den historisk-statistiska delen av statistisk årsbok. Däremot kan jag icke tillstyrka uppräkningskostnaden till språkexperten för namnären den med mer än 300 kronor.

Mot beräkningen av de automatiska utgiftsförändringarna har jag ingen erinran.

Beträffande statistiska centralbyråns hemställan om bemyndigande att för täckande av kostnaderna för de administrativa och kamerala göromål, som för maskincentralens räkning fullgöres av centralbyråns kansli, använda av maskincentralen till centralbyrån erlagda ersättningsbelopp förordar jag, att det må ankomma på Kungl. Maj:t att, efter framställning av centralbyrån, årligen pröva i vilken utsträckning det ifrågasatta bemyndigandet bör givas.

I detta sammanhang vill jag erinra om min under förevarande anslagspunkt i föregående statsverksproposition gjorda anmälan, att Kungl. Maj:t — i syfte att tillfälligt förstärka den juridiskt-administrativa personalen inom centralbyrån — beslutat att en tjänst såsom förste byråsekreterare i Ca 27 finge dubbleras, samt föreskrivit, att kostnaderna härför, utom rörligt tillägg och däremot svarande lönetillägg, skulle bestridas från anslagsposten till ordinarie tjänstemän. Därest en sådan förstärkning skulle vara erforderlig även under nästa budgetår, torde kostnaderna härför böra bestridas på enahanda sätt.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 155 800 (+ 148 000) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 236 400 (— 118 800) kronor;
 rörligt tillägg 750 700 (+ 13 800) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna beräknas till 2 142 900 (+ 43 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statistiska centralbyrån gällande personalförteckningen företaga de ändringar, som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statistiska centralbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis.</i>	1 155 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	236 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis.</i>	750 700

Summa kronor 2 142 900

c) till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 142 900 kronor.

[13] 10. *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	753 000	652 245
1953/54 (statsliggaren s. 402)	610 000	
1954/55 (förslag)	216 800	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget minskas med 393 200 kronor.

Vid början av budgetåret 1954/55 torde av arbetet med folkräkningen återstå slutförandet av den totala räkningen, utarbetandet av analys i fråga om inkomst- och förmögenhetsundersökningarna samt avslutandet av översikten av befolkningsrörelsen under det senaste årtiondet. Arbetet beräknas bli avslutat under nämnda budgetår. Personalens avveckling torde kunna genomföras successivt, vilket i första hand gäller den lägre biträdespersonalen. Men hänsyn härtill och med beaktande av att viss reservation torde komma att föreligga vid ingången av budgetåret, har avlöningskostnaderna upptagits till 216 800 kronor.

Departementschefen.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 216 800 kronor.

[14] 11. *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1954 års valstatistik.*

Nytt anslag (förslag) 53 000 kronor.

Statistiska centralbyrån hemställer, att ett reservationsanslag av 53 000 kronor anvisas för budgetåret 1954/55 till avlöningar till personal för statistik över kommunalvalen hösten 1954. Centralbyrån förutsätter härvid att bearbetningen av det valstatistiska materialet skall få i huvudsak samma omfattning som beträffande 1950 års val. Med ledning av tidigare erfarenheter och med hänsyn till den tjänsteförteckningsrevision, som nyligen företagits, föreslår centralbyrån att ledaren för valstatistiken, på vilken faller mycket kvalificerade uppgifter, placeras som förste aktuarie i 27 lönegraden. För biträden erfordras ett belopp av 39 300 kronor, varvid beräk-

nats en kontorist i 13 lönegraden under nio månader samt övrig biträdespersonal (8 löneklassen) i sammanlagt 50 arbetsmånader.

Departementschefen.

I likhet med statistiska centralbyrån förordar jag, att medel anvisas för nästa budgetår till statistik över 1954 års kommunala val. Mot centralbyråns beräkningar under förevarande anslag har jag ingen erinran.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1954 års valstatistik* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 53 000 kronor.

[15] 12. Statistiska centralbyrån: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	963 400	978 082
1953/54 (statsliggaren s. 402)	885 800	
1954/55 (förslag)	839 400	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget minskas med i runt tal 38 500 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Bränsle, lyse och vatten	—	—
2. Övriga expenser		53 600
3. Publikationstryck	8 700	
4. Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning	9 400	
	18 100	53 600
5. Särskilda uppbördsmedel: försäljningsmedel för publikationer	3 000	
	15 100	53 600.

M o t i v.

1. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1952/53 57 300; anslag 1953/54 38 000. — Under denna punkt föreslår centralbyrån med hänsyn till belastningen för verksamheten i allmänhet en ökning med 5 000 kronor, vilken dock motsvaras av minskningar i de belopp, som beräknats för de särskilda räkningarna.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1952/53 323 600; anslag 1953/54 335 300. — Minskningen under denna delpost framgår av följande sammanställning med tillhörande specialmotivering:

	Ökning	Minskn.
a) verksamheten i allmänhet		17 600
b) 1950 års folkräkning		11 500
c) 1951 års jordbruksräkning		30 000
d) 1952 års valstatistik		500
e) 1954 års valstatistik	6 000	

a) Utgift 1952/53 130 300; anslag 1953/54 209 800. — Genom centralbyråns flyttning till nya lokaler väntas städningskostnaderna stiga med 7 000 kronor och telefonkostnaderna med 3 500 kronor. — Skrivmateriel och blanketter beräknas erfordra ytterligare 2 000 kronor beroende på nytillkommande blanketter för vissa provundersökningar enligt ny metod på fiskeristatistikens område samt på merkostnad för blanketter för den föregående år beslutade utvidgade vinststatistiken; dessa kostnadsökningar motsvaras endast delvis av minskning i fråga om andra blanketter. — För ersättningsköp av förslitna räknemaskiner och utökning av maskinparken begäres ett engångsbelopp om 9 300 kronor. — Centralbyrån upprepar sin i de båda senaste statskrivelserna gjorda hemställan om medel för att bestrida uppgiftslämnarnas portokostnader för de blanketter, som insändes för vinststatistiken (se VII ht: 1952 s. 24 och 1953 s. 27). För ändamålet torde för nästa budgetår erfordras 3 500 kronor. — För försöksverksamhet inom universitetsstatistikens område erfordras 2 100 kronor.

Det totala medelsbehovet under förevarande delpost beräknas sålunda av centralbyrån, sedan ett engångsbelopp å 45 000 kronor under nu löpande budgetår frånräknats, till 192 200 kronor, vilket innebär en minskning med 17 600 kronor.

b) Utgift 1952/53 155 000; anslag 1953/54 95 000. — På grund av att folkräkningen beräknas bli avslutad under budgetåret 1954/55 torde anslagsposten kunna minskas med 11 500 kronor till 83 500 kronor.

c) Anslagsposten kan bortfalla när 1951 års jordbruksräkning torde avslutas under nu löpande budgetår.

d) Sedan 1952 års valstatistik avvecklats erfordras ej några expensmedel härför.

e) För arbetet med 1954 års valstatistik beräknar centralbyrån ett nytillkommande behov av expensmedel om 6 000 kronor.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1952/53 166 300; anslag 1953/54 244 500. — Kostnaderna för publikationstryck förutses av centralbyrån å ena sidan komma att minska med 80 500 kronor, vilket belopp för innevarande budgetår beräknats för intermittenta eller tillfälliga publikationer, men å andra sidan öka dels med 7 200 kronor till följd av större upplagor bl. a. beträffande statistisk tidskrift samt omläggning av berättelserna bl. a. till följd av kommunindelningsreformen, dels med 82 000 kronor för nya publikationer. I sistnämnda belopp ingår berättelsen över 1951 års jordbruksräkning med 43 000 kronor, återstående folkräkningsberättelser med 33 000 kronor, en ny tvåårspublikation av berättelsen över domstolarnas verksam-

het med 5 000 kronor samt tryckning av uppgifter om kommunernas skatter med 1 000 kronor.

4. *Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning.* Utgift 1952/53 403 100; anslag 1953/54 242 000. — Den under statistiska centralbyråns avlöningsanslag nämnda omläggningen av prissättningen på de arbeten, som maskincentralen utför för centralbyråns räkning, medför enligt centralbyråns beräkningar en ökning av anslagsbehovet under denna punkt med 41 000 kronor. För centralbyråns verksamhet i allmänhet begäres i övrigt en anslagshöjning med 18 400 kronor, vilket belopp hänför sig till följande ändamål. Arbetet med befolkningsstatistiken beräknas erfordra ytterligare 5 000 kronor. Kostnaderna för bestyret med centrala automobilregistret väntas stiga med 11 400 kronor enligt beräkning på grundval av den faktiska kostnaden under budgetåret 1952/53 jämte beräknad kostnad för registrering av traktorer. Förmögenhetsstatistiken torde draga en kostnad om ytterligare 4 400 kronor i anledning av ökning av materialet samt en vartannat år återkommande anskaffning av ny hålkortsupplaga. Däremot har räknats med en nettominskning av kostnaderna för inkomststatistiken med 2 400 kronor genom förenklad bearbetning.

Genom att 1951 års jordbruksräkning slutföres under innevarande budgetår kan anslagsposten minska med 50 000 kronor.

5. *Försäljningsmedel för publikationer.* Inkomst 1952/53 24 369; beräknad inkomst 1953/54 20 000. — Den föreslagna uppräknningen motiveras med de faktiska inkomsterna under föregående budgetår.

Departementschefen.

Statistiska centralbyråns förslag beträffande posterna till bränsle, lyse och vatten samt övriga utgifter: ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning anser jag mig kunna tillstyrka. Posterna bör således uppföras med 38 000 kronor respektive 251 400 kronor. Under delposten till övriga expenser beräknar jag för verksamheten i allmänhet 184 500 kronor, varvid för inköp av kontorsmaskiner förutsatts ett engångsbelopp av 5 000 kronor; centralbyråns beräkningar i övrigt under delposten föranleder ingen erinran från min sida, varför denna totalt skulle omsluta 274 000 kronor.

Anslagsposten till publikationstryck synes för nästa budgetår kunna uppföras med ett till 253 000 kronor avrundat belopp. Den uppräknning till 23 000 kronor, som centralbyrån föreslagit beträffande posten försäljningsmedel för publikationer, vill jag tillstyrka.

Omkostnadsanslaget torde sålunda böra uppföras med 839 400 (— 46 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 839 400 kronor.

[16] 13. Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	5 400	5 166
1953/54 (statsliggaren s. 403)	6 000	
1954/55 (förslag)	6 000	

Statistiska centralbyrån hemställer om en ökning av anslaget med 2 000 kronor. Som motivering anför centralbyrån i huvudsak enahanda skäl som i statskrivelsen för de fyra senaste budgetåren (se VII ht: 1950 s. 35, 1951 s. 28, 1952 s. 26 och 1953 s. 29).

Departementschefen.

Anslaget synes för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 kronor.

[17] 14. Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	8 000	4 703
1953/54 (statsliggaren s. 403)	22 600	
1954/55 (förslag)	41 700	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med 41 700 kronor.

Under år 1953 har provundersökningar bedrivits i Östergötlands län i syfte att beträffande tre sädesslag, höstvetete, vårvete och havre, pröva provytemetoden i större skala och under verklighetstrogna förhållanden. Fältarbetet härvidlag har handhåfts av Östergötlands läns hushållningssällskap. Därjämte har lantbrukshögskolans avdelning för statistik och försöksteknik å Ultuna verkställt undersökning rörande provytemetodikens användning för uppskattning av potatisskörden. En av lantbrukshögskolan planerad undersökning avseende höstraps har däremot icke kunnat genomföras, då denna gröda till största delen utvintrade i Uppland under 1952/53.

Samtliga i planläggningen av dessa arbeten deltagande myndigheter och institutioner — statistiska centralbyrån, statens jordbruksnämnd, lantbrukshögskolan, hushållningssällskapet i Östergötlands län och jordbrukets utredningsinstitut — är eniga om att de vid östgötaundersökningen vunna erfarenheterna talar för att mera omfattande provyteundersökningar bör anstå ett år och metodiken under år 1954 prövas vid ytterligare en länsundersökning. Denna bör förläggas till ett annat län än Östergötlands,

varvid Södermanlands län torde vara det lämpligaste. Undersökningen skulle omfatta ca 150 brukningsenheter inom ett 20-tal församlingar av detta län; provskördar skulle vid samtliga utvalda brukningsenheter tagas på tre sädesslag, nämligen höstvetete, vårvete och havre, samt vid ett mindre urval även på potatis. Fältarbetet skulle ombesörjas av Södermanlands läns hushållningssällskap. — Vidare planeras för år 1954 undersökningar vid Ultuna beträffande provytemetodens användning med avseende på höstraps saml ytterligare studier av spillproblemet.

Kostnaderna under budgetåret 1954/55 för de fortsatta undersökningarna har av statistiska centralbyrån angivits till 26 500 kronor, varav 25 000 kronor avser undersökningen i Södermanlands län och 1 500 kronor undersökningarna vid lantbrukshögskolan.

Vidare anmäler centralbyrån sin avsikt att i statskrivelse för budgetåret 1955/56 framlägga plan och kostnadsberäkning för undersökningar enligt provytemetoden i större skala under år 1955, preliminärt avsedda att omfatta Götaland, Svealand och Gästrikland. Planeringsarbetena härför liksom anskaffning av viss instrumentutrustning måste till huvudsaklig del ske under budgetåret 1954/55. För bestridande av kostnaderna härvidlag hemställer centralbyrån om anvisande av 15 200 kronor under nästa budgetår. Härav avser 8 700 kronor vissa lönekostnader, 2 000 kronor rese- och traktamentsersättningar vid konferenser hos 21 hushållningssällskap samt 4 500 kronor omkostnader.

Departementschefen.

Resultatet av de undersökningar enligt provytemetoden för skördeuppskattningar, som föregående år verkställdes i Östergötlands län, tyder enligt statistiska centralbyrån på att erfarenheter, främst beträffande vissa administrativa problem, från ytterligare en lokal undersökning bör avvaktas innan en provundersökning i större skala sker. Medel synes därför även enligt min mening böra anvisas för den av centralbyrån föreslagna undersökningen under innevarande år i Södermanlands län. Jag vill också tillstyrka, att för nästa budgetår medel ställes till centralbyråns förfogande för bestridande av de kostnader, som uppstår vid förberedandet av den för år 1955 planerade undersökningen av mera riksomfattande karaktär.

Mot centralbyråns beräkningar under anslaget har jag ingen erinran.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 41 700 kronor.

[18] 15. Statistiska centralbyrån: Statistiska centralbyråns utredningsinstitut.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 403)	100 000
1954/55 (förslag)	100

Detta anslag motsvarar det i riksstaten för budgetåret 1953/54 upptagna reservationsanslaget till Statistiska centralbyrån: Vissa kostnader för intervjuundersökningar m. m. *Statistiska centralbyrån* föreslår, att anslagsrubriken ändras i enlighet med ovanstående samt att anslaget — då institutet enligt riksdagens beslut skall vara självförsörjande — för nästa budgetår uppföres med 100 kronor såsom förslagsanslag i likhet med vad som sedan några år tillämpas för centralbyråns maskincentral.

Med särskild skrivelse har centralbyrån överlämnat en promemoria rörande verksamheten vid utredningsinstitutet under tiden 1 juli—30 november 1953.

Departementschefen.

För nu löpande budgetår har för bestridande av vissa kostnader för intervjuundersökningar m. m. anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor. Detta belopp avsågs i huvudsak skola täcka vissa administrations- och utbildningskostnader under intervjuorganisationens första verksamhetsår. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1953 meddelat föreskrifter angående anslagets användning samt förklarat sig vilja sedermera, efter förslag av statistiska centralbyrån, fastställa inkomst- och utgiftsstat för anslaget.

Enligt riksdagens beslut skall någon medelsanvisning motsvarande den, som skett för innevarande budgetår, fortsättningsvis icke annat än rent tillfälligt ifrågakomma. Jag finner med hänsyn härtill lämpligt att intervjuorganisationen i anslagshänseende jämföras med centralbyråns maskincentral. För ändamålet bör sålunda i fortsättningen uppföras ett förslagsvis betecknat anslag med ett formellt belopp av 100 kronor.

Organisationen har hittills varit i verksamhet endast en kortare tid, vilken delvis ägnats åt uttagning och utbildning av intervjupersonalen. Därjämte har ett antal större och mindre uppdrag utförts eller påbörjats. För närmare upplysningar härom torde få hänvisas till den av centralbyrån överlämnade promemorian, vilken lämpligen bör tillställas riksdagens vederbörande utskott.

Under hänvisning till det sagda hemställer jag, med biträdande av statistiska centralbyråns förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Statistiska centralbyråns utredningsinstitut* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[19] 16. Statistiska centralbyrån: Maskincentralen.

	Anslag	Nettoinkomst
1952/53	100	1 534
1953/54 (statsliggaren s. 403)	100	
1954/55 (förslag)	100	

Ifrågavarande anslag motsvarar det i riksstaten för budgetåret 1953/54 upptagna förslagsanslaget Statistiska centralbyrån: Kostnader för hålkortsbearbetning av visst statistiskt material m. m. *Statistiska centralbyrån* föreslår att anslagsrubriken ändras i enlighet med ovanstående samt hemställer att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Centralbyrån anför därvid i huvudsak följande.

Under budgetåret 1952/53 har arbeten utförts åt 27 statliga myndigheter och vetenskapliga institutioner, 7 statliga kommittéer, 6 kommunala myndigheter och 30 enskilda kunder. Härför uppburna ersättningar har uppgått till 834 810 kronor, vartill kommer fordringar på 60 614 kronor och lagervärde av 3 176 kronor. Under motsvarande tid har utbetalningar verkställt med 833 276 kronor. Vid budgetårets slut förefanns därjämte diverse skulder å 49 610 kronor. Ifrågavarande verksamhet uppvisade sålunda vid utgången av budgetåret 1952/53 ett överskott av 15 714 kronor. Av detta belopp hänförde sig 14 180 kronor till fordringar över skulder samt till lager, varför statsverket tillförts ett kontant överskott för sistförflutna budgetår med 1 534 kronor. Maskincentralens vinst under samma budgetår uppgick till 2 575 kronor. Med utgångspunkt från nu kända arbetsuppgifter beräknas under budgetåret 1953/54 bruttoinkomsterna av maskincentralens verksamhet komma att uppgå till omkring 1 075 000 kronor.

Departementschefen.

Enär jag icke har någon erinran mot statistiska centralbyråns förslag under förevarande anslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Maskincentralen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[20] 17. Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	62 000	39 436
1953/54 (statsliggaren s. 404)	62 000	
1954/55 (förslag)	55 000	

Statistiska centralbyrån föreslår att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Den begränsade anslagsbelastningen under budgetåret 1952/53 beror på att tjänstledighet för inspektionsuppdrags fullgörande uttagits i mindre omfattning än beräknat samt att avsedd sammankomst med samtliga kyrkobokföringsinspektörer i riket icke kunnat hållas. Belastningssiffran bör därför, med beaktande jämväl av inspektörernas beräkningar av tjänstledighets-

behovet under nästkommande budgetår, icke föranleda någon nedräkning av anslaget.

Departementschefen.

Med beaktande av såväl vad statistiska centralbyrån anfört som den låga anslagsbelastningen under de senaste budgetåren synes förevarande anslag för budgetåret 1954/55 kunna uppföras med 55 000 kronor, vilket innebär en nedräkning med 7 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[21] 18. *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.* För detta ändamål finns i riksstaten för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 62 000 kronor. Vidare har för samma budgetår till *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen* upptagits ett förslagsanslag av 31 000 kronor (statsliggaren s. 405).

Statistiska centralbyrån har med skrivelse den 2 november 1953 överlämnat förslag till nya avtal med städerna Göteborg och Malmö angående fördelningen av kostnaderna för de tryckande registren för dessa städer. Enär Kungl. Maj:ts prövning av de nya avtalen ännu icke kunnat slutföras, torde förut nämnda anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Dessa torde kunna hållas oförändrade i förhållande till motsvarande anslagsbelopp i löpande budgetårs riksstat.

Hemställan beträffande anslaget till ersättning till Malmö stad gör jag under närmast följande punkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 62 000 kronor.

[22] 19. *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.* Under återopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 31 000 kronor.

[23] 20. Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 098 000	1 178 892
1953/54 (statsliggaren s. 405)	1 296 000	
1954/55 (förslag)	1 364 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppräknas med i runt tal 68 000 kronor.

	Ökning	Minsk.
1. Personalförstärkning	37 550	
2. Reparation och underhåll av maskinparken	10 000	
3. Automatiska förändringar		
löneklassförändringar	20 850	
kallortstillägg		100
	68 400	100.

M o t i v.

1. Länsbyråernas för folkbokföringen medverkan vid den allmänna sjukförsäkringens genomförande kommer att föranleda ett merarbete vid länsstyrelsernas folkbokföringsdetaljer. Till följd av viss förskjutning av övriga arbetsuppgifter beräknas kostnaderna härför huvudsakligen komma att belasta förevarande anslag för budgetåret 1954/55. Någon mera exakt beräkning av kostnaderna är nu icke möjlig, bl. a. emedan omfattningen av länsbyråernas medverkan ännu icke är i alla delar fastställd. Centralbyrån anser sig böra föreslå att anslaget uppräknas med ca 38 000 kronor men understriker att denna uppräkning icke utesluter ett överskridande av det beräknade anslagsbeloppet.

2. Sedan länsbyråernas maskinpark utökats i anledning av sjukförsäkringsreformen (se prop. 1953: 150, bilaga 6, punkt 3), kan väntas en stegring i kostnaderna för årlig rengöring och löpande tillsyn av maskinparken med ca 10 000 kronor.

Departementschefen.

Vid min anmälan av medelsbehovet för utökning av maskinparken vid länsbyråerna för folkbokföringen i anledning av byråernas medverkan vid den allmänna sjukförsäkringens genomförande och fortsatta bedrivande framhöll jag, att under budgetåret 1953/54 kunde å förevarande anslag uppkomma vissa kostnader för särskilda tryckningsarbeten. Enär dessa kostnader då icke kunde beräknas, uttalade jag, att anmälan härom torde få göras hos riksdagen i ett senare sammanhang (prop. 1953: 150, bilaga 6, punkt 3). Statistiska centralbyrån har nu upplyst, att ifrågakvarande arbeten torde föranleda en förskjutning i länsbyråernas arbetsprogram, varför uppkommande merkostnader synes komma att belasta anslaget först under budget-

året 1954/55. En viss uppräknig av anslaget bör därför ske. Mot centralbyråns beräkning av det ytterligare erforderliga beloppet, i runt tal 38 000 kronor, har jag ingen erinran.

Då jag även i övrigt kan godtaga centralbyråns beräkningar under anslaget synes detta för nästa budgetår böra uppföras med 1 364 000 (+ 68 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 364 000 kronor.

[24] 21. Riksräkenskapsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 953 000	2 108 664
1953/54 (statsliggaren s. 406)	2 323 500	
1954/55 (förslag)	2 319 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget minskas med 4 500 kronor.

Minsk.

1. Tjänsteförändring	
4 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8	—
2. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassförändringar	4 500
	<hr/>
	4 500.

M o t i v.

1. Utöver redan befintliga ordinarie kontorsbiträdestjänster erfordras 4 dylika tjänster för extra ordinarie kontorsbiträden, vilka vid utgången av nu löpande budgetår beräknas uppfylla fordringarna för erhållande av ordinarie anställning i Ca 8.

Härjämte föreslår riksräkenskapsverket, att medel måtte överföras från ordinarieposten till icke-ordinarieposten för att bestrida lönerna — frånsett rörligt tillägg och däremot svarande lönetillägg — åt vikarier å 2 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, vilkas innehavare uppehåller stadigvarande förordnande å högre tjänst.

Departementschefen.

De av riksräkenskapsverket under denna anslagspunkt framförda förslagen vill jag tillstyrka.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 998 000 (+ 13 600) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 522 000 (— 16 300) kronor;
 rörligt tillägg 799 000 (— 1 800) kronor.

Anslaget torde alltså uppföras med 2 319 000 (— 4 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i riksräkenskapsverkets personalförteckning uppföra ytterligare fyra kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksräkenskapsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	998 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	522 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	799 000

Summa kronor 2 319 000

c) till *Riksräkenskapsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 319 000 kronor.

[25] 22. Riksräkenskapsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	295 000	338 840
1953/54 (statsliggaren s. 407)	353 000	
1954/55 (förslag)	367 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslagsposten till övriga expenser för eget behov höjes med 11 000 kronor och att anslaget således uppräknas med nämnda belegg.

M o t i v.

Övriga expenser för eget behov. Utgift 1952/53 76 368; anslag 1953/54 84 000. — På grund av den knappa uppräknigen av delposten under de två senaste budgetåren har utgifterna för inköp och underhåll av möbler och maskiner fått begränsas till ett minimum. Sålunda har för detta ändamål under budgetåren 1951/52 och 1952/53 kunnat disponeras allenast 3 000 respektive 3 700 kronor, varav för anskaffning av kontorsmaskiner 1 000 respektive 500 kronor. Bl. a. användes fortfarande för centrala riksbokföringen tre räknemaskiner anskaffade före 1930, vilka på grund av förslitning måste utbytas inom den närmaste tiden. Enär ej heller löpande budgetårs ifrågavarande anslag torde lämna utrymme för ersättningsanskaffning av maskiner, begär ämbetsverket för ändamålet uppräknigen av anslagsposten med 10 000 kronor. — För verksskyddsändamål äskas ett belopp av 1 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har vidare hemställt om ett särskilt reservationsanslag å 16 000 kronor till hyllinredning för arkivering av vissa länsräkenskaper. Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisades ett reservationsanslag å 60 000 kronor till anskaffning av vissa inventarier m. m.

för riksräkenskapsverket (se prop. 1949: 2, bilaga 6, punkt 2). Av nämnda belopp avsåg 10 000 kronor hyllinredning för nämnda arkivering. Det därigenom tillgodosedda behovet av arkivutrymme motsvarade emellertid endast 1 500 hyllmeter eller hälften av det för arkiveringen nödvändiga utrymmet, beräknat till 3 000 hyllmeter. Riksräkenskapsverket behöver nu anskaffa hyllinredning för återstående 1 500 hyllmeter; kostnaderna härför har av ämbetsverket beräknats till 16 000 kronor.

Departementschefen.

För ersättningsanskaffning av kontorsmaskiner förordar jag ett till 6 000 kronor nedräknat belopp.

Enär anslag för anskaffning av verksskyddsmateriel o. dyl., avseende hela den civila statsförvaltningens behov härav, kommer att äskas under XI huvudtiteln, torde särskild medelsanvisning till ändamålet under förevarande anslag ej böra ske.

Anvisningen av medel för hyllinredning för arkivering av vissa länsräkenskaper synes kunna fördelas på två år. För budgetåret 1954/55 bör beräknas ett belopp av 8 000 kronor. Något särskilt anslag torde icke vara erforderligt för ändamålet, utan anvisningen kan ske genom att en särskild post upptages under omkostnadsanslaget.

Anslaget skulle sålunda kunna beräknas till 367 000 (+ 14 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksräkenskapsverket: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 367 000 kronor.

[26] 23. Konjunkturinstitutet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	244 100	239 999
1953/54 (statsliggaren s. 408)	316 600	
1954/55 (förslag)	314 200	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 400 kronor.

	Ökning	Minsk.
1. Höjning av avlöningen till nuvarande chef att utgå efter Cp 19	2 400	
2. Avlöning till fil. lic. G. Cederwall bortfaller		10 600
3. Tjänsteförändring		
1 kontorsbiträde Ca 8—1 kanslibitråde Ce 11	372	
4. Automatiska förändringar		
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	8 184	
	10 956	10 600.

M o t i v.

1. Förslaget under denna punkt har tidigare framförts i statskrivelsen för nu löpande budgetår (se 1953: VII ht s. 38).

2. Fil. lic. G. Cederwall är numera ej anställd vid institutet, varför ifrågasvarande arvodespost kan utgå.

3. Ifrågasvarande tjänsteförändring föreslogs jämväl i statskrivelsen för innevarande budgetår (se 1953: VII ht s. 38).

Härjämte föreslår konjunkturinstitutet, att medel måtte överföras från ordinarieposten till icke-ordinarieposten för bestridande av lönen — fränsett rörligt tillägg och däremot svarande lönetillägg — åt vikarie å en kontorsbiträdestjänst.

Ytterligare upprepar institutet sitt i närmast föregående statskrivelse framförda förslag att sakkunnigtjänsterna vid institutet skall förenas med pensionsrätt (se 1953: VII ht s. 39).

Departementschefen.

Konjunkturinstitutets förslag om högre arvode åt institutets chef samt om pensionsrätt för de sakkunniga hos institutet anser jag mig ej kunna tillstyrka.

Ej heller kan jag biträda förslaget om anvisande av medel till en kansli-biträdestjänst i Ce 11 i stället för en kontorsbiträdestjänst.

Vad konjunkturinstitutet i övrigt hemställt under förevarande anslag kan jag tillstyrka.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 92 100 (—2 600) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 3 000 (—10 600) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 114 300 (+ 8 900) kronor;
 rörligt tillägg 104 800 (+ 1 900) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 314 200 (—2 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	92 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	114 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	104 800

Summa kronor 314 200

b) till *Konjunkturinstitutet*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 314 200 kronor.

[27] 24. Konjunkturinstitutet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	33 900	51 071
1953/54 (statsliggaren s. 409)	43 400	
1954/55 (förslag)	54 000	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 1 600 kronor avseende övriga expenser.

M o t i v.

Övriga expenser. Utgift 1952/53 14 707 kronor; anslag 1953/54 14 900 kronor. — Tidigare uppräknig av anslagsposten med hänsyn till ständningskostnadernas stegring anges vara otillräcklig. På grund härav samt utökning av lokalerna begäres en ökning med 600 kronor. — För att möta ständigt växande krav i fråga om anskaffning av litteratur begär institutet uppräknig med 1 000 kronor.

Beträffande anslagsposten till *publikationstryck* erinrar institutet om att viss höjning medgavs för budgetåret 1953/54 under hänvisning bl. a. till att tryckning av vissa specialundersökningar skulle komma att belasta posten under detta år (se 1953: VII ht s. 40). Institutet beräknar att, utöver de ordinarie rapporterna, vissa specialundersökningar kommer att tryckas även under budgetåret 1954/55 samt hemställer att anslagsposten upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Vad konjunkturinstitutet hemställt under förevarande anslag föranleder från min sida endast den erinran, att jag icke kan tillstyrka ökad medelsanvisning för inköp av litteratur.

I detta sammanhang vill jag meddela, att konjunkturinstitutet begärt ett anslag av 50 000 kronor för att bestrida kostnaderna för utgivande av konjunkturjournalen under nästa budgetår. Utgivningskostnaderna för tidskriften har hittills belastat det under tionde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor. Å detta anslag förefintlig reservation synes vara tillräcklig för att — med beaktande jämväl av de övriga medelsbehov, som skall tillgodoses under anslaget — även under budgetåret 1954/55 täcka ifrågavarande utgivningskostnader med undantag för 10 000 kronor. Jag vill därför tillstyrka denna konjunkturinstitutets hemställan endast i så mån att resterande medel anvisas under förevarande anslag genom att anslagsposten till publikationstryck uppräknas med nyssnämnda belopp, 10 000 kronor.

Anslaget bör sålunda upptagas med 54 000 (+ 10 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 54 000 kronor.

[28] 25. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	5 000	3 028
1953/54 (statsliggaren s. 409)	5 000	
1954/55 (förslag)	5 000	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Med biträdande av konjunkturinstitutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[29] 26. Statens sakrevision Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	431 000	444 888
1953/54 (statsliggaren s. 409)	531 000	
1954/55 (förslag)	525 000	

Statens sakrevision föreslår, att anslaget i anledning av en förutsedd mindre nedgång i belastningen nedräknas med 6 000 kronor, varav 5 000 kronor hänför sig till anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 1 000 kronor till anslagsposten till rörligt tillägg.

Departementschefen.

Mot sakrevisionens beräkning av medelsbehovet under anslaget har jag ingen erinran.

Anslaget torde alltså bära uppföras med 525 000 (— 6 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sakrevision, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	21 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	315 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	154 100

Summa kronor 525 000

b) till *Statens sakrevision: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.